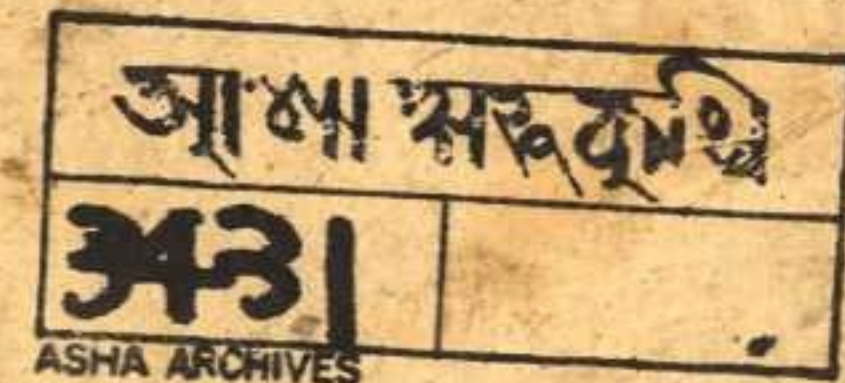

स्त्रीनमनागार ल श्राहदेवदेवदेवजेनाम

ध्यानमाता श्रीपरमेश्वरपरात्माचरणाशरनः॥

ध्यानमाता श्रीपरमेश्वरपरात्माचरणाशरनः॥

343-1

ध्यान १ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ ॥ यस्याभङ्गावलीकरोः प्रतिदाताम्बुभूषिते ॥ भातिरुद्राक्षमालेव सवः पायाङ्गणाधियः ॥ ॥ अथ ध्यानं ॥
 ग्रहतिथ्यते ॥ ॥ गुरुध्यानं ॥ यातः शिरसि धुक्त्रे दिने त्रिं दिभुजं गुरुं ॥ वराभयकरं शान्तं स्मरेत् न नामपूर्वकं ॥ ॥ कृष्णजिनाङ्गविभूषितयन्त्रास
 नायसौम्या नतीमूर्तिविंशतनेत्रा ॥ कूटमध्यानि द्विजावरदाभयस्य नित्यं नमामि गुरुणां मम मस्तकेन ॥ ॥ कुंकुमारुणा शोभाङ्ग अक्षयुक्तक
 रिणां ॥ सर्वशास्त्रविदं च स्वगुरुं प्रणमाम्यहं ॥ ॥ पीतवर्णं चतुर्भुजं युक्तकाक्षवराभय ॥ प्रशन्नवदन्ध्याये कुरु मूर्तिशिरोधरं ॥ ॥ सह
 स्रदलयं कजेशि स कलशीतलश्मिभुजं ॥ वराभयकरां मुजं विमलगन्धयुध्याम्बरं ॥ प्रशन्नवदनेक्षणं सकलदेवतारूपिणं स्मरेत्
 सिंहसगतदंभिधानपूर्वगुरुं ॥ ॥ ध्यायेत्सुभांशुसंकाशं शरच्चन्द्रनिभाननं ॥ प्रफुल्लेरीवरकारं नेत्रद्वयविराजितं ॥ शुक्लाम्बरं शुक्लं
 तगन्धानुलेपनं ॥ विमूर्धितं चेतमाल्यं वराभयकरद्वयं ॥ वामाङ्गुलितयास्वशङ्खारक्तौत्पलधारिण्या सहितं ॥ ॥ नववरां
 भूतमलमालासुयुक्तं ॥ ईशानेदिसिंस्थानं गुरुमूर्तिमिमांसेत् ॥ ॥ चतुर्भुजं शुक्लवर्णाम्बरदाभययुक्तं ॥ शुक्लमालां च
 मनोदत्तो वामे च दक्षिणे ॥ सुवर्णवर्णस्वचिते संस्थिते च वरासने ॥ सौवर्णं तु त्रींश्वधत्तसौवर्णं कुर्यात् ॥ सुगुरुः कमना
 त्वातथैव परिचिन्तयेत् ॥ ॥ अमृतार्णवमध्यस्थे चतुर्दीपमनोरमे ॥ कल्पद्रुमवनात्तस्थे नवमणि समराये ॥ नन्दन

सं. १६

ये श्रीमत्सिंहासनगताम्बुजे ॥ त्रिकोणान्नः समासीनं चतुर्मुखं शतप्रभं ॥ अर्धश्रिकासनासुक्तं प्रविभक्तिविभूषणं ॥ कोटिकन्दर्प
 वन्यं सदा योडशबाष्पिकं ॥ मन्दस्मितमुखाम्बोजं त्रिनेत्रं चन्द्रशेखरं ॥ दिव्याम्बरसमालेपदिवाभरणाभूषितं ॥ यातयात्रं च चिभु
 डां त्रिशूलमुक्तकङ्करीः ॥ विद्यासंगविभारणं सदानन्दमुखेक्षणं ॥ महायोढादिताशेषदेवतागणसेवितं ॥ एवञ्च नाम्बुजे ॥ अर्ध
 र्धनारीश्वरं शिवं ॥ यं रूपं वा स्मरेद्देवि स्त्रीरूपं वा विचिन्तयेत् ॥ अथवानिक्कलं ध्यायेत्सन्निधानन्दलक्षणं ॥ सर्वज्ञं ज्ञेयं यथा तन्म
 राचरविग्रहं ॥ ॥ नीलाम्बरनीलविलेपयुक्तं शंखादिभूषिततनुं मुदितं दिनेत्रं ॥ वामाङ्गुलीं स्थितनीलशक्तीं वदामि वीरं कुरु
 निधानं ॥ ॥ एते दिनेत्रादिभुजाललिताकारसंयुताः ॥ प्रशन्नवदनास्मेरावराभयकराचिताः ॥ वैष्णवगुरुध्यानं ॥ शुक्लाम्बरधरं
 शान्तम्बरदाभयपाणिनं ॥ स्मितासंमुखमासीनं गुरुध्यायेत्पुनः पुनः ॥ ॥ शशाङ्कयुतसंकाशवराभयलसत्करं ॥ शुक्लाम्बरधरं श्रीम
 दुक्तमालानुलेपनं ॥ वामोरोवदुशङ्खाचयुक्तं कृष्णरूपमुत्तमं ॥ ॥ यच्चिमायायगुरुध्यानं ॥ स्फटिकाभसमप्रक्षोभे तन्मयासन
 रिधितं ॥ वराभययुतं शान्तं वा स्मरेत् नासपूर्वकं ॥ ॥ इति गुरुध्यानं ॥ ॥ अथ गणायत्नादिध्यानं ॥ ॥ हेरम्बध्यानं ॥ तत्प्रकांचनमयं
 देहमुखं पूर्वसुशोभनं ॥ इन्दुनीलवतीकाशं दक्षिणे च सुशोभनं ॥ हिमकान्तिकुण्डलकर्णशशिवदनयम्बिमे ॥ उत्तरस्याहणाकीरा

यस्य राग मणि प्रभां शुद्धस्फटिकसंकाशमूर्धवक्रविराजितं। इष्टतिथिकनिवृत्तं मुं त्रितं च विराजिते ॥ कीरीटमुकुटनागेनुहारा लङ्कारशोभि
तंदशवाङ्कुशयाशं त्रिशूलं मुण्डमेव च ॥ मुद्रालम्बोदकचैव भूयोतु यरभुनथा ॥ सिद्धिपात्रधरदेव परमासृजतमोदितं ॥ सिंहोपरिस्थ
तानित्यं वन्दे हंगरामावृतं ॥ लोलादेवीस्थिता वामे आलिङ्गाभयलोकिणी ॥ यः सर्वदेवहेलस्वयं स्मृत्स्वरूपिणी ॥ पुरायवासनतन्व्या
ये सर्वकामफलप्रदं ॥ ॥ मुक्ताकाञ्चननीलकुन्दघुश्रृङ्गाद्यैस्त्रिनेत्रां विनेत्राणां स्ये हरिवाहनं शशिधरं हेरम्बमर्कप्रभं ॥ दृष्ट्वा
नमभीतिमोदकरदानं टंकं शिरोऽक्षामिकां मालामुद्रमकुशं त्रिशूलं दोर्मिर्दधानं भजेत् ॥ ॥ नागयाशधरस्वामेदक्षिणे साक्ष
मालिकं ॥ भुजाभ्यामधिकं कुर्यात्पुङ्गवपूष्ववचनं ॥ एभिर्भुजैर्द्विहस्ताद्यन्दक्षिणो कं प्रसारितं ॥ वामञ्चाभयदं हस्तं भुजं च ह्यभुजा
चिता ॥ वैशाखकरो युक्तं नानाभरणमण्डितं ॥ यन्माधस्तात्तु कर्तव्यं महाक्ष्वाचारुरूपवान् ॥ शितयन्मोयविष्टलुप्यं चतुर्भुजं ॥ यद्भु
जान्वाहवाङ्चप्रहृष्टे स्तारुडवाकुले ॥ गणेशस्य त्रिधारूपं विष्टं सर्वसिद्धिदं ॥ आश्रिते कृही मीष्टं त्रिविधं सुरमण्डरे ॥ ॥ गणेशस्य
ध्यानं ॥ वामतं कृष्णवर्णं च सर्वाभरणभूषितं ॥ पाशाङ्कुशकपालं च त्रिशूलं विभ्रतं तुमः ॥ ॥ यंचवर्णमहातेजत्रिनेत्रचतुशेखरं ॥
अक्षमालाखट्वाक्षदक्षिणे करसंस्थितं ॥ यथुमोदकपात्रं च वामहस्ते विधारिणि ॥ नागयशोयवीतांगी सिंहमूर्त्वासनस्थिता ॥ स्वस्था

संग्रह
२

ये सदा कामान्सर्वे विधिनिवारणी ॥ ॥ गजाननयेकदन्तं यन्मना भद्रे शोधयन् ॥ चतुर्भुजाखट्वाक्षं लडुकः परशुधारणं ॥ ना
गयशोयवीतश्च विष्टराजं नमामहे ॥ ॥ यागलम्बोदरं स्थूलं गजवक्त्रं चतुर्भुजं दन्ताक्षसूत्रैर्दक्षे तु वामे परशुलडुकैः ॥ वि
ष्टाणाम्ममणी अक्षं द्वावेर्दक्षिणे यजेत् ॥ ॥ एकवक्त्रमहाकायश्चेतया ठमहाद्युति ॥ गजवज्रमहावीर्ये ध्यात्वा देवगजाधि
प ॥ ॥ लम्बोदरं दशभुजं एकदन्तं गजाननं ॥ उद्यत्कोष्ठीं सैका शत्रिनेत्रं सूर्यभूषणी ॥ ॥ सिन्धुरात्रिनेत्रं धृतं रजठरुहस
यमैर्दधानं दन्तं पाशाङ्कुशेष्टानुरुकरविलसद्भिराभिरामं ॥ बालेन्दुघोतिमैलिकलियतिवदन्तं दानपूराङ्गुणं ॥ भोगीन्दुव
र्द्धभूषं भजगणयतिरक्ते वस्त्राङ्गरागं ॥ ॥ रक्ताभः शशिमौलिरङ्कुशकुण्डलोर्दन्तं वरं धारयिहस्ता ॥ विरदानेन स्त्रिनवगणैरक्ताङ्क
रागावृतः ॥ बीजापूवृहत्करो रुजवचोदानाङ्गुणस्थलो यन्मस्थः फणिभूषणो गयायनिर्भूयात् भवभूतये ॥ ॥ मुक्ताचक्रैश्च दी
प्तिं शशिशकलधरं बालनेत्रं मनोमहं हस्ताभ्योर्जैर्दधानं सरसिरुहसृणी रेखापात्रं चिह्नं ॥ स्वीयक्रोडस्थितायां जविहितलङ्कारा
शेषियायां विन्यस्तहस्तं मणिमयमुकुटं संप्रयेन्नागवक्त्रं ॥ ॥ वं धूकाभीत्रिनेत्रं शशधरमुगुटं भोगरोगं गणेशं ॥ नागस्य तं धारयं
तं गुणसृणिवरदानि क्षुदन्तं करयेः ॥ ॥ भुंतासंस्पृष्टो यामदनपृहमसुं श्यामलीजातया पिबिष्टं लिङ्गं स्पृशेत्तं विधृतकमलया

ध्याने

भावयद्देववर्दी ॥ गजवक्त्रावृहत्कायो लम्बघोरो महेदरः ॥ यरभुं मोदकं वामे करे यामे क्षसूत्रकं ॥ वरदं दत्तमस्य चावामाईयु
वतीसुरा ॥ सुरुयाशोभनाकार्यो रतिर्नामो गजानमे ॥ सर्वभरणशोभादि उभयो रधिकारयेत् ॥ विद्येशो गजमालानु उयवीतम
होरगं ॥ देवीपद्मं शुभमातामशिकं करणचर्चिता ॥ हारकेयूरशोभाभिस्तिलकालकभूषिता ॥ स्वदन्तदक्षिणोयाशं वामहस्तेचलदु
कं ॥ यरभुम्यामके दक्षे साक्षमालागरोश्वरं ॥ एकवक्त्रगजास्यं च यशवर्णमहाधुतिं ॥ अक्षमालांकुशधरमाखुय प्राप्तनस्थित
॥ विनायकस्तीर्थवरे वैनायकाकृष्येभुमे ॥ उत्तरे स्मिस्थितौ नित्यं भागे भरतसत्तमः ॥ विनायकनुसंयोजो गजवक्त्रश्चतुर्भुजः ॥ अ
लकश्चाक्षमालाचनस्य दक्षिणहस्तयोः ॥ पात्रं मोदकयूरी लुपरभुश्चैव वामतः ॥ प्रोक्तो दन्तश्चैकस्ववामे रियूनि सूदनः ॥ यदपीठ
गतः पादस्य कश्चासनगो भवेत् ॥ लम्बोदरस्तथा प्रोक्ता लम्बकर्णश्च कौरवः ॥ आद्युचर्माम्बरधरः सूर्ययशोयवीतवान् ॥ दर्शना
त्सर्वलोकानां भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ॥ गजवक्त्रैकदंष्ट्रं चलम्बोदरचतुर्भुजः ॥ जटाजूटधरन् दिव्यं रत्नमेखलभूषितं ॥ यरभुं चा
क्षसूत्रं च दक्षिणो च विराजिते ॥ मोदकदशनं वामे नागयशोयवीतिनं ॥ आखुयूषसमारूढं चासुराणां प्रेतिविहितं ॥ गततत्रै
कदन्तश्च श्वेतवर्णं चतुर्भुजं ॥ दण्डयश्चाक्षपात्रं च नागयशोयवीतकं ॥ नानाभरणाशोभाद्यां तु शिरो लोडस्वमूर्तिने ॥ मूलास

संग्रह
३

नगरानाथं सिद्धिदाचनमोक्तते ॥ विद्याराजध्यानं ॥ रक्ता रक्तांगरागांशुककुसुमयुतकन्दिलश्चन्द्रमौलिर्नैत्रैर्युक्तस्त्रिभिर्बामन
करचरणो वीजयूरात्रे नासः ॥ हस्ताग्रकृपयाशंकुशरदवरदो नागवक्त्रो हि भूयो देवः यश्चासनो नाभवत्तु नैतसुरो भूतये विद्याराजः
॥ गजवदनध्यानं ॥ धृतयाशंकुशकल्पकलिकासुरदस्ववीजयूरयुतः ॥ शशिसकलकलितमौलिस्त्रिलोचनो चुशतनुश्च
गजवदनः ॥ भासुरभूषणादीप्रोवहदुदरः यत्र विद्यरोललितः ॥ ध्येयो नायतदोयत्सरसिरुहः सम्यदे सदा मनुजैः ॥ विरिगरो
शध्यानं ॥ सिन्धूरभं मिताननं त्रिनयनं हस्ते युयाशंकुशौ विभारां मधुमत्कपालमनिशं सार्द्धं नुमौलिभजे ॥ पुष्पास्त्रिस्तु नुश्च
जाग्रकरयाय प्रोक्तसद्यस्तयानयो न्याहितयश्च सुमहत्या त्रोल्लसत्युष्करं ॥ वीजायूरगरो शरासनमरिं मालाचवानै करै नैर्दंरु
त्पलपाशमार्जणारदात्रलोचकुम्भन्दधत् ॥ सिन्धूरारुणाविग्रहस्त्रिनयनो न्या च शुडोगराः स्रङ्गिगाहितयानि मस्युजकरां युष्मिं व
हन्वो वतात् ॥ अक्षरगणायति ध्यानं ॥ गजेन्द्रवदनं साक्षा ल्लसत्कर्णसंचामरं ॥ हेमवर्णं चतुर्बाहुं पाशंकुशधरं प्रभुं ॥ स्वद
न्तदक्षिणो हस्ते वीजयूरं च वामके सव्ये वीजकलन तथा ॥ पुष्करे मोदकं चैव धारयन् नमनुस्मरेत् ॥ प्राशदगरो शध्यानं ॥ या

शंकुशौकस्यरताम्विवाणांदधस्वतुरागहितवीजयूरः॥रक्तस्त्रिनेत्रस्तरुणोनुमौलिहरोज्ज्वलाहस्तिमुखोवताडः॥**॥वक्तुरागरोशब्ध**
नं॥रम्याद्रिन्नारुणातरुणमणिवातसंशोभिकान्तिसंविभ्राणंकरकिसलयैःपाशमयंकुशांकुं॥सामीतिष्टंत्रिनयमुत्तरंरक्तमास्यां
शुकाघमम्योजोत्पुटगतममुंसंस्मरद्वक्तुराडं॥**॥गरामूर्तिध्यानं॥**नानारूपधराचायेवीरभद्रादयोगराःकार्यास्तेराज
 गोकर्णानानावस्त्रामहोदरा॥**॥विनायकध्यानं॥**स्वुरःस्वतोतिखर्वश्चतुर्बाहुर्महोदरं॥गजास्यंस्त्र्यम्बकोदनकुठारीरुडु
 काक्षमृत्॥**॥वर्द्धनीस्वजुसंयुक्तासुरक्त**-----**॥**-----कुर्वीतमातृणामन्निकेतथा॥वीरेश्वरश्चभगवान्द्वयारू
 ढोजठाधरः॥वीणाहस्तंत्रिलीचमातृणांयुरतोभवेत्॥**॥सिद्धिविनायकध्यानं॥**सिद्धिविनायकोयत्रगजवक्त्रस्त्रिलोचनः॥लम्बो
 दरोमहाबाहुर्व्यालयशोयवीतकः॥तत्कर्णदन्तुणोत्तिसकददुःपृथूरदः॥स्वदन्तदक्षिणोकरेउत्पलंचायरेतथा॥नडुकःप
 रशुश्चैववामतस्तस्यसंस्थितौ॥हृत्ताक्षोमंगलयुतःपीनस्कन्धादियाणिकः॥युक्तःसिद्धिसुबुद्धिभ्यामधस्थामूर्ध्वका
 श्मिगरोशब्धनं॥कृशनुमधेतत्राथनागयशोयवीतिनं॥लम्बोदरंभास्करंतमेकदन्तंत्रिलोचनं॥यन्नासनसमारुढंचनत्रा
 डंसुवर्णभं॥किरीटहारकेयूरंगदालंकारभूषितां॥स्वंसंचिन्त्यमनसासमावाह्यगरोश्वरं॥**॥हरिद्रागरोशब्धनं॥**हरिद्रा

संग्रह
४

भंचतुर्बाहुंहारीतवसनंविभुं॥पाशांकुशधरदेवमोदकन्दनमेवच॥**॥स्थानेपूर्वसमीरितेमणिमयेसिंहासनेसंस्थितं॥पीतं**
पीतविभूषणंवरलसन्नाल्यादिसंशोभितं॥विघ्नहन्निमुखंत्रिनेत्रलसितंहस्तैर्वहन्भजेपाशंसत्यरथंवरंशरणयुतंको
डाभयं॥**॥रत्नमरायमम्यस्थोरत्नसिंहासनोपरिपीतवर्णंशुक्लालयमाभरणभास्वरं॥वीरंवीराजितंदेवंगजवक्त्रं**
नं॥पाशांकुशकोधमुडांयरथंचोभयम्बरं॥दधानदेवदेवेशध्यायेदेवमनन्यधी॥**॥गरोशब्धध्यानं॥**रूपन्तस्यप्रवर्णमिगज
 वक्त्रंत्रिलोचनं॥लम्बोदरंचतुर्बाहुं व्यालयशोयवीतिनं॥सूर्यकर्णोद्वहत्तुराडमेकदन्तम्यधूरदरं॥दक्षिणोचकरेदराडमु
 यरे॥लडुकंयरयरथंचैववामतःपरिकीर्तयेत्॥ब्रह्मदाक्षीप्रगगनंपीतस्थंधाक्षियाणिनं॥युक्तःसुबुद्धिभ्यामधस्थामूर्ध्विका
 चितं॥**॥लक्ष्मीविनायकध्यानं॥**हेमामपीतवस्त्रंकरकमलतलैःसन्धश्चक्रशंखौदन्ताभीतिचनासाधतकनकघटःयन्मसंस्थ
 त्रिनेत्रः॥वामांकाविहलक्ष्म्याविधृतकमलयायुक्तयादक्षदोष्ठाशिलसोस्वर्णकाभ्यागरायतिसुमभाभीकरोवर्णीयोत्क॥**॥**
शक्तिगरोशब्धध्यानं॥मुक्तागौरंमदगजमुखंचन्द्रचूडंत्रिनेत्रंहस्तैस्वीर्यैर्दधत्तमरविदांकुशैरत्नकुम्भं॥ग्रंथस्थायःसरसिजहृत्वे
 स्वधजालम्विपारोद्व्यापोनैविनिहितकरंरत्नमौलींभजामः॥**॥हस्तैर्विभुतमिक्षदरावरदौपाशांकुशोयुत्करस्यकेस्य**

५- मातुः सेवितं पट्टिरनिशं प्रीतिवर्द्धनैः ॥ तस्मात्तत्ता नरापोठेरचिते मातुः कामुजे ॥ पद्मे रात्रि ह्रिको रास्थं महागतातिं त्यरेत् ॥ १० ॥

५
ध्यान

मदावरांगमनयाश्लिष्टधजाग्रसृश॥ श्यामाग्याविधृतावुयात्रिनयनं चन्द्रार्धचूडं जवारक्तं हस्तिमुखं स्मरामि सततं भोगाति लोतं विभु॥ ॥ शक्तिविनायक ध्यानं॥ हे मा भ हे म वस्त्रं ब्रह्मदुर्दरतनुं चारुवाङ्मनेत्रं दोर्भिः पाशाक्षसूत्रे निजरदनसूरी मोदकं युष्करेण॥ विभ्राणं हे म भूषं नरुणातरणीरुक्ताशक्त्या समेतं विघ्नेशं विश्ववन्द्यं विभुवनशरणां चिंतयेद्दीगरोशं॥ ॥ मुक्ताविशुष्ययोदामतघुसृणानिभैः वंचभिर्त्रागवक्त्रै हे रम्यो भावनीयः शशधरमुकुटोद्यप्रसिंहाधिरूढः॥ हस्तैर्विभ्रविभ्रलांकुशकजयटीमुद्गरतुंकपालं टंकां कामोदकं स्याददलसदभयेदानकौमोघदीपः॥ ॥ पायाद्योरुणाधिग्रहः शशिमुखः सम्यग्दधानो भुजैः यप्रम्रीतिहरं रियुक्षयकरीं शक्तिं शुभं कुक्कुटं॥ रक्तालेयनवस्त्रदामरुचिरो नानाविभूषांचितः सब्रह्मण्यगणाधियशुभकरो भक्ताद्यचिधंसकः॥ ॥ महागणेशाय नमः॥ हस्तीज्ञाननमिन्दुमौलिमहणाद्ययंत्रिनेत्रं रसादाश्लिष्टं प्रियया सयप्रकरया स्वांकेस्थसन्ततवीजपूरगदाधनुस्त्रिशिरस्युदरं काञ्चयाशोत्पलबीजग्रस्वविम्बानरत्नकलशान् हस्तैर्वहन्मभजे॥ ॥ नवरत्नमयन्दीयं स्मरेदिक्षुरसावुधो॥ तद्दीचिद्यौतवर्षं तं मन्दमास्तविभृतं॥ मन्दारयारिजातादिकल्पवृक्षलयाकुलं॥ उद्भूतरत्नद्वयाभिररुणीकृतभूतलं॥ उग्रदिनकरेणुत्पामुधपित्तदिगन्तरं॥ तस्य मध्ये यारिजातं नवरत्नमयं स्मरेत्॥ हस्तीज्ञाननमिन्दुचूडमहणाद्ययंत्रिनेत्रं रसादाश्लिष्टं प्रियया सयप्रकरया स्वांके

संग्रह
५

स्थया सन्नतं ॥ वीजा पूरगदा धनुस्त्रिंशत्सु कचक्रावृणोत्पलं वीक्ष्य स्वविचारान्न कलशान् रहस्यैर्ब्रह्मभजे ॥ ॥ विलसत्यधरागौ
घकुहि मारुताभूतने ॥ कल्पपादपयुष्मत्स्थस्य दस्वनमं जले ॥ पारिजातं कल्पतरुतस्य मध्ये विचिन्तयेत् ॥ युगपदनुसन्नेन सेवितं युष्म
शोभितं ॥ नवरत्नमयन्नस्याधस्तात्सिंहासनं स्मरेत् ॥ तन्मध्ये लिखितं च षडारत्नस्य मध्यतः ॥ कर्णाकाशांगरोशंच तत्संस्थं च म
हागणं ॥ नानारत्नविभूषाद्यमेकदन्तं गजाननं ॥ चक्रावृत्रिशिखा शोक्नजधमूलैस्तोत्पलं सद्गदं ॥ हृद्यग्रचित वीजपूररदनां कु
म्भं करैर्विभुसं ॥ यन्मोघत्कस्यानिजप्रमदयाश्चिदंजया सन्निभं सार्द्धं दुप्रभजे महागणायति नेत्रत्रयोभासितं ॥ युष्मरोधतरत्नय
मयकुम्भमुखकृता ॥ मणिमुक्ताप्रवालादिचयंतं धारया मुद्रुः ॥ सर्वसाधकस्याग्रे स्वदानजललोलुपां ॥ षष्ठदालौ कर्णातालैवारय
न्मुद्रुर्मुद्रुः ॥ श्रमरासुरसंसेवां सद्गन्मुकुटो ज्वलं ॥ उरूकरं गजमुखं नानाभरणाभूषितं ॥ ॥ षट्कर्मगरोशस्य ध्यानं ॥ ध्या
नं प्रवक्ष्ये यथाकामनाया भेदेन भिन्नम्वदुधातिरम्यं भिन्नां जनादिप्रभदेहकान्तिं सुमेरुसन्मन्दिरतुल्यसारं ॥ नानामणिधातवि
भूषितांगं रत्नोत्सृज्य किरीटयुक्तं ॥ भीमं महोग्रं नयनत्रयाद्यं कर्णद्वयोन्नासिसुचामरं च ॥ लंबोष्ठमुग्रदरनागयज्ञोपवीतिनं चै
कहंगजास्यं ॥ सत्कांचनोद्यत्किंस्तुल्ययुक्तं रत्नांशुकं लोहितयुष्मभूषं ॥ पलांशुकुशौपांशरदेवशक्तिं गदाम्बरं चाज्वमथेक्षदरां

स्मरेयतापीचहनिभंनंमु० तैवशुभंमनुविस्मरेत्॥ ॥ उचिष्ठगोशस्यध्यानं ॥ रक्तभूतिं गणेशानं रक्तोभरणाभूषितं ॥ ३ ॥

६
ध्यान

शालेस्तथाग्रं दधत्तं करजैः यन्नासनस्थं हृदि भावयन्तं ॥ वारा नथैवाक्षयभाणधन्वक मण्डलमोदकपात्रशक्ति ॥ सतोमरं पाशमथेक्षर
राः सृष्टिं करजैर्दधत्तं ममजेतम् ॥ सदाखिलोपद्रवनाशकारी ध्यानं गणेशस्य समीरितं हि ॥ धीतं स्मरेत्तन्मम काम एवं वश्याय मे त्राय
रुणाम्भजेत्तं ॥ कृष्णं स्मरेन्माराण्यकर्मणी श मुचाटने धूम्रनिभं स्मरेत्तं ॥ वन्धूकसूताभममुंचकृ ह्यो स्मरेद्वलार्थं किल यूलिका ॥ रक्त
वस्त्रं त्रिनेत्रं चरकयन्नासनस्थितं ॥ चतुर्भुजं महाकायं दिदत्तं सस्यताननं ॥ वामे मोदकपात्रं च मुखे तस्मै नलम्बितं ॥ दत्तं चतुर्दशो हस्ते
धारयन्तं च दक्षिणे ॥ याशंकुशौ च हस्ताभ्यां जटामण्डलं वेष्टितं ॥ ललाटे चतुरेखायां सर्वाङ्गं कारभूषितं ॥ सदा मन्त्रं मदीदृशं नानाचानकसू
जयेत् ॥ ॥ इति गणेशाय करणम् ॥ ॥ अथ सूर्यध्यानं ॥ ॥ धवलाभ्यो रूपा रूढं रक्तवरां त्रिलोचनं ॥ स्फुरद्भक्तमहातेजो हतन
रुलमध्यगं ॥ मृंसासकस्फुरन्नेतसमागु करद्वयं ॥ रुकास्यं दिनयो ज्ञानं दिभुजं रक्तवाससं ॥ ॥ अरुणो रूपायं कजे निघर्षः कमल
भीतिवरो करैर्दधानः ॥ स्वरूपाहितमण्डलं यमं ध्वजं स्मिनेत्रोरविराकल्पशताकुलोवतादः ॥ ॥ धवलाभ्यो रूपा रूढं डाडि ॥ कुशम
प्रभं ॥ स्फुरद्भक्तमहातेजं मण्डलालयमध्यगं ॥ सप्रारब्धसंस्थितदेवं सनालागु करद्वयं ॥ रुकास्यं चिन्तयेद्भुजं रक्तवाससं ॥
॥ ॥ भास्वदन्त्रो यमौलिः स्फुरदमृतरुचोरजयचाहरे रत्नसयः संतप्रकार्तस्वर कमलजयाभासुराभिप्रभाभिः ॥ विश्वाका

संग्रह
६

काशं ज्वलयशिशिरं भर्द्वाशंकुशेष्टाभीता नो गितु गत्तनमवतुजवा मनु राक्ष्मणीः ॥ ॥ रक्तावुयुग्मा भयदानरुक्मकेयूरारंगद
कुरा लायां ॥ मणिकमौलिनिननाथमीडेवन्धूकशक्तिविलसत्रिनेत्रं ॥ ॥ इति सूर्यध्यानप्रकरणं ॥ ॥ अथ विष्णुध्यानं ॥ ॥ सु
नन्तं युगरीकाक्षं कणा नागसुतेयुतं ॥ विष्णुदामयुतीकाशंकु रूढं प्रयुजयेत् ॥ ॥ चतुर्बाहुधर नित्यं लक्ष्मीवामांगसंस्थितं ॥
सदा दैत्यान्तकदेवं ध्यायेत्सर्वसिद्धिदं ॥ ॥ चतुर्बाहु विशालाक्षं शंखचक्रगदाधरं ॥ दामोदरं सदा ध्यायेत् गरुडोपरि संस्थितं ॥
कृपाकिरीटकेयूरहारं मकरकुण्डलं ॥ चक्रशंखगदाम्भोज हस्तम्योताम्बरधरं ॥ ॥ उग्रकोटि दिवाकराभमणिशंखं गदायंकजं
चक्रं विभुतमिन्द्रावसुमतीसंशोभियार्थद्वयं ॥ कोटिरांगदहारकुण्डलधरं पीताम्बरं कोक्तमदी प्रविश्वधरं सवक्षसिलसद्दीव
सचिह्नं भजेत् ॥ ॥ हस्तैश्चक्रद्वयं गदासरसिजविभ्राणमकोरासकात्री श्रीधरणी विभूषितलसत्पार्श्वकिरीटान्वितं ॥ श्रीवत्सां
कसकोक्तमोहयदकं केयूरहारोज्वलं राजकुण्डलमरितं हृदि भजे पीताम्बरं शक्तिं ॥ ॥ यंकजं दक्षिणे यस्य पांचजन्यनथो
परि ॥ वामधत्तगदायस्य चक्रं चोर्ध्वव्यवस्थितं ॥ ॥ कुन्दे वा भंगदाचक्रं यत्र शंखलसत्करं ॥ चतुर्भुजं लसत्काभ्या मोहयन्तं जगत्र
यं ॥ केयूरारंगदसंराजदोर्दण्डरत्नभूषणं ॥ श्रीवत्सां कं लसमुकटं कोक्तमन्वितं ॥ अरविन्दददनाताम्रसुरम्यायतलोचनं ॥ कुण्डलप्रोत्त

सङ्गरा मण्डलमीतवाससं॥ ग्रीवेयहारसंशोभिकसुकणं सुकंकरं॥ विशालवक्षसंराजप्रकुलवनमालकं॥ सनकादिमुनीदे
 तवकांक्षनिर्णया॥ निखेनितदित्यदितिजातिगन्धर्वसंचयैः॥ सिद्धिदिधाधरोजैश्चसेवितंचमहोरगैः॥ ॥ चतुर्भुजं शंखचक्रग
 दपंकजधारिणीं किरीटहारकेयूररत्नकुण्डलशोभितं॥ ॥ अनन्तपुण्डरीकाक्षं कणासुरितेयुतं॥ विद्युदामप्रतीकाशं कूर्मारूढं प्रपू
 जयेत्॥ ॥ शंखकुन्देनुसंकाशं चतुर्बाहुसुशोभनं॥ शंखचक्रगदाधरं वनमालाविभूषितं॥ तार्क्ष्यसमस्थितानिर्मलक्ष्मीनाथजगत्पुं
 ध्यायेद्देवं त्रिलोकेशं सर्वकामफलप्रदं॥ ॥ यन्मस्थानार्क्ष्यमारूढं तार्क्ष्यस्थं मर्कटानिभं॥ शंखचक्रविष्णुकुण्डलस्य चोत्तरे॥ ॥ नाराय
 णचरोनाथशंखचक्रगदाधरं॥ सक्ष्मीः सहितश्चैव गरुडो गज नमोमौक्तते॥ ॥ उद्यम्योत्तमशत रुचिनाप्रहेमावपुतं पार्श्वद्वन्द्वजल
 धिसुतया विश्वधाया चतुष्टयं॥ नानारत्नोत्सृजितविविधाकल्पमायीतवत्सविष्णुवन्देदरकमलकौमोदकीचक्रपाणिं॥ ॥ पूर्णचन्द्रो य
 मः भुक्तपक्षिराजोयरिस्थितः॥ चतुर्भुजः पीतवस्त्रैस्त्रिभिसंवीतदेहभूतः॥ दक्षिणोर्ध्वगदाधरं तदधो विक्रवाभ्युजं॥ वामोर्ध्व
 मत्पुण्ड्रं धनेधः शंखमेव च॥ श्रीवत्सवक्षःगतं कौस्तुभं हृदि चांशुमत्॥ धने वक्षोऽधो वामे भूणीरं वारायूरितं॥ दक्षिणो कोऽयं
 कृन्नेन नं शार्ङ्गकाम्यकं॥ शिखे किरीटं सद्योतं कर्णयोः कुण्डलद्वयं॥ आजातुल्यमितामुद्रां वनमालाव्यवस्थितं॥ दध्या दक्षिणो देवो वि

सं ७५

यं पार्श्वे तु विभूतं॥ सरस्वतिं वामपार्श्वे चिन्तयेद्दरदं हरिं॥ ॥ नीलोत्पलदलदलश्यामंतथैव च चतुर्भुजं॥ दक्षिणोर्ध्वस्थितं यन्मंगदां चां
 प्रयोजयेत्॥ वामेधश्चक्रमतुलमूर्धशंखं सुविभूतं॥ चिन्तयेद्दरदं देवं सर्वमन्यत्र पूर्ववत्॥ ॥ यागवीठुतो ध्यात्वा गङ्गारं चक्रमेखको॥
 गदां लक्ष्मीं च वायव्यं क्रमादेवैषु विन्यसेत्॥ पूर्वदक्षिणकौवेरयंचकोरोपुचक्रमात्॥ दक्षिणोत्तरे वापिन्यसेद्देवं त्रिविधः॥ वनमालां
 यन्ममध्ये श्रीवत्सं कौस्तुभं मणिं॥ विन्यस्य दक्षिणोत्तमस्यासत्तां शरावसं॥ भूणीवयुनं वामे खड्गदक्षिणातो न्यसेत्॥ वामे चर्मनिधा
 यांशुतत्र कुर्यात्सरस्वतीं॥ ॥ गदायं कजशंखरीन्धने विष्णुतनुविभुः॥ दक्षिणाधकरात्सृष्ट्वा जगत्या तनतत्परः॥ ॥ स्थामनारम्य
 यणादेवं शंखचक्रगदाधरं॥ आवाहयामिदं विष्णुं यातालतलवासिनं॥ ॥ महाविष्णुं ध्यायेत्॥ यंच वक्रदशभुजं गरुडं च खगानने॥ स
 र्वभरणा सोभाद्यपूर्ववत्तुहारितं॥ दक्षिणो नवराहस्यं त्रिलोचनसुशोभितं॥ उत्तरं केशवं वक्रं यश्चिमे नीलश्यामतं॥ उत्तरं चैव म
 हाश्चेतं जटाखण्डे तु सोभितं॥ अक्षचक्रगदायन्मणिश्चोभयदक्षधा॥ विश्रुतयुक्तं शंखस्य धावरदशधजा॥ वामो रूक्षाज
 या देवी वरदा भययाशिनी॥ गरुडो खड्गो देवनागहस्ताश्च वासने॥ अक्षसूत्रतथा यन्महत्तां जलियुठपुरे॥ इत्थं वामे करं धत्वा
 क्रमसंचसुधासुभिः॥ एवं जयामहादेवी नारायणमहेश्वरं॥ सर्वशत्रुहरदेव इत्यरेण पुरार्चनं॥ ॥ देवदेवो महाविष्णुः

नोगरुडसंस्थितः ॥ कौस्तुभोद्भासितोरस्कः सर्वाभरणभूषितः ॥ सजलामुदस्थस्थायः पीतदिव्याम्बरसंस्था ॥ मुखश्चपोकाश्चत्वारोवाहवो द्वि
गुणस्तथा ॥ सोमेनुवदनमूर्ध्व-नारसिंहनुदक्षिणो ॥ कापिलं यन्मिमेव कृतयावराहमुत्तरं ॥ तस्य दक्षिणहस्ते सुवालार्कमुशलेततः ॥ च
र्मणिचशराविन्दुरायेचवतमालिनः ॥ ॥ दशशरविभुधानं ॥ हरिमुदलचक्रेनावुगदाकुलदोः परिघंसितयन्त्रगतं ॥ वलयंगदहा
रकिरीटधरं नवकुदरुचप्रणामासिसरा ॥ ॥ अनन्तस्य ध्यानं ॥ फणासप्राचितो नन्त्याये चाधिचतुर्भुजं ॥ दक्षिणोर्ध्वकरे यन्त्रं दद्यात्
खमधः करे ॥ चक्रमूर्धतथा वामे गदा देया दधः करे ॥ अनन्तस्य ध्यानं संयन्त्रं कथितं बुद्धविक्रमं ॥ अतवरां महाकाय किरीटमुकुटो ज्योत्
श्रीवत्सकौस्तुभधरं वनमालाविभूषितं ॥ ॥ योतवासा चतुर्बाहुः शंखचक्रगदाधरः ॥ योगनिद्रायरावस्थसुप्तेन नत नूयति ॥ फणास
प्राचितो नन्त सर्वकार्योपरि ग्रहः ॥ यादलानाधरा देवी जलशायी परावृतः ॥ ॥ फणासप्राचितः त्रेवं चतुर्बाहुः किरीटनं ॥ नवावयव
कोरं विंगलश्मश्रुलोचनं ॥ योताम्बरधरदेवं शंखचक्रगदाधरं ॥ कराग्रो दक्षिणो यन्त्रं शंखं तस्यास्य दधः करे ॥ चक्रमूर्ध करे वामे गदा
तस्यास्य दधः करे ॥ दधानं सर्वलोकेशं सर्वाभरणभूषितं ॥ क्षराब्जि मध्ये श्रीमन्मनमन्त्रं चिन्तयेत्ततः ॥ ॥ योतवासश्चतुर्बाहुः शंख
चक्रगदाधरः ॥ योगनिद्रायरावस्थसुप्तेन नत नूयति ॥ फणासप्राचितः नूयः कार्यो मत्तोपरि प्रभोः ॥ यादलानाधरा देवी जलशा

संग्रह
८

तद्वर्णनं २ भाग

योगहावृतः ॥ ॥ नरसिंहध्यानं ॥ युज्यतस्तु तया मता भनयुग्मनेत्रमनोरनं भास्वरं शिखिनः शिखाभिरुदग्रदंष्ट्रमुखाम्बुजं ॥ रक्षमाभय
दं विकीर्णजटाकलाय मीषरां शंखचक्रकृपाणाखटकधारिणं नहरिं भजेत् ॥ ॥ अथानिर्व्याजगौडाकृतिरतिविभूतास्यास्य सति क्षण
दस्य चक्रं शंखं च पाशाङ्कुलं शिखिगण्डादरणाख्यान्ध्यानः ॥ रक्ताकारस्वनाभयउपरिसितोदिवभूया विशेवोदेवो श्री नुनेत्रा
निखिलं सुखकरो नारसिंहोत्थिरम्बः ॥ ॥ अर्चनं लोचनमुखं नयनैस्त्रिभिश्च वहिर्धरं तमपिभूतशताकलाय ॥ शुक्लां भभूषमरिशंखग
दासिवाङ्गभूयोभिराधयतु खेचमहानृसिंहं ॥ ॥ जाचाराशक्ततीक्षास्वनखलु विलसदाङ्गसंयुक्तकेशश्चक्रं शंखं च दोर्म्यां दधनलसम
ज्योतिष्मा भग्नदैव्यः ॥ ज्वाला मालायरोनंरविशशिदहनं अक्षरां दीपुजिह्वं दशोग्रं भूतकेशं वदनमपि वहनः पातु मा नारसिंहः ॥ ॥ उ
द्यत्भास्वत्सहस्रयुग्मशशिनिभं स्त्रक्षरौ विक्षरन्तं वहीनहयविशुन्नतिविततसममीषरां भूषणैश्च ॥ दिव्यैरातिप्रदेहं निशितनखल
तदाङ्गदरौ नरेकैः संभिन्नदैव्येस्वरतनुमतनुं नारसिंहं नमामि ॥ ॥ यंचवचक्रं महामीमं कालं जनसमयुग्मं ॥ रुद्रामालाधरं रौडं क
राहारेण शोभितं ॥ नागयज्ञोपवीतं च यंचाननसुशोभितं ॥ चन्द्रमौलिनीलकरां प्रतिवक्त्रं त्रिनेत्रकं ॥ भुजैः परिघसंकाशैर्दशभि
शोयशोभितं ॥ प्रक्षस्त्रं गणयन् शंखगोक्षीरसंनिभं ॥ दूर्वादिचोत्तरां धनुश्चमुशलं चैव तथा चक्रा मणितं ॥ खड्गं भूतचक्रां च

नृहरिं हृदयिणं ॥ • ॥ अङ्गोपकनीलाभं चक्रं स्वर्णसन्निभं ॥ पूर्वदिक्षोत्तराशीति उर्ध्वसर्ववर्णकं ॥ एवमुग्रहरिं ध्यायेत् सर्वविधि
निवृत्तये ॥ सर्वमन्युहरं दिव्यं स्मरणात् सर्वसिद्धिदं ॥ ध्यायेत् यदा महत्कर्म तदा योऽशहस्तनृत्त ॥ नृसिंहसर्वलोकेषु ॥ सर्वाभरणाभूषि
तः ॥ दोविदारकाकर्णदोहावांशभरणाविभो ॥ चक्रं शंखधरो दो च दो च वाराधनुर्दशैः ॥ खड्गखेटकैर्दो च द्वागदायप्रधारिणो ॥ पाशकु
शधरो दो च दोरिणो मुकुटायितो ॥ इति कोऽशदोर्दशमण्डलं नृहरिं विभुं ॥ • ॥ ध्यायेत् नीलदनीलाभं मुग्रकर्माय न्यनधीः ॥ ध्यायेत्
हन्तमेकार्णवोदशद्वयहस्तवान् ॥ नृहरिः सर्वभूतायः सर्वसिद्धिकरप्रभुः ॥ दक्षिणे चक्रं पञ्च परशुं याशमेव च ॥ हस्तं च मुश
लं चैव मभयं चो कुशं तथा ॥ पट्टिशमिन्द्रियालं च खेटो मरुमुकुवान् ॥ कामागोकरो शंखं खड्गं याशं च भूलोकं ॥ शुभयं वरदं श
क्ति कुण्डलं च ततः परं ॥ कार्मुकं तर्जनीमुद्रांगदां उमहस्यको ॥ हास्यांकराभ्यां चरियो जानुमस्तकराणि भूतं ॥ ततोऽङ्गीकृतहस्ताभ्यां श्र
वमात्ताधरं हरिं ॥ अधस्थितं च हस्ताभ्यां हिरण्यकविदारिणं ॥ प्रियं करं च भक्तानामभक्तानां भयं करं ॥ नृसिंहं च स्मरेत् दिव्यं महामन्यु
भयायहं ॥ • ॥ माणिक्यादिसमप्रभं निजहं चोत्तुष्टाशो गणं ॥ जानुमस्तकरा मुजं त्रिनयनं रत्नौत्तमसूत्रं ॥ वाङ्मयं धृतं चक्रं शं
खमनिशंदं द्यौगवक्रोत्तमज्जालां जिह्वमुदयकेशनिचयं वन्दे नृसिंहं विभुं ॥ • ॥ आमादाली लज्जितं विकृतनिजमुखं सोमसूर्याग्नि

मं गृह
२

नेत्रं पादादनाभिरक्तं प्रभमुपरिसितं भिन्नदैत्येन्द्रगात्रं ॥ चक्रं शंखं सपाशं कुक्षौ कुलिशगदादारणा न्युद्धहन्तं भीमं तीक्ष्णप्रदं मणि
मयविविधाकल्पमोडे नृसिंहं ॥ • ॥ नृसिंहस्थितो यत्र भुजास्तकसमन्वितः ॥ पीनस्कन्धकठिणीवः कृशमयः कृशोदरः ॥ सिंहा नो नृदे
हश्च नीलवासा प्रभाचितः ॥ आलीढस्थानसंस्थानः सर्वाभरणाभूषितः ॥ ज्वाला मालाकुलमुखो ज्वालो केशरभिरातुलः ॥ हिरण्यकशिपोवै
शः पादयन्त्रखरैः स्वकैः ॥ नीलोत्पलाभः संप्रोक्तो देवजानुगतस्तथा ॥ हिरण्यकसिपुर्दैत्यस्तमजानं विदुर्बुधा ॥ रौद्रसिंहासननस्तद्विदारित
मुखेशराः ॥ मूर्द्धनीनसत्ताको र्णोदारयन्तं दितेः सुतं ॥ विनिर्गतास्थिजालं तु दावनेतत्र संस्थितं ॥ वमनरुभिरों गारं प्रकुटी वदमेक्षणां
युध्यमानं च संप्रोक्तं कचिन्करावन्धनैः ॥ परिश्रान्तदैत्येन तर्क्यमानो मुकुर्मुकुः ॥ • ॥ चक्रं यत्र गदां शंखं नृसिंहं विभर्त्तियः ॥ • ॥ च
क्रं यत्र गदां शंखं मथयारो स्वदक्षिणात् ॥ देवो नृसिंहः संधत्ते सृष्ट्या दुष्टतमोरवि ॥ • ॥ कामोरुत्पन्नदैत्ये बुद्धो विष्णो रयनयौ ॥
चक्रको मोदकी हस्तश्चतुर्बाहुः सदाचितः ॥ कामना नृसिंहस्य ध्यात्वा ॥ स्वर्णपावणी भुयर्गो स्थितं मतिमुमुखं कोटिपुरोत्तुवक्रं
विष्णुमालाशोभितं स्त्रिंशद्वयमयदशं पीतवस्त्रो ह भूषणं ॥ हस्ताश्चक्रं शंखाभयवरमखिलक्षाडरोगादिमृत्युनृत्तैश्चोन्नैधंसयनं
सुरव्रतमनिशं श्रीयुते श्रीनृसिंहं ॥ • ॥ वामां कस्थितया युक्तं शंखचक्रं त्र्यंशं ॥ पीताभरणा सर्वांगप्रशन्नं नृहरिं भजेत् ॥ ॥ सु
दर्शनं नृसिंहस्य ध्यानं ॥ चक्रावासनमध्यस्थं कालाग्नि सदशयुतिं ॥ चतुर्भुजं विकीर्णसंधनुश्चक्रधरं हरिः ॥ योगयैकुपिधानं मां त्रि

नेत्रं चोगविग्रहं ॥ ध्यायत्समस्तं खप्रमशोक इममूलकः ॥ ॥ जालामात्रा नृसिंहायनं ॥ रक्षसां भयदं विकीर्णं सद्यः कलापः विभीषणां
 शंखचक्रं कृपाराखेटकधारिणं नृहरिं भजेत् ॥ ॥ एकादशी वृत्तं ध्यानं ॥ यीताम्बरधरं देवं वनमात्राविभूषितं ॥ माघेतु माधवदेवं शंख
 चक्रगदाधरं ॥ सुदर्शनगदाचोर्ध्वमाधवे व्यनवस्थितः ॥ वामयोः कक्षयुग्मे च जगामुकुटसंनिभं ॥ ॥ वराहस्य ध्यानं ॥ दंष्ट्रावलग्नव
 सुधासज्जालासुबाह्वोरत्निर्वन्त्रमिषजेदभरेण वक्रं चासिवासासगदादरं चर्मशर्गा शङ्खाख्यकान्धतमादिमहावराहं ॥ ॥
 रत्नासुजाप्रेताम्बरासनसद्यो रुक्मांस्फटिकासनस्थां दंष्ट्राकरालात्रिमुखारविना कीरीरमभिसहितांशुरेखा ॥ कृष्णाम्बरोत्तरीयां
 प्रवालकरां भरणां त्रिनेत्रां हलकपालदधतीं कराम्बां सुसलं च यथा ॥ वामाभ्यां ह्यारहिसेनापरा मामिति त्वं ॥ ॥ जानोरायाद
 मुयत्कनकमिवहिमप्रख्यमाजानुनाभः करगदनाभिवहिप्रभमथशिरसश्चागतं नीलवर्णं ॥ मौले र्योमाभमाकराकरत्नसं
 दंखचक्रासिखेटगदाख्यं शक्तीह्यधीति युक्तं परामतवसुधानासिदंष्ट्रं वराहं ॥ ॥ आपादं जानुदेशाद्वरकनकनिभं नामि
 देशादधनां मुक्ताभं करगदं जलरुत्सारविनिभं मस्तकान्नीलमायं ॥ इडेहस्तैर्हृधानं रथचरणादौ खक्रखेटौ गदाख्या शक्तिदानं
 भये वक्षितिधरणा लसदंष्ट्रं पादौ वराहं ॥ ॥ वराहः पुरुषाकारो वराहसदृशाननः ॥ गदाचक्रावुशंखौ च क्रमादक्षिणवामयोः

संग्रह
२०

॥ ॥ धरणी ध्यानं ॥ श्यामां विचित्रां भुकरत्नभूषणां यथासनां तुंगयको धराननां ॥ इडीवरनेन वराहसि मंजलिं भुक्त्वा नावसुधां भजा
 म्यहं ॥ ॥ द्वादशनारायण ध्यानं ॥ उर्ध्वः करयोः शंखयुग्मे दक्षिणातोगतः ॥ गदाचक्रवधश्चोर्ध्वमग्निवरां च केशवः ॥ ॥ उर्ध्वः पद्म
 शंखौ च करे दक्षिणयोस्तथा ॥ वामयोश्च गदाचक्रनीलनारायणं वयुः ॥ ॥ सुदर्शनगदाचोर्ध्वं मध्याय च स ययोः ॥ वामयोः कक्षयुग्मे
 च माधवं रुक्मसन्निभं ॥ ॥ चक्रगदामधचोर्ध्वं वामयोः करयोः क्रमात् ॥ उर्ध्वं चैव शंखं च गोविन्दं पितात्मकं ॥ ॥ शंखमूर्धं मध्या
 चक्रगदाचोर्ध्वं मथासुजं ॥ वामदक्षिणयोः कूर्पादिभुं वशिजेजसः ॥ ॥ उर्ध्वः चक्रशंखौ च क्रमादक्षिणहस्तयोः ॥ वामयोश्च गदायुग्मे
 च अभं मधुसूदनं ॥ ॥ दक्षिणोपरि हस्तस्य गदादेयासुजवयुः ॥ चक्रमूर्धं मधः शंखं गौरमूर्तिं त्रिविक्रमं ॥ ॥ उपर्ययश्च मध्याचक्रं
 शंखदक्षिणहस्तयोः ॥ गदायुग्मे चैव वामं च यीतवामनरूपकं ॥ ॥ दक्षिणोर्ध्वं करे चक्रं कूर्पाद्वयमधः करे ॥ गदाशंखस्तथा वामे श्री
 धरं वासुदेवमं ॥ ॥ शंखयुग्मे मध्यामूर्धं गदाचक्रं यथा क्रमात् ॥ सुवर्णाभं हृषीकेशं यादयो देवयादयोः ॥ ॥ दक्षिणोर्ध्वं करे युग्मे
 शंखं बाधस्तथा ददे ॥ गदायुग्मे चक्रमूर्धं च ययनाभं शितप्रभा ॥ ॥ उर्ध्वं शंखमध्यायुग्मे चक्रं उर्ध्वं गदोदधतः ॥ दक्षिणोर्ध्वं देहस्ते देवदा
 मोदराहरोः ॥ ॥ वासुदेवत्रयो जाता वयः शंकराणां क्रमात् ॥ प्रद्युम्नो चानिरुद्धश्च विज्ञातवाक्यः स्थिरं ॥ ॥ हरिहरात्मकस्य ध्यानं ॥ शूलं चक्रं

पञ्चजन्यमभीतिदधतंकरैः॥स्वस्त्वस्माद्वलौकिकं दहं हरिहरं भजेत्॥॥चक्रदक्षिणतो धत्ता दक्षसुत्रं विनिर्दिशेत्॥शंखं सव्योपरिस्थाय तद-
धस्तात्कमण्डलुं॥बलमूर्तिरिगंधेयाविभुरेवमनातनं॥जटाकिरीटावच्छादं शीर्षदक्षिणावामयोः॥दक्षिणाईशुच्युदिभूषणं वामतोहरः॥
दक्षिणोर्ध्वकरेशूलं जयमालामधःकरे॥शखाईशुगदाईस्या दामे हरिहरात्मकः॥॥गोपालसंस्थानं॥प्रयात्मीलकलाययुतिरहिरिहोयैव
सत्केराजालोगोपीनेत्रोत्पलासाधितललितवयुर्गेयगोविन्दवीतः॥अमद्वन्द्वारविन्दं प्रविहतशशाङ्ककृतिः पीतवासा देवासौ वेरावापक्षपि
तजनधतिर्देवकीनन्दनोयः॥॥कुसुमीवरकान्तिमिन्दुवदनं वर्हावतं संप्रिये श्रीवत्सांकमुदारकोत्कभधरम्याताम्वरं सुन्दरं॥गोपीनां न
यनोत्पलार्चिततनुं गोगेयसंघातं॥गोविन्दं करवेण्णवादनपरं दिव्यांगभूषं भजेत्॥॥शंखचक्रधनुर्धरा पाशाकुसुमधरोरुगाः॥
वेण्णधमन्धतयोर्ध्वा मकुलोदिवाकरे॥॥धारवत्यां सहस्रार्कभास्वरैर्भवनात्तमैः॥अनलैः कल्पवृक्षैश्च परितमणिलेमणयो॥ज्वलप्रच
मयस्तनूद्वारतोरराकुशके॥फुल्लगुल्लसद्दिद्विताना लम्बिमौक्तिक॥पद्मरागस्यलीराजद्वन्द्वनद्याश्च मध्यातः॥अनारत्न
लङ्घनधारस्य स्वस्त्योरधः॥रत्नप्रदीपावलिभिः प्रदीपितदीपतरे॥॥उद्यदादिन्यसंकाशः मणिसिंहासनाम्रुजो॥समस्ती
नोऽप्युतो ध्यायेत्॥फुल्लगतकसंनिभः॥समानोदितचन्द्रार्कतडित्कोटिसमयुतिः॥सर्वाङ्गसुन्दरः सौम्यः सर्वाभरणाभूषितः॥पीतवा

संग्रह
११

साचक्रशंखगदायत्राज्वलकुजः॥अनारतो हस्तद्वन्द्वधरोद्यकलशंस्य शनः॥वामयासुजाग्रेणामुभ्रतायववद्विं॥रुक्मिनीसत्यभामः स्व
मूर्धिरत्नौघधारया॥सिंचन्योदक्षवास्थत्वादोऽष्टलकलसौधया॥॥नागजितीसुनदाचदिगन्धौकलसौतयोः॥ताभ्यां च दक्षवामस्थेमित्रवि
दासुलक्ष्णोरत्ननयोः समुद्रतरत्नपूणीघटौतयोः॥जाम्बवतीसुशीलाचदिशन्धौदक्षवामके॥॥दक्षिणारत्नचषकं वामसौवर्णनेत्रकं॥क
रेदधानं देवीभ्यामाश्लिष्टं चित्रयेद्वरिं॥॥वामोर्ध्वहस्ते दधतं विशासर्वसुयुक्तकं॥अक्षमालां च दक्षोर्ध्वस्फारिकीं मातृकामयीं॥शङ्खवृत्तम
यं वेण्णमधः पाणिद्वये स्थितं॥गायनं पीतवसनं श्यामलं कोमलं हरिं॥वर्हिर्वर्हकृतोभूशं सर्वशंसर्ववेदिभिः॥उयासितं मुनिगणैः रुद्राति
ष्ठैश्च रिक्ततः॥॥तापिरुद्रपिबंकगापियतमां स्वर्णप्रभामं बुजः प्रोद्यद्दामभुजं स्ववामभुजया श्लिष्यत्संचिन्मथ्रिया॥श्लिष्यन्ती स्वयमं न्य
हस्तविलसत्सौवर्णवेत्रश्चिरं पायादः सनसूत्रपीतवसनो नानाविभूषो हरिः॥॥ध्यायेद्दुदावनेरम्बकोचनीभूमिमध्यगे॥नानावनसमा
कीर्णो वृक्षस्वरौश्च मणिते॥कल्याणवीतने सम्यक् श्रीमन्पाणिभ्यामराये॥नारदाद्यैर्मुनिभ्यैः स्तवभिः परिवारिते॥रत्नसिंहासने ध्यायेदु
पविष्टं कजोपरि॥सजलजलदंशमं रक्तयन्निभेक्षणां॥रक्तयन्निभायादपाणिभ्यां परिमणितं॥नवरत्नसमारब्धभूषणैः परिभू
षितं॥श्रीयुक्तवक्षसि प्राज्जकोत्कभौजासिताम्वरं॥तारहरावलीरम्बश्रीवत्सां कितवक्षसं॥लोचनातिलकप्राप्ते कुन्तलप्रमरायिते॥क

नर्यचायशदशचिन्मालाविराजितं॥ अनेकरत्नसम्बद्धस्फुरन्मकरकुण्डलं॥ वर्हिवर्हाकृतोन्नतसर्वजसर्ववेदिभिः॥ उपासितं मुनिगणैरुपरि
 छेदरिं सदा॥ ॥ भंगविद्रुमसंकाशं सर्वतेजोमयम्बुः॥ किरीटिनं कुण्डलिनं केयूरवलयान्वितं॥ मुक्तासङ्घसम्बन्धतुलाको समुज्ज्वलं
 नानातंकारसुगमं यो वा सो युगावतं॥ गरुडोपरिसम्बन्धरक्तयंकजमध्यगं॥ उन्नयेहमसंकाशं लक्ष्मीवामोरुसंस्थितं॥ सर्वातंकारसुभ
 गां शुक्लवासो युगावतं॥ सकामांलटयो देवीं मोहयन्तं युनः युनः॥ शंखचक्रगदायन्तः पाशं कुशधनुः सरान्॥ धारयन्तं जगन्नाथं रक्तय
 धारुणोक्षणं॥ ॥ कलायकुसुमश्यामं हृन्वावनगतं हरिं॥ गोपगोयी गवाधीतं पीतवस्त्रयुगावतं॥ नानातंकारसुभगं कौकुभोजासिवक्ष
 सं॥ मनकादिमुनिश्रेष्ठैः संसृजतं परया मुदा॥ शंखकैचलसदाङ्गं वेणुहस्तद्वयेरितं॥ ॥ स्मरेद्दृन्वावनेरम्ये मोहयन्तं मनोरमं॥ गोविन्दं
 युगाङ्गोकाक्षं गोयकन्यासहस्रशः॥ आत्मनो वदनाम्भोजयेषिताक्षिमधुवताः॥ पीडिता कामवागेन चिरमाश्लेषशो सुकाः॥ मुक्ताहार
 लसन्ती नतुंगस्तनभरानताः॥ श्रद्धार्थमिह वसना मदस्युलितभाषणाः॥ दन्तयुक्ते युतो प्राप्तिस्थन्मानाधरां चिताः॥ विलोभयन्ति विवि
 धैर्विभ्रमैर्भावं गवितैः॥ ॥ पीताम्बरधरं विभुं युगाङ्गं कनिभेक्षणं॥ रत्ननेत्राधरं रक्तयाशिपादतलं शुभं॥ कौकुभोजासितोरक्तं नाना
 रत्नविभूषितं॥ उदामविलसन्मुक्ता रत्नहारो यशोभितं॥ नानारत्नप्रभोजासिमुकुटं दीपते जसं॥ हारकेयूरकटककुण्डलेश्वरशो

संग्रह
९२

भितं॥ श्रीवत्सवक्षसं चारुनूपुराद्युपशोभितं॥ रत्नैर्नानाविधैर्भुजं कटिसूत्रांगुलीयकैः॥ गोरौ च नाकुं कुमले ललाटे तिलवर्णितं॥ अ
 लकासोभिसदृक्षं पीताम्बरयुगावतं॥ विम्बाधरयुगाप्रसिप्तस्य मृतरसान्वितं॥ वर्हियत्र कृतापीडं वन्ययुष्मरलंकृतं॥ कदम्ब
 उचारुमालाविराजितं॥ कोटिकन्द्यलावणं विलसदंधुरोदरं॥ वेणुं गहीता हस्ताभ्यां मुखे संचोपवादिनं॥ गायन्तं दिव्यगणैश्च वृक्ष
 वनगतं हरिं॥ स्वर्गादिवयि प्रहृकन्यकागराणां शिष्यं॥ गागोवत्सगराकीर्तिं ब्रह्मरूपेणैव मणितं॥ गोयकन्यासहस्रैश्च यत्र यः
 जायते क्षणो॥ अचितंतारकुसुमैस्त्रैलोक्यैकगुरुं परं॥ तुमुखं चोरदाये च हाहा हू हू तथैव च॥ किन्नरीमिथुनं चापि अग्रागीतं तथ
 हरेः॥ वीणादि साधनान्यत्का विस्मया विष्टचेतसः॥ ते स्तुतन्निमहात्मानं गायन्तान् विद्यति स्थिताः॥ सिद्धगन्धर्वयक्षश्च अस्मराभि
 विहंगमैः॥ स्वावरैः यन्त्रैश्चापि सिद्धैर्विशाधरैस्तथा॥ शाखामृगैर्विहंगैश्च वीक्षमाणैः सुविस्मितैः॥ सर्वलक्षणासंयन्त्रसौन्दर्यगान्तिशो
 भितं॥ माह न सर्वगोयी नानां लोकानां याति मय्ययं॥ नारदेन च सिद्धेन विश्वामित्रेण धीमता॥ परासरेण व्यासेन भृगुना किरसेन च॥ दक्षेण स
 नकाद्यैश्च सिद्धेन कपिलेन च॥ वासुकागोशहारीतया जवलाशना क्रतुमार्कण्डेयभरद्वाजपुलस्त्यपुलहादिभिः॥ वशिष्ठाश्वेमुनीन् चैव
 सूर्यमानं सुरासुरैः॥ वत्सलोकगतैः सिद्धैर्नागलोकगतैरपि॥ अन्यैरपि सुरश्रेष्ठैः स्तूयमानं स्मरेद्भिर्भुं॥ ॥ नवीनरीरदश्यामनीलेन्दोवर

लोचनं॥ वसुवीनन्दनस्वदेकधंगोपालरूपिणं॥ स्फुरद्दहदलोद्भूतकुचितमूर्धजा॥ कदम्बवुषुमोवधवनमालाविभूषितं॥ मराडमराडल
संसर्गीचलकोचनकुराडलं॥ स्थूलमुक्ताफलदारहारोद्योतितवक्षसं॥ हेमांगदतुलाकोटिकिरितो जलविग्रहं॥ मन्दमारुतसंक्षोभवलि
तांवरसंचयं॥ रुचिरोद्युटन्यस्तवंशीमधुरनिस्वनैः॥ लसक्रेयालिकाचेतोमोहयन्तंमुकुमुकुः॥ वसुवीवदनाम्भोजमधुयानम
धुवतं॥ क्षोभयन्तंमनसासांसन्धेरायांगवीक्षणैः॥ यौवनादिन्देहाभिः संसक्ताभिः परस्परं॥ विचित्रास्वरभूषाभिमेयि नाराभिराहतं
॥ प्रभित्तांजनकालिनीजलकेलिकलौत्सुकं॥ शोधयन्तं क्वचित् गोयान् व्याहरन्तं गवांगरां॥ कालिनीजलसंसर्गीशीतलानि न कंठिता॥ क
दम्बपादयुग्मे स्थितं दन्तवने क्वचित्॥ रत्नभूधरसंलग्नरत्नासनयविग्रहं॥ कल्पपादयुग्मे स्थितं हेममराडिकागतं॥ वसनककुमा मोदसु
रभीकृतदिगुखे॥ गोवर्धनगिरौ रम्ये स्थितं रासरसोत्सुकं॥ सव्यहस्ततलं न्यस्तगिरिवर्यातपत्रकं॥ खण्डिताखण्डलोन्मुक्तमुक्तासारधना
धनं॥ वेराहवायमहोत्थासकृतकुंकारनिस्वनैः॥ सबलैरुन्मुखैः शस्त्रगोकुलैरभिवीक्षितं॥ कृष्णमेवानुगायन्नि स्तब्धवक्त्रेभिः॥ दण्ड
शोधानकरैः गोपालैरुपशोभितं॥ नारदाद्यैर्मुनित्रयेः वेदवेदांगधारणैः॥ श्रीनिसुलिखितावाचास्तु यमानमरात्परं॥ ॥ सोयाहे हृदयं
चचिनकोशानमथ्यतः॥ सौगन्धिकोत्पलमयीदीर्घकाशतवेष्टिते॥ नन्दनोद्यानमथ्यतु कदम्बवनमथ्यगं॥ दिव्यरत्नमयैस्तंभैः सरत्नवीथिका

चित्तैः॥ नानारत्नमयैर्नैव प्राचीनद्वारशोभिते॥ महारत्नमयंगेहं मुनिभिः परिवेष्टितं॥ नारदाद्यैर्मुनिवरैः शौनकेः पियूषलादिभिः॥ सनकादि
ब्रह्मयुत्रैः श्रीतन्त्रनिर्णये॥ नारदं यद्वतं जिह्मुनिशठोद्भवदारुकं॥ विष्वक्सेनं च सैन्येयं कृपादस्ति विलक्षितं॥ तेभ्यो मुनिभ्यः स्वन्धाम
दिशन्तं परमाक्षरम्॥ चतुकोटिप्रतीकाशं विश्वावकाशदीपितं॥ नानारत्नगणाकीर्णं महामुकुटभूषणं॥ अनेकरत्नरम्यंचलसन्म
करकुराडलं॥ तारहारवलीराजसूक्तौत्सुभवक्षसं॥ नानारत्नसमाकीर्णं केयूरवलयारुकं॥ विडवत्कनकाभासयीताम्बरयुगाहतं
॥ वसुरोदारजठरंगमीरं नाभियेकजं॥ उतुंगचरणं भोजलसत्त्वशां गुलीयकं॥ प्रदीपं रत्नकटकतुलाकोटिद्वयान्वितं॥ शशरक्ताधर
पुटमारुतयदयंकजं॥ शंखचक्रगदायन्धारितं वनमालिनं॥ भुङ्क्षान् स्वभावत्वासुभुक्तं तं परात्परं॥ अशाननाशकार्थत्वाच्च
वारिदसन्निभं॥ सूर्यकोटिप्रतीकाशमविशो धान्ननाशनात्॥ ॥ राशगोष्ठीपरिध्यातं गोयीमण्डलमथ्यगं॥ हृदावनगतं ध्यायेत्कायया
कल्पशाखिनः॥ करे कलौत्समयेराहं वादयन्तं मुकुमुकुः॥ सुस्थितं वेराहगायन्तं वनमालाविराजितं॥ गोपिकानयनं भृङ्गसंगिनीवत्सरो
रुहं॥ देवकिन्नरैर्ध्वजैरसरोभिश्च सेवितं॥ यक्षैर्विशधरगणैर्विहंगैश्च मरुद्गणैः॥ ब्रह्मर्षिभिरुपमानं वसुभिः सह शक्तिभिः॥
नानाविधैरसरोभिरीक्षमानं सुविस्मितैः॥ महास्मरश्मि संकीर्णलसत्कुराडलमराडलं॥ लेलिहमानं प्रणयादेव स्त्रीशतकोटिभिः॥

इन्दीवननिभं कृष्णं सुन्दरेन्दुवरननं ॥ यीताम्बरधरं कृष्णं यन्मयत्रायतेक्षणां ॥ यन्नामियादयाणि यन्नामिनिभाधरं ॥ शरणां सर्वभूतानां गो
 थिकाजनवल्लभं ॥ कचिद्वस्त्रपरिमितं यं कजोपरि संस्थितं ॥ कल्पितानेकदेहेन नारीणां शतकोटिभिः ॥ वेष्टितं रममाणं च गायन्तं दिव्यमू
 र्छनैः ॥ काभ्यां द्वाभ्यां वक्षोभ्यां मध्ये मध्ये विराजितं ॥ यथा मरुतस्तम्भं सुवर्णं नाभि वेष्टितं ॥ कविज्ञेयाङ्गरावस्य हरिणां हेलयान्तिनां
 कचिद्वस्त्रं हासयन्तं स्त्रीवृन्दमुपहासकैः ॥ विस्मृतैर्देवनिकरै रर्चितं युष्मद्विष्टिभिः ॥ देवस्त्रीभिर्वीक्ष्यमानं कामात्कान्तिनचेष्टितैः ॥ ॥
 ध्यायेद्दृष्ट्वा वने रम्ये गोपगोपी गवाहृतं ॥ नानालंकारभूषणं यीताम्बरयुगावृतं ॥ श्रीवत्सलांछितो रत्नकिशोरं श्यामविग्रहं ॥ दोर्भ्यां च्छेरां वादय
 न्तं भुवनैकगुरुं परं ॥ ॥ नवीनवारिदेश्यामं रक्तयन्त्रनिभेक्षणां ॥ मुक्तादामलसत्करां केयूरांगदभूषणां ॥ अनेकै रत्नसम्पद्भिरनुक
 रकुराणलं ॥ ३ ॥ इहामकौस्तुभाज्ञासिवक्ष्ये श्रीवत्सलां दूतं ॥ वर्हिर्वर्द्धकतोत्रं संगोपगोपी गवाहृतं ॥ ॥ ध्यायेद्दृष्ट्वा वने कृष्णं गोपीशिशुगवाहृतं
 तं ॥ स्नाभ्यां वेत्रवभृङ्गं च रम्यमलं विश्वमोहनं ॥ वङ्गरेण सैमावद्धं किंकिरीहारनुषयम् ॥ ॥ कलायकुसुमश्यामं नीलदीर्घलोचनं
 नानालंकारभूषणं यालतं पयसा मनां ॥ दधुत्यपायसंस्फीतं करात्पादधृतं हरि ॥ तारहारवली रम्यं गोपगोपी गवाहृतम् ॥ ॥ श्री
 रामो निधिमध्यस्थं कञ्चन चलमध्यतः ॥ ध्यायेत्स्वर्गमयीं भूमीं तन्मध्ये हेममण्डये ॥ अनेकयोजनमितं विस्तीर्णं च सुयोजनं ॥ नाना

संग्रह
२४

रत्नमयं स्तम्भमुक्तादामविराजितं ॥ लसत्करामयेर्वस्त्रैश्चन्द्राय विराजितं ॥ हंसकारं डराकीर्णं यं कजोत्पलशालिभिः ॥ मडितं दीर्घ
 काशतैर्महावाठीपरिष्कृतैः ॥ स्वर्णयाकारविभूते रत्नतोरणाचिविते ॥ तत्र रत्नासने रम्ये संस्थितं परमेश्वरं ॥ रुक्मिणीसत्यभामाचया
 र्थयोश्च तत्रामरे ॥ नानालंकारभूषणं वर्जितं परया मुदा ॥ कालिन्दीरूक्षतयै नैयच्छतो धृतमण्डको महा मेघा यभं श्यामं यन्मयत्रायतेक्षणां
 क्षणां ॥ यीताम्बरलसद्दीप्तसङ्घीसकौस्तुभं ॥ नानालंकारभूषणं तारहारविराजितं ॥ दीप्तरत्नकिरीटं च सूर्यरत्नकरकुराणलं ॥
 गोरोचनालसद्गालतिलकं नलकुत्रलं ॥ नारदाद्यैर्मुनिवैराग्यैश्चिन्तितं ॥ दृष्ट्वा युष्मिन्नाकीर्णं नगरैर्वदुषितं ॥ सोधैर्गुह्यैः समुकीर्णैः यताकैः परिम
 ण्डितैः ॥ वल्लक्षत्रियवित्तुर्देराकीर्णैः रथयन्त्रिभिः ॥ रथस्य द्विद्विपवनेः सर्वत्र परिमण्डितं ॥ वल्लक्षत्रिवित्तुर्दुर्भवनेः पर्वतो यमेः कापनीभिः सुभवा
 भिः सर्वत्र परिमण्डितं ॥ नानारत्नविचित्रैश्च मण्डिताभिः समन्वितैः ॥ ॥ सर्वमोहनगोपालस्य ध्यानं ॥ जवाहरां रत्नविभूषणां च ॥ मीनेध
 जं चारुक्रताङ्गरागं ॥ कराभुजै रं कुशमिक्षवायं युष्मास्त्रयाशो दधनं भजामि ॥ ॥ अच्युतगोपालस्य ध्यानं ॥ वरदाभेयहस्ताभ्यां स्निग्ध
 नं स्वाङ्गके प्रियो ॥ यमोत्पलकरेताभ्यां स्निग्धं चक्रधरोद्धनं ॥ ॥ वन्दे कल्पद्रुमाधिष्ठितमणिमये सिंहसने सन्निविष्टं नीताभं यीत
 वस्त्रं करकमललसद्गन्धर्ववेत्रमुरारिं ॥ गोभिः सप्रभवाभिर्वृतममरं यतिप्रौढहस्तस्थकुम्भप्रच्योतसौधवोरत्नपीतमभिनवा

ध्यान

मो जयत्राभनेत्रं॥ ॥ लीलादराधरयोपालध्यानं॥ संमोहयन्निजकरास्त्रकरस्थलीलादरो न गोययुवतीपुरसुन्दरीश्च॥ दिव्यान्निजप्रि
यतमांशगदक्षहस्तोदवः श्रियन्निहतकंसउरुक्रमोवः॥ ॥ मुकुन्दगोपालस्यध्यानं॥ अद्याप्यकोयनीलांकुजरुचिररुणाम्भोजनेत्रो
चुस्थोबालोज्झाटकीरस्थलकेलितरुणकिंकिणीकोमुकुन्दः॥ दोर्भ्याहैमंगवीनंदधतिविमलं पाशसंविश्ववंधागोगोयीगो
यवीतो रुरुनखविलसत्करणभूषश्चिरं वः॥ ॥ दध्यौचक्षामलं कृष्णं रासेन्मन्त्रं रतोत्सुकं॥ पीतपदधरं रेणंधमन्त्रमधुरेर्षितं॥ न
वयोवनसंयन्त्रो कर्मन्त्रं पाशिपियां॥ ॥ त्रैलोक्यमोहनविभूध्यानं॥ दिव्यतरुशानोद्यद्गुचिरमहाकेतव्यादयाधरान्मणिमयभूतलवि
लसद्द्रव्ययोजनमयीठनिष्ठस्यविश्वप्राणस्योद्योतनसद्युतेः सुयर्गास्यासिनमुत्तमांशोविद्रुमभजाक्रतोअधितं॥ चक्रदलाकु
शपाशकमुखररोक्षुचौयकमलगदादधतं हार्भिररुणाभातविभुलविद्युर्णिताक्षियुगनलिनं॥ मणिमयकिरीटकुण्डलहाराक
दकङ्करोर्ध्विरसनधैः॥ अरुरोर्माल्यविलेपैः रादीपंतवस्त्रपरिधानं॥ निजवामाहनिर्गांश्चिष्यन्तं वामहस्ततललीनां॥ क्षिप्रघो
निकमलां मदनव्याकुलो कलतां॥ सुरुचिरमाल्यविभूषणानूलेयलांसुसितवसनपरिवीतां॥ निजमुखकमलव्याघ्रचट्टासि
तनयनमधुकलानरुणिं॥ शिष्यन्तं वामभुजदण्डेन धृतं चायनं॥ तर्जनीतयरे मनिर्द्विति निर्भरहृदयंचराचरे कगहं॥ सुरदिति

संग्रह

१५

जमुजंगगुह्यकगन्धर्वाश्चक्रनाजनसहजैः॥मदमन्मथालसाङ्गेरभिवीतंदिव्यभूषणोत्सृजितैः॥भंगविडमसंकाशसर्वतेजोमयो
वयुः॥किरीटनंकुण्डलिनंकैयूरवलयान्वितं॥मुक्तालोरत्नसन्निभतुलाकोटियुगान्वितं॥नानालंकारसुभगंपीताम्बरयुगवृतं॥गरु
डोपरिसंवद्धरक्तपंकजमध्यगं॥उन्नपद्मेमसंकाशतक्ष्मीवामोहसंस्थितं॥सर्वलंकारशुभगांशुक्लवासौयुगान्वितं॥सकामां
लीलयादेवंमोहयन्तीयुनःयुनः॥शंखचक्रगदायप्रयाशंकुशधनुःसरान्॥धारयन्तंजगन्नाथंरक्तपद्माहरोक्षरां॥लक्ष्मीयन्त्र
करावामेदक्षेणालिङ्ग्यतंयतिं॥संस्थितांचिन्मयेमन्त्रीमोहिनीविश्वमातरं॥॥कलायकुसुमस्यामंयूरीचन्द्रनिभाननं॥व
र्हिर्वहंकृतोन्नतंनमालिनमीश्वरं॥किरीटहारकैयूररत्नकुण्डलमण्डितं॥श्रीवत्सवक्षसंभ्राजन्कौत्सभोजासितोरसं॥युवती
वेशलावण्यंरमणीयतनुंहरि॥दिव्यपीताम्बरधरंनारहारविभूषितं॥स्मेराह्वाधरयत्नवेणोवैलोक्यमोहनं॥सर्ववेदमयंवे
रांकादयन्तंचतुर्भुजं॥स्फाटिकीमक्षमालांचविद्यामुद्भूकरद्वये॥दधतंयुगदरीकाक्षंदिव्यगारांयरायरां॥अनन्यानेंदसौन्द
र्येर्मोहयन्तजगन्नयनयनीयलसुकाच्यांवीणाकमलहस्तया॥निरीक्षमाणाचरणावामपादौस्थयाश्रिया॥हेमसिंहासनैरम्ये
सर्वरत्नोपशोभितं॥रुक्मिरायादिमैहवीभिनिर्धेवितमनोरतं॥चन्द्रमण्डलसंकाशश्चेतद्भूजोपशोभितं॥नारदाद्यैर्मुनिग

सोर्जनार्थिभिरुपासितं॥ इन्द्रादिदेवतावृन्दैः पुरातनं परमेश्वरं॥ सर्वज्ञजदीशानंध्यात्वा हृदयं कजं॥ ॥ त्रिकालगोपालध्यानं॥ वालं
नीलासुहाभं नवमणिरनिराकि किरणं जालवद्धं श्रीरंगीजं धानं युग्मं रियुरलकन खसाक्षसत्कराभूषणं॥ कुक्ष्याम्रोजाभवकं हतश
कटयत्नं तनूनाद्यं सन्नं गोविन्दं विन्दते आशमरवरमजं पूजयेद्दासराहो॥ ॥ चन्द्रवेदैर्मुकुटविकसितकदम्बाभनीन्दीवराक्षं
गोपीगोवृन्दबीतं जितरियुनिवहं कुन्दमुन्दारहासं॥ नीलग्रीवाग्रपिच्छावलि सुविलसत्कुन्तरं भानुसन्नं देवम्पीताम्बराङ्गं जय
तिचदिनशोभाध्यमेहोरमाये॥ ॥ विकायाधस्तवैरिव जमजिते मयात्कावनीभारमाये रावीतं नारदायेर्मुनिभिरनुदितं तत्र नि
रणीतहेतोः॥ सायाहं निर्मलन्तं विरूपममजरं पूजयेन्नीलसंमन्त्री विशोदयस्थित्ययहरणाय रं मुक्तिदं वासुदेवं॥ ॥ दशाक्ष
रगोपालध्यानं॥ दधौ यरमभावेन हरिं हेमतरोरधः॥ हेममण्डपकायाश्च हेमसिंहासनोपरि॥ आसीनं रामहस्ताब्जे दधानं हेम
वंशिकां॥ दक्षिणेन धामयन्तं पाणिना हेमयंकजं॥ हेमद्वयेन प्रियया परिकल्प्य प्रांगवित्रकां॥ हसन्तमतिहर्षेण यथा न च
निजप्रियायं॥ ॥ संतानगोपालध्यानं॥ शंखचक्रधरदेवं रयामवर्णं चतुर्भुजं॥ सर्वाभरणासंयुक्तं पीतवाससं च्युतं॥
मयूरपिच्छसंयुक्तं विधुं तेजो यद्वह्निं॥ ॥ नीलोत्पलदलस्थामम्पीताम्बरयुगावृतं॥ चतुर्भुजं शंखचक्रमूर्धयाशिं दध्यात्

संग्रह
१६

तां अधः पाणि द्वये वेणुं वादयन्तं मुदा स्मितं॥ अनेकरत्नमन्त्रद्विरीटिज्वलविग्रहं॥ नानालंकारसुभगं गरुडोपरि संस्थितं॥ वि
दस्तोत्रयारनिर्णयं मुनिभिः परिवेष्टितं॥ ॥ पिराडगोपालध्यानं॥ वृन्दावनगतं कृष्णं रत्नसिंहासनस्थितं॥ कदम्बमूलदेशे तु गोपि
काजनराजितं॥ नारदायेर्मुनिगणैर्दिव्यगानरसासुकेः॥ सहितं यथाभक्तावनमालिनमीश्वरम्॥ रत्नलंकारसंदीपं शंखच
क्रलसत्करं॥ शब्दब्रह्ममयं वेणुं मधुपाणि द्वये स्थितं॥ ॥ कदम्बमूले क्रीडन्तं वृन्दावननिवासिनं॥ यद्योपरि स्थितम्वदेव
गङ्गायन्तमच्युतं॥ पीताम्बरधरदेवं वनमालाविभूषितं॥ मायुरपिच्छसंयुक्तं सर्वाभरणाभूषितं॥ गोपीभिर्गोपवृन्दैश्च सेवि
तं कृष्णमर्चयेत्॥ ॥ जगन्मोहगोपालध्यानं॥ ध्यायेद्बृन्दावने रम्येकावनीभूमिमध्यगे॥ नानायुष्मलताकीर्णैश्चक्षुरां डैश्च म
ण्डिते॥ कस्योदरीकुले सम्यक् श्रीमन्नाणिका मण्डपे॥ देवकिचरगन्धर्वमुनिभिः परिसेवितं॥ नारदायेर्मुनिश्रेष्ठैर्कैतिभिश्च
मुपेक्षितं॥ रत्नसिंहासने ध्यायेदुपविष्टं यंकजोपरि॥ सजलजलदश्यामं रक्तयज्रदले क्षरां॥ रक्तयज्रनिभं पादं पाणिभ्यां
परिमण्डितं॥ भवरत्नसमावद्धभूषणैः परिभूषितं॥ अमुक्तवक्षसि श्रीमत्कौत्सभोद्रासिनाम्बरं॥ तारहारवलीरं मण्डप
वत्सांकितवक्षसं॥ गौरोचनातिलकघ्रातैकुन्तलत्रमरापितं॥ कदम्बचापशटशविहीनो नीलविराजितं॥ अनेकरत्नसंबद्ध

स्फुरन्मकरकुण्डलं ॥ बहिर्बह्वर्कतो न सं सर्वजं सर्ववे रिति ॥ उवा सितैर्मृनिगणैरुद्यतिष्ठे हरिं सुधी ॥ ॥ अंसा लम्बितवामकुण्डलं धरं मन्दो
 लसकुलतं किंचित्कुंचितकोमलाधरयुतं साचिप्रसन्नक्षणां ॥ आलां गुलियन्त्रै मुरलिकामादूरयन्तं मुदा मूलेकल्पतरोस्त्रिभंगललितं
 ये-अगमोहनं ॥ ॥ शिखामणिगोयालध्यानं ॥ ब्रह्मवनगतं ध्यायेत्कल्पकोद्यानमध्यगं ॥ दोलायमानं गोयीभिः सुवर्णदोलिकागतं ॥ सू-
 र्यायुतसमाभासं लसन्मकरकुण्डलं ॥ नानारत्नयरिभ्राजन्नानालंकारमण्डितं ॥ ये च वर्षावर्धिवलं कुतलात्तासिसमुत्पन्नं हसितोहारका-
 न्नाचभासयन्तं दिगन्तरं ॥ ॥ वातगोयालध्यानं ॥ नीलवस्त्रसमानाक्षं वातं श्यामलविग्रहं ॥ नानारत्नसमावर्द्धं विचित्राभरणाञ्जितं ॥ रक्त- संग्रह
 यन्त्रसमासीनं दध्यन्त्रयशसाधरं ॥ दधत्करसरोजाभ्यां गोयालशिभुसंवृतं ॥ ॥ कृष्णध्यानं ॥ शंखकोमोदकी यन्त्रं चक्रं कृष्णो विभर्त्तयः ॥ १७
 ताश्च मृतयो ज्ञेयो दुष्टिगाधकरकृमात् ॥ ॥ दधुनिवराय वराः कृष्णमूर्तिरिव विभुश्रुताः ॥ विषयिषु कुलेन हृदये पीनक-
 ठिस्तुला मयुरपत्रैः कृष्णकुशमु लकुण्डलां ॥ सव्यसंज्ञा त्रया धाय दक्षिणराम्भुजं ॥ त्रिमूर्तीसम्युक्तीकृत्य चारुहस्ताभ्यां विद्वयै-
 कक्षदेशविने क्षिप्य वेणुपरिजलत्पणं ॥ आनन्दयित्रीं गोपीनां नयना निमना सिन्धोपरमाश्चर्यं ॥ वेशनप्रविष्टां रंगमराये ॥
 प्रसुरवर्षेणोपनिःपृज्यमानाश्च सधितः ॥ ॥ दारयन्त्रधकं दार्ताकृष्णसंगृह्यतु गुरोः ॥ स्मरन्निशुना मातं स्मृत्वा न्यतरम-

म्यसेत् ॥ ॥ कृष्णमिन्द्रिवरश्याममूर्ध्वाकुंजराधरं ॥ यादेनैकेन निष्ठुन्नमहारन्तं चमाहृतं ॥ ॥ शंखकोमोदकी यन्त्रं चक्राणि च मश-
 त्वयं ॥ दधाति कृष्णः सखैव दक्षिणाधः करादसौ ॥ ॥ कलायकुसुमश्यामं ब्रह्मवनगतं हरिं ॥ गोयगोयीगवां वीनवीतवस्त्रयुगावृतं ॥
 नानालंकारसुभगं कौकभो ज्ञासि वक्षसं ॥ सनकायैर्मृनिधेयैः संस्तुतं यरमं मुदा ॥ शंखचक्रं लसद्वाङ् वेणुहस्तं दयेरितं ॥ ॥ शंखच-
 क्रगदायन्त्राश्च कुशलसत्करं ॥ कराभ्यां वेणुमादाय धर्मतं सर्वमोहनं ॥ सूर्यायुतसमाभासं पीताम्बरयुगावृतं ॥ नानालंकारसुभगं
 रविमंडलसंस्थितं ॥ ॥ दारवर्णां महोद्याने दीर्घिकाशतमंडिते ॥ पारिजातवनरम्ये सुवर्णभूमिधतः ॥ सर्वरत्नमये चित्रसुमे-
 रनिभमंडिते ॥ सिंहासने समासीनं सूर्यकोसमश्रुभम् ॥ रक्तोत्पलसमाभासं पाणिपादोभुजं स्मरेत् ॥ दक्षिणं चरणाभ्योर्जं त्रयशो ध-
 रीयति ॥ वामपादाभ्युजं दिव्यं स्वस्तिकाकारकरितं ॥ शंखचक्रगदायन्त्रं लसद्वाङ् चतुष्टयं ॥ सर्वाङ्गसुवर्णैर्देवं सर्वभरणाभूषितं ॥ रत्नन-
 थाः समुद्यन्त्य सर्वरत्नैश्च वेष्टितं ॥ रुक्मिणीलन्यभामा च वामकक्षे वतिष्ठति ॥ रत्नकुंभे नरत्नेन सिंचन्ती यरमा मुदा ॥ कानिदि मक्षकार-
 त्वादिशत्रौ कलशोत्तयोः ॥ नागजीतिसुनराचमिव विभूषितं लक्षणां ॥ आनीय रत्नकलशं रत्ननयः समुद्धृतं ॥ दिसभ्यः सर्वमांगल्यं
 संपन्ना महिषी हरैः ॥ ततः षोडशसाहस्रं संचिन्त्य यरतः प्रिया ॥ गीतं नृत्नैश्च वायेश्च समृद्धाः सर्वदेवता ॥ ॥ त्रयधन्वादि कृष्णध्यानं ॥ आ

स्फुल्लयधराय ये हृद्यात्कपिस्ततो हरिः। एव नानासुरां हन्ता भव-नानाविधः स्वयं॥ तत्र दधो द्रवं पायं महाश्रय मकल्पयेत्॥ तत्कालनं
 कथं भूयति तिसंविन्नयनस्थितः॥ द्वारकाया नदा तत्र नारासमुपागतः॥ स यप्रहृष्टं हरिं कृष्णं कथंचिन्नायुतो सिधो॥ कृष्णस्त्रमा हृद्याया
 शिना नो देत्यवधानम॥ घटितानिष्कृतिस्तेषां कथं कुत्र भविष्यति॥ तदुक्त्या नारदे नोक्तं देवसह्यचले दुतं॥ चकीतीर्थं रवीश्वरिणं सर्व
 पायप्रनाशनं॥ तदा करणं हरिस्तेन साईसह्यादिमागमत्॥ तत्र चक्राभिधेतीर्थे स्नानं यश्चि मदि कटते॥ कृत्वा निपायता मे त्वददर्शह
 यशीर्षकं॥ ततः स्नत्वा स्वकं कर्म हृद्यासुरवधारकं॥ हृद्याकथ्यविधानं च तदा ख्यतीर्थं माकरोत्॥ मूर्तिर्हृद्याकये स्त्रचस्थायमास स्व
 स्यतु॥ दक्षिणोर्ध्वं कराङ्गं खंगराचक्रं च यत्र के॥ दधानाभिन्दुनीलाभां रुक्मिराया सहितां नृपः॥ करेशो दीवरं राजनृदधत्या विधुदाभ
 मा॥ तत्र स्वकीयचैतन्यमधिरोष्य स्वयं स्थितः॥ ततः प्रभृतिराजेन्द्रवामरीनगरे स्फुरत्॥ ॥ **षडक्षरकथनं**॥ नीलजीमूतसंका
 शं किंकिरीजालमालिनं॥ सर्वाभरणासन्दीपं रक्तयन्त्रोपरिस्थितं॥ सनकाद्यैर्मन्त्रिवरैः स्नत-न्यायेद्दिगम्बरं॥ श्रीलोककुरावप्राप्ति
 मुखचन्द्रविराजितं॥ शशरक्ताभरं रक्तं पाणिनादविराजितं॥ कराभ्यां पायसं शशां सशो हैयंगवायकं॥ दधतं चिन्तयेत्तं मोक्ष
 फलप्रदं॥ ॥ **रुक्मिणीसहितकथनं**॥ अतस्तीकुसुमश्यामं पीतवत्या युगाति तं॥ नानालंकानभुभगं कौस्तुभाभुक्तं॥

संग्रह
१८

तल्लोहनाममदणभरणाभूषितं॥ द्वारकावरगेहस्थं रत्नसिंहासने स्थितं॥ रुक्मिराया लायमधुरं शंखचक्रगदाभरं॥ ॥ **बालकथनं**॥
 चतुर्भुजं शंखचक्रगदासार्धधरं हरिं॥ दक्षिणोर्ध्वं स्मरेच्चक्रं गदां च तदधः करे॥ वामोर्ध्वं शार्ङ्गधनुं शंखं च दधतः करे॥ नवीनजरदण्डं
 पीतकौशेयवाससं॥ विलसत्कुन्दलाभोगभास्वरो निजमूर्धनि॥ विहिताशेषरत्नौघशोभिस्वर्णकिरीटकं॥ सुगन्धियारिजातस्वर्णशोभिनाशेषकु
 ण्डलं॥ ललाटफलकं न्यस्तं कस्तूरीतिलकोज्वलं॥ अङ्गुली चन्द्रकलाभासिमालतलो ज्वलं॥ उन्मुख्युगलौकश्रीनयनद्वयभासितं॥ मनोभ
 वधनुः कल्पचिह्नो यविराजितं॥ निलप्रसूनविजयीनामावंशविभूषितं॥ परार्धचन्द्रसंकाशमुखं चन्द्रविराजितं॥ दाडिमीबीजकुन्दाभं
 दन्तयुग्ममनोहरं॥ यकविम्बफलोद्भासितदन्तवासोज्वलं विभुं॥ भास्वदनेकरत्नश्रीस्फुरन्मकरकुण्डलं॥ महामरकतस्त्रं भासमानं
 जडजं॥ रत्नचामीकराभोगैरंगदेवलयैर्युतं कमुगीवं महारत्नं मुक्ताहारविराजितं॥ श्रीवत्सलाहनें प्राज्ज्वालाभोद्भासिवक्षसं॥ रत्नवैडुष्य
 घटितकिंकिरीजालमालिना॥ मण्डसूत्रेण सम्पद्यमध्यदेशे यशोभितं॥ रत्नमयी त्र्युगलं मञ्जुश्रीपादयन्त्रं॥ देवकावसुदेवेन हरेण वि
 भिना तथा॥ विदिक्करुचिरलोचनमुखेण पुण्ड्रं जलिं॥ मेरुद्वयप्रतीकाशं गरुडोपरिस्थितं॥ ॥ **शुभवावालककथनं**॥ नीलदीवरसन्नि
 भं॥ रत्नाभरणासन्दीपं दिभुजं नीलकुन्तलं॥ पायसं नवनीतं च कराभ्यां दधतं स्मरेत्॥ इन्दीवरसमाभासं वालं वैलोक्य मोहनं॥ तस्य

नमस्यै शैलेर्मणितं वज्रभूषणोः ॥ नानारत्नमयो जसि वृक्षकामांकुशंकुलं ॥ कुन्तलान्तसमुद्रासिस्फुरन्मकरकुण्डलं ॥ हस्तिहस्तकराभ्यां च न
वनीतं च पायसं ॥ सधत्ते वज्रं चैव वेष्टितं गोपबालकैः ॥ ॥ श्रुतसीकुसुमश्यामं शंखचक्रलसत्करं ॥ दोभ्यां वेणुं वादयन्तं पीताम्बरयुगाढ
तं ॥ नानालंकारभुभगं तारहारविराजितं ॥ ॥ कलायकुशमश्यामं कृतहं मणिभावरं ॥ पारिजातवनेरम्ये रत्नसिंहासनोपरि ॥ देहोत्थसु
प्रभाभिश्च भासयन्निगन्तरम् ॥ शिशुवेशधरं देवस्यासुदेवजगन्मयं ॥ नानालंकारसुभगं गोपीभिः पारिवीक्षितं ॥ कल्पदक्षविनिः
कान्तरत्नैर्यः परिसंचितं ॥ तारहारावलीरम्यं पीताम्बरयुगाढतं ॥ ॥ दधिवामनध्यानं ॥ रां के दोभिः सिताब्जैः श्रवद मृतमणि कुवतो धो
शि विहं श्रीभूषां स्निह्याश्चै स्फटिकमणिभिर्भो शेषभूषां चिताङ्गः ॥ दध्यन्त्रं खण्डयूरीं रजतज्ज्वलकः स्वर्णपीयूषकुम्भं विभ्रुडीवा
मनारब्धः सततमवतुने विधुरिण्यर्थदार्यः ॥ अति सुललितगात्रं रौप्यपात्रमन्त्रं सुललितं दधिखण्डं पाणिना दक्षिणेन ॥ कलशममृ
तयूरीं कोचनम्बामहत्ते तरतिसकलैः स्था दामनम्भावयेद्यः ॥ ॥ मुक्तगौरं नवमणिलसद्भूषणं चन्द्रसंस्थं भृङ्गाकोरैरलकनि
कैः शोभि वक्रारविन्दम् ॥ हस्ताब्जाभ्यां कनकलसं श्रद्धतोयाभिपूर्यो दध्यन्त्राङ्गं कनकचषकं धारयन्ममजामः ॥ ॥ कपूरध्वज
लदेवनिविहस्रसीरुभे सुप्रशन्नं सुनेत्रं चारस्मितमनोहरं ॥ दण्डं चामृतकुम्भं च शरचन्द्रसमप्रभं ॥ दधिपानं सोरदशं च

संग्रह
५२

सुपावंच विभ्रतं ॥ चित्तयेज्जगतो माघं जगतां हि हरं हरिं ॥ ॥ भोगवामनस्य ध्यानं ॥ नीलवर्णं चतुर्बाहुः शंखचक्रगदाधरः ॥ सर्वान्भो
गावृदात्येव भक्तान् भोगवधुनः ॥ ॥ मायावामनस्य ध्यानं ॥ पीताम्बरोऽरीयो वैमौञ्जीकोपी नधृग्धरिः ॥ कमण्डलुं च दध्यन्त्रं दण्डं च क
रैर्दध्यत् ॥ यज्ञोपवीतिनीलाभो ध्यातव्यो ध्यानवामनः ॥ ॥ वामनस्य ध्यानं ॥ वामदक्षिणा हस्ताभ्यां मातयत्र कमण्डलुं ॥ दधानो वामनः कार्यो
गोपारुणाधिलोचनः ॥ कुठारचापहस्तः स्थात्यष्टभूषणो जटाधरः ॥ जामदग्न्या हृहृक्षोरामक्षत्रभयंकरः ॥ ॥ शंखचक्रगदायन्त्रदक्षि
णाधः करः कर्मात् ॥ सधत्ते वामनो देवः हृदि श्रीवत्सभूषणः ॥ ॥ शंखचक्रगदायन्त्रं वामनो वहते सदा ॥ - ॥ नारायणस्य ध्यानं ॥ ध्येयः
सदा सवित्रिमण्डलमध्यवर्ति नारायणः सरसि जातनसन्निविष्टः ॥ केयूरवान् कनककुण्डलवान् किरीटि हारी हिरण्ययवयुह
तशंखचक्रः ॥ ॥ ततो नारायणध्यायेद्देवा समनसा स्थितः ॥ यत्र शंखचक्रगदापाणिना दिव्यभूषितं दक्षिणा हस्तद्वयेनोर्ध्व
धः क्रमेण यत्र शंखो ॥ वामहस्तद्वयेन गदा चक्रं च बोधयेत् ॥ ॥ शाययन् गदाचक्रं धत्ते नारायणः सदा ॥ ॥ शंखचक्रगदा
यन्त्रान् यो धत्ते जगताम्यतिः ॥ देवो नारायणः सृष्ट्वा दक्षिणाधः करः कर्मात् ॥ ॥ हरेर्ध्यानं ॥ पीताम्बरधरो राजन् वनमाली चतु
र्भुजः ॥ शंखचक्रगदायन्त्रहस्तो गरुडसेवितः ॥ शेषमत्ते करान् चैव भूमि तानन मण्डलः ॥ महालक्ष्मणमहाराजन् चर्चागोभू

विना विभुः ॥ ॥ श्रीखचक्रं सरोजं गदावहनि यो हरिः ॥ ॥ श्रीखचक्रगदाम्भोजः धरं हेमनिर्भरं हरिं ॥ ॥ हरिः श्रीखारि
पद्मानि गदाधनयथाक्रमं ॥ दक्षिणाधः करोत्सुखा जगदाविरनययः ॥ ॥ उक्तं सुविजयनुदण्डहस्ताक्षसूत्रिणी ॥ तं
संस्मरेद्दत्तात्रेयः शानमूर्तिधरं हरिः ॥ ॥ दुर्लभं हरिस्थध्यानं ॥ रत्नवर्षाततो ध्यायेद्दुर्लभास्तरणो हरिः ॥ उरो सयानं राधायाः
कदलीकाण्डकोमलं ॥ तद्वक्त्रं चतुर्दंशं रवीक्षमानं मनोहरं ॥ वरदेव शिरोन्यस्तदक्षयादसरोरुहं ॥ किंचित्कुञ्चितं रा
मीधुवेणुयुक्तेन पाणिना ॥ वामेनालिङ्गे दक्षिणे विवृकस्थं ॥ महामरकताभासं मौक्तिकच्छयमेव वा ॥ पुण्डरीकयला
शास्त्रं धीने निर्मलवाससी ॥ वहं भारलसत्शीर्षं मुक्ताहारमहोरसं ॥ गण्ड्यात्रलसञ्चारुकमलाकृतिगुण्डलं ॥ आयादतुल
शीमालीकं नाङ्गदभूषणं ॥ नूपुरैर्मुडिकाभिश्च काञ्चो वरिमण्डितं ॥ सुकुमारतनुन्ध्यायेत्केशोरवयसावृतं ॥ ॥ नरनारा
यणस्थध्यानं ॥ ॥ दुर्लभं ध्यानं नरः प्रोक्ते द्विभुजश्च महाभुजः नारायणश्चतुर्बहुनीलान्यलद्युतिस्तथा ॥ तयोर्मध्ये च वदरी
योक्ताफलविभूषिता वदयो नरितो योक्ता वक्षमालाधरा सुभो ॥ कृष्णजिनधरो शान्तो जटा मण्डलधारिणो ॥ ॥ चतुर्भुजो ना
रायणस्थध्यानं ॥ ॥ वैकुण्ठस्थध्यानं ॥ ॥ यद्वासनेनोपविष्टं विनयेनः स्वकारणं ॥ संमुखं मन्त्रं च स्मृतं वा सव

सं २०

दामुने ॥ कौस्तुभं द्विभुजं ध्यायेत्सहस्रार्कसमयुग्मं ॥ ॥ वराहस्थध्यानं ॥ राजशमरो शिवर्त्तं भवीताभर ॥ भूषिता ॥ मया
द्युतिधरं ध्यायेत्तुहसंतु नारदः ॥ पाग्वलीकृतं शंखेन कमलाद्येन मण्डितं ॥ वराहमंत्रराजं तु मधुधिङ्गललोचनं ॥ च
लधद्विभुर्दुर्वरोऽङ्गोलाश्रमधरस्तरेतु ॥ ॥ बालवन्द्यं भुजयेन युक्तं दंष्ट्राद्वयेन च ॥ ॥ कपिलस्थध्यानं ॥ ॥ द
योदित्यसंकाशं यिङ्गुप्रश्मभुलोचनं ॥ चतुर्भुजमुदाराङ्गं यद्वाद्यैरुयशोभिर्न ॥ सितवस्त्रोत्तरीयश्च मुक्ताभरणभूषितं ॥ स
नमाल्यधरं ध्यायेत्कचिलं वज्रनायकं ॥ ॥ नरसिंहस्थध्यानं ॥ नृसिंहपुर्ववक्त्राणां त्रयानामवधारय ॥ यलयास्तुदनिर्घोषं
श्रोत्रमन्त्रं च यावकं ॥ श्रीखचक्रगदाचक्रधर्तारं परमेश्वरं ॥ उवञ्चामीकराकारं नानाभरणभूषितं ॥ नानाविलेपनायश्च पु
नर्नसुम्भरं द्विज ॥ रत्नकेशो यवसर्पस्मरेत्केशं हरिं ॥ ॥ कपिलविष्णुस्थध्यानं ॥ दैर्युर्गवायतस्तस्य श्रीखचक्रधरं भवेत्
यद्वासनेनोपविष्टं ध्यानसंभिलितेक्षणः ॥ संयोज्य कचिलादेवाजटामण्डलदुर्दशः ॥ वायुसंरोधयी नाङ्गः यद्वाङ्गं चरणद
यः ॥ मृगौ जिनधरो राजन् शुभयज्ञो यवीतवान् ॥ ॥ हयग्रीवस्थध्यानं ॥ कर्पूरकुण्डलधवलः शतयज्ञेय रिस्थितः ॥ चतुर्भुजः कु
ण्डलादिनानाभरणमण्डितः ॥ वरदाभयहस्तस्तु वामहस्तद्वयेन तु युक्तं शिखयज्ञश्च धर्तरे हस्तद्वयेन तु ॥ श्रीवत्सकोस्तु

भोरस्ककचित्रगहडासनः॥ ॥ धवलनसिननिहं क्षीरगौरं करोगै जयवलयसरा जे सुहृकी भीरुदाने ॥ दधतममलवस्त्राकल्पजालामिरा
मे ॥ तुरगवदनविष्कं नौमिविद्यासिद्धिं ॥ ॥ शरदशंकयभमेश्वरकुं मुक्तामयैराभरणैरुयेतं ॥ रथाङ्गशंखोर्धकरं च विद्यावाख्यान्य
मुद्रान्यकरनमामि ॥ ॥ मुनिवातावोतं मुदितधियमं भोदरुचिरं ज्योतिषाख्यानमुद्रा विलसदक्षिराकरं ॥ यरे जानौ कृत्वा सुदृढ
कक्षैव विवरं समासीनं व्यासं स्मरत निरतं युग्यचरितं ॥ ॥ हयग्रीवं चतुर्बाहुं शरदाम्बोधरश्रुतिं ॥ शंखारियाणि मध्वास्यं जानुन्यस्तक
रम्भजेत ॥ ॥ यद्वाक्षमासे विने सदा नो दधानसम्पूरुहसायदस्थं ॥ कर्पूरभंगाधिभुभुका निहयाननं सौम्यमिह स्मरामि ॥ ॥ श
रदशङ्कुप्रभमश्ववक्त्रं मुक्तामयैराभरणैरुयेतं ॥ रथाङ्गशंखांचितवाङ्मयुग्मं जानुद्वयं न्यस्तकरं भजामः ॥ ॥ सुदर्शनस्य ध्यानं ॥
व्याधिव्याघ्रान्नरिहं शरदहृरानिभाभासितासौ तराले ईदृशानिष्ठुतवहि प्रविरगाशवलदधुभ्रभ्रादहासे ॥ शंखारिष्मामदेव
रुमुशानधनुः पाशदीप्तां कुशादौ दोर्भिः पिगाक्षकशंप्रणामतः शरसाविधुचक्राभिधानं ॥ ॥ कल्पान्तार्कप्रकाशं त्रिभुवन
मखिलं तेजसा पूरयन्तं रक्षाक्षपिंगकेशं रिपुकुलभण्डं भीमदंष्ट्रादहासं ॥ चक्रं शंखं गदा वृणुत रमुशलं वायवाशंकुशं
विभारा नोर्भिः शयं मनसि मनसि सुररियुं भावय चक्रं संज्ञं ॥ ॥ रथाङ्गदरसद्गदावुमुशलं धनुः पाशं कौस्तुभं दन्तमकुं द

दिसारभं कराम्भोरुहैः ॥ स्वदेहहृदिभिर्जगन्मनसि भासयन्तं स्मरेद्भरिरेयं दहयविकटभीमदंष्ट्राननं ॥ ॥ लोलकलोलजालेन
केनिलेसोर्भिः मालके ॥ ॥ इधाम्बुधावत्रमध्ये दीपं भुक्तमयं भुक्तं ॥ भुक्तमयं भवेत्तदीयं ॥ हेमस्थलीकमाकीर्णानानामणिगणैः
॥ वसनंचिन्तयेत्तत्र सकलेर्नुनिवेदितं ॥ कल्पद्रुमसमूहैश्च वारिता तपमुत्तमैः ॥ वद्यदक्षीकरवाससंकुलं ॥ युयुजयरागेयनु
वारय रियुरितं ॥ हिरण्मयानीवृक्षाणीमणियुगेषु चंचली ॥ इन्दिरालोचक्रमणशीलशक्रमणीरुचं ॥ अंगीकरोति यत्राशिर
मन्त्रैकलेशः स्वरैः ॥ औदार्यशोभं शैलौ श्वर्यो सोभा ग्यादिगुणैर्युतः ॥ रुपाभिरामे मधुराकृतिभिः सुकुमारकैः मन्दस्मितलस
दन्तमरीचिद्योतिनारनाः ॥ मनेजा जितचन्द्राभा मदस्फुरितलोचनाः ॥ जल्यकपूस्के किलोद्यद्देववृन्दे निरनुरं ॥ उन्निधीतो न्य
न्दनाः यीनस्तनघटाललाः ॥ सुशोभा रादत्यर्थं मन्दगामिन्युत्तमाः ॥ सर्वभूताश्चासरसः कीडनेयत्रयामरैः ॥ मारसेनाय
निमित्तं वनलक्ष्म्या गृह्यथा ॥ जन्मस्थानमृत्तनीयकल्पवृक्षं स्मरेदुधः ॥ इन्दुलायाः सोमरूपनवरत्नमयस्य च शिखावलिसमृद्धो
तिशीलस्य तलेषु मे ॥ स्वर्णकुट्टिमसंशोभिः महातलमनोरमः ॥ उद्यवर्कप्रभाजो खन्धीठसन्निहितस्य च ॥ युसिद्धविक्रमो नोद्यस्य
पक्षिराजस्य चोपरि ॥ उद्यविहंगालिताद्युचिहाटकसन्निभं रत्नौद्यमकस्य कारचारकुण्डलमण्डितं ॥ किरीटमणिसिद्धि

दिकचक्रं चरुभूषणं ॥ शशिखण्डलसङ्कुलं प्रामलविशेषकं ॥ अतिचंचलसञ्चिह्नं मुकरोज्वलगणकं ॥ स्मितं संशोभि वक्त्रे तु कपोलफलको
ज्वलं ॥ दशनावलिरमोघद्विराजितशुभाधरं ॥ रक्तविम्बो धरं रम्पं रक्तयन्त्रयलाशवत् ॥ आयतासुरा नेत्रं च सम्यक्क्षविराजितं ॥ उरुभा
रमणि शान्तीधितिपुलसङ्कुलं ॥ दिव्यरत्नाङ्गसंयोजितवाङ्मालधरं हरं ॥ गदाकमलसंस्कारिधारिणं वाङ्मददकैः ॥ कषाटविपुलेनाथ
कमलानिलयेन च ॥ लसत्कौस्तुभदीप्तो घविद्योतित लेन च ॥ वक्षसासुविराजन्त्रैलोक्यनिलयेन च ॥ त्रिवलीशो भिना सत्यगोमराजितस
ङ्कुचा ॥ उदरेण विजन्तं रम्यकरितटेन च ॥ यीतयद्दण्डकपूजाविलसं मणिमेखलं ॥ सरस्वतीसदकीनरम्योस्यारिभूषितं ॥ काकक
रुलसत्कान्तिजं घायुगमनोहरं ॥ रकोत्पलो भवराणां पादाग्रजितकटयं ॥ शशरक्तसदृक्कान्तिभजाङ्गो कितपलतं ॥ कलशं रक्तकम
लं रम्यालङ्कितं सदा ॥ क्षमया चोयगूढतं नवमारिक्यशोभितं ॥ नवशोवनकासौ घसंशोभिसकलागकं ॥ सुरासुरार्थप्रमुखैः सेवि
तं चाप्सरोगणैः ॥ पूर्योनुविम्वसदृशवितानसमलंकृतं ॥ सुरयोष्माकराङ्गालिलसञ्चामरराजितं ॥ विशुद्धसत्सुविलो नवेजयन्ति
सुशोभितं ॥ राक्षविद्याधरव्यूहचारणादिनिषेवितं ॥ ॥ वालमिन्दो मरशमं यन्त्रयत्रायतेक्षरां ॥ स्निग्धकुन्तलसद्भिन्नसौवर्णमकु
रोज्वलं ॥ चारुप्रशन्नवदनं स्फुरन्मकरकुण्डलं ॥ श्रीवत्सरक्षसंभ्राजं कौस्तुभं वनमालिनं ॥ काश्मीरकपिशो वक्षं यीतकौसेयवास

सं ॥ हारकेयूरकटकवसनाधैरलंकृतं ॥ शंखचक्रगदायन्त्रयत्राङ्गजचतुष्टयं ॥ ब्रह्मादिभिः सुरगणैः स्तूयमानयदासुजं ॥ देवकावसु
देवेन संभ्रमानस्त्रभूर्निना ॥ विस्मयोऽस्तु लनेत्राभ्यां वीक्षमानमुत्सामुजं ॥ स्मरेत्स्वैरमुखेनैव गोविन्दमजमव्ययं ॥ ॥ रामचन्द्रस्य
ध्यानं ॥ नीलोत्पलदलश्यामं जरा मुकुटमणितं ॥ दक्षिणोत्क्ष्मणध्यायेत्कनकाभं किरीटनं ॥ वामभागे जगशो निप्रकृतिं परमेश्वरिणं सो
तां च मयकगौराङ्गीं ध्येत वस्त्रविभूषितं ॥ सर्वाभरणसंयुक्तां दिभुजां रत्नकुण्डलं ॥ धनुर्बाणाकरद्वयं सीताम्प्रकरां स्मरेत् ॥ ॥ श्यामं य
क्ष्मलोचनं सुरवर्षावीरासनाध्यासितं चिन्मुद्रादधत्तं स्वजानुविधृतिं दोर्भां सदीताम्बरं ॥ सीताम्पार्श्वगतां सरोरुहकरां विष्णुनिभाराधवं
॥ यश्यदी मुकुटांगरादि विविधा कल्यो ज्जलाङ्गमभजेत् ॥ ॥ कालाम्पार्श्वकान्तकान्तिमणिशं वीरासनाध्यासितं ॥ मुद्रां ज्ञानमयी दधा
नमस्यै रं हत्तासुजं जानुनि ॥ सीताम्पार्श्वगतां सरोरुहकरां राघवं ॥ यश्यन्तं मुकुटांगरादि विविधा कल्योक्षराङ्गमभजेत् ॥ ॥ नीलोत्पलद
लश्यामं पीताम्बरधरं चिन्मुद्रां ॥ दिभुजं कंजनयनं दिव्यासिंहासने स्थितं ॥ वशिष्ठाशैः परिजनैः पार्श्वयोरथ सेवितं ॥ ध्यायेन्न नम्यहृद
यो रामं स्तैरुमुत्सामुजं ॥ ॥ दिभुजं स्वर्णरचितं तनुपक्षनिभेशरां ॥ धनुर्बाणाकरां रामं सवासं सक्तमानसं ॥ ॥ अयोध्यानगरे रम्ये
रत्नमण्डपमध्यगे ॥ ध्यायेत्कल्पतरुमूले रत्नसिंहासने श्रमं ॥ तस्य ध्ये हृदये यमं नानारत्नप्रवेष्टितं ॥ ततः श्रीरामचन्द्राय ध्यायेज्जः

गरात्परं॥ प्रकृत्या सीतया श्यामं स्थित्यत्यव्यया बहं॥ देवासुरमुनीन् देवयोगवन्दे च सेवितं॥ चतुर्भुजं शंखचक्रगदायेंकजधारिणं॥
किरीटहारकेयूररत्नकुललशोभितं॥ ॥ रामोदासरथिकार्यचापेयुकरभूषणः॥ सोमोजयधरो गौरीजीतोत्पलदलेशराः॥ ॥ ध
नुर्धरं चतुर्बक्त्रं भुजैश्चादशसंयुतं॥ खड्गचक्रगदाबाणपुशलं पारिजातकं॥ शंखदक्षिणाहस्तं मुशंखकोभुजं॥ द्धत्रं च फणाभुजं॥
शं विभोर्बामभुजे स्थितिः॥ षष्ठे नातिंगिता देवी सारविन्दे नवाङ्गना॥ तदंस्तुतमकलया देव्या नदिनया चितं॥ वीक्षमानविनतया चामर
रासितेन तं॥ अगस्त्यालिके वामे दक्षे दराधये तथा॥ कूर्चस्तंगौरवर्णहिधातारं परिचिन्तयेत्॥ ॥ कालाङ्गाक्षरस्य ध्यानं॥ ॥ ॥
विदीयवर्च्यप्रतिहसितसुरोद्यानकल्पदुमोभो भद्राभोजनमयी ठोय रिग्रहनिवहानन्दनस्कधसंस्थाः॥ दोर्भिविभ्रुदथाङ्गं सदरमप
गदायेंकजेश्वरीवर्णभास्यन्मौलिर्विचित्राभरणापरिगतः स्यादियेनो मुकुन्दः॥ ॥ पुरुषोत्तमस्य ध्यानं॥ उदयार्कसहस्राभंगहृदो
रिसंस्थितं॥ सर्वाङ्गमुदरं सोम्यं सर्वाभरणाभूषितं॥ सुरासुरनरत्नभिः कामार्ताभिः समावृतं॥ चक्रशंखधनुःखड्गगदापुशलं
कुशं॥ पाशं च विभ्रुतं दोर्भिवर्णमांगस्थितया श्रिया॥ सर्वभूषाद्याय प्रकर्णालिङ्गितं स्मरेत्॥ ॥ शंखचक्रधरं चतुर्बाहुं कि
रीटिनं॥ सर्वायुधैरुपेतं तं गरुजे परिसंस्थितं॥ सनकादिमुनीन् देवैः सर्वदेवैरुपासितं॥ ॥ देवं श्रीपुरुषोत्तमं कमया स्वायस्थ

तं ग्रह
२३

जायेंकजं विदित्वा परिरुचमसुजरुचान्तस्थानि वर्द्धशरां॥ ध्यायेच्च तसि शंखयाशनं चापारिखड्गदाहस्तैरङ्गुलमुदहनमरुतां स्मरा
रविन्दाननं॥ ॥ काचनाद्रिसमप्रभं कमलाननं कमलेशरां चक्रशंखगदासरोजधरं मनोहरदर्शनं॥ कोस्तभाङ्कितवक्षसं मु
कुशंगदादिविभूषणं तार्क्षवाहनमभ्युतं हृदि भावयामि जगत्पतिं॥ ॥ उद्यानसंस्मरेद्दोहो सर्वयुषो यशोभितं॥ अतल्पकल्पावे
यि मंजरीराजराजितं॥ मंजरीसुरजः पूरपूरिताशा मुखे यं॥ निरन्तरपरिधानमधुव्रतकदम्बकं॥ आमोदयस्थानाभमिन्द्रियाणां सु
खप्रदं॥ आत्मयोगेनैव प्रायो मनोज्ञं जननस्थलं॥ अंगारलक्ष्मणवसन्ते लिसप्तमनोरमं॥ रतेरति सुखप्राणमृभूनां जन्मभूरि
व॥ उपमानं मनोज्ञं नानेव साफल्यकारकं॥ आश्चर्यभूतं वस्तुनां दृष्टान्तं केवलप्रिये॥ अस्मिन्कल्पद्रुमदेवी स्मरेन्मन्त्री समाहितः
॥ तस्य महीनीलमणिमयमूलमनोरमं॥ पद्मपुष्पककाशमयप्रकाशविलसन्नं॥ प्रोत्सासिनां वृन्दानदीर्घशाखमकृतमं॥ ह
रिन्मणिषोढदलं लसद्दिङ्मयत्वं॥ अनर्घमणियुष्यं च मुक्तारुचिरकेशरं॥ निवीजयो यूननिभं मधुयुषोदरोद्भूतं॥ रागाग्नी
रामतीतैः सद्यदानां समूहकैः॥ निजयोषित्सहाये अङ्गीयमानं विलासिनः॥ शाखाभुजे रथिजनप्रजायाश्च धनव्रजे॥ प्रय
द्वन्तं स्वयन्मोमिधारापुष्परसोद्भवाः॥ क्षनासुधाराश्रियमुदहन्तीव च यत्पतं॥ विवर्तमानरुचिरप्रमरास्यक्षमालकं॥ मूर्धविरो

तयोद्योतसेवितं सुमनोजैः ॥ स्नानं तथा तयस्वतं नेतुं प्रत्यक्षतानिव ॥ श्रीमन्नमस्तु जाक्षन्तस्य मूले मनोहरे ॥ माशाकाकुहि मोक्ष
तले योऽमुत्र मं ॥ अरुणस्तु जमथस्थमास्य सुद्योतनप्रभं ॥ गरुडं यक्षिराजं तं स्कन्धारुढमथास्यत ॥ स्परेऽथापाणिं तु सूर्यकोटि
प्रभं ॥ लावण्ययोरिषुष्टांगान्वयौवनकोमलं ॥ अंगसौन्दर्यशोभाभिर्भूतांगजदर्यकं ॥ मरालोलितरक्ताक्षकामवारोऽपि
कलं ॥ मणिभूषणादीनां गन्धिव्यागन्धवरावृतं ॥ प्रभयारुणया विश्वं रञ्जयन्तं महेश्वरि ॥ यक्षगन्धर्वदेवौघकामिनीरातसे
वित ॥ रीतस्कीचिनकेशौघविलसत्सुप्रसूनकं ॥ माधीकरोत्तुयालीनां हयनादमनोरमं ॥ कदर्यम्यायविलसच्चहलालितहृद्भूद
॥ यमपत्रविशालाक्षलोकनैः कामिनीजनं ॥ मोहयन्तं महारत्नमौरमुतिविराजितं ॥ उल्लसद्विद्रुमशिलाशकलारुणिताम्बरं ॥ प
विम्बाधरदेविनाशो वंशमनोरमं ॥ आलोलकुण्डलरुचासमुद्योति कपालकं ॥ विलसत्कल्पयुष्योद्यमभूषितसङ्कलं ॥ वारुणकंस
दध्यायेऽक्षरात्कनकमणिनां ॥ आशोकपत्रवाकारं विलसद्विद्रुमोयमं ॥ कराक्षकुलयोधेयानानारत्नांगुलीयकाः ॥ दक्षिणः करः
कंचित्तयेदकं भास्वरं ॥ त्वं तथोपरितने मुशलं च त उतरो ॥ ततोर्ध्वदक्षिणो हस्ते चित्तयेऽङ्गुलिं कुशं ॥ वामोर्ध्वदक्षिणे च तथो
परमेव च ॥ सशरं च धनुर्वामे गदा ॥ ध्येयं दधः करे ॥ वक्षस्थलं हरेर्ध्यायेत्तस्मात्कुचविमर्दितं ॥ श्रीवत्सलोत्सरेऽङ्गुलिः चित्तयेऽङ्गुलिं कुशं

संग्रहः
२४

यकां मनोरमसमद्योतिवनमातास्वलं कानि ॥ गंधीरदक्षिणावर्धुनाभिमण्डलमणितो ॥ हेमाभयोतवत्पुष्पासरोभिजघनं स्मरेत् ॥ आर
क्तनखरत्नैश्च संगुलीयेर्विराजितौ ॥ रक्तोत्पलनिभौ पादौ चिह्नितौ ध्वजवारिजैः ॥ सुनूयुरौ हरेर्ध्यायेत्तान् चर्यप्रदायकौ ॥ वामोर्ध्वस्थि
ताभ्यायेऽक्ष्मीस्वर्णसमप्रभां ॥ कृष्णानूयुरयादावां हृद्द्वयनितम्बिनौ ॥ तनुमध्याघनेऽङ्गुलिं चारुयीतययोधरौ ॥ कृष्णकंकनबाहुया
चानारत्नांगुलीयकं ॥ विद्रुमारुणाविम्बोष्ठीनीलोत्पलपिलाचनौ ॥ दीर्घातिकां निमास्त्रिगन्धीलकुंचितमूर्द्धजां ॥ मुक्तामालो शिरोभागा
दधानां लोलकुण्डलां ॥ कन्धास्तनयुगयावन्मुक्तादामविराजितं ॥ क्षीराक्षिहेनरुचिरे वसनं श्वेतवाशीशं ॥ दक्षेणावाङ्मनादेवं गाढ
मास्त्रिगन्धसंस्थितं ॥ प्रियागन्धमात्रं क्षजातरोमां कंचुकां ॥ दवत्स्यास्यं समावीक्ष्य स्मरवारो विमोहितं ॥ दक्षिणो देवदेवस्य गद्य
यश्च मयि गिरं ॥ वदन्तीं भारतिं ध्यायेत्तौ वीर्यायुक्तकधारिणी ॥ सितचन्दनलिप्रांगीष्ठीनान्नतययोधरां ॥ विशाललोचनीदेवीं मु
क्ताहारविभूषितां ॥ सृजन्तीं लोचनैर्भावां विष्णो देवि भूविस्मितो ॥ विशालो भाग्यलाभाय ध्यायेत्तं देवं परांगिरं ॥ ॥ गोक्षीरहेन
धवलं रजताद्रिसमप्रभं ॥ चारुचक्रकनाराजं जटामकुटमंदितं ॥ यंच वक्रं धरं शंभुं प्रतिवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ शाईलचर
मवत्सनं रत्नाभरणाभूषितं ॥ दक्षोर्ध्वं वरं च तदधः करे ॥ वामोर्ध्वहस्ते हरिणा दधानमभयं धरे ॥ सुप्रशन्नमुखा

भोजनिधि विहरे॥ वृक्षविमहेऽयैः स्नानमभ्यासुरासुरैः॥ विश्वाद्यं विश्ववपुषं भवमी वं॥ ॥ चक्रं यत्तथा शंखं गदां च पु
रुषोत्तमः॥ ॥ शंखचक्रगदायन्धरं कमललोचनं॥ केयूरकुण्डलधरं किरीटमुकुटोज्ज्वलं॥ तार्क्ष्यं धुरारोकाक्षं नीलोत्पलदल
हृदि॥ ॥ क्षीराम्बोनिधि मध्यस्थं निरन्तरसुरद्रुपं॥ उद्यद्वर्द्धुकिरणं हरीकृततमो भवं॥ कालमेघसमालोक नृपकुर्हिकदम्बकं॥
उत्पुल्लवु सुमामोदप्रहृष्ट भंगसंकुलं॥ कूजकोकिलसंघेन वाचालितादिगन्तरं॥ नानाकुसुमसारभवाहिगन्धवहोचितं॥ कल्पव
त्री नीकुंजे युक्तीडसिद्धि कदम्बकं देवगन्धर्वनारीभिर्गायत्रीभिरलंकृतं॥ अनेकदोर्धिकायुक्तमुशानं महदङ्गुलं॥ तस्य मध्ये मणि
मये मण्डये तोरणचिते॥ अतुभिः सद्भिरनिसंसेवितस्य महायसः॥ सुरद्रुमस्य मूलस्थ महासिंहाने भुजे॥ रत्नारविन्दमध्यस्थे
गरुडे परिस्थितं॥ ध्यायेद्ब्रह्म प्रयासाद्धं जगन्नाथं जगन्मयं॥ देवश्रीपुरुषोत्तमं कमलयास्त्रांगस्थयायं कजं॥ विश्वनाथारि
लक्ष्मणमुज्ज्वलतस्याचिवहंक्षरां॥ ध्यायेच्च तसि शंखयाशमुशलं चायारिखङ्गं गदां हस्तैरङ्कुरा मुदहजमहारांस्तेरा विहा
नने॥ ॥ दक्षिणाधः कराद्धत्ते प्रदक्षिणामनुकमात्॥ चक्रमज्जं च शंखं च गदां च पुरुषोत्तमः॥ ॥ विश्ववपुषा नमो॥ सु
ग्नितो मात्मकमपि गदाशार्ङ्गः खड्गैः स शंखैरुद्यद्वाङ्गं हतमुशलशूलैः सदरोः सकुनैः॥ शक्ताः शङ्कराः शङ्कराः शङ्कराः शङ्कराः

संग्रह

२५

भिश्चार्कविम्बयोतद्वक्त्राधिकसरसि जन्तुकार्कस्वरामं॥ विष्णुं भास्वकिरीटं मणिकरकरी सूत्रकेयूरगैवेयोर्प्यादिमु
ख्याभरणा मणिगराणां ह्वातिदिव्यां गरागं॥ विश्वाकाशा वकाशप्रविततयुतमयुतादित्यनीकाशमुपद्रुश्यावगुनानाधुध
निकरधरा विश्वरूपं नमामि॥ ॥ श्रीसूक्तस्थानं॥ धवलनलिनराजचन्द्रमध्ये निषर्णकरविलसितयाशं साङ्कुशं साभयं च॥ स्व
रदममलेतुषीरगौरविनेत्रं प्रणमतसुरकङ्कमसम्बादयन्तं॥ ॥ वासुदेवस्थानं॥ विष्णुं सारदचन्द्रकोटिसदृशं शंखं रथाङ्गं
दामम्बोजदधतंसितावुनिलयं कान्ताजगन्मोहनं॥ आवज्ञां गदहारकुण्डलमहामौलिं सुरत्नं करं श्रीवत्साङ्कुमुदारकोत्तमध
रम्बद्धे मुनीन्द्रे स्मृतं॥ ॥ श्रीमन्कल्पद्रुमलांगतकमलतलसन्निर्वासांस्थितोत्पलकालम्बि यमोदरविरदसंख्यतरनाभि
धितः हेमाम्बिः सुप्रभाभिलिभुवनमखिलं भासयन् वासुदेवः॥ पायादः पादसादोऽनवरनवनीतामृताशीवशीशः॥ ॥ आर
त्नोत्थानकल्पद्रुमतलविलतत्वरार्द्रोलाधिरूढं गोयीष्मां प्रेशमारां विकसितनववन्धुकमिहूरभासं॥ बालं लोलातकान्तं क
टितटचिनुसत्क्षुद्रघराद्यद्यं वन्दे शार्ङ्गलकामाङ्कुशलसितगलात्कषदीयं च्यवनं॥ ॥ शान्तं शितं काजारूढं वासुदेवं च
तुभुजं॥ योगमुद्रां च शंखं गदां च क्रधरादयः॥ वाममुपुर्ध्वमङ्गुष्ठे दक्षिणं गुह्ये दशनं॥ मुद्राङ्कुर्याद्दृष्ट्वा च अशेषा प्रप्रणा

जनं ॥ सितकौशेयवसनं मुक्तशाम्भृतं ॥ सितचन्दनलिप्रांगं सितपुष्पविभूषितं ॥ उर्ध्वस्थं मंत्रनाथं वसवस्य स्थितं स्मरे
त् ॥ यथासने नो यतिश्च पशन् वदनं दिज ॥ एवमिदं तथा ध्यायेत् वासुदेवं चतुर्भुजं ॥ शंखचक्रधरं चैव वरदाभयदम्बुं ॥ वा
सुदेवो गदाशंखचक्रयन्त्रो धरो मतः ॥ स्वस्ति तं पुराणी काक्षं मंत्रमूर्तिप्रभुस्मरेत् ॥ अनन्तादिना संकाशं वासुदेवं चतुर्भुजं ॥
शंखचक्रगदायप्रमुकुटमनमालिनं ॥ तन्मादौ दकजां धारं नियतनी स्वमूढनि ॥ गदां शंखारि यन्त्रानि वासुदेवस्य यन्त्रभुः ॥
दक्षिणाक्षः करादने प्रदक्षिणा करादसौ ॥ हारवत्सं सहस्रार्कदीपिते भुवनान्तरे ॥ कल्पवृक्षसमासीता पुराणयक्षीनिनादिने
॥ यन्त्रोत्पत्तिरिदं कीर्त्तयन् मुनिभिः समलंकृतं ॥ तस्मिन् सुविधिने रम्ये कायायां कल्पकस्य च ॥ रत्नसमये रत्नदीये मुक्ताशमविभूषि
ते ॥ नानाविचित्रचित्रानि विज्ञानशतसंकुलैः ॥ तन्मा रत्नं बलं ध्यायेत् युगनागनागकेशरैः ॥ तथानानाविधैर्हस्तैः पाटनैश्च मकरादि
भिः ॥ वकुलैः शरत्पत्रैः रम्यैः करवक्त्रैश्च ॥ सर्वर्तु कुसुमैश्चैतैः पुष्पावरणशशिभिः ॥ रत्नसिंहासनासीनं पुराणी कदम्बरा
॥ पृथुरस्कं सुपुष्पांगं राजन्यगरासेवितं ॥ पुराणी कनिष्ठां नामिं पुराणी काक्षमभयं ॥ सललाटे तु वदनं पुष्पासु विनी
चनं ॥ सुकयोत्तं सुतामोदं स्थापनं मंगलाभयं ॥ नीलकुचिनकेशं न विनित्राम्बरभूषणं ॥ कंदुर्गं च सुविहीरां च कर्णौ चामिव दश

संग्रह

सं ॥ हारावलीमं होरत्नं महाभुजचतुष्टयं ॥ बलीवधुमभ्येन राजदुर्गशोभितं ॥ प्रदक्षिणागराश्रीमद्वननाभिविभूषितं ॥
रत्नानुजं घाभिसूक्तिकां घृष्टुगात्मकं ॥ तुंगरत्नमये हेमैरंगुलीये विराजितं ॥ तुंगरत्नेन खंचित्रतुंगयादांगुलीयकं ॥ अनेकविध
रत्नाद्यं पीताम्बरयुतावृतं ॥ स्फुरिताधरवक्त्रेण शोभितं वनमालया ॥ रत्नसारैश्च सौवर्णैश्च वैद्यकविभूषितं ॥ केयूरमणिसम्ब
न्धराजभुजचतुष्टयं ॥ विचित्रकटके र्युक्तं नूपुरैः पादशोभितं ॥ नानारत्नमये हेमैरंगुलीये विराजितं ॥ अनन्तरत्नसंकिन्त
रन्मकरकुण्डलं ॥ सौवर्णं नातिरुचिर्नानाचित्रविचित्रैः ॥ लोलभुमरसंस्थितैः प्रसूनैर्मुकुटोज्ज्वलं ॥ शंखचक्रगदायप्रधरं श
नमुखेक्षणां ॥ दिव्यलक्षणासंयन्त्रादिभूषणाभूषितं ॥ दिव्यमालाम्बरधरदिव्यगन्धानुलेपनं ॥ ललाटे हृदये कुक्षौ करौ च शक्ति
पाश्वर्योः ॥ विराजितोर्ध्वगुणैराचन्दनेन विभूषितं ॥ महाभारभृता रातिं तयन्तं मुकुटमुकुटं ॥ उर्ध्ववाये मैत्रिवरैर्मंत्रयुतं मुकुटं ॥
तेषां नित्यं नानावैधर्मार्थनीतिमुक्तिभिः ॥ शान्तशितं कजारूढं वासुदेवं चतुर्भुजं ॥ योगमुद्रां च शंखचक्रगदाचक्रधरादयः
॥ काममुद्रां च मंगुलैश्च दक्षिणैर्गुणैश्च वदन् ॥ मुद्राकुर्वा हृदि स्थानं मुशेषाद्युपराशिनी ॥ ॥ इत वासुदेवस्य ध्यानं ॥ अभ्युदयः ॥
अभ्युदयशोयवीतिसत् ॥ कौयिनः पीतकृष्णं जिनश्रीं हंती दक्षिणं पुराणी कायताक्षः पाया नानावैधर्मनबलचारी ॥ ॥ मत्स्य

३० न

स्थानं ॥ ॥ वामे संसंग दं दक्षदिभुजे मस्य ह्यथ कनरां द्यु मस्य ह्यथ वामस्य ह्यथ जना दनः ॥ ॥ विष्णुरूपं दीर्घं कृत्वा द्वादशसूक्तं
सुखयुक्तं ॥ तच्च सविस्तरैश्चैव युक्ता ईसप्रभासाश्चैव मुमगा यष्ट च द्वात्रिंशद्वर्तनं ॥ हस्तो को भ्रमणीयस्यो यदि जयरायसित ॥ हस्तो हि द्विदि
भागाभ्यां मन्त्रो नाम कल्पनं ॥ अर्धगुलं भुजं भुजं दिमादौ कभागतः ॥ मन्त्रकादिदन्तस्य केमे गोपविमज्जते ॥ शिरो रोहितवक्रयुक्तं
तस्य ह्यं हरे विधौ ॥ ॥ कूर्मस्य स्थानं ॥ कूर्मस्य कर्कशकोट्योरा मस्य ह्यथ कर्कशयवान् मधुपिङ्गलवर्णश्च चतुर्बाहुयुधैर्वृतं ॥ ॥ वेदश्चे
कोणमूर्ता द्वातदशो प्रकृत्वा त्रैतं तं च शमथतो वृत्तं कलाहीनं नुपार्थनः ॥ उर्ध्वं धो शिरो श्रीवायु हं रोत्रे करद्विके ॥ द्विगुणाधारतो संग्रह
देव्यो श्रीवां मस्तकसंयुता ॥ पुष्टं समुन्नतं चारु पृथु वेदां शतोदलं ॥ नाशास्त्रिणा खकर्णा दिजात्वा कुर्मविम्वर्तयेत् ॥ ॥ ततः
कूर्मशिवाशीनां क्षीरोदशितविग्रहं ॥ पूजयेद्दीज कूराकारां शक्तिमाधाररूपिणि ॥ ॥ वराहस्य स्थानं ॥ करा चोष्टं गुलामा
यावदनं गोलकादकं ॥ हनुत दत्त भागे च वैष्णवं तमं गुलो मत्रौ ॥ सप्ताङ्गुलात्पनिष्क्रान्तमा गौ कामास्यका दलं ॥ ॥ इह च
नेव के शितयिक लिको यमे ॥ कर्णौ बायो द्विनेत्रं च तन्मध्ये योऽंशं गुलं ॥ प्राप्ता नायवहीने तु वकारा लोचने ॥ आः पा
दकरा ह्यर्थं न च रूपं च चतुर्भुजं ॥ गदा च काष्ठं शंखाश्च मालीढ कर संस्थितं ॥ श्रीनाम ह्यस्यो तु स्थानतो वराहस्यो

राजस्य स्थानं ॥ प्रपंचसारे ॥ तुल्यप्रभं ते पत्र कोटिभिरक्षतक कौमोदकी दूरविराजि तपाशियं वक्ष्ये ॥ मुही सहितमात्मविचित्र भूषणा नारायणं कपिलं वा सत्त्वमाश्रयामि ॥

एवम्वराहरूपं स्नात्वनमालाविभूषिते ॥ ॥ नराङ्गं भूकरास्यं च मना कीर्तं तु भीमरां ॥ श्रीर्धाम कूर्यरस्थानुधराननौ वरा नुगौ ॥
एतद्भूवधरं देवं वराहं भुक्तिमुक्तिदं ॥ ॥ नरसिंहस्य स्थानं ॥ ज्वलद्ग्निसमाकारं सिंहवक्त्रं तरागकं ॥ दंष्ट्राकरालवदनं ललज्जिह्वं सु
भीमरां ॥ त्रिंशत्संजटिलं कुक्ष्यानीरम्यो नवक्षसं ॥ अभेद्यतीक्ष्णानखरमात्मसंहरदानवं ॥ तद्वत्सोदारयन्तं च कराभ्यां नखरैर्भृशं ॥ ग
दा चक्रधरं द्वाभ्यां नरसिंहं जगत्प्रभुं ॥ ॥ वामोत्पन्नदैत्येन्द्रभक्षो विस्फोटयन्त्रये ॥ चक्रकौमोदकी हस्तश्चतुर्बाहुः सदा न्वितः ॥ ॥
वामनस्य स्थानं ॥ वामदक्षिणाहस्ताभ्यामातयत्र कमण्डलुं ॥ दधानो वामनः कार्यो गोघ्नारुणा विलोचनः ॥ कुण्डारवापहस्तः स्यान्मृष्टभ्र
लो जराधरः ॥ जामदग्न्याहहृदक्षोरामक्षत्रभयकरः ॥ ॥ कुंक्षिद्वन्द्वधरादिद्वौ वामनः परिकीर्तितः ॥ ॥ प्राप्ता नम्या मनकुविभुजं
कृत्रधारिणं ॥ जविलं कुण्डिकायुक्तं गौरस्यामाहरोक्षरां ॥ रामस्य स्थानं ॥ ॥ रामोदाशराधिः कार्यो धाये युकरभूषणः ॥ सौम्यो जराध
रो गौरो नीलोत्पलनिभेक्षराः ॥ ॥ युवाप्रशन्नवदनः सिंहत्वन्यो महाबलः ॥ आजातुवाङ्क कर्त्रे यो रामो वाराधनुर्दरः ॥ ॥ सौम्यरु
यो विशालाक्षो किंचित्पीनो दिवाङ्कः ॥ जरीजायश्च हस्तश्च रामः कार्यो दशास्यहत् ॥ ॥ वलदेवस्य स्थानं ॥ उर्ध्वसिद्धं चतुर्बाहुं सप्रभो
गं हलायुधः ॥ मधुशीरधरो वामे सखाश्च युगोदहं ॥ ॥ विधिरूपं नुपूर्वोक्तं हनं च मुखं लवलः ॥ चक्रशंखचक्रनेत्रं सदा पाशैः स्थितं

तदा ॥ ॥ वलदेवं च वतथा पूजयेत्तु रासन्निभं ॥ हला लोलं कुण्डलिनं हनवन्तं स्मरेदुधः ॥ ॥ सप्तभोगावितः कार्यो वलदेवश्चतुर्भुजः ॥ मध्यात्र फलेदक्षे वामे वाराशरासने ॥ ॥ तुहिना चलसंकाशं शेष-ध्यायेत्फणावितं ॥ प्रोदहन्तं रत्नचक्रं मयस्य दयेन तु ॥ वाम-
हस्तादयेनैव शंखं मुशतमेव च ॥ ॥ मध्यात्र च शीरं च वामदक्षिणयोः क्रमात् ॥ गदा मुशतवज्रं च हरीरामः प्रकीर्तितः ॥ ॥ नीलोत्प-
लदलश्यामो दिभुजः पीतवस्त्रभट ॥ गदा लांगलधारा चरामः कंशान्तकारकः ॥ ॥ वैद्यस्य ध्यानं पशंखचक्रधरः श्यामो दिभुजः क-
क्षसंज्ञकः ॥ कात्यायनवस्त्रसंवीतस्त्रयसंज्ञकश्च वरः ॥ यथासनस्थो दिभुजो ध्यायी बुद्धः प्रकीर्तितः ॥ शान्तात्मा लम्बकराश्च गो-
रांगो चीवराहतः ॥ इहं यप्रोस्थितो वज्रो वरदा भयदायकः ॥ ॥ यथासनः प्रशान्तात्मा वरदा भयकायिकः ॥ उधोलवः शक्तिः
कार्यो शोरः श्रीधरधारकः ॥ ॥ कलंकैर्ध्यानं ॥ कल्कीस्योत्तरगारूढब्राह्मणाः खड्गचापधृक् ॥ पृथुतलो हिरण्णाभो मधुपि-
गतलोचनः ॥ ॥ खमो यत करकुक्षो ह्यारूढो महावलः ॥ मेढो मेदकरः कल्कि दिभुजः यरिकीर्तितः ॥ ॥ धनिस्कोलाविक-
ल्कि मेढो सादकरो दिजः ॥ गौरो वाजिस्थितस्य क्रोकचिपिंगलः नोचनः ॥ ॥ प्रद्युम्नस्य ध्यानं ॥ दक्षिणोर्ध्वः करेयमंदप्रादं च मय-
करे ॥ चक्रमूर्धनं धामे गदादशमथा मुच ॥ ॥ पीतं चम्यकवर्णं भंकमलायतलोचनं ॥ शंखयमधरं चैव वरदा भयदम्बुं ॥ ॥

सतु दुर्बो कुरुः श्यामो सितवासा विधीयते ॥ चक्रस्थाने भवेच्चायं गदास्थाने तथ शरः ॥ ॥ चक्रं शंखं गदायमधरः प्रद्युम्न उच्यते ॥ ॥
श्वेतो हि नीलवसनो महाघूर्णितलोचनः ॥ चायवाराधरोत्पन्नप्रद्युम्नश्च सुदर्शनः ॥ ॥ वामदक्षिणयोः कार्यश्चायः यंचयत त्रिभिः ॥ भूषि-
तः सर्वशोभाय प्रद्युम्नो रतिवत्तमः ॥ ॥ प्रद्युम्नः सन्ध्यायै शंखचक्रगदामुजं ॥ श्रवोदक्षिणतः यारो हस्तिमागनुगं सदा ॥ ॥ श्रुति-
रुद्रस्य ध्यानं ॥ कृष्णं चतुर्भुजं दलेशं खचक्रोत्थोत्तरे ॥ धनुः खट्वधरं वीरमनिरुद्धप्रचक्षतः ॥ ॥ उयविहस्रस्थैवेते ब्रह्मरश्मि-
जेषु च ॥ सुखदस्फटिकं पुष्पनीरुपमविरूपवतः ॥ ॥ यथायथा भवयुयोरक्ताम्बरधरस्य च ॥ चक्रस्थाने भवेच्चर्मगदास्थाने सिरेव-
च ॥ ॥ अनिरुद्धश्चक्रगदाशंखयमधरः चतुर्भुजः ॥ ॥ गदा वामकरे चक्रमधो धोदक्षिणामुजं ॥ भवेद्दृढकरेशंखमनिरुद्धस्य भूषणं ॥
॥ ॥ चक्रकोमोदको शंखम्यप्रानि क्रमशः प्रभुः ॥ धन्ने निरुद्धः स्रष्टुप्रदक्षिणाधः करादसौ ॥ ॥ कामदेवस्य ध्यानं ॥ पूजयेत्पंचवाराणा-
मुपुष्यचापं च पुष्पिका ॥ शुद्धमाला चरन्त्ययं हूमेव च ॥ प्रेतं यमं सितं चैव सम्यक्तत्रैव पूजयेत् ॥ संपूज्य पूरारत्नां स्फटिको चै-
व भैरवः ॥ ॥ अरुणामरुणा वासो मास्यदा मांगरा गंखकरकलितया शंशां कुशाख्यैश्च चायं ॥ मणिमयमुकुटाद्यैर्हीनमाकलयजालैररु-
णा गलिनसंस्थं चिन्तयेदंगयोनिं ॥ ॥ कामदेवं रक्तवर्णं चतुर्बाहुं धनुर्धरं ॥ पाशां कुशयंच वाराणां न्ध्यायेत्तं कारभूषिताम् ॥ ॥

राजनुर्वाहकमभेत वासामहोक्तः॥ कामदेवोपियत्रास्तेरूपेणाप्रतिमोदिवि॥ अष्टवाङ्मयसंशोक्तशंखयप्रविभूषितः॥ वायवाण
धरश्चैव महादम्बितलोचनः॥ ॥ कामकपुष्पकोदण्डमृतुवामेनयाणिना॥ गदाशंखचक्रनेत्रं स्वेयाणिभिः पुनः॥ ॥ धृत
पाशांकुशस्त्रासयुधैरुमरणात्परं॥ ॥ जवाहुरारत्नभूषणाकुंभीनक्षत्रं चारुक्रांतगतांगं॥ करासुजैरंकुशमिश्रचापं पुष्पास्त्रया
गौदधतम्भजामि॥ ॥ डाडिमीयुष्पवर्णाभांसि नूराहारासन्निभांकिरीरित्तसंकाशां दिव्यकुण्डलभूषितां॥ जटाजूटधराचेवीमर्द्ध
तुक्रतशेयरां॥ दिव्यात्नक्रतामातांसिरस्थाचविराजिते॥ चतुर्भुजां महादीप्तां नानालंकारमणितां॥ पाशांकुशधरावामेकमुद्रं च द
क्षिणे॥ मध्यक्षामानितम्यावांसमयीनययोधरां॥ हारकेयूरसंयुक्तां नानाभरणमणितां॥ सर्वावयवसंयुक्तां सर्वलक्षणां लसितां॥
रक्तयन्त्रासनासीनं उर्ध्वस्थं रक्तयंकजं॥ वर्धतंचमलैद्येन उवताक्षरसमप्रभं॥ यथादेवी तथाहृतीवर्णा रूपं विचित्रयेत्॥ ॥ सं
कर्मणस्य ध्यानं॥ चतुर्दशैव हे मा भं कुर्यात्सं कर्मणो विभुं॥ यत्र शान्तिधरं यमेवामेव यत्र शीरेणो॥ ॥ प्रशान्तं जतु गूयं नास
तनाति चारुतां॥ शंखयप्रधरं चैव वरदाभयदम्बिभुं॥ ॥ वासुदेवस्वरूपेणा यत्र सं कर्मणः स्थितः॥ मन्त्रं शुद्धं च योक्तुं श
लवासाय हतमः॥ गदास्थाने च मुशलं च क्रस्थाने च तांगतं॥ वासुदेवस्वरूपेणा प्रद्युम्नश्च तथा स्थितः॥ ॥ शंखं चारुतां च

संग्रह
२६

यप्रचक्रधरस्तुतः॥ ॥ धने सं कर्मणो देवोदक्षिणाधः करः क्रमात्॥ गदाशंखा चक्राणि प्रदक्षिणा गदान्यसौ॥ ॥ उपर्यधः सुरायात्रमा
भिंदक्षिणा हस्तयोः॥ शं कर्मणो रधानः स्था द्वा मयो यप्रः तांगतौ॥ ॥ यप्रनाभस्य ध्यानं॥ यप्रनाभः श्रिया युक्तो भोगितस्य गतो ये
वा॥ नाच्युत्थयंकजारूढः पितामहसमन्वितः॥ कामो गौरो युवा कान्तोरति प्रीत्योक्तमध्यतः॥ सा लीढेन उने रागी सदा च ये बुभु
कुभः॥ ॥ यप्रनाभो वहं हं खं यप्रं चक्रं गदान्तथा॥ ॥ शंखयंकजचक्राणि गदांच मरु मेधर॥ विभर्त्तियप्रनाभश्च दक्षि
णाधः करः क्रमात्॥ ॥ सुप्रः सप्रकराचिनो हि शयने ग्राहेर्हतः कान्तयोननायस्य यदा मुजे च मुमनी स्वस्वयं भूरभूत॥ यन्नात्तु
थितं याहि जातकुहरे श्रीयप्रनाभः सखीवः॥ यायान्यंकजशंखकाचन गदाचक्रैः क्रमादूषितः॥ ॥ सत्यस्य ध्यानं॥ सत्यादीनाम
थ ध्यानं समासाद वधारय॥ दि भुजं संस्मरे सत्यं सितमुद्रं राता कृतिं॥ वरदाभयहस्तं च ध्याने श्रीति तलोचनं॥ ॥ नन्दस्य ध्या
नं॥ वरपाशांकुशोज्जानी विभ्रतीयं चतुर्भुजा॥ चतुर्भुजिश्च संशोक्ता सिंहास्या सर्वमंगला॥ ॥ नन्दगौरं समभ्यर्च्य सर्वभरणा
भूषित॥ वरदाभयसंयुक्तं समस्तयुहवार्थदं॥ ॥ नन्दगस्य ध्यानं॥ रक्षा ज्येष्ठा तु नीला भूतललम्बितयादिका॥ भूते स
तु दिभुजाधीरवदितयंकजा॥ ॥ त्रिविक्रमस्य ध्यानं॥ चतुर्भुजं गदायाणि शंखचक्रं धरं विभुं॥ वामाद्या कान्तविभू

अनप्रेदं च त्रिविक्रमः ॥ ॥ क्रियिक्रमोपियत्रास्ते. ब्राह्मणाः कर्मणा त्वराः ॥ अधस्तादजिनंतस्य वदन्ति चक्रमणुलः ॥ दक्षिणाधिका
कनस्य मुखं दीनं च वर्तते ॥ ॥ यमं कौमोदकी च कंशं खंधने विविक्रमः ॥ यमं कौमोदकी च कंशं खान्धने विविक्रमः ॥ दक्षिणाधः
करात्सहिष्णुता कौस्तुभलां हनः ॥ ॥ केशवस्य ध्यानं ॥ यमं शंखे तथा च कं गदा म्बहति केशवः ॥ ॥ दक्षिणाधः करात्स द्वा केशवो
सुरसूदनः ॥ धनेत्रं शंखारि गदा देवदेवो जगत्प्रभुः ॥ ॥ माधवस्य ध्यानं ॥ गदारि शंखय प्रानि दक्षिणाधः करं क्रमात् ॥ विभर्ति माध
वो देवस्य सृष्ट्या सहिष्णुदययः ॥ ॥ गदा चक्र तथा शंखस्य म्बहति माधवः ॥ ॥ अधोक्षजस्य ध्यानं ॥ यमं कौमोदकी शंखं चक्र
धनेत्रं अधोक्षजः ॥ ॥ गोविन्दस्य ध्यानं ॥ चक्रं गदा यमं शंखौ गोविन्दं सुरते सदा ॥ ॥ चक्रं कौमोदकिं यमं शंखं धनेत्रं क्रमादयं ॥ गो
विन्दो धोगतात्पारो दक्षिणा सुरशकुलः ॥ ॥ कलाय कुसुमश्यामं नीले नदी वरलोचनं ॥ वार्षिकं च शिशुं मुखमासीनं यमं विक्तीरे ॥
भंगविद्रुमविम्बाभकरणादाधरोत्तमं ॥ गुजलकवयाह्वनं मुखेन्दुग्रहसंयुतं ॥ कन्देदुकाशसंकाशहासमाहितदिमुखं ॥ राज
दन्तद्वयो ज्ञासि निहितानेकमौक्तिकं ॥ महाश्मरश्मि संकीर्ण सुवर्णनैकभूषणं ॥ सुपुस्तंभसरो गंधधेनुक्षरी वयोत्थया ॥
गोयगोयोगवाहनैर्वाक्ष्यमाणां सुचिस्थितैः ॥ वज्रणां शंखरणापि प्रियोक्तं रासुवीक्षितं ॥ पुरन्दरमुखे देवमुनिभिः संस्तुतं परं ॥

मधुसूदनस्य ध्यानं ॥ चक्रं शंखं तथा यंत्रं गदां च मधुसूदनः ॥ चक्रं शंखं महायंत्रं गदां च मधुसूदनः ॥ धत्ते भो दक्षिणे धारो दक्षि
रामं यथा क्रमात् ॥ ॥ सुभुजस्य ध्यानं ॥ गदां शंखं चक्रं च दधान्य सुतमूर्तिधरः ॥ अधो दक्षिणांतः धारोऽधो दक्षिणांतं धारयः ॥ ग
दां सरोजं चक्रं च शंखं धत्ते सुतः सदा ॥ ॥ उषेन्द्रस्य ध्यानं ॥ शंखं कौमोदकीं चक्रं नीरजानि विभर्त्यसौ ॥ उषेन्द्रमूर्तिर्भगवान्दक्षिणा
धः करः क्रमात् ॥ ॥ यंत्रं कौमोदकीं चक्रं उषेन्द्रशंखमुदहेत् ॥ ॥ श्रीधरस्य ध्यानं ॥ यंत्रं चक्रं गदां शंखं श्रीधरः श्रीप्रियः प्रभुः ॥ अधो
दक्षिणः धारोऽधो दक्षिणं धत्ते सुप्रमानतः ॥ ॥ यंत्रं चक्रं गदां शंखं श्रीधरो वहते सदा ॥ ॥ जनार्दनस्य ध्यानं ॥ धत्ते जनार्दनो देवो नीरजं चक्रं
सुज्वलं ॥ शंखं कौमोदकीं सृष्ट्वा दक्षिणाधः करादसौ ॥ ॥ यंत्रं सुदर्शनं शंखं गदां धत्ते जनार्दनः ॥ ॥ हृषीकेशस्य ध्यानं ॥ गदां विद्युजं शं
खं हृषीकेशो व्योविभुः ॥ दक्षिणाधः करादधत्ते देवदेवः प्रदक्षिणात् ॥ ॥ हृषीकेशो गदां चक्रं यंत्रं शंखं च धारयेत् ॥ ॥ दामोदरस्य
ध्यानं ॥ यंत्रं शंखं गदां चक्रं धत्ते जगतां यतिः ॥ दामोदरः सदा धत्ते दक्षिणाधः करः क्रमात् ॥ ॥ यंत्रं शंखं गदां चक्रं धत्ते दामोदरः
सदा ॥ ॥ दत्तात्रेयस्य ध्यानं ॥ दत्तात्रेयं हरिः कुर्याः द्विभुजं यो वरं चितं ॥ दामोदरं गदां चक्रं च शंखं च धत्ते ॥ दामोदरं शिखरा
भोजं सरूपां मोयते क्षरां ॥ तदक्षिणां करं हृषीकेशो देवदेवस्य दक्षिणो ॥ सव्यां हृषीकेशः कार्यो दक्षिणो मधुपानं चक्रं ॥ यंत्रं स्थोदुरिति

ताशब्दगीतनर्त्तनकैर्बतः॥ दत्तात्रय-वयस्योराभुक्तिमुक्तिप्रदायकं॥ अद्वैतेनविधानेन पूजनीयोवियम्बिता॥ ॥ कर्पूरगोरोद्वि
भुजोजगामरालदुर्दशः॥ तपश्चामिरतःशान्तेनकृशेनवदीवरः॥ ॥ दत्तात्रेयाभमेरुमेदेवदेवःस्वयंहरिः॥ कृष्णामलकवृक्षस्य
मूलेतिष्णतिनित्यशः॥ तत्रहृष्टाशुतंदेवंशंखचक्रगदाधरं॥ श्यामंयमकरंदत्तःपूजयामाससर्वदा॥ ॥ ततोद्भूतितभूत्वाङ्गजग
मरालमणितं॥ दिगम्बरपुवत्यङ्गदिवस्त्रनायसैथुतं॥ यन्नासनसमासीनंयानयात्रंकरदयं॥ निरीक्षदत्तमात्रेणारामोविस्मय
मागतः॥ दत्तात्रेयोमहायोगिरामदेवोपि पश्यति॥ अन्तर्ज्ञायस्वकंरूपंबाह्वरणंजगद्देशरात॥ ॥ गह्वरस्थधानं॥ वक्ष्यन्त्यनेयु
तावाक्षरकमलयुतंयंचभूताशवर्गीकृष्णकल्पंफणीदैरभयवरकरंयमनेत्रंसुवर्कं॥ उल्लहिधेदत्तुंस्मरदखिनविषयंरांघ्राणा
भूतंपाणिशोभ्यास्त्रिवेशतनुममृतमयंपक्षिराजंभजेहं॥ ॥ रक्ततुरागमहाघ्राणांभीमंभृकुटिलोचनं॥ उवचामीकराकरयक्षि
मरालमणितं॥ तंस्मरेदुद्विप्रगृहवक्त्रंपृथुदरं॥ नवडर्गाकुलस्यामंयाशंचभुजगतंनसत्पदंकुशंकृशादीर्घनाशंनयान
कंरामुदालंकृताःसर्वेदिभुजाचारुकुशलाः॥ ध्यातव्याःपुण्याकाराःस्वयंभीमार्षिराजिताः॥ एतन्नाशनमंनराणां
नमुक्तंमयामुने॥ ॥ उद्येदस्यागतःपक्षीगुजकेशःकृतोजलि॥ गुणेश्वरानराहिकोपक्षिजंयोनराधनः॥ भृशमृषिमचक्र

संग्रह

अमूर्छादोफणिभूषितः॥ कामजानुर्गताभूमौतार्क्ष्यक्षसमन्वितः॥ ॥ भृंगारधारिणोतद्विहङ्गनस्यचयार्थतः॥ वाहनंचापिसंप्रोक्तोगह
उत्तस्ययार्थतः॥ सजलासुदसंतापैस्तथाप्रोक्तस्थिविक्रमः॥ दरायाशधरःप्रोक्तःशंखचक्रगदाधरः॥ ॥ वर्णानोवहियुग्माक्षरकमल
गतंमंचभूताशवर्गीकृष्णकल्पंफणीदैरभयवरकरंयमनेत्रंसुवर्कं॥ उल्लहिधेदितुगस्मरदखिनविषयंरांघ्राणाभूतांघ्राणां
न्यास्त्रिवेशतनुममृतमयंपक्षिराजंभजेहं॥ ॥ कुन्देदुस्त्रिधकान्तिंवाहकचक्राविहंगमं॥ दक्षिणोत्तरसंस्थेनयक्षयुग्मेनराजितो॥
॥ चक्रतुरागःसुव्रताक्षाःसुवर्णांशुवर्तुर्भुजाः॥ पतन्निचरणाःसर्वेयक्षमरालमणितः॥ सत्यस्येवसुवर्णस्यविदधीतभुजद्वयं॥ ना
भिदेशेपरंवाममुत्तानंचसविस्मयं॥ युष्मत्सवकसम्पूर्णमूर्ध्ववक्त्रुदक्षिणं॥ ॥ हिरण्यगर्भस्थधानं॥ सर्वेयांजगतान्नाथन्नील
मेयांजनयभो॥ शंखचक्रगदायमधरंकमललोचनं॥ पीताम्बरधरदेवंगह्वोपरिसंस्थितं॥ जगन्मयंलोकनाथंव्यक्ताव्यक्तस्वरूपि
णो॥ ॥ जगन्नाथस्थधानं॥ सुव्रकोमोदकीशंखचक्रयन्त्रेत्वधोक्षजः॥ दक्षिणाधःकरात्सृष्ट्वाजगन्नाथःप्रहर्षितः॥ ॥ धर्मस्थध्या
नं॥ धर्मार्थकामदंकर्याङ्गंस्वयंप्रविभूषितः॥ क्षमालिनंधर्मवरपाणिंचतुर्भुजं॥ ॥ लोकनाथस्थधानं॥ यन्नासनेनोपविष्टंस्थानो
न्मीलितलोचनं॥ लोकनाथंस्मरेदेवंशंखयमकराकृतं॥ ॥ विष्णवेनस्यस्थानं॥ चतुर्भुजमुदाराङ्गंगदाशंखधरमिभुं॥ नवास्त्र

तुंगस्तनाय कुरल यनय नारक्त वर्णा कराभ्यां भ्राम्यन्तोत्पलाश साकल सुरयुतादिभूषाभूषागा ॥ ॥ ॥ इति वैष्णवादीनां ध्यानानि ॥
 ॥ ॥ ॥ ~~सुधैश्वर्यादीनां ध्यानानि~~ ॥ ॥ ॥ सदाशिवस्य ध्यानं ॥ तत्त्वं सिंहासनदेवं शुद्धस्फटिकसन्निभं ॥ यंचास्यंदशदोर्दरां प्र
 निवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ जगमुकुटसोभायां स्फुरच्चन्द्रोदयोत्तरं ॥ शक्तिभिः भूतखड्गैश्च वर्यैर्गकराभुजं ॥ दक्षिणेनाथवामस्था उ
 मसंवीजयूरकं ॥ नागाक्षसूत्राणां चातुर्विधाराणां यंच भिः करैः ॥ द्वात्रिंशत्तक्षणां यत्तं वक्ष्ये प्रासने स्थितं ॥ सदाशिवं यत्से न्मूर्तिः
 शिवसंकुतगोचरे ॥ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं त्रिनेत्रं यंच वक्त्रकं ॥ गंगाधरं दशभुजं सर्वाभरणाभूषितं ॥ नीलग्रीवं शशांकां
 गंगागयशोयवीतिनं ॥ व्याघ्रचर्मोत्तरीये च वरेण्यमभयप्रदं ॥ कमलान्यक्षसूत्रास्यामन्वितं भूतपाशिनं ॥ ज्वलन्तं धिंगलज
 दाशिवमुज्ज्वलकारिणं ॥ दिव्यसिंहासनासीनं दिव्यभोगसमन्वितं ॥ शुभ्रनाभुतं हृद्यमुपादेहाईधारिणं ॥ एवंध्यात्वादिजस
 म्यकृततोयजनमारभेत् ॥ ॥ सदाशिवमदाकारं कुण्डलिकाद्यविवर्जितं ॥ शुद्धचन्द्रासनासीनं क्षेत्राजीवमध्यगं ॥ दलाक्षके
 वविष्टे रराकाद्यैश्च दिक्षुः ॥ विदुर्बैकरुद्राद्यैश्च धातुगैर्वादिभिर्गणैः ॥ दिव्यसिंहासनासीनामुत्तमैः परिवारितं ॥ ॥ ध्याये
 चित्तं महेशं रजतगिरिनिभं चारुचंद्रावतंसं रत्नाकलो ज्वालांगं परशुमृगवरापीति हस्तं प्रशन्नं ॥ यथासीनं समन्तात्कृतमम

रगतौ र्वाद्युक्तीर्निस्वसानं विधास्य विभूयं निखिलभयहरं यंच वक्त्रं त्रिनेत्रं ॥ ॥ मुक्तायीनयशोदमुक्ति केजकावरां मुखैः
 यंच भिः स्फुरच्चितमीशमितु मुकुटं पूर्योत्तुकोटिप्रभं ॥ भूतैरं ककुषाणां वज्रदहनाभ्यां च घराणां कुशां नृपाणां भीतिहरं दधा
 नममिताकलो ज्वलंचिन्मयेत् ॥ ॥ वन्धूकाभं त्रिनेत्रं शशिसकलभरं स्मेरवक्त्रं वहन्तं हस्तैः भूयं कपालं वरदमभयदं वाहता
 तं भजामि ॥ वामोरुस्तम्भकायाः करतलविलसच्चरु रत्नोत्पलाया हस्तेनाशि हृदं मनिमयविन्दस्य दूषणायाः प्रियायाः ॥ ॥
 मुक्ताविशुद्धनखद्वारुणावरोक्तये च भिः ॥ वदनैः शोभितं वत्सप्रतिवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ चक्रावतंसविलसज्जगमुकुटमण्डितं
 ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं समासीनं सरोरुहे ॥ प्रशन्नवदनं ध्यायेद्धानं करयंकजे ॥ दक्षिणोत्पि शिखंतेकं चक्रयुक्तं तथानरं ॥
 सर्वघणांशुशियाशं मभयं वामबाहुभिः ॥ नानाभरणासंही प्रंध्यायेद्देवं सदाशिवं ॥ ॥ सिन्दूरदंजशोणांगं स्मेरवक्त्रं त्रिलोच
 नं ॥ मणिमौलिलसचन्द्रकलालंकृतमस्तकं ॥ दक्षिणोर्ध्वं करे टंकं दधानं दधतो वरं ॥ वामोर्ध्वं हस्तहरिणां तदधः करमाद
 रात् ॥ यौनव्रतघनौ तुंगस्तनाग्रे विनिवेश्य च ॥ वामांक सन्निविष्टयाः प्रियायारक्तयंकजं ॥ दधत्वा दक्षिणे हस्ते चासीनं र
 क्तयंकजं ॥ नानाभरणासंही प्रंधिव्यगंधस्य गम्बरं ॥ ॥ यंच भिः स्फुरच्चितमीशमितु मुकुटं पूर्योत्तुकोटिप्रभं ॥ भूतैरं

कलषारा वज्रदहनं नागेन्द्रशरां कुशा न्यासं भीतिहरं दधानमसिता कः योज्यं चिन्तये ॥ ॥ ताम्रगंकाभयाभीरुधरं स्वर्गा
निभं शिवं ॥ ॥ ईशानं वृषभाकूटं त्रिशूलं व्यालहारिणं ॥ शरचक्रावहनं च चक्रमौलित्रितोचनं ॥ शंखकुन्देनुभवलेपं च व
क्रं सुरेश्वरं ॥ सदाशिवस्वरूपं च वृषाकूटं विचिन्तयेत् ॥ चतुर्भुजं महात्मानं सुराभयसमन्वितं ॥ मातुलिंगधरं देवमक्षस
त्रधरं विभुं ॥ यं चास्य दशबाहुं च भुजियसुरमराजं ॥ धनुःखड्गगदाभूतं शक्तियाशधरं यरं ॥ खड्गं गवाण्डं मरुफेटकधारिणमी
श्वरं ॥ ददर्शकार्तिको गत्वा उमातिगं नुविग्रहं ॥ ॥ स्थितो यत्र शिरःपि रुरुचर्मधरः प्रभुः ॥ ॥ मृगटंकाभयवरं कं व्याघ्रा
जिनम्वरं ॥ चतुर्भुजं त्रिनेत्रं च यं च वक्रं शिवभजे ॥ ॥ भावयेदमियं लिंगं शिवं सर्वज्ञरूपकं ॥ वृषा व्यापितं देवं मनेयं भुवने
श्वरं ॥ ॥ ये चाप्यरुद्रशिवस्थानं ॥ विप्रहोभिर्कुठारं मृगभयप्रवरो सुप्रशन्नो महेशः सर्वलंकारदीप्तिः सरसिजनिलयो व्याघ्रच
र्मोन्नवासा ॥ ये यामुक्ताय रागामृगतं सकलितादिप्रभं यं च वक्रं स्मरन् कोटिरकोठी घटितप्रहिनराचि चतुर्भुजमौलिः ॥ ॥
वदेहरं वरदभूलकपालहस्तं सामीतिमद्रिसुतकोज्वलदेहकान्तिं ॥ वामोत्पीठगतयानिजं दासहस्तं नयसारुण्यं तलशजावरे
रभ्यदेहं ॥ ॥ वामांगन्यस्तवामेतरकरकमलायास्तथा वामबाहुन्यस्तारकोमलायाः स्तनविन्दनसदागवाहुः प्रियं वा ॥ सर्वक

संग्रह
३४

लोभिरामौ भूतपरशुमृगेष्टः करैः कोचनाभोधेयः यत्रासनस्थस्मरन्तलितवयुः सम्प्रदेयार्चनीशः ॥ ॥ यं च वक्रं सदाशिवस्थानं ॥
पूर्वस्थितं शिवरे देवः यं च वक्रं सदाशिवः ॥ सहाक्षैः शिवयात्रीऽन्सगौलिसुने स्वयं ॥ वृषाकूटः कपालोचभीमः संहारकारकः सौ
म्याणि सर्ववक्त्राणि दक्षिणाविवाटं मुखं ॥ त्रिनेत्राणि च सर्वाणि वदनं न्युत्तरं विना ॥ जटाकपोले महती तस्य चन्द्रकला भवेत् ॥ त
स्योपविष्टदहनं यं च मंच विधीयते ॥ अजोयवीतं च तथा वासुकी तत्र विधत्ते ॥ दशबाहुस्तथा प्रोक्तो देवदेवो महेश्वरः ॥ अशमा
ला त्रिशूलं च चन्द्रोदमरुहं च ॥ तस्य दक्षिणाहस्ते पुवर्तने ज्ञायुधानि च ॥ वामे तु मातुलिंगं नुसूर्यादर्शकमराटुः ॥ तथा च
र्मा च संप्रोक्तं देवदेवस्य भूतिनः ॥ वर्णोन्नथा च संप्रोक्तं च आसुसदृशप्रभः ॥ ॥ ईशानतत्पुरुषोद्योरः सशो जातः क्रमेण तु ॥ सि
तपीतं रूधिरं च भवेत् वर्णः प्रकीर्तिताः ॥ यं च वक्रं स्मृता सर्वे दशहोर्दश भूषिताः ॥ खड्गखेटधनुर्बाणकमराः च क्षस्त्रिणाः ॥
वरदाभयकरो यतो भूलयेकजपाराधः ॥ ईशदयो व्यमूः यं च मूर्तं यो यत्र संस्थिताः ॥ ॥ सशो वेदास्वमाता भयवरदः करः कु
रुमन्दारगोरे ॥ वामः काशीरगोरो भयवरदयश्चक्षमाता विलासी ॥ अक्षस्त्रवेदपाशां कुशं मरुकं खड्गं गभूलं कपालं चि
प्राणोभीमदं पुंजने रुचिरतमु ॥ श्रीतिदं व्याप्य द्यौरः ॥ विप्रहर्षो धवेदाभयवरदकुठारादधतपुरुषारव्यः प्रोक्ताः सर्वत्रिनेत्रा

विद्यतसुरचक्रचतुर्वहवध॥मुक्तागौरोऽभयेसाधिककरकमलाघोरतःपंचवक्त्रःत्वीशोभ्येयोजनमोऽवमुपरिपुरुडेभरासुशि
वान्तः॥॥पंचवक्त्रस्यध्यानं॥ईशानस्यध्यानं॥शक्तिरुमरुकाभीतिवरासंविभ्रतंकरैः॥ईशानंअक्षरांभुप्रमैशान्योदिकिपूजयेत्
॥॥हस्तैर्विधावराभीतिकुठारान्धतंक्रमात्॥चतुर्वक्त्रंत्रिनयनंनागयज्ञोपवीतिनं॥ईशानमूजयेन्मध्येपंचवक्त्रंगरोश्वरं॥॥
त्रिनेत्रंसुदकुशभंमीशानंमध्यमामुजेत्॥कमलानुधरदेवंमक्षसूत्रकरार्पितं॥ध्यातव्यम्यरमेशानिपुणतार्त्रिविनाशनं॥॥
तत्पुरुषस्यध्यानं॥परश्वेरास्वराभीतिर्दधानंविशुद्धज्वलं॥चतुर्मुखंनमस्तुभ्यंत्रिनेत्रंपूर्वतोर्चयेत्॥॥अक्षस्यजंवेदयाशौसृणिंड
मरुकन्तकः॥खट्वांगंनिशितंभूलंकपालंविभ्रतंकरैः॥॥सृजनाभंभीमदंष्ट्रंत्रिनेत्रंचतुराननं॥घटीप्रविशुद्धेमाभंपूर्वेतत्पुरुषंयजेत्
॥॥कुंकुमाभंनुयुरुषंपूर्वस्यायक्तेन्यसेत्॥त्रिशूलाभयहस्तंचजन्तुनामभयप्रदं॥॥अघोरस्यध्यानं॥सृजनाभंचतुर्वक्त्रंभीम
दंष्ट्रंभयावहं॥अघोरंअक्षरांयाम्येयूजयेन्मन्त्रविज्ञमः॥॥अक्षमालावेदयाशौसांकुशंभुमरुकरैः॥खट्वाङ्गंविशिश्वंचैवकपाल
दधतंक्रमात्॥॥एकवक्त्रंत्रिनेत्रंचकपालंक्रुधवर्चसं॥कपालमालाभरणांखट्खेटकधारिणां॥दक्षिणेकमलंयूज्यमघोरंघो
रनाशनं॥॥वामदेवस्यध्यानं॥कुंकुभंचतुर्वक्त्रंवामदेवस्त्रिलोचनं॥वराभयाक्षवलयांकुठारान्धतंकरैः॥॥डाडिमीकु

हं गुरु
३५

सुमधुरंयवांसिहूरसप्रभं॥नीलोत्पलधरदेवंबीजपूरकरार्पितं॥कमलेवामदेवंनुसौम्यायादिकिशिविन्यसेत्॥॥काश्मीरव
र्णोभीतीहकंकाक्षत्यकरःशुभः॥त्रिशूलाभयहस्तंचतुरास्यश्चविलासीचोत्रेस्थितः॥॥सद्योजातस्यध्यानं॥विलासिनंस्परवक्त्रंसौम्यस
म्यकसमर्चयेत्॥कर्पूरेन्दुनिभंसौम्यंसद्योजातंत्रिलोचनं॥॥हरिणाक्षगुणाभीतिवरहस्तंचतुर्मुखं॥बालेन्दुबोखरोऽभासिमु
कुटंयश्चिमेयजेत्॥॥वेदाक्षमालाभीतिहस्तंकुतोनुसन्निभं॥चतुर्वक्त्रंत्रिनयनंसर्पयश्चिमतेयजेत्॥॥हिमाधुधवल
देवंत्रिनेत्रं॥ह्रिभुजंविभुं॥नानाचकार्मुकधरंसौम्यसांचारुलोचनं॥सद्योजातंस्मरेन्नित्यंकराभंवारुलोकंजे॥॥उग्रादिभूतमू
र्तिध्यानं॥उग्रामहावलीभूत्यैशतुघ्रीशेषपूर्वजा॥रक्तवर्णान्नारोडीकपालमरुकरा॥शेषपूर्वागुविज्ञेयाक्रुधवर्णासुभीषणा
॥॥अहमूर्तिशिवस्यध्यानं॥सर्वाभीमामहादेवरूपयश्रुयतिभवउग्रईशानएतेषांध्यानानि॥गंगांकडूजमनयो जठामराडल
मण्डिताः॥त्रिनेत्रावरखट्वांगविशूलाभययागायः॥॥शैवदत्तदेवतायाध्यानं॥मुक्तागौरंत्रिनयनंवाकुभिर्दशभिर्निजैः॥
दधानमक्षरुग्वेदयाशोकुरासमाकुयात्॥उमरुंचैवखट्वांगंविभ्रतंचकपालकं॥अभयस्वरुंचैवकोरापात्रेषुयूजयेत्॥
॥॥भीमोलयाभंघृषभंतीक्ष्णशृंगत्रिलोचनं॥सर्वाभरणासन्दीपंसाक्षाच्चन्द्रस्वरूपिणां॥कपालभूलविलसत्कलेकालघन

पुंभं॥ श्रवणं त्रिजगत्तं दिगम्बरमथार्चये॥ - ॥ शूलं काक्षवलयकमण्डलुलसत्करं॥ रक्ताकारं त्रिजगत्तं चरोरुमथयुजये
ते॥ ॥ चक्रं शंखाभयाभीष्टकराम्बरकतप्रभां॥ उर्गा प्रयुजयेत्सौम्यं त्रिनेत्रं बाहूभूषणां॥ ॥ शल्पशाखां हस्तद्वारादधानाद
शाक्षणां॥ वामाक्षीं भृशशुक्रान्तं मरुत्तुल्यं युजयेत्ततः॥ ॥ नदिनं प्रवजेत्सौम्यं रक्तभूषणमण्डितं॥ यरश्चेन वराभीतिधारिणां श्या
मविग्रहं॥ ॥ पाशं कुशवराभीष्टधारिणां कुंकुमप्रभं॥ विघ्ननायकमभ्यर्च्य च दार्ढ्यकृतशेषरं॥ ॥ श्यामं रक्तोत्पलकरं वामां
कन्यस्ततत्करं द्विनेत्रं रक्तवस्त्राकुं सेनायतिमथार्चयेत्॥ ॥ अनन्तादिशिवस्थानं॥ अनन्तश्च त्रिभूर्निश्चलश्चः श्रीकण्ठ
वच॥ एतेषां ध्यानं॥ शिवः शिवरोर्ध्वं कर्त्तुं त्रैलोक्यं कुरुते कृपात्॥ दिग्ब्रह्मा जटिलाश्चक्षुः शूलधारिणः॥ युटां जलिः करैः
वैः विशेषाश्चैकवक्त्रकाः॥ ॥ चतुर्भुजो रविन्दः शिरःकुन्देन्दुनिर्मलः॥ दीपिचर्मो हि वृद्धा न स्यो जटेनुभूषितं॥ क
दालशूलपाशौ च पुरोत्तानकरादये॥ अक्रयकृत्समायुक्तो शीघ्रस्थान्मदायकः॥ ॥ स यवावस्थितो देवो दिग्वाङ्मयं चक
॥ सुवयो वनहृत्स्नीवालाभः पंचवक्त्रभूतः॥ सव्ये कर्त्तृकादर्शकुराणी वरदग्रलभूतः॥ हस्तिरो भयमंजककपालात् पू
रभूतः॥ हस्तिनं कपिलमुरां शीताशिखारितददः॥ ॥ एकास्यं सिद्धतासाभः सर्वथक्ता जटाम्बिताः॥ दिग्गताः चैकवक्त्रकाः॥

कपालभूषणावे॥ वक्रधुश्मभूतदृग्भीमहृषीतंससत्तनूना॥ ॥ कुराणी पाशं कुशं चरणशूलं च वामहस्तके॥ शक्तिवज्राक्षमाला
सिचक्राणि दक्षिणेऽथ वित्॥ दीपिचर्मयरोज्ज्वला नागयज्ञो यवीतवान्॥ एकास्यं पंचवक्त्रं स्यैश्वर्यं जटेनुभूद्विभः॥ ॥ रुद्राद्यादिशि
वस्थानं॥ कोरोमुचैव रुद्राद्याः शिवाश्च ग्रीवलोहितः॥ सर्वैवास्ते भुजासौम्याश्चतुरास्या जटाम्बिताः॥ शिवायुधधराश्चक्षुः शरायसि
त्वां किनाकचित्रा॥ दिग्ब्रह्मो जटिलाश्चक्षुः शूलधारिणः॥ युटां जलिः कराः सर्वे विशेषाश्चैकवक्त्रकाः॥ ॥ एकादशरुद्रस्थानं॥
अजैकपादबुधश्च विहृयासस्त्रिलोचनः॥ हरश्च वज्ररूपश्च अम्यकश्च सुरेश्वरः॥ जयन्तो दशमोरुद्रः शुक्रप्रभो यराजितः॥ स यप्रभृति
जौहौतदकुराणु संयुतं॥ एकादशं क्वचिद्रुद्रा हिमकुराणु सन्निभा॥ जटेनु सन्निभासौम्याश्चक्षुः सौम्यो यवीतिनः॥ वृषस्था वरदां कु
राणी शूलपंकजपानयः॥ ॥ एकादशप्रकर्त्तव्याः सर्वरुद्रास्त्रिभूलिनः॥ जटाम्बाले बुधर्मका वासुकी कृतः कङ्कणाः॥ त्रिनेत्राः सि
तवर्णाभाः सर्वदेवनमस्कृताः॥ ॥ अजैकपादहिवुध्याः पिनाकिचायराजितः॥ भुवनाधीश्वरश्चैव कपाली च दिशाम्यतिः॥ स्थानु
र्भगश्च भगवान् रुद्राश्चैकादशा स्मृताः॥ एतेषां ध्यानं॥ सलगं मुद्रं शूलं शिखरं जमदग्न्यं॥ कृष्णाहिकं पिनाकं च श्रुथो राज्यंतथा
कुशं॥ रवद्वंगश्च स्यात्तत्परं शक्तिहेति धरास्तथा॥ रुद्रायुधानि वैतानि प्रोक्तवान् क्रमतः शिवः॥ ॥ अजैकपादहिवुधो विहृयाक्षस्त
थैव च॥ हरश्च वज्ररूपश्च अम्यकश्च सुरेश्वरः॥ सावित्री च जयन्ती पिनाकी चायराजिता॥ एते रुद्रा समाख्याता एकादशगणेश्व

रा॥ सतेषां मानसानामुविभूतवरधारिणाः॥ ॥ अजैकपादरिपुर्धो विरूपाक्षश्चरैवतः॥ हरश्च वज्ररूपश्च त्र्यम्बकश्च सुरेश्वरः॥ रुद्रा एका
दशा प्रोक्ता जयन्ते श्रवणजिताः॥ सतेषां ध्यानानि॥ अजनामादिमोरुद्रो धत्ते भूतधरो कुशं॥ कपालं उमहं सूर्यं मुद्रं च सुदर्शनं॥ अ
क्षसूत्रं मधो धत्ते ततो वामकराण्येके॥ तर्जनी पूर्वतस्तूर्द्धं खडाङ्ग तदधः करे॥ गदां च यद्विशं घरां शक्तिं परशुक्राण्येके॥ एकपाणि
धोरुद्रो दिवा उवरदो हतः॥ ॥ चक्रं उमहं कं भूतं मुद्रं दीर्घदण्डकं॥ अक्षसूत्रं मधो वामे खडाङ्गं चोर्ध्वं मस्तके॥ तनुर्धरा कपालं
च कौमुदी तर्जनी घटं॥ परशुं च क्रमादत्र धत्ते वाह्ये केष्विति॥ अनेकभोगसम्यन्त्रिं कुरुते यजनसदा॥ ॥ अहिर्बुधोगरा सूर्यो च
क्रं उमहं मुद्रौ॥ भूलं कुशाक्षमालाश्च दक्षिणादिक्रमादधत्ता॥ तोमरं यद्विशं घरां कपालं तर्जनी घटं॥ शक्तिं परशुक्रं चामेद
क्षे वज्रायत्यसौ॥ ॥ विरूपाक्षोर्ध्वगः खड्गं भूलं उमहं मुद्रं॥ सूर्यं चक्रं गदामक्षसूत्रं चिभ्रुत्कराण्येके॥ खटं खडाङ्गं शक्तिं
परशुं तर्जनी घटं॥ घरां कपालं चैति वामोर्ध्वदिकराण्येके॥ ॥ रैवतो दक्षिणे वालं खड्गं भूलं गदामहिं॥ चक्रां कुशाक्षमालास्त
धारयं चोर्ध्वमादितः॥ ॥ हराख्यो मुद्रं चक्रं उमहं भूलं मुद्रं॥ गदासूर्योक्षसूत्राणि धारय दक्षिणोर्ध्वतः॥ यद्विशं तोमरं शक्तिं
परशुं तर्जनी घटं॥ खडाङ्गं म्यात्रं चैति वामोर्ध्वदिक्रमेणानु॥ ॥ वज्ररूपो दधद्वेदमहं च सुदर्शनं॥ सूर्यं चक्रं कुशाक्षमाला

संग्रहः
३७

मुद्रिं जयमालिकां॥ घरां कपालं खडाङ्गं तर्जनीं कुशिकां धनुं॥ चक्रं चैति - परशुं वामोर्ध्वदिकराण्येके॥ ॥ त्र्यम्बकोपि दधचक्रं उमहं मुद्रं
शरां॥ भूलां कुशाक्षि जायं च दक्षोर्ध्वदिक्रमेणानु॥ गदाखडाङ्गं कपाणि कार्मुकं तर्जनी घटौ॥ परशुयद्विशं चैति वामोर्ध्वदिकराण्येके॥ ॥
सुरेश्वरो हि उमहं चक्रं भूलां कुशानपि॥ शरं च मुद्रं जायं दक्षवाहूण्येके केष्विति॥ यैकजं परशुं घरां यद्विशं तर्जनी धनुः॥ खडाङ्गं धा
रयेत्यात्रं वामे हकरसंज्ञवे॥ ॥ जयन्तो दशमोरुद्रो रथाङ्ग खड्गमुद्रौ॥ भूलादि उमहं वासमक्षसूत्रं जनैर्विति॥ गदाखडाङ्ग
परशुं कपालं शक्तिं तर्जनी॥ धनुः कुशितस्तु चोर्ध्वदि वामवाहूण्येके दधत्ता॥ ॥ अथा यराजितो दक्षे करे खड्गे उमहं कुशं॥ भूलाहि
वज्र उमहं मक्षमालादधत् क्रमात्॥ शक्तिं खटं गदां यात्रं तर्जनीं यद्विशं कजं॥ घरां मुत्र रत्नञ्चेति धारय वृद्धमादितः॥ ॥ मृत्युं
जयस्य ध्यानं॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं त्रिनेत्रं चन्द्रमौलितं॥ वरदाभयहस्तं च मुद्रामालाधरं हरं॥ एवम्यात्वा महादेवमिह कामार्थ
सिद्धये॥ ॥ पुरितमतिनसंस्थं मौलिवद्धे सुरेखा गलदमृतजलात् चन्द्रवद्वर्कनेत्रं॥ स्वकलकलिमुद्राया शवेदाख्यमालं स्फ
टिकरजतमुक्तागौरमीशत्रयमाभि॥ ॥ हृषीकेशसन्नेव वंशीरुद्रो रुसन्निभं॥ एकवक्त्रं त्रिनेत्रं च चतुर्बाहुं महेश्वरं॥ त्रि
भूलमक्षसूत्रं च वरं कलशकारिणं॥ तस्योत्संगतां देवीं हि भुजां कलशं वरं॥ दधती हेमभूषांगी श्वेताम्बरविभूषिणी॥ अ

मृतीशं परदेव न्यायेत्याय पुराणशकं ॥ ॥ श्वेतशुक्लाम्बरधरं श्वेतवस्त्रधरं ॥ उमाया सहितो देवश्रलया शिखिभावयेत् ॥ ॥ ततश्चन्द्रमणालोय रिवद्वयप्रासनं चन्द्रवर्णं त्ववद मृतं चक्रलाभरं ॥ योगमुद्राभरं हस्तद्वयधृता मृतपूर्या कनककलशोत्तरकरद्वयं ॥ सोमसूर्याग्निनेत्रं पिङ्गजटाजूटं नागाभरणभूषितं ॥ व्याघ्रचर्माम्बरधरं भक्तानुकम्पनं ॥ भस्मानुलेपनं श्रीरुद्रं ध्यात्वा ध्यात्वे हरिणो न मनसा ॥ ॥ वदेत्सिन्धूरवर्णं मणिमुकुटलसञ्चारु चन्द्रावतंसं भातोद्यन्नेत्रमीशं स्मितमुख कमलेंदुवभूषांगरागं ॥ वामौष्ठं सप्तपाशोरहणा कुवलयं सन्ध्या प्रियाया हस्तौ तु गत्नाग्रे विहितकरतलं वेदने के हस्तं ॥ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं शुद्धपद्मासने स्थितं ॥ कपर्दमौलि विलसच्चन्द्रवरा युता मृतैः ॥ अभिषिक्तसमस्तौ गमके तु नललोचनं ॥ दक्षिणोर्ध्वं करे मुद्रां जानात्वा न दधः करे ॥ शुक्लमालां च वामोर्ध्वं पाशं वेदमधः करे ॥ दधानं चित्रं देवं मृत्युरोग भयाय हं ॥ ॥ चन्द्राकीर्णविलोचनं स्मितमुखं यप्रदया न स्थितं ॥ मुद्रापाशमृगाक्षसूत्रविलसद्दंष्ट्रिमांशुप्रभं ॥ कोरिरुदुगलसुधापूतं तनुं हारोदिभूषो ज्वलं कात्याविमोहनं यथुयति मृत्युं जयं भावयेत् ॥ ॥ त्रिनेत्रं चक्रशान्ते जटावरा दुमणितं ॥ केपालमालिन श्वेतो योगासनं कजस्थितं ॥ व्याघ्रचर्माम्बरं रुद्रं नागो रसिभूषितं ॥ विश्रुतनाससूत्रं च दि

संग्रह
३८

प्राणं दक्षिणो करे ॥ कपालं कुण्डिकाये योगमुद्रां करद्वये ॥ कुर्यान्मृत्युं जयो देवो मृत्युरोगविनाशकं ॥ ॥ यप्रासनं तदा रूढं श्वेतवर्णं चतुर्भुजं ॥ अभयं चाक्षसूत्रं च दक्षे वामे त्रिशूलिनं ॥ वामस्याधः करश्चैव देव्यातिंगिततत्परं ॥ एवं रूपं सदा ध्यायेत्सर्वकामफलप्रदं ॥ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं कुण्डलुचन्द्रमौलिनं ॥ एकवक्त्रं त्रिनेत्रं च श्वेतवर्णं चतुर्भुजं ॥ वराभयं शंखयमं रत्नालंकारभूषितं ॥ वरदाभयं हरदेवो मुरा मालाविभूषिता ॥ वामे देवो नमस्तभ्यं सर्वापित फलप्रदे ॥ एवं ध्यात्वा महादेवं इह कामार्थसिद्धिदं ॥ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं जटामकुटधारिणं ॥ अक्षं चतुर्भुजा शान्ता मक्षमालाधरं हरं ॥ वरदाभयहस्तं च त्रिशूलशक्तिपाशिकं ॥ ध्यायमाना शिवानित्यं तस्मा यो जयमवाप्नुयात् ॥ ॥ चतुर्मुखं चतुर्बाहुं चन्द्रमण्डलमध्यगं ॥ कलशधारिणं द्वाभ्यां वरदाभयभूषितं ॥ कर्पूरशीरदिध्वांगं सितपुष्पस्रगाचिंतं ॥ ॥ ध्यायेदात्मानि देवेशं चन्द्रकोटिसमप्रभं ॥ स्वर्गमुक्ताफलप्रदं स्फटिकाट्टिसमप्रभं ॥ खरोदुकाशीरनिर्भं हिमाद्रिसदृशं विभुं ॥ शुभ्रहारेदुकाभां सितवेषनभूषणं ॥ सितचरित्प्रांगं कर्पूरशोदधत्सरं ॥ स्फुरच्चन्द्रमृतहारं बहलोर्मिपरिपुतं ॥ सोममण्डलमध्यस्थमेकवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ सितपद्मोपविष्टं च वद्वयप्रासनस्थितं ॥ चतुर्भुजं विशालाक्षं वरदाभयपाशिनं ॥ पूर्या चन्द्रनिर्भं शुभ्रं

ममृतं नैव पूरितं ॥ कलशं ध्यात्वा नीरु जगदायकं ॥ परिपूरणं न ध्यात्वा स हस्ते विचिन्तयेत् ॥ सर्वं श्वेतोपचारेण पूजितं च मनुस्मरे
त् ॥ ततः संगता देवीं श्रियं वै विभ्रमातरं ॥ विभुदं स्फटिकं यथा हि मकुरोऽनुसन्निभं ॥ चतुर्भुजं प्रतीकांशं गोक्षीरसदृशं यथा ॥ मुक्ता
कलनिभं श्वेतं श्वेतवस्त्रावगुणितं ॥ सितचंद्रं नैलिप्रां गोकर्पूरं क्षोदयेत् ॥ शुभ्रां च महादेवीं सितहासमनोरमां ॥ सुभ्रुकुं मुकुटो
येतामेकवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ वक्ष्ये प्राप्तासीनां योगयद्विभूषितां ॥ शंखचक्रसौम्यं वरदाभयपाशिकां ॥ चतुर्भुजां महादेवीं
सर्वलक्षणां लक्षितां ॥ ॥ स्नाद्य मन्त्रां तृतीयां नालयत्र सुकरिके ॥ समासीनं सुधांशुं मौलविन्दुं कलायुतं ॥ सुसितं हरिणाक्षं
स्वकचिन्तायाशकरं हरं ॥ ॥ महामृत्युंजयस्य ध्यानं ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं कुरोऽनुहिमसन्निभं ॥ सुभ्रुमुक्ताचहारेषु शीतचंद्रं नभूषि
तं ॥ सोममणालमध्यस्थमेकवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ सितयमोयविष्टं च वक्ष्ये नीयस्थितं ॥ चतुर्भुजं विशालाक्षमेकवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ पू
रां चतुर्निभं शुभ्रं कलशममृतोयमं ॥ दक्षहस्तेषु कलशं वामे च चतुर्मणाले ॥ वामोत्तरे च गता देवी मेकवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ श्वेतवर्णां महा
दीप्तां वरदाभयपाशिनीं ॥ शंखावुद्धरा देवी सर्वकामप्रदायनी ॥ महामृत्युंजयदेवममृतेभ्यः भैरवं ॥ एवं च ध्यायमानो हं सर्वपाप
क्षयाय च ॥ ॥ अथोपस्थानं ॥ ततो ध्यानं प्रकुर्वीत शिखास्वच्छं भैरवं ॥ यं च वक्त्रं दशभुजं त्रिंशं च नयनो ज्वलं ॥ कर्णयोश्च चतु

संग्रह
३२

श्वश्वेताभासं भूषणं ॥ भूलरा मरुपंचशक्तिमालाक्षमेव च ॥ पाशाभयवरदं च बीजखड्गं गवामकां ॥ महातेजो महेशानि सर्वसा
सिद्धिकारणं ॥ मुराहाडारिभूषां गव्याप्राशुकटिभूषणं ॥ शिखास्वच्छं देवेशभैरवं भुवनेश्वरं ॥ ॥ कलाभ्राभः करगैः परशुदमरुको
खड्गफेदो च वारोयुसो भूलंकपालं विदधति भयदो भीषणास्पत्रिनेत्रः ॥ रक्ताकारा मुरोहि प्रवलघटितगात्रो विनागगुहादीन् ॥ लाद
त्रिलोचनं दायी भवदलभिमतद्विजयेत्यादयोः ॥ ॥ यं च वक्त्रं दशभुजं त्रिंशं च नयनो ज्वलं ॥ श्वेतं रक्तं च श्यामं च पीतं च स्फटिकोय
मं ॥ कपर्दी वालचन्द्रस्थं श्वेताम्भासं भूषणं भूलं दमरुपंचशक्तिमालाक्षदक्षिणं ॥ पाशाभयवरदं वीर्याखड्गं वामार्थं ॥ म
हातेजो महेशानि सर्वसिद्धिचंदीश्वरं ॥ सर्वपापविनिष्पुक्तो शिखास्वच्छं भैरवं ॥ एवं ध्यात्वा महादेवं सर्वकामफलप्रदं ॥ ॥ यं च
स्यं च दशभुजं त्रिंशं च नयनो ज्वलं ॥ पूर्वश्वेता रुद्रा भं च दक्षिणे नीलसन्निभं ॥ उत्तरे रक्तवर्णं नुयश्चिमे नीलसन्निभं ॥ उर्ध्वं स्फटि
कसंकाशं यं च वक्त्रं महेश्वरं ॥ कपर्दी वालचन्द्रस्थं श्वेतास्थिहारभूषितं ॥ भूलं दमरुपंचशक्तिमाले च दक्षिणे ॥ पाशाभयव
रं चैव बीजं खड्गं गवामकं ॥ महातेजो महेशानां सर्वसिद्धिकरं यरं ॥ सर्वपापप्रशमनं शिखास्वच्छं भैरवं ॥ एवं ध्यायेन्महा
देवं सर्वकामार्थसिद्धये ॥ ॥ त्रिंशं च नयनं देवं जरा मुकुटं मणितं ॥ चतुर्कोटिकां च चार्द्धकृतशेखरं ॥ यं च वक्त्रं विशाला

संख्येशेन समरितं ॥ हृदिकैरपि वर्णा भैहारकरो विराजितं ॥ कया न माता भरणी खड्गकेटकधारिणी ॥ या शंकुशधरदेवस्परह
स्तपिनाकिने ॥ वरदाभयहस्तं च मुखाख्यङ्गधारिणी ॥ वीणाऽमरहस्तं च घण्टहस्तं त्रिशूलिनी ॥ वज्रदण्डकृता नायं यरश्वायुधह
स्तकं ॥ मुद्गरैराविचित्रैराहतेन तु विराजिते ॥ सिंहचर्मयरीधानं गजचर्मोत्तरीयकं ॥ अष्टादशभुजदेवं नीलकरा सुतेजसं
॥ उर्ध्ववक्त्रमहेशानं स्फटिकाभं विचिन्तयेत् ॥ आसीत् पूर्ववक्त्रं नीलोत्पलसमप्रभं ॥ दक्षिणानुविजानीया वामे चैव तु चिन्त
येत् ॥ डाडिमीकुसुमप्रख्यं कुकुमोदकसान्निभं ॥ चंद्रासुजप्रतीकाशं यश्चिन्तयेत् ॥ स्वहृद्भैरवं रूपं सर्वकामफल
प्रदं ॥ ध्यायेद्युप्रयुक्ता त्मासि प्राप्तिमानवा ॥ यथाशिवतथाशक्तिमूर्तिमेकं भवेत्सदा ॥ एवम्यावा महादेवं सर्वकामार्थसि
द्धयेत् ॥ ॥ यश्चिन्तयेत् शिवाय ॥ अष्टवक्त्रं महातेजं सितप्रभं समप्रभं ॥ दक्षोक्तं महाकायं भीममुग्रं विकृतानना ॥
विंशतिस्थितं शंभोर्देव्या मुत्सर्गधारिणी ॥ देव्या मुखेयानयात्रं मर्याय न स्मिताधरं ॥ असितो मर्यागं च विभुदहता मार्गेणा ॥ को
क्तं चोक्षमात्रं च कायकालियूरितं ॥ महाप्रलयसूर्यं च राजते दक्षिणे करे ॥ केटकं चैव खड्गं मकुशं पट्टं शंखं ॥ पुष्पकनाग
पाशं च सागरं मृथिवीसर ॥ कर्त्तिकलशसोमे च वामपाशो विराजते ॥ सूर्यकुण्डलरत्नं च नागमञ्जरी वीतिनं ॥ मुखा मातागले च

ज्ञानावस्थावलयिनी ॥ प्रेतयन्त्रासनस्थं तु मंदिरानन्दनदितं ॥ एवम्यावा तु विवतक्तवाचविधिपूर्वकं ॥ अष्टवक्त्रं नु देवस्य वर्णने
कभुमोदितं ॥ ईशाने स्फटिकाभाशतदधस्त्रिमुखस्मृतं ॥ दक्षिणे यप्रवर्णं तु मध्ये नीलोत्पलप्रभं ॥ पीतमुत्तरवर्णं तु किंचिद्वरितनिष
ते ॥ तदूर्ध्वं चतुर्ध्वं पूर्वप्रवालसन्निभं ॥ दक्षिणं हृत्प्रवर्णं तु यश्चिन्तयेत् सितप्रवत् ॥ रक्तमुत्तरवक्त्रं तु चतुर्विंशतिलोचनं ॥ उप
युगरिवज्राणां कठया ज्ञासमिधते ॥ नवमोत्संगगा देवी मे कञ्जात्रिलोचनां ॥ मनोहरतराकारां रणामां दायनि कृतना ॥ सर्वविघ्ना
शमनी यो वने नम्रनालसां ॥ स्वेदरूपधरो देवी नानामतास्तु सारतः ॥ ॥ नीलकरास्य ध्यानं ॥ यप्रस्थं प्रोक्षदं प्रभमरुणा सि
तश्यामवक्त्रं सरूपं तार्क्ष्णागो यवीतं मकुटधृतविभुं व्याघ्रचर्मवराहं ॥ सर्वाकल्पसुरेशं दधतमथ करे रक्षमाणा विश्रुतं ॥ खड्गं
गारुडं कपालं सकलविषधरं नीलकरा नमामि ॥ ॥ पूर्वाद्यैराननैर्युक्तः श्वेतपीताहरा प्रभैः ॥ प्रभयं यरभं चायं वासुकिं च दध
तु जैः ॥ तसो यवीतः पार्श्वस्थगौरी रुद्रो देवता ॥ साध्या व्यानिधिप्रत्नो भावेशानकुवंचमासुरैः ॥ ॥ सौम्यं स्युतं तु त्रिनेत्रसुराणां क
ल्पं जगज्जूरितं चिन्तु जलसदृशं सूर्यप्रभं हस्तैर्दधत्सुतं ॥ व्याघ्रना वसनं ससूत्रभुजगं योगासनाध्यासितं ॥ ध्यायेद्दिह न सज्जग
धरमयं स्माराधिरूढं शिवं ॥ ॥ ध्यायेद्देवं नीलकरां वा नाकां युतवर्चसं ॥ जगज्जुटलसच्चद्रसकलं फलिसत्तमैः ॥ कृताकल्पं करा

मोर्जेर्धनं जयमालिकां ॥ भूलं च दक्षिणा धोर्ध्वं वामोर्ध्वं च कपालं ॥ खड्गं तदधो हस्ते विराजितं ॥ प्रतिवक्त्रं त्रिनयनं व्याघ्रचर्माम्ब
रावृतं ॥ यत्र मध्ये समासीनमस्मिन् सुन्दरविग्रहं ॥ ॥ पूर्वायै राननैः युक्तः पीतश्चेताहरासितैः ॥ सुभयं परभुं चापं वासुकिं च दध
भुजैः ॥ ध्येयो देवः सदा स्वास्थगौरोकश्चापिसुन्दरः ॥ संहारनिर्विघ्नस्तं भावेशं कुर्वन् रक्तमान्मुखैः ॥ ॥ वाताकां युततेजसं धृतजटा
जूटेन्दुखण्डो ज्वले ॥ नागेन्द्रैः कृतभूषणं जयवतीं भूलोकपालं करैः ॥ खड्गं दधन् त्रिनेत्राविलसत्पञ्चाननं सुन्दरं ॥ व्याघ्रत्वकप
रिधानमज्जनितयं श्रीनीलकरांभजेत् ॥ ॥ हाटके चरत्स्थानं ॥ इन्द्राकरानवदनं क्रकृष्टकुटिलेशरां ॥ उर्ध्वं केशमहास्रमश्र
प्रसूरं बाधरार्त्तमः ॥ अष्टदशभुजो क्रूरो नीलोजनचयो यमः ॥ सर्वायुधाधतकलाबुद्धदरा कजायने ॥ महामहिषमाहूठादीप्राणा
नसुलोचना ॥ क्लृप्तमालाम्बरधरो खड्गपाशधृतं करं ॥ खड्गकालदराधधर्मराजत्वहृषिरां ॥ सवन्ध्यावायमोराजयेते आर्दे प्रभू
जयेत् ॥ ॥ प्रासादमंत्रस्थानं ॥ भूलाहितं कथरासि शिराकुलिशप्राशम्यभीतोर्ध्वानं दोर्मिः शीतोत्तराप्रतिघटितजटाभारकोलि
त्रिनेत्रं ॥ नानाकलौभिरामाद्यनममिमतां प्रदंशप्रशन्नं यत्र स्थं यंच वक्तुं स्फुटिकमस्मिन् नर्पणार्थं तीक्ष्णं नमानि ॥ ॥ दक्षिणा
मूर्तिस्थानं ॥ मुद्रांभप्राथं दत्तात्रेयपरभूरारणां वाङ्मूर्तिर्वाङ्मेकं जा-वाशक्तं दधानो भुजगवरसमावर्द्धकशो वदाधः ॥ ग्रासी न

संग्रह
४९

खराप्रतिघटितजटः शीरगौरसुनेत्रादशाक्षैः शृङ्गाद्यैर्मुनिमनुभिस्तोभावशुद्धिर्भवोवः ॥ ॥ स्फुटिकरजतवरो मौक्तिकामक्षमात्रा
ममृतकलशविद्याज्ञानमुद्राकराग्रैः ॥ दधन्तमुरगकक्षं चन्द्रकूटं त्रिनेत्रं विधत्तविविधभूषणदक्षिणामूर्तिमाडे ॥ ॥ कैलाशादिनिभं
शशांकसकलसुजटा मस्मिन् नासालोकनतम्यत्रिनयनं वीरासनाध्यासितं ॥ सुजातं ककरंगजानुविलसत्प्राणिं प्रशन्नाननं कक्षो
बद्धभुजंगमं मुनिवृत्तं बद्धे महेशं परं ॥ ॥ रजतादिप्रतीकाशं उग्रकेमामलहविचन्द्रखण्डलस्य जटामुकुटमं तितं ॥ दी
रासने समासीनं नासालोकनतम्यं ॥ सुप्रशन्नमुखा भोजनयनत्रयभूषितं ॥ दक्षिणोर्ध्वं करेण व्याख्यामुद्रामधः करे ॥ वामोर्ध्वं
हस्ते हरिणं प्रधानं तदधः करं ॥ वामजानुविनियस्य निविष्टं भुषणं कजं ॥ कक्षावन्धविशेखोजकृशिराधिरत्नं कृतं ॥ ध्यात्वेवं दक्षि
णामूर्तिं मुनिवृत्तसमावृतं ॥ ॥ शुकलंकशरचन्द्रमिभमं भोजमध्यगं ॥ गंगाधरं तैलसञ्चकलोल्लासितशेखरं ॥ प्रशन्नवदना
भोजं त्रिनेत्रं सुस्मितामनं ॥ दिव्यावरधरं दिव्यगन्धमात्यैरत्नं कृतं ॥ नानारत्नमया कल्पमहाकक्षा विधितं ॥ मुक्ताक्षमालां दक्षो
र्ध्वं ज्ञानमुद्रामधः करे ॥ वामोर्ध्वं च सुधाकुम्भं पुस्तकं तदधः करे ॥ दधानं चित्रयेच्चन्द्रिमुनिवृत्तं निठान्वितं ॥ अथ स्माराशिरुपीठ
लसत्तामोघ्रियं कजं ॥ ॥ दक्षेणामुद्राप्रतिपादयन्तं सिताक्षसूत्रं च तथोर्ध्वभागे वामे त्वधः पुस्तकं शूर्ध्वं लेखं दधारं शूर्ध्वं च सुधा

गतं च ॥ सिताम्बुजस्थं सितवर्णं श्रीशं सिताम्बरं लेयनमिदुमैलिं ॥ ज्ञानं मुनीभ्यः प्रतिपादयन्तं दक्षिणा मूर्तिमहाहरन्ति ॥ मू
र्त्याहरस्यापि भगवानतिष्ठति ॥ विभितं कुरुशाईतदक्षिणाईसदाशिवः ॥ ॥ वामोईयप्रनाभश्चैतनीलाकृतो जमात् ॥ व
रत्रिभूतचक्रावधारिणो वाहवः जमात् ॥ बाहुद्वयं चक्रभस्य मनिकेयूरभूषितं ॥ पीतवस्त्रयरीधानं चरणौ मणिभूषितौ ॥
दक्षिणोईजटाजूटमईउद्धतलक्षणां ॥ भुजंगहारवरदं दक्षिणो करो ॥ व्यालौयवीतसंयुक्तं कण्ठेईकृतवापशं ॥ मणिरत्ने
श्वसंयुक्तं पादभागविभूषितं ॥ दक्षिणो वक्षःपद्मार्धे वामभागे विहंगमः ॥ हिमाचलतटे रम्ये सिद्धि किं नृसेविते ॥ विविधदुःख
शाखाभिः सर्वतो वारिता तप ॥ सुपुष्पिते श्रुता जाले राश्विष्ठाकुसुमदुर्गैः ॥ शिलाविघरे निर्गच्छ निर्जरा निलनीतले ॥ जे
यद्वाङ्मा नासंघेन तप हृदयैकैकं जस्को किल संघेन मुखीरीकृतदिगु संपरंपरविनिर्मुक्तमात्ममयं गसंविता ॥
काष्ठैः शुकाद्यैर्मुनिमिरजसुंसमुपस्थिते ॥ पुरन्दरमुखेईदेवैः सवायाने विलोकिता वटवृक्षमहोच्छायं यमरागफलो ज्वलं ॥ गारुड
नमयैः यत्रैर्निविलैरुपशोभितं ॥ नवरत्नैर्मया कल्पे लम्बमानैरलंकृतं जलस्थे स्थलजैः पुष्पैरात्मादिभिरलंकृतं ॥ गृणा विवेक
शास्त्राणि शुकवृन्दे निसेवितं ॥ संसारतापरिहृदि कुशलछायमकुतः विचिन्त्य तस्य मूलस्थं रत्नसिंहासने शुभे ॥ आसीनमुभि

४२
४२

ताकल्पे शरच्चतुर्भिर्भाननं सुयमानं मुनिगणैर्दिव्यैर्वाक्त्रा निलविभिः ॥ स्मरेज्जगतामाद्यं दक्षिणामूर्तिमवययं कैलासादिनिर्भ
शशाङ्कुशकलस्युर्जज्जटामण्डितं नासालोकनतत्परं त्रिनयनं वीरासनाधासिनं ॥ मुद्राटकुं कुरुकुं जानुविलसत्या शीघ्रस
न्धाननं कक्षावद्धमुज्ज्वलं मुनिवर्तवन्दे महेश्वरम् ॥ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं शशिखण्डविभूषितं व्याघ्रचर्मधरं शा
नं जटामुकुटमण्डितं ॥ मुखयङ्कुरं हस्तासिरविशोमाग्निलोचनं मुद्रायरश्मधमृगान्धर्वणीकदुर्भिक्षिभिः जालावृकै
दधाननु वामबाहुं सुशोभनं ॥ बाहुवर्तनं समस्तानि वृत्तानि त्राणिसादरं धृतयन्त्ररत्नसमन्तं सर्वमोहप्रणाशनं ॥ शुकादिमु
निमुखैस्तु दुष्टकोज्वलयुग्मिभिः ॥ उभयनिर्गता वायिवाग्देवा वायिवासनः ॥ वृक्षाणीयप्रनाभेन नारदेन वसंवृत्तः ॥
॥ त्वरितरुडस्थधानं ॥ ॥ चतुर्भुजं त्रिनेत्रं त्रैलोक्यस्फटिकसन्निभं सुधाकुंभावूर्ध्वदेवीयोगमुद्राकरद्वये ॥ दधानं त्वरि
तरुडं शंकरं त्वरितं घृष्टं तमीश्वरं नमोऽर्पुं भूलसर्पकरद्वयं ॥ ॥ यशुपतसाधानं ॥ ॥ यं ववर्कं महादेवं दशबाहुं नि
लोचनं मूषणोर्तासुरं रुडं यिङ्गुभूषं शुभं जं ॥ खड्गखट्वाकनाराच धनुश्चक्रं कमण्डलुं ॥ शक्तिं शूलं च यरशुवल्गुदण्डं क
शन्तिनं ॥ विज्राणीस्फटिकाशानं नागाभरणभूषितं ॥ सर्वलोचनं यशुयतिं सर्वरक्षाकरं स्मरेत् ॥ ॥ अन्नपूर्णं शिवसाधनं ॥

दुग्धाधोरुषारयावृत्तजनकमयदीययेसुराद्येकस्यदुधान्तोद्योमणिसयलसितेविन्नयस्यायभागे ॥ आसीनेभूश्रियोवांछितव
सुनिवयसंक्षिप्तोसंसृजंतोमंत्रीसंविन्ममानाजयतुदिनमुखेसंयदेतस्मिन्मंत्रम् ॥ ॥ यथुयतेधीन ॥ ॥ घण्टाकपालच
णिसुण्डकपालखेटखट्वाङ्गशूलडमरुमहयंदधानं ॥ रक्ताङ्गमिन्दुशकलाभरणीत्रिनेत्रं यन्त्राननाकुडमरुणीगुक्मी
शमीडे ॥ ॥ मध्याह्नसमयमशिशिरमीमाहृहसोज्वलं त्र्यक्षयन्त्रगभूषणीशिखिशिखाश्मश्रुसुरसुद्धं ॥ हस्ताङ्गलि
खंसमुद्रमसिशक्तिवधानंविभुं दंष्ट्राभीतचतुर्मुखं यथुयतिदिवास्त्ररुत्सरे ॥ ॥ यंचवर्कदशभुजं प्रतिवर्कं त्रि
चर्नं ॥ अग्निज्वालानिभस्मश्रुमूर्द्धजंभमदंष्ट्रकं ॥ खड्गवाणनक्षत्रशक्तिमयश्चमेवच दधानंदक्षिणेहस्तैरुद्धदिक्
मतोऽह ॥ खेटवायोकुण्डिकांच त्रिशूलं वृक्षदण्डयुक् ॥ वामहस्तैश्चविभ्राणं मध्याह्नार्कसमप्रभं ॥ नानाभरणसिंही
प्रपन्नगैरलंकृतं ॥ स्फटिकोद्यनिर्भशान्सर्वरक्षाकरंस्मरेत् ॥ ॥ अथाराधयध्यानं ॥ ॥ कालमेघसमन्देहमीम
दंष्ट्रं त्रिलोचनं ॥ भुजङ्गभूषणीरक्तवसनोलेयशोभितं ॥ परश्वंकरवारं च वाणीं लिखितमेवच दधानंदक्षिणेहस्तैरुद्ध

संग्रह
४३

दिक्कमतः परैः ॥ उमरुखेटकीचार्थं नृकपालश्चार्थं ति. काम्यकर्मसुरक्ताभमसिर्तयाभिवारिके ॥ नियहयहभूतादिमु
क्तौमुक्तानिर्भस्मरेत् ॥ ॥ सजलघनसमानमीमदंष्ट्रं त्रिनेत्रं भुजगधरमघोरं रक्तवस्त्राङ्गराङ्ग ॥ परशुदमरुखट्वाङ्गखेट
कं वाणवायोत्रिशिरवनरकपालं विभुर्नभावयामि ॥ ॥ ध्यानार्थं यथुयतेधीनंदशबांसुतेजसं. भिन्नाजनचयप्रखीयिङ्गभुषुस्य
मूर्द्धजा ॥ गोनासाभरणीदेव्यालयशोपवीतिनी. हिमकुन्देन्दुदशनं कोटराक्षसुभीषणी ॥ खड्गवर्कधरदेवशरचापसमन्वि
तं ॥ पञ्चधरावजुं शूलयहरनोद्यतांदण्डयुक् शधरदेवप्रणतार्तिविनाशनं ॥ सर्वविधसमाधाययूजितवीर्ययन्त्रतः ॥
॥ अर्चकालानलंथायेन दीप्यमानं सुतेजसं ॥ नीलजीमूतसंकाशं महाघोरं सुदारुणी ॥ लेलिहानं महाभीमं शसतंसचराचर
म् ॥ एकवर्कचदंष्ट्रं त्रिनेत्रं रक्तवर्चसमूतज्योत्स्नं महाउर्यगजोन्मीषणीरवं ॥ अष्टबाहुं महाभीमं खड्गखेटकधारिणी ॥
त्रिशूलं खड्गं याशमुद्रधारिणी काद्यदण्डधरदेविमुण्डमालाविभूषितं ॥ चर्वयन्महास्वीनिहधिरारुणलेपितं यिव
नैरुधिरैद्यानिशुभावातुसुन्दरि ॥ त्रिशूलं वक्षनिर्भन्तं दण्डं शिरसां हतं ॥ यतिनीयादमलेतुशिरं छित्वा महासिना. एवं ध्या
त्वा वाराहेशशुभनिग्रहकारणम् ॥ ॥ उमायतिध्यानं ॥ ॥ वधूककुसुमारक्तचन्द्राङ्गकृतशेखरं दक्षिणेर्द्धकरं शूलं तद

धोवरमुद्रिका॥ वामोर्ध्वेन कया लतदधो हस्तेन चोभयं दधानं निजवामोरुयी ठस्था यागो मरः॥ रक्तमलकला यश्चिथवा
संवाहुन॥ सर्वाभरणसंयोगं देवदेवा मुदा नितं॥ सारवक्रं विनयनं सर्वाभरणं भूषितं॥ ॥ तु ~~रक्तमलकला~~ ॥ रक्तममिदुश कलाभरणं
त्रिनेत्रं दादु माशृणि शुभया लहसं॥ वेदाननं चिपितनाशम नद्यो भूषं रक्ताङ्गु गङ्गकुसुमाश्रु कमीडे॥ ॥ ३४ ॥ उदादि चरु विरं
चतुर्वक्त्रं त्रिलोचनं॥ चंद्रा ईश्वरं हस्ते चतुर्भिर्दधतं क्रमात्॥ दक्षिणोर्ध्वे करे देवीसृणि रक्ताङ्गु मया धः॥ पाशवामोर्ध्वे हस्तेन कया
लंदया कलं॥ रक्तं गरागराणां शुकि चिपितनासिकं॥ अमघोरना कल्याद्या ध्याये देवं शिवं शिव॥ ॥ अञ्जनोदियुती काशे
मूर्ध्नि पिङ्गजटीभरम्॥ वक्त्रं लोचनं विनयनं भीमस्य विभूषणं॥ दंष्ट्रा कण लवदनं भीमस्य दिगम्बरं॥ दिभुजं दक्षिण हस्त
गदां वामे कया लकं॥ ॥ शतं सोमं वयारुं जटा हि द्विगुणं॥ दिपि चर्मद्वारं कृत्वा दीना हस्तं चतुर्मुखं॥ ॥ तु मा मादि तानि
यं शूल हस्तमथा॥ ॥ चामकस्यानं॥ हस्ताभ्यां कलेशद्वयो मृतरसे रणा वयं तं तिष्ठदा धृतोदधं न॥ ॥ वलयद्वयं वहेत॥

अकथ्यस्म करद्वयामृतघटं कैलाशकान्तं शिवं स्वस्वभोजगर्भेन नवे मुमुकुरं देवं त्रिनेत्रं भजे॥ ॥ वैद्यनाथस्य ध्यानं॥ षड्भुजं जटिलं खेतं
त्रिनेत्रं चतुर्भूषितं॥ व्याघ्राजिनां भुके सौम्यं नागयज्ञोपवीतनं॥ त्रिशूलचापशूत्रं च कया लंकुशिका क्रमात्॥ याम्ये सौम्याश्च विभ्राणां हा
भ्यां व्याख्यासा कनथा॥ पद्मासनं स्थितं कुर्याद्देयनाथं हरं प्रभुं॥ गौरं शिताम्बरं शतं कमललुसमन्वितं॥ धनन्तरी सुसननुवानरा स्य न
रांगतः॥ अमृता वाम हस्तं च कुर्यात्तस्यार्चयेः सदा॥ ॥ त्रिशेखरस्य ध्यानं॥ ध्यात्वा हृदमुजावस्थं शशांकशतनिर्मलां॥ धीनक्ष
त्रं समाहूतं शूलखड्गो गधारिणि॥ ॥ योगेश्वरस्य ध्यानं॥ पद्मासनसमासीनः किंचिन्मोलितलोचनः॥ घ्राणग्रे दत्तदृष्टि स्याद्देतप
त्रोपरि स्थितः॥ वामदक्षिणगो हस्तावुत्ताना वक्रभागौ॥ तत्करद्वयार्थस्थे पंके हस्तस्य दे॥ उर्ध्वकरद्वये तस्य पांचनय सुदर्शनं
॥ ॥ शम्भोर्ध्वेन तत्तत्क उभयादध्वं वामदक्षार्धविग्रहं॥ वराभयकरा ये तं त्रिनेत्रं मुरा मालिन॥ पुरुरी कत्व ग्वसनं शान्तमनुमु
खं गुरुं॥ ॥ ईश्वरस्य ध्यानं॥ भुवःस्थितं संकाशं स्थागास्थ किरणं ज्वलं॥ चिन्नमे त्थं च मूर्ध्नि नंदेव देव महेश्वरं॥ त्रिपंचनयनं सौ
म्यं धं वास्य वाह्यलोचनं॥ दशवक्त्रं विशालाक्षं नागयज्ञोपवीतनं॥ नीलनीरजटीरा च खक्रास वलया भयं॥ सत्रिशूलं रहस्यो
क्तं दक्षिणाये च वाहवा॥ बाजहरथनुश्चर्मवरदं च कमललुं॥ वामे तु देवदेवस्य बाहवं पंचकर्त्तितं॥ ॥ मार्जराभेरवस्य ध्यानं॥

आकृष्य बाधारचक्रात्स्वधीवीजमिच्छिन्नयेत्॥ यच्चक्रानुपरित्यजेत्तद्वहारेणारेचयेत्॥ गुननन्नाभियमानंयानयेत्तद्वहान्तुं॥ ख
र्वलस्योदरोरक्तंयमस्वदभूषितं॥ भूलघरासमायुक्तंमुखाभाविभूषितं॥ सबन्धावाधयेत्स्वधामंत्रेणजलपुष्पाके॥ ॥ हेमामो
जप्रवालप्रतिमतिजहृचिंचारुखट्वाङ्गचायोचक्रंशक्तिंमयाशभ्रणामतिरुचिरामक्षमात्मकयाते॥ हस्ताम्योजैर्दधानंत्रिनयन
विसर्पदवक्रांभिरामंमार्तरांयन्त्रभाईमणिमयमकुटंसारदीप्रभजामः॥ ॥ व्याघ्रचर्मपरीधानंमुखाभाविभूषितं॥ हूँहूँका
रंप्रमुंचनंसंजलनंमहासिनं॥ त्रिशूलासीचक्रघरासुरासीचदेरंयागिनं॥ तर्जोशोकगदाचायंयाशयतकरातिनं॥ ॥ वटुक
स्थानं॥ कलकलितकपालःकुण्डलीदरायागिस्रुगातिमिलनीलयालयशोयावीति॥ क्रतुसमयसयय्याविप्रिविद्धेहेतुर्जय
तिवटुकनाथसिद्धिःसाधकानां॥ ॥ उईचूरपरद्विचोरेणानिवन्धनात्॥ प्रशन्नास्यपरदेवदिव्यनेत्रयंभुम्भांताल
त्रयपरद्विचोरेणामकरोमनोहरं॥ दक्षिणोत्तमकर्णस्याङ्गुष्ठोन्निवर्जितं॥ हिभुजंवीरायागिचनगयजोयवोतनं॥ वा
माचयतिताजयाउत्राणंदक्षिणाभवेत्॥ उत्तरायनिवर्द्धचजानुदक्षिणावन्धनात्॥ अद्भुतकंकरोचोभोभुजगम्यरमेध
री॥ दिगम्बरभोर्द्धधजोमहासिंहासनेस्थितः॥ वीरभडेतिनामानंदेवीपुत्रेप्रपूजयेत्॥ ॥ वदेवालंस्फटिकसदृशंकुण्डलो

संग्रह
४५

प्राप्तवत्क्रुदिव्याकल्पैर्नवमणिमयेकिंकिरीनूपुराये॥ दीप्ताकारैर्विशदवदनंत्रिनेत्रंहस्ताभ्यांवटुकमणिशंभूलदरोदधा
नं॥ ॥ उद्यद्वास्करसन्निभंत्रिनयनंरक्तांगरागंत्वजंस्मरस्यंवरदंकपालमभयंभूलदधानंकरैः॥ नीलीपीवमुद्रारभूषणश
तंशीतांभुचूतोज्वलंबन्धुकारुणावामसंभयहृदंदेवंसदाभावयेत्॥ ॥ ध्यायेन्नीलाद्रिकात्रंशशिसकलधरंमुखाभालंमहे
शंदिव्यत्वंपिङ्गकेशंउमरुमथभ्रणारुद्रपाशाभयानि॥ नागंधरांकपालंकलसरसिरुहेविभ्रतीभीमदंष्ट्रंस्पर्शकल्पंत्रि
नेत्रंमणिमयविलसत्किंकिरीनूपुराणं॥ ॥ भुजस्फटिकसंकाशंदिनेत्रोत्पललोचनं॥ कुटिलाकसंवीतचारुस्मेरंमुखामुजं
॥ नानारत्नमयाकल्पैर्किंकिरीजालनूपुरैः॥ दीप्प्रसुभ्राम्बरवीतंविभुजंदक्षिणोकरे॥ त्रिशिखेसव्यहस्तेचदधानंदराप्रदुतं॥ व
टुवेद्यधरंभुभ्रंसात्विकंसाधकःस्मरेत्॥ ॥ श्वेतवर्णंचतुर्बाहुंजगमुकुटधारिणं॥ त्रिशूलपाशहस्तंचदराहस्तंकमराङ्गुं॥
॥ ॥ उद्यत्सूर्यसहस्राभंत्रिनेत्रंचद्रशेखरं॥ रक्तांगरागमारुक्ताभ्यावरविभूषितं॥ स्मेराननंनीलकण्ठंनानाभरणभू
षितं॥ दक्षिणोर्द्धकरेभूलंतदधोवरमद्रिजे॥ वामोर्द्धहस्तदेवेशिकपालनंदधोभयं॥ दधानंसंस्मरेदेवंस्मर्त्तंरागमर्त्य
प्रदं॥ काम्यकर्मसुदेवेशिआयेदेवंप्रभुंसदा॥ ॥ कुरकर्मसुदेवेशितामसन्धानसुचये॥ संजनाचलसंकाशंमुखा

माताविभूषितं॥ चंद्रमणलसस्त्रिगकेशभारंदिगम्बरं॥ त्रिनेत्ररक्षिणो हस्तैर्दण्डं च सृणि नथा॥ खड्गं भूलंच देवेशि दधानमयरेः
करैः॥ शुभयन्त्रागपाशं च घराटं च तृकपालकं॥ उर्ध्वदिक्मतो देवि भीमदंष्ट्रं भयानकं॥ सर्वाभरणासनी प्रमणितुपुरमणितं॥
किंकिणीजालसंयुक्तं ध्यायेद्दुःखभैरवं॥ ॥ रक्ताम्बरधरदेवं रक्तवर्णं चतुर्भुजं॥ एकास्परक्तनेत्रं च पिङ्गभूषिकृकेश
कं॥ दण्डश्चतुर्था किंकिंकपालं कलशोभितं॥ बालयज्ञोपवीतं च विप्रिचिह्नं दकारकं॥ कलसस्त्रिममाकीर्णं मयूरासनसं
स्थितं॥ तारकासुरहन्ता च वडुनाथ नमाम्यहं॥ ॥ यगमुखवदुकस्य ध्यानं॥ यगमुखावदुके बुक्तममयुत्रो महाबलः॥ शुद्धि संग्रह
कारं मया दत्तं समस्तैः कुलशासने॥ स्वामिनं च महात्मनं वलिभागं प्रगृह्णते॥ गोवन्दनं तन्मदुके तावन्नैव कुलागमे॥ कपि ४६
लोगमहारूपं जगत्तु नुधारिणं॥ विगाशंदण्डहस्तं च सूर्याभरणा भूषितं॥ नामसंविद्युसंघातां पुरतः परिभावयेत्॥ ॥
क्षत्रपालस्य ध्यानं॥ भजेद्भक्तजगधरं त्रिनेत्रं नीलांजनादिप्रभं दण्डराजतुगदाकपालमन्तरागव्यस्यगन्धो ज्वलं घण्टा मेखल
घर्षरश्मिनिमिलतं फंकारभीमं वितुं वदं संहितसूर्यकुण्डलधरं॥ तं क्षत्रपालं सदा॥ ॥ भूतनाथमहम्बदेवात्कालं कालांजनप्रभां क
पालं खड्गभूलंच दमरं अशरां प्रभुं॥ ॥ नीलांजनादिनिभमूर्धपिरांककेशां हनोयनमुपातु गदाकपालं॥ आशावरं भुजगद

खपुरग्रदंष्ट्रं भेदशमदुततनुं प्रणामामि देवं॥ ॥ कपालमात्राभरणां खड्गं गखड्गहस्तकं॥ रक्षितं सर्वकर्माणि क्षत्रपाल नमाम्यहं
॥ ॥ सूर्ययज्ञोपवीतां गंकपालावलिभूषितं॥ खड्गफेरकखड्गं क्षत्रपाल नमाम्यहं॥ ॥ वर्धरापिंगकेशाभूषिणं भूषिकृलोच
नं॥ दण्डाङ्गुलमहत्खड्गं त्रिशूलं च कपालिनं॥ वक्रकेशाग्रदंष्ट्राभ्यां कृष्णवर्णाभयंकराः॥ कपालमालिनः शूलधारिणः क्षत्रपाल
का॥ ॥ नीलांजननिभाः सर्वैरक्तांतायतलोचनाः॥ उन्मत्ता विदुः सर्वे पिवन्ति मदिरासवं॥ कपालेन विचित्रेण मुरा मातैरलंकृताः
महासवसिराम्भोजं मालिनायोगिना प्रिया॥ प्रेतस्कन्धसमारूढां वीरेशा वीरवद्विता॥ वलिप्रदाने मृजायां सर्वे ते वरदायकाः॥ यवन्मृगा
यते देवक्षत्रपालविधानकं॥ ॥ भूतैर्दमरुक्तैश्चैव कपालं खड्गमेव च॥ दधानं कृष्णवर्णं नैभजेद्दक्षत्रनायकं॥ ॥ चन्द्रमौलिपि
ङ्गकेशं मुरा मात्राविभूषितं॥ दधानं दमरुखड्गं त्रिशूलं च कपालिनं॥ नरासनसमारूढं रक्तवस्त्रं त्रिलोचनं॥ नीलवर्णं चतुर्बाहुं
क्षत्रपाल नमाम्यहं॥ ॥ स्वस्थानक्षत्रपालं च सर्वक्षत्रस्थितेश्वरं॥ श्वेताक्षरानिभदेवं चतुर्भुजधनायुधं॥ खड्गखेटकहस्तं च द
मरुखड्गं गमेव च॥ कपालं भूलहस्तं च बालयज्ञोपवीतिनं॥ नागाभरणाभूषांगिव्याघ्राणुः कटिभूषणं॥ मुरा मात्रा गले युक्तं ह
न्तारणाभूषितं॥ दंष्ट्राकरालवदनापिङ्गभूषिकृलोचनं॥ त्रिनेत्रं चैव रुद्रं च उग्ररूपभयंकरं॥ नराक्षं क्षत्रपालं च सर्वकामफल
प्रदं॥ ॥ ॥ यच्चिन्मात्राक्षत्रपालस्य ध्यानं॥ प्रेतासनसमारूढः कृष्णवर्णं चतुर्भुजः॥ एकवक्त्रं त्रिनेत्रं खड्गखेटकधा

दिशाः विनुमुजकरधुतोमुगमावाविभूषितं॥ एवञ्चात्मा महाक्षेत्रोवभूमासहितोयजेत्॥ ॥ सुकारादिशकारानस्यभानं॥ चामीकरनि
 भः भूतगदाराजदुजादयः॥ चतुरास्यातिकायः स्यादकारः कूर्मवाहनः॥ ॥ पाशांकुशकराश्चेतायप्रसंख्येभवाहना॥ यद्युर्ध्वं जैनमि
 तास्यादामौक्तिकभूषणा॥ ॥ पीतंकरान्नकुलिरंयरभुं वैरिनाशनं॥ श्लोकयोजनमानं स्यादिकारं कद्वयस्थितं॥ ॥ दर्शयोजनदी
 र्घावा नाहासौहंसवाहना॥ ईस्यामुहिपुहाश्चेतामौक्तिकाद्यासितानना॥ ॥ गदांकुशकरं काकवाहनं कृष्णभूषणं॥ योजनदिसह
 स्राणां मानमुद्धर्ममक्षरं॥ ॥ पाशाशक्तिभुजं रक्तं वह्निविवस्थितोपुगां॥ उक्तप्रमाणं॥ कालघ्नमृद्भुवर्णद्वयं भवेत्॥ ॥ चतुरत्वा
 ब्रह्मसंस्थं पुष्करागसमप्रभं॥ पाशावजुकरं रौद्रं लयुगस्यानिरोधनं॥ ॥ गदाफलारिषपाहकरं हाराविभूषणं॥ चक्रवाकस्थितं रण
 ममेकारनुमहद्वेत्॥ ॥ नवकुशा निभाभूतवज्रवाहा द्विषास्थिता॥ कोटियोजनमाना स्यादैर्मूर्तिः कविताकरा॥ ॥ चिन्मयं
 सर्वगं शान्तद्विसहस्रकरो ज्वलं॥ पीतंगौ द्वयसंस्थं स्यादोत्तरं स्थानरात्मकं॥ ॥ तत्प्रहेमनिभापाशावजुवाहुर्विभूतिः॥ योज
 नानां सहस्रेणा स्यादो वर्णमितौजसी॥ ॥ नवकुंकुमसदायः यत्रस्थोरक्तभूषणाः॥ चतुर्भुजस्यादं वर्णः श्रीकरोदत्यनाग
 कः॥ ॥ वज्रभूतकरं क्षुद्रदंखरवाहनं॥ सहस्रयोजनमितं स्वरांतं द्विभुजं स्मरेत्॥ ॥ भूविम्बगजसंस्थस्यानवदं

यो

संग्रह

४७

निभाः भूतवज्रः करः कर्णैः सहस्रद्वययोजनः॥ पाशातोमरहस्तः स्वो मेघसंस्थो निरोधनः॥ योजनानां सहस्रेणा सितः कृष्णविभूषणाः॥ ॥
 पाशांकुशः करः यत्र फलासंस्थो हाराः प्रभः॥ गकारसंस्थं भूमा स्यादत योजनसंमितः॥ सितं स्तौ॥ ॥ इष्टो नूतलसंस्थः स्यादुदाव
 जकरोमितः॥ योजनानां सहस्रेणा द्विमुखो यस्मिन्नेतः॥ ॥ कोटियोजनदीर्घार्धनाहं कृष्णं ज्वलत्प्रभं॥ द्विभुजं काकवाहनं स्यात्तुजं
 क्षुद्रफलपुटं॥ ॥ युगाग्रयप्रसंस्थस्या चतुर्वह्निः सितः प्रभः॥ चक्रपदी सुगन्धाद्यः कोटियोजनसंस्थितः॥ ॥ सितस्तावन्मितप्र
 चतुर्वह्निस्थवर्णकः॥ जहौ च कोटिमानोत्तमश्चतुर्वह्निः सितः प्रभो॥ ॥ योजनानां सहस्रेः स्यात्समितं काकवाहनं॥ विदेयराकरं जरां कृष्ण
 वर्णभुजद्वयं॥ ॥ कौचरौ द्विभुजस्य आगमदोमहाधनिः॥ धराय प्रगजेन स्थो हवर्णो द्विकरो ज्वलनः॥ ॥ तस्य योजनमानः स्यान्न
 रनाशकरो विभुः॥ उवर्णो यत्पुष्पाङ्गुल्या चतुर्वह्निः स्वलंकृतः॥ ॥ योजनानां सहस्रेणा सितः कुवलयस्थितः॥ अग्निविम्बाजगोधारो दशबाहु
 र्ज्वलत्प्रभः॥ ॥ सहस्रमानं व्यापुस्थं योजनानां हिरां भवेत्॥ अष्टिहासनसंस्थस्या चतुर्वह्निः स्वलंकृतः॥ ॥ सहस्रमानो गन्धार्थैः कुंकु
 माभश्चेताक्षरः॥ कोटियोजनमानं स्यादुष्टवाङ्मनुष्यः॥ सितवर्णो ह्यवाहूः स्ववर्णो यिभयंकरः॥ ॥ द्विमुखं मधुजं कोटिमानं च
 सहस्रस्थितं॥ ॥ सिंहवाहश्चतुर्वह्निश्चतुर्लक्षसंमितः॥ ॥ द्विभुजं काकवाहनं च तत्सहस्रेः सितं भवेत्॥ ॥ विंशदुजो दशास्यः

यः कोटिमानो वकास्थितः ॥ दशकोटिमितः कार्त्तिको योजनानाम्भुजद्वयः ॥ कर्णोरवसितो भोजनिर्वर्गोऽथ चतःसितः ॥ अष्टास्योद्दिभुजं
वः स्याद्दशकोटिमितो रुराः ॥ नीलोत्पललसर्पसबाहनयुष्टिदायकः ॥ त्रिहस्तं त्रिमुखं बाहुबाहनं भीषणाकृतिं ॥ दशलक्षमिनेभा
रांध्रमाभं स्यान्महाबलं ॥ चतुर्भुजो मकारस्यात्मविद्योरगसन्निभः ॥ मंडितो पुरा माताभिः शशिखराविराजितः ॥ व्याघ्रश्चतुर्भु
जो ध्वजारस्य मूर्तिरस्यैव मूर्तिः प्रमोदार्णः स्यात्तमृगसंस्थितः ॥ त्रिकोणां मुजमेव स्थो रार्णवाद्भुजः ॥ चतुरस्रज्ज्वरं ती
द्रुशो नायरिराजता ॥ चतुर्भुजालकारस्य मूर्तिरस्यैव मूर्तिः प्रमोदार्णः स्यात्तमृगसंस्थितः ॥ अष्टिद्वयमनक्तस्योद्दिभुजो वः सितः स्यात् ॥ करद्वया
वृगाहं सवर्णं शाराकितिस्रथा ॥ सहस्रमानः कृष्णोद्दिभुजकार्मेणो ध्वजः ॥ कोटिमानः सितः सः स्यात्तस्य गोद्दिभुजाचि
तः ॥ हार्ताः श्वेतास्त्रिवाङ्गः स्याद्वा प्रशीतो भुशं खरः ॥ पाशाभयकरालार्ण मूर्तिः श्वेता गजस्थिता ॥ भूविम्बशैलसंस्थः
सो दशवाङ्मणिप्रहः ॥ ककारादिश्चकारलत्तस्य ध्यानं ॥ एतेषां ध्यानानि ॥ शत्रवालो महारौद्रो विक्रमो नाम नामतः ॥ चतुर्भु
जो महातेजो नीलजीमूटसंनिभः ॥ अक्षं किरीटनं भीमं वडमाला विभूषितं ॥ गदाकाशं स्थितं वामे भूलं चक्रं च दक्षिणे ॥
शक्तयस्माद्दशाः सर्वे दत्ताये पूजयेन्मिये ॥ शत्रवालो महायोगी प्रगल्भश्च महाबलः ॥ चतुर्भुजो महारौद्रो विनेत्रश्च

संग्रह
४८

सुराननः ॥ कया लमाला भरतो भस्मोद्भूतविग्रहः ॥ कायघरणधं तावामेमीनं त्वं च दक्षिणे ॥ शक्तयस्माद्दशाः सर्वे दत्ताये पूजयेन्मिये ॥
जयेत् ॥ हेमदीपाधिकाशिवः चंदनस्थो महाबलः ॥ कृष्णं जननिभाकं तीक्ष्णदंष्ट्रं महाबलं ॥ अक्षं कपालिनं भीमं मुंडमाला प्रलंबितम् ॥ चतुर्भुजं महाका
यं वडवैरकधारिणं ॥ काशं धृतं धृतं दिव्यं करिकस्थं प्रपूजयेत् ॥ ॥ जभराजमहामिमां धृतोऽश्रोकलोकटा ॥ विनेत्र उर्ध्वकेशश्च यममालावल
म्बिता ॥ चतुर्भुजो महाकायो कायमीनं धृतं करे ॥ गदाभूतो घातादक्षे सर्वालंकारमणितं ॥ इतयस्माद्दशाः सर्वे दत्ताये पूजयेत् ॥ ॥ शत्रवा
लो गणाध्वक्षो गजवक्रो महाबलः ॥ नीलगोरवयुहायं विनेत्रं च चतुर्भुजं ॥ काशं धृतं धृतं वामे परभुभूलं च दक्षिणे ॥ नागयज्ञो यवीतं
च वडमाला प्रलम्बिता ॥ इतयस्माद्दशाः सर्वे दत्ताये पूजयेत् ॥ ॥ रक्षां कुर्वन्निदेवेशि शत्रवालो महाभृगुः ॥ सरदां मुदसंकाशं तडि
कोटिसमप्रभं ॥ अक्षं चतुर्भुजं भीमं रत्नमाला प्रलम्बिता ॥ काशं धृतं गवामस्थं सूत्रं भूलं च दक्षिणे ॥ शक्तयस्माद्दशाः सर्वे दत्ताये पूजयेत् ॥
वस्थिता ॥ ॥ नायका उडुयानेतु शत्रवालो महाजयः ॥ इन्द्रनीलप्रतीकाशं दीपज्वाला सुवर्चसं ॥ अक्षं चतुर्भुजं रौद्रं शंखमाला प्रलम्बि
ता ॥ काशं धृतं घातदक्षे भूलं सूत्रं च वामके ॥ शक्तयस्माद्दशाः सर्वे दत्ताये पूजयेत् ॥ ॥ शत्रवालो महाजिह्वो पीठे जालंधरे स्थि
तः ॥ दंष्ट्राकरालरौद्रं च कोकिलभं सुभीषणं ॥ महाशंखकृता माला आघातलं विता ॥ विनेत्रं वडुर्भुजं भीमं सर्वालंकारमणितम्
॥ काशं धृतं तथा कर्तव्यमस्था करदीपिता ॥ भूलं सूत्रं तथा पाशं दक्षिणास्थाविराजिते ॥ शक्तयस्माद्दशाः सर्वे दत्ताये पूजयेत् ॥ ॥

महालेखकयादेतुमहामायावलोकना॥त्रिविक्रमोमहावीरः क्षत्रयालोमहावनः॥श्यामवर्णोमहाकायविनेत्रश्चतुर्भुजः॥सर्वा
भरणाभेभाहोवीतवासा महातनुः॥वसुकाशं धृतं वामे गदा चक्रं तु दक्षिणे॥वडमाताधरादिव्यं शक्तिमितादशीवतं॥ ॥धांसो
नामनविख्यातेक्षत्रयालोमहानकः॥कृष्णकाकप्रतीकारं अक्षं चैव चतुर्भुजं॥उर्ध्वकोशमहादंष्ट्रोरक्षाभायतलोचनः॥शं
खमातागलेवद्धाभूलंखड्गं च दक्षिणे॥काशं खेटकवामेन सर्वाभरणमण्डिता॥शक्तयत्नादशासर्वे द्वादशारे प्रपूजयेत्॥ ॥
ठकारे देवता ह्येताः कुशदीपे व्यवस्थिता॥क्षत्रयालो जय भद्र कुशदीप प्रवालकः॥स्थूलद्रुत्वो महाकायो त्रिनेत्राश्चतुर्भुजः
॥काशं वामे स्थित देवीमीता शव प्रपूरितं॥भिन्नवैदुर्गते जातं मदिरानन्दनदितं॥क्रीडनं शक्तिभिः सार्द्धं कर्णिकस्थं प्रपूज
येत्॥ ॥ठकारे च ह्यमादेव्यः शास्त्रलोदीयमाश्रिता॥क्षत्रयालो दधी चित्क महावन पराक्रमः॥निर्मासो दीधिका यश्च तारा
निहः सुदीपितः॥अक्षं चतुर्भुजं रौद्रं मस्थिमा ला प्रलम्बिता॥काशं चापधृतं वामे भूलं वारां च दक्षिणे॥शक्तयत्नादशा
सर्वे द्वादशारे प्रपूजयेत्॥ ॥कर्त्तिनी काकिनी देवा उकारे देवता श्रिताः॥अधिकारं प्रकुर्वन्ति वीरा दीपे व्यवस्थिताः॥क्षेत्र
पालीकुमारीशः महावल पराक्रमः॥दिगन्धरो द्वे जूट सुलोचना रुणसन्निभः॥त्रिनेत्रं द्विभुजं श्रीर्म काशं नृणां शतैर्वि

संग्रह
४२

ये ॥पुण्डरीकहतामालाया दत्त ललं विनी॥क्रीडनं दूतिभिः सार्द्धं कर्णिकस्थं प्रपूजयेत्॥ ॥ठकारे देवता देवी यवदी
यसमाश्रिताः॥क्षत्रयालो महादंष्ट्रोरक्षो कुर्वन्ति साधकः॥वज्रनीलमहादीपं त्रिनेत्रं उग्ररूपिणी॥चतुर्भुजं शवारूढं कया
लं हतशेखरं॥काशं सर्वे धृतं वामे त्रिशूलं दण्डं दक्षिणे॥शक्तयत्नादशासर्वे द्वादशारे प्रपूजिताः॥ ॥कामरूपा स्थिता दे
वी कुर्वन्ति याधिकारकम्॥करालो क्षत्रयाल सुक्षत्रयालयते सदा॥दीर्घाननो महाकायो विशालनयनो महान्॥का
शं खट्वाङ्गवामे भूलं दण्डं च दक्षिणे॥अतसीपुष्पसंकाशं नानाभरणमण्डितम्॥क्रीडने शक्तिभिः सार्द्धं कर्णिकस्थं
प्रपूजयेत्॥ ॥तकारे देवता ह्येताः पुष्करदीपसमाश्रिताः॥क्षत्रयालो सुचित्री ग महावल पराक्रमः॥श्वेता रुण निभो कार
सर्वलक्षणसंयुतः॥अक्षो विशालनयनो दीर्घवदीर्घनाशिकः॥वटेन्द्रीवरमालाभिर्मालाकरेण विराजिते काशं दक्षोघ
टं दीपं खड्गखेटकधारिणी॥क्रीडने सह दूतीभिः द्वादशारे प्रपूजयेत्॥ ॥थकारे देवता ख्याता कडाह दीयमाश्रिताः॥क्षत्र
यालो महाधांस त्रिनेत्रो कृष्णभासुरः॥चतुर्भुजो महाकायो अस्थिमा लायलं विता॥काशं घंटा स्थिता वामे त्रिशूलं दण्डं दक्षि
णे॥शक्तयत्नादशाः सर्वे क्रीडमाने विचिन्तयेत्॥ ॥दकारे देवताराजं चतुर्दीपे व्यवस्थिता क्षत्रयालो महानदी त्रिने

त्रोवयुयंगलः ॥ कथिवक्रोवतुर्वीरुः पीतमालायुलंविता ॥ काशंमुण्डधृतं वामे भूलं यद्विषदक्षिणे ॥ दूनयसादृशाः सर्वे द्वा
दशारेयपूजयेत् ॥ ॥ धकारे देवता होता पूजनीयाः सदावुधैः क्षत्रयालोमहावलः ॥ क्षत्रयालोमहावलः सदावुधैः क्षत्रयालोमहावलः सदावुधैः क्षत्रयालोमहावलः ॥ अंजनदीपका
सिन्धुः श्रीतीनामार्तिनाशकाः नीलोजननिर्मुदीपं अक्षं वैभूलायानिम ॥ पारियात्रकृतामालाकण्ठस्थवयुलंविता
काशंवीणातथासूत्रं विस्फारं तं महावलः ॥ क्षत्रयालोमहावलः सदावुधैः क्षत्रयालोमहावलः सदावुधैः क्षत्रयालोमहावलः ॥ नकारे देवता रत्नातारत्नदीपाधि
कारिणः क्षत्रयालोमहादीये अतिदीर्घा जयाननः ॥ पीतगौरावर्णं नरत्नमालायुलंविता ॥ काशं वामे तथा यद्विषदक्षिणे
तं महावलः ॥ कीडनं शक्तिभिः सार्द्धं कर्णिकस्थं पूजयेत् ॥ ॥ पकारे देवता राजा सूर्यदीपनिवासिनः पुण्यदत्तेति विख्या
ता क्षत्रयालोमहावलः ॥ नीलगौरावर्णं नखरासं चतुर्भुजं जवायुधृतमाला आयादगलकाश्रिता ॥ काशं वेणुधृतं
वामे भूलं यद्विषदक्षिणे पूजयेत् कर्णिकामध्ये पालकं शक्तिभिः सहः ॥ ॥ निर्लेयाय यरा देवी फकारे देवता स्थिमाः गो
मेददीपवासिनो धनदोनामयालकः ॥ लंबोदरो नीलरक्तो दीर्घो स्थावरकलोचनः सुक्राफलकृतामाला आयादने
लंविता ॥ अक्षोचतुर्भुजो भीमो रक्तं काशं धृतायुर्न गदाभूलधृता दधोरक्तवस्त्रपरिधृदः ॥ ॥ वकारे देवतारा

संग्रह
५०

तः गर्भोददीपवासिनी विपुलतामक्षत्रेशो महावल यराक्रमः ॥ सर्वलक्षणासंपूर्णो युक्तराक्षोचतुर्भुजः नीलमेघवपुः श्रे
ष्ठः काशं कुंभधृतो करे ॥ त्रिभूलंदक्षिणे याशं वडमालाविभूषितः शक्तयसादृशाः सर्वयालकेवयुपूजयेत् ॥ ॥ भकारे
देवताराजा सूर्यदीपनिवासिनः सुनन्दो नाम विख्यातः क्षत्रयालोमहावलः ॥ सर्ववयवसंपूर्णं त्रिनेत्रं श्ववृकोदरः नाग
सूत्रधृतं कंठे काशं धृतं वदक्षिणे ॥ शक्तिः कुंभधृता वामे तद्वै शक्तिमिदं तम् गन्धपुष्पादिभिः पूज्यः द्वादशारे सकर्ण
के ॥ ॥ मकारस्य इमे देवता सवदीपमाश्रिताः श्रीतीनामेन विख्यात क्षत्रयालोमहावलः ॥ एकनेत्री महाशुक्ला दीपा
श्वक्षधृतुर्भुजः ॥ कुंभं काशं धृतं वामे त्रिभूलं भूत्रदक्षिणे ॥ शक्तयसादृशाः द्वादशारेयपूजयेत् ॥ ॥ यकारे देवता
ख्याता मरुदेशसमाश्रिताः विडालो नाम विख्यातो क्षत्रयालोवलोत्कटः ॥ चित्रांगो चित्रवर्णो नो विडालवदनो महानः
चतुर्भुजो महादंको महादीपाक्षसूर्यधृक् ॥ काशं दंडधृतं वामे भूलं चक्रं वदक्षिणे ॥ शक्तयसादृशाः सर्वे द्वादशारेयपूज
येत् ॥ ॥ अमृतदीपवासिनो क्षत्रयालो भुमाननः महावलो महाभोली त्रिनेत्रो भूलयागिनः ॥ रत्नमालाशिरै दिव्या
काशं वामे परिस्थितं सर्वलंकारसंपन्नः नीलवस्त्रपरिधृदः ॥ तद्व्याः शक्तयः पूज्या सर्वकामफलप्रदाः ॥ ॥

वकारे देवता जेते आनन्द दीयवासिनः क्षत्रयाल सुविराजतः नामा चैव सुरप्रियाः ॥ संधारुणयुतीकाशे मदविभोतलोचनः शित
पुष्पैः कृतामाला कंठस्था च विराजते ॥ काशं खट्वाङ्ग वामस्था विशिर्त भूलदक्षिणे सर्वभरणसंयन्तरत्नवस्त्रपरिच्छदः ॥ पूजयेत्
र्णिकामध्ये धूय दीयादिभिः प्रिये ॥ ॥ शकार देवता श्रेमा कथिता श्रमहायशः गन्धर्व दीयवासिन्या श्वित्राङ्गनामया लकेः ॥
विचित्राभरण दिव्यगौरवर्णमहाद्युतिः अक्षचतुर्भुजं सोमं शशं कंकृतेश्वरं ॥ काशं सूत्रं धृत्वं वामे भूलखट्वाङ्गदक्षिणे ॥
युक्ताय जे मंत्री शक्तिभिः कर्णिका स्थितम् ॥ ॥ वकारे देवता देवी अग्निदीयनिवासिनः सुरानन्दे महावीर्या क्षत्रयालो महाव
लः ॥ राजावर्त्तनिर्नदी प्रविर्त्तने च त्रिशूलनिर्ण काशं वामे धृतं नैविसर्वा लंकारमण्डितम् ॥ शक्तयस्तदृशाः सर्वेयालकेन समं
यजेत् ॥ ॥ सकार देवता होता अंगार दीयवासिनः दुर्जये नाम विख्यातः क्षत्रयालो महावलः ॥ चतुर्भुजो महाकायो नीलजी
मूतसन्निभः नानालंकारसंयुक्तो काशं खट्वाङ्गधारिणः ॥ भूलयाशं धृतं दक्षे दीयमानं महोजसम् ॥ कुलदीये तु वासि
हकाराक्षरसंभवाः प्रद्युम्नो नाम विख्यातो क्षत्रयालो महावलः ॥ हिमकुन्दे तु वर्णभं विनेत्रं च चतुर्भुजं किरीटिर्नकुण्डलिनैव
डमालाविभूषितं ॥ गदाकम्पू धृतं वामे भूलचक्रं तु दक्षिणे नानावर्णकृता तोयं महादीप्ति समुज्ज्वलम् ॥ शक्तयस्तदृशाः सर्वे

संग्रह
५१

या लके सहिता यजेत् ॥ ॥ क्षकारे देवता राजानन्द दीयाधिवासिनः क्षत्रयालो महाकायो महावल पराक्रमः ॥ कृष्णजिननि
नाकारे महादीपं करालिनं अक्षचतुर्भुजं भीमं यस्त्रीवचराचरम् ॥ कपालमालाभरणं काशं खट्वाङ्गधारिणं त्रिशूलं
दक्षिणे याशं शक्तयस्तस्य तदृशाः ॥ पूजयेत् कर्णिकामध्ये साधकाय वरप्रदा ॥ ॥ महाकालस्य ध्यानं ॥ ॥ वचनस्य महा
कालं कृष्णवर्णं त्रिलोचनं दक्षखट्वाङ्गकं च दमस्कं खट्वाङ्गधारिणी ॥ कर्णिकपालहस्तं च त्रिशूलपात्रधारिणी ॥ प्रेता
सनमहाकायमुग्राडमालाविभूषितं ॥ यमशानवासितं रुद्रं नमस्कृत्य माप्यहं ॥ महाप्रेता समाहूयं रक्तदक्षसुतेजसं ॥ एका
स्य च त्रिलोचनं भीमं वरुणं दीप्तिरोरुहं ॥ पिशाक्षकुलसत्केसं महाकायमहोदरं ॥ व्याघ्रचर्मपरिधानं गजवर्णसरीयकं ॥
रत्नसपार्यलंकारं नोपरो दिविभूषितं ॥ खड्गकेटकापात्राणि विदुः खड्गहस्तकं ॥ विद्युत्कोटिमहातेजं कथयिहाजुभूषितं ॥ यु
त्तविभूस्तु रुद्राणां शिखाद्यष्टयादुक्ता ॥ स्नापिवास्य च केनारग धैर्यकराकुलं ॥ रुतप्रेतपिशाचाणां किल्लायासंशमशाने
च महारौद्रं योगिनीगराप्रपि तं नम्यमानं महादेवं लोकानां हितकारकं ॥ नमामि श्रीमहाकालं प्रेरयं प्रवने श्वरं यः शिव
गुणोद्वापिशत्रुरोगविनाशनं ॥ सर्वसिद्धिमया प्रीतिसदायि जयवर्द्धन ॥ चतुर्धा जत्रिनेत्रं श्वरं खट्वाङ्गकयावभर्तुं ॥ त्रिशू

लाङ्गमहाकालोद्वारेवैवामतस्थितः ॥ चतुर्वीहुविशालास्यः पीनाङ्गश्चमहोदरः ॥ कुर्वेवाभ्यङ्गकेशश्चमुण्डमालात्रिलोच
नः ॥ तन्त्रेरेसिन्धुकायम्यभूलखेटं चवामके कृष्णगात्रोमहाकालोद्वारेवैवामतःस्थितः ॥ ॥ शिखाखट्वाङ्गकस्यधा
नं ॥ ॥ शिखात्राथंमहादेवंकर्णिकेपरिसंस्थितं ॥ येतासनगतनेवश्वेतवर्णसुशेभितं ॥ दक्षिणोरक्तवर्णययीन
मुन्नरशेभितं ॥ पृष्ठेयनीलंजीमूतंचतुर्वक्त्रंमहेश्वरं ॥ द्वादशैत्रयनेयुक्तंईषदंष्ट्राननाभुजा ॥ पिङ्गलङ्कशश्चभुक्केशंम
हाउग्रभयायहा ॥ रक्ताकरनरावैवखर्चीलमोदराङ्गिकं ॥ वज्रज्वालागताज्वालोमहाज्वालोसजाज्वलं ॥ ज्वलत्रिलासुधस
र्वज्वलज्वालाविराजिते ॥ दशबाहुमहादेवंस्वर्णफेठकधारकम् ॥ शरधनुर्धरं वैव ॥ अङ्गुशंयाशधारकं ॥ वराभयघटके
पात्रखट्वाङ्गधारणं ॥ एवंदशभुजंदेवदशयोजनविस्तरम् ॥ शरीरं व्याप्यरूपालिसर्वेषांशान्निकारकम् ॥ ॥ यंचवक्त्रं
भुजंत्रियंचनयनोज्वलं ॥ जटाजूटधरंदिव्यंकर्णकुण्डलमण्डितं ॥ त्रिशूलंवरदंयाशंस्वर्णकर्त्रेदिदक्षिणे ॥ अभयदं
णंसर्ववीजपूरंसाक्षकम् ॥ वामेनवायुधान्दिव्यान्नानालंकारसंयुतंसर्वभरणसोभाद्येनानारत्नैस्तुमण्डितं ॥ गेक्षीरव
र्णसंकाशंहिमकुण्डलसन्निभं ॥ सूर्यराजोयवीतंचरत्नमालायलंघितं ॥ सर्वावयवसंयुक्तं सर्वलक्षणरक्षितम् ॥ एवंधात्या

संयुक्त
५२

वरारोहे शिवं परमकारणं ॥ शिखाखट्वाङ्गदेवेशं तन्त्रायोगपरियुजयेत् ॥ ॥ यंचवक्त्रंमहातेजंत्रियंचनयनोज्वलंदशबा
हुंमहाभीमंनानाभृग्यममण्डितं ॥ जटाजूटधरंदिभ्यः ॥ नानाभरणसंयुक्तंहरद्वारमण्डितम् ॥ जटाजूटधरंदिभ्यंचतुर्दं
नशेखरं ॥ गेक्षीरधवलंदिभ्यंकेनाभंश्रुवर्चसं ॥ पूर्ववक्त्रेदशं ध्यायेत् महादीप्तिकरं प्रिये ॥ दाडिमीकुसुमाकारं चक्षुक
षुष्यसन्निभं ॥ तद्वत्तद्वत्संकाशं वामवक्त्रं विचिन्तयेत् ॥ पीताभं पीतसंकाशं कुङ्कुमाभं सलोचनं ॥ महादीप्तिकरं दिव्यं
पद्मिमेदण्डसुन्दरं ॥ दंष्ट्राकरालरीडंचकिंचिदक्तायतेक्षणां ॥ नीलोत्पलश्यामं नातांजनं समग्रभं ॥ मणिसूर्यकृतात्रोयं पिङ्ग
केशंसुभीषणं ॥ अघोरमिति विख्यातं ध्यानं सर्वार्थसिद्धिदं ॥ इशानं पूर्ववक्त्रं तु संहि रूपं परापरहिमकुण्डलसंकाशं भुजस्यारि
कनिर्मलं ॥ अष्टायतं जगत्सर्वं च क्षाभुनिकरेण तु ॥ वर्धतंसुमहोद्येन धारावी मूषासन्निभं ॥ ईशानं व्यापमानं तु अणिमादि
गुणात्तमेत ॥ त्रिशूलं कर्त्रेति खट्वाङ्गनागराजाक्षसूत्रकं ॥ दक्षिणेन वरारोहे विराजन्त्यायुधानि मे ॥ कपांतण्डमरुशक्तिपाशाकु
शधरप्रिये ॥ वामेन वायुधादिद्यादिव्यमाना सुशोभना ॥ सूर्यराजं कृतं स्वर्णवर्णं मालेव सुन्दरं ॥ करोष्ठ्वैव कहरमैव करोमी
णसमन्वितौ ॥ महापद्मासनसीतं कटिमेखलमण्डितं ॥ क्षुद्रघण्टा कशोभाङ्गोरत्नमालाविभूषिता ॥ यादौ नूपुरसंयुक्तौ मुक्ता

मालास्त्रलंकृतौ॥ अनन्तासनमासीनं तद्वहाटकसन्निभं॥ सप्तकोटिस्त्रुमंशराणां मनन्तासनसंस्थितं॥ ताराहिमनिभं दिवांशशंकमि
वशोभये॥ ॥ कर्णाकोपरिदीप्यन्तं प्रज्वलन्तं महोज्वलं॥ अनन्तं तद्विजानीयात्सोर्ध्वनशिखाशिवं॥ अक्षयवासासीनं द्वात्रिंश
त्रिभिर्गङ्गातं॥ नानालंकारसम्यन्ना नानाभरणविचित्रयेत्॥ दशबाहुं महाद्यौरां चतुर्वक्त्रां सुलालसां॥ सर्ववर्णाधरा देवी मथस्या
मां विचित्रयेत्॥ कपाले चैव खट्वांगं त्वङ्गपरभुशूलधक॥ उमहं वाक्षमालं च कलहस्ते निवेशयेत्॥ गजचर्मधरो चोभौ हस्तौ
तुण्डरि कीर्तितौ॥ गर्जन्निभीषणां तादं सर्वकाराकारां॥ भक्षन्ती चित्रयेद्याधिविश्वेश्वरमहेश्वरीं॥ स्वायमानारतं तीर्ता त्रायमाना
विभेदितां॥ भेदयन्नित्रिभूलेन हृदयन्ती महासिना॥ कुड्भावाधनतीतां पूर्वयाधिविचित्रयेत्॥ तस्योपरितमेकारं नृत
त्वेनाववैष्टितं॥ शिखास्त्रद्वन्द्वेशं तत्स्थायोपरिचित्रयेत्॥ ॥ नृत्येश्वरस्य ध्यानं॥ द्वापारुणसदनदेवं मेकवक्त्रं त्रिलोचनं
॥ श्वेतवर्णं महादीप्यं नागकुण्डलमणितं॥ जटाजूटशशिचूडं बोडशाभुजशोभितं॥ उर्ध्वबाहुं नृत्यरूपं उमरुविभूतनथा॥ त्रिद
शिरसरवज्जंचकर्त्रिका अक्षदक्षिणे॥ तथा वामं नृत्ययंच खट्वांगयन्मेव च॥ नागभनुतथा घराण कपाले च कमण्डलुं॥ सहस्रसू
र्यसंकाशं कलाभिर्नृत्ययन्ति च॥ नृत्यगीतालयदेवं तारावन्विश्वरूपिणं॥ भैरव नृत्यरूपेण सर्वानंकारशोभितं म॥ स्वध्यात्वा

संग्रह
५३

महादेवं नातकार्यं भुवि द्रुयेत्॥ मानवानां हितार्थं यस्वैदुरितनाशनं॥ ॥ एकवक्त्रं त्रिनेत्रं च नागकुण्डलभूषितं जटाजू
टं च नुखण्डं गङ्गा मुण्डास्थि शोभितं॥ सुदृक् स्फटिकसंकाशं श्वेतवर्णं सुशोभितं॥ कर्णभूतिविमलैरेयितं गात्रमुच्चरं॥ लला
तकालभूषाङ्गं मुण्डमालाविभूषितं॥ नागयज्ञोपवीताङ्गं विचित्रमुष्णिराजितं॥ बाधुचर्मधरी ताङ्गं सिंहचर्मोत्तरीयकं
द्विरष्ट्रबाहुविधृतं तारावन्धरमेश्वरं॥ उर्ध्वबाहुं नृत्यमानं त्रिभूलं उमरुमथा॥ त्रिदण्डं शरवज्जंचकर्त्रिकां वाक्षमालिकां॥
तथा वामं नृत्यरूपं खट्वांगयन्मेव च॥ नागभनुतथा घराण कपाले च कमण्डलुं॥ धारयन्तं जगन्नाथं जगन्कर्त्रीरमययं॥
सहस्रसूर्यसंकाशं कलाभिर्नृत्ययेत्॥ कदाचिद्व्यभारुढं नृत्यगीतनयाचितं॥ वाद्यमानं त्रिकेशं मलकाले च वामके॥ गंध
र्वकिन्नरगणैर्देवासुरमनारसैः॥ गायमानं मुण्डायुक्तं वाद्यमानं त्रयाङ्गकं॥ श्रानन्दशक्तिसंयुक्तं प्रसरोगरासेवितं॥ भैरव नृत्यरूपं
च सर्वानंकारशोभितं॥ नृत्यमानं महादेवं सर्वदेवगणैर्हृतं॥ स्वध्यात्वा महादेवं नाटकार्यार्थं सिद्धये॥ पूजयेत् नृत्यनाथं च
हनुमन्नेन संयुतं॥ ॥ एकवक्त्रं त्रिनेत्रं च नागकुण्डलसंयुतं॥ जटाजूटशशिचूडं श्वेतवर्णं सुजाज्वलं॥ चन्द्रमुजाकलाका
ना तारावन्धरमेश्वरं॥ उर्ध्वबाहुं नृत्यरूपं उमरुभूतमेव च॥ त्रिदशिरसरवज्जंचकर्त्रिका मक्षमालिकां॥ तथा वामं नृत्यरूपं

त्वहांगंयममेवच॥ नागधनुतथागरा कपालं च कमरां॥ सहस्रसूर्यसंकाशं कलाभिन्नं च नृनये॥ हमारुणसमाख्यायनरयोगीनेन संयु-
तं॥ भैरवचरुपेचसर्वालंकारशोभितं॥ एवम्यात्मा महादेवं नाटकार्यं सुसिद्धये॥ मानवानां हितार्थानां सर्वदुरितनाशनं॥ ॥ पीरणाङ्ग-
यो वनादिभ्रष्टं वाङ्मनोचनं॥ सोम्यं प्रहृष्टिता संवचनमुमोति जगधरं॥ व्याघ्रचर्मो भुक्तशानं व्यालयसो मवीतिनं॥ नागे नु मेखेला
युक्तं सर्वभरणं मणितं॥ उड्मं मेढ्रमहादीपमेखाशकिररोस्थितं॥ नृत्यं च महाहृष्टमायुधाकुलपाशिनं॥ दृष्टासि शक्तिश्रुता
निविभ्राणां शिरोकरे॥ वलनोकारकं वाङ्मनोचनं॥ कपालं चैव खट्वांगं गीटे केशांगरायकं॥ वामे प्रहारितभुजं सम्यक्
त्वा सुशोभनं॥ कपालमालिनं दिव्यं सुप्रशन्नं सुभूतिदं॥ सर्वशान्तिकरं कुर्याद्विषयं शोभ्यतु यकं॥ हृद्ये स्थिरहृत् कुर्याद्देवा सुरसमाह-
तं॥ त्वदनंदि महाकालगणेशगणसंस्थितं॥ कुर्यात्प्राधापराभिश्च हतावेशाधरादिभिः॥ मानदेहपत्रैर्वीक्षमागौर्महेश्वरैः॥ वि-
श्वोपरपरिधानैः सर्वाभरणाभूषितैः॥ तदग्रे च प्रवृत्ती च भृंगकार्यः कृशोभरां॥ पुरः प्राञ्च्यतोऽनचदी प्राञ्जी॥ सोम्यरूपिका॥ वि-
कृतातीक्ष्णानां शस्त्रबोरात्मा दिवराक्रमार॥ यथार्कस्य भवेद्भूषमादिमध्यानसंस्थितं॥ हरश्चैव भुवे दुर्वास्थास्थाने कलप्रदा॥
॥ नवरसान्धानानि॥ ॥ भृंगारस्य ध्यानं॥ उन्मीरं नवनीलनीरजवपुः सौन्दर्यसारोदयः॥ खेन त्वं जनलोचनं सुललि-

संग्रह
५४

तः कन्दर्पलोचनयः॥ जेयः षोडशहायनप्रविलसत्पीताम्बरः॥ कुर्यात्पीताक्षाविभूरयं महाबलतयः भृंगारनामोरसः॥
॥ ॥ हास्यकस्य ध्यानं॥ शितं पुरं रेखकुलोद्भवोऽसौ चायस्य युक्तो बहुभावजातः॥ विचित्रवासाः प्रचलद्विनेत्रो हास्याभिधा-
नः शिवतोऽसः स्मृतः॥ ॥ क्रोधस्य ध्यानं॥ ॥ प्रयुक्तवन्धूकं समः प्रचण्डः खड्गाङ्कुशो वाणधनुर्धरश्च॥ दैत्ये नुवं शो-
डववीरभूषा॥ विभूषणक्रोधरसः प्रसिद्धः॥ ॥ वीरस्य ध्यानं॥ ॥ शो नारविद्रुहणं देहकान्तिः युवावलिक्षे नृपभूषणा-
द्यः राजान्यर्वशः सुरराजदेहः श्रीमान्महोत्साहयुतः सवीरः॥ ॥ विभक्तस्य ध्यानं॥ ॥ भिन्नांजनाभो विष्टो विलम्बः
पंचाशदशान्वयकृदयत्कः॥ वीभक्तनोमावृषलान्वयोर्यसो महाकालहितः प्रसिद्धः॥ ॥ भयानकस्य ध्यानं॥ ॥ यथा
सद्व्युभवेति जम्भः भूडान्वयेभीषणरूपधारि॥ कालाधिदैवः कथितः कवीर्देवयानको सो वयलद्धजन्मा॥ ॥ रोड-
रसध्यानं॥ ॥ काञ्चनकुविरधीरलोचने सुन्दरश्च यरमेष्टिदैवतः॥ यच्च विंशतिकहायनस्मृतो वैश्यवंश उहरोऽमहुतं॥ ॥ क-
रास्य ध्यानं॥ ॥ शोकात्मा कुरुणारसस्तनवृतां वामोहसंयादको नित्रीतो निजगोचरात्तरगतो निर्वेदकरो भवेत्॥ पुत्रप्राप्ति-
नन्विनीक्षितिभवेत्स्वाद्योक्षितीयः पुनर्हीनलोकनरोदनश्रवनतानिर्वेदमोहात्मकः॥ यथाधिकं त्रिसविवर्धसंख्यवयः क-

कोतांगरुचिर्विरुक्षः॥ भूदानयो वं यमदैवधरसः प्रसिद्धः करुणं कवीन्द्रेः॥ ॥ अट्टहासभैरवभैरवीकस्य ध्यानं ॥ ॥ ज्वल
ज्जालुनदाकारे सूर्यकोटिसमप्रभा नानाधर्माणां भरणं नानाहेमसतो ज्वला ॥ नानाहेमाम्बरधराहेमचतुसतो जराहेमा
ज्जकलशहस्ताहेमनूपुरनिखना ॥ नवसीमन्तरचिता नीलकुंचितमूर्द्धजा सुदीर्घा वेक्षिशरणा रुक्मालाशतोज्वला ॥ नव
चालेयदशनासस्मितंतुधरानना युगनेत्रभुजादेवी मुक्ताहारसुमध्यगा ॥ सुमेवं नाम नानाकलाज्जमृतयौवना पूज
येद्देवतां वामे दिव्यकामफलप्रेये ॥ महानिष्कलेशा रुद्रो अट्टहासेति विष्णुतं भैरवो दक्षिणां देव्या ध्यायेन्नृजगताः यिता
॥ दशशीर्षशतभुजा सहस्रकेराभासुरं शंखचक्रगदायाणां ययतो नासिपादयम ॥ स्वर्गीणां मुशलास्कोटा विश्वलोमैर्क्षौलोधिबौ ॥
हरः कमण्डलुः पाशो ज्वालाशक्तिर्धनुर्दरा ॥ सूर्यामतपुटं शेषानवचालेयवर्चसां ॥ नतनेत्रं हितमृधकशंकररुक्मस्वरूपिणां ॥ सिंह
भूकरं समिन्तं कृष्णतप्तोर्ध्ववाजिनं ॥ एवं स अट्टहासाख्यो विश्वमूर्तिपरोक्षरः ॥ स्वासनसनमासीनो सूर्यकोटिसमप्रभः ॥ यजमध्यम
हा ध्यायेन्भैरवो भैरवैश्वरः ॥ ॥ कंकालभैरवस्मभ्यानम ॥ व्रतमेतत्प्रवक्ष्यामि नासा कंकोलभासुरं ॥ पंचीत्वापिराडसिद्धित्वा
साधकस्य मस्तु मनः ॥ काद्यखराडाष्टके नैकमुराडमाला मुचर्चितां ॥ प्रतिखंडं करं कीर्तयित्वा मूर्द्धिधारयेत् ॥ खट्वी गौडि

संग्रह
५५

इसं पूर्णं महाचामरशोभितं ॥ चौराकिंकनिसंयुक्तं सुदण्डदृढमवरां ॥ धारयेद्यमकरं गंताना सोभासमन्वितं ॥ करणीभ्यामुद्रिके कार्ये न
रास्थिघटिते शुभे ॥ करणे मालामस्थिमया लयासकभूषितं ॥ प्रलम्बं नमराहारं तद्वदेव धरं नरा ॥ काशं दक्षिणाहस्तस्य सुरामया
दिभूरितं ॥ मेखलास्थिमया कार्या मुरा मुरा विभूषिता ॥ किंकिणीभिः समायुक्ता नरकेशसमन्विता ॥ मध्ये नरमरीचनस्या कर्णव्यंकु
लिशोदति ॥ नूपुरावस्थिरचितौ सूक्ष्मकिंकरिचित्रितौ ॥ वीरभस्वसमालिप्तौ यवीतः समाहितः ॥ मदिगानन्दचैतन्यो सुगन्धकुसुमान्वितः
॥ ताम्बूलवक्त्रसम्यनो मदधूर्णिनलोचनः ॥ हसेदाहारंगौरुं धर्यते न समन्ततः ॥ कापालिको स्मिकं काटीरस्मिमेतायलोलुपः ॥
सर्वभक्षोपि यंचासि चौरचक्री श्वरोरुहं ॥ ॥ हनुभैरवस्य ध्यानं ॥ वन्दे मातुत नन्दनं जनकजाशोकामिका लोबुद्धं कालागा
रनिवासिनी सरवधूनेत्रा मुनाशक्षमं ॥ नित्यमजववन्धरो धनिगलवातादिशं युक्तये हे माम्भोरुहकेशरघुनिमहत्तेशा भिरामं
विभुं ॥ ॥ ध्यायेद्बालदिवाकरघुतिनिभं देवारिहं घोरहृदे वडप्रमुखप्रशक्तयशसदेदीप्यमानं रुचा ॥ सुशोभादिसमस्ताना
नरसुतं सुव्यक्तदन्तपीयं संरक्ता रुगालोचनं यवतजं योता म्बरा लंकृतं ॥ ॥ विदुता रुगालं च उर्ध्वपुच्छं च मूत्रजलः ॥ आ
लीधकरणा सक्तो महाकायं सुभीजरां ॥ दीर्घदंष्ट्रानवैर्युक्तं यिगांगभूषणा चितं ॥ योतधजधरस्वामे तजनीवा हृदाग्रतः

प्रसारितभुजकुर्वा प्रदिहस्तनुदक्षिणोः॥समीशराक्षसान्ध्यांमुंचमादमस्तुनः॥ ॥शान्तिभैरवस्यधानं॥श्यामंयंचाननंयंचदश
नेत्रंमुभीषणं॥दशबाहुंरौद्रभूषणंवेताननासनस्थितं॥कोयत्रिभूतउमरुंवीजयूरंचदक्षिणोः॥खड्गपरमेश्वभयवित्राणंवाम
बाहुयु॥शेषाबाहुद्वयेनैवविष्टतंगजचर्मकं॥इत्यध्यात्वाशिवेशानंततो जयनमारभेत॥ ॥सोमेवभैरवस्यधानं॥सितश्चतुर्भु
जस्त्र्यक्षःकजस्थोदराचिंत॥वराभयकपागायुजटेन्दुजिनमागभूत॥कारासोमेश्वरोरक्तोचतुराशोहवाहुके॥दक्षिणोभूतनिम्न
शकुमारभयधारकः॥घराणकपालखड्गपाशहस्तस्त्वामके॥मुण्डमालाशवारुणोद्वेताइतेक्रमोत्पतः॥ ॥ग्रधोरघरो
जभैरवस्यधानं॥रक्तसर्वसमायुक्तकुलिशंमुद्राधिकं॥कुर्यादघोरघरोराक्षिरस्तभुजमण्डितं॥ग्रधवक्रमहाकायदिव्य
राजितलोचनं॥उदविष्टसदाक्षयसर्वकामप्रदायकं॥ ॥ग्रन्थकान्तभैरवस्यधानं॥उर्ध्वलीढस्थितग्रधस्यागूयम्यंचव
क्रकं॥ग्रहदशभुजकुर्वावरदाभयवर्जितं॥पाशहस्तस्थसस्थूलसंभिन्नाधकदानवः॥घराणउमरुकश्चैवकुथारमुद्ररत्न
था॥धारयन्तयुरंद्वयंभैरवंत्वन्धकारकं॥सर्वशत्रुहरनिम्नंमातृभिःपरिवारितं॥ ॥कुमारभैरवस्यधानं॥यक्षश्चेतो
तिर्यवश्चस्थनमूर्धाश्रुकुक्षिकः॥दणिकरराडकोयेतःकुमारःपूर्वमानतः॥ ॥घरोश्वरभैरवस्यधानं॥उग्रतेजाःशितो

संग्रह
५६

रौद्रकरालादरक्तदृश्यः॥लेलिरानशितंकुक्षोजगखणेनुमण्डितः॥दंष्ट्राकरालःपीनांगोबृहन्नायोचसंस्थितः॥ग्रहदशभुजोभी
मोज्वलदायुधधारकः॥वज्रादिदण्डचक्रैषुमुशलांकुशमुद्रैः॥विघ्नदक्षिणोहस्तेश्वराशरोगमर्धःस्थितः॥तर्जनीखेटकंश
क्तिंकपालपाशकामुकं॥घराणकुमारकस्त्वामविभुद्वाभ्यांविभूतकं॥घराणकर्णविधातयोघराणभरणाभूषितः॥घराणमालाकुलोद्वेता
पुण्डरीकाजिताम्बरः॥ ॥रेवभैरवस्यधानं॥ग्रन्थारुणोयुक्तकार्योदिकरश्चासुगात्रकः॥कुसुवीमोरकाद्वनोरत्नाभोभूषणाचिंत
॥वामेवनयाशित्यादक्षिणोमद्यवात्रकं॥पालयोशक्तरेवनेद्वेधारादिभिर्यातः॥ ॥भैरवस्यधानं॥भैरवश्चाकं हस्ताभ्यांच
मुण्डात्वाजेतेनुकृतं॥खड्गकुशकुठारैषुविभूतभयदकृदकतः॥चायत्रिभूतखड्गगयाशकार्धकरोन्मत्तः॥गजचर्मधरोदाभ्यां
कृत्रिगसोभिभूषितः॥चक्षोदंष्ट्राकरालागःप्रचरणादृहहासवान्॥प्रलयावुद्वराणभोमुण्डकपालमालिनः॥कर्मभरासुयोना
वृषेतहहासनस्थितः॥चराणस्विमातृमध्येसंस्थितंपीतकृचवान्॥ ॥लम्बोदरस्तुसंप्रीकोद्विनिधिगललोचनः॥दंष्ट्राकराल
वदनोत्तुङ्गनासायुरस्मथा॥कपालमालिरोद्रश्चसर्वतःसर्वभूषणः॥मणालासुदकसंकाशोगजचर्मोत्तरीकृदः॥त्रिनेत्रो
यंचतुर्बाहुःसर्वायुधविभूषणः॥बृहदालप्रतीकाशस्तथातीक्ष्णनखःशुभः॥साचीकृतमिदंरूपंभैरवस्यप्रकीर्तितं॥ ॥

तथा भैरवयात्राणां रक्तगौरश्चतुर्भुजः॥ गदायमंच शक्तिं च चक्रं वागीकरं पुच॥ विभ्रदेव्याः प्रयोगाणां पूजोयं विभ्ररूपतः॥ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं च त्रामं च त्रुवचं स॥ ताराणि भमयद्विद्यो हि मकुदे दुसन्निभां॥ पंचवक्त्रधरं देवं त्रियं च नयनो ज्वलं॥ महावापि धरद्विद्यं जटाजूटे नमसिदतां॥ रत्नशेखरसर्वाप्रं कर्णकुण्डलभूषिता॥ पंचवर्णाधरं वक्त्रं रं दृष्ट्वा विराजते॥ ताम्राक्षं हास्य मधुरं कटाक्षं तीक्ष्णलोचनं॥ दशबाहुं म्महातेजा न गयजोयवोतिनं॥ कपालं खेटकं चायं खट्वांगं दप्यसां प्रिये॥ वामेन प्रायु धाद्विद्यादक्षिणे च ततः भूरा॥ खड्गं वारां तथा सप्यत्रिभूतं वरदन्तथा॥ दक्षिणे न करे देवि दीव्यमाना युधा प्रिये॥ नानाभरणा संयुक्तं नानालंकारभूषितं॥ यन्मासन समासीता हवा हूटं सुतेजसं॥ एवम्यात्वा महादेवं भैरवं मातृमधरां॥ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं षड्भुजं द्वादशायुधं॥ भैरवामं भूतचक्रां कुशयाशैरम्बरं॥ वामकेतुर्जनी शंखं धाही न पिसदधत्॥ बायाभयं च विभ्राणां तद्वदेव कुले श्वरी॥ ॥ चतुर्भुजां रक्तवर्णां रक्तवस्त्रविभूषितां॥ दक्षिणोर्ध्वं सृजं बाधो विभ्रती युक्तकोत्तमं॥ शुभये वा महत्ताभ्यां वरं च दधती न तथा॥ सहस्रसूर्यसंकाशां त्रिनेत्रा गजगामिनीं॥ यी न सुंगस्तनयुगांसितप्रेतासनस्थितां॥ स्मितपुमिन्नवदनां सर्वालंकारसंयुतां॥ तिसृभिर्मुखमात्मभिः शिरोवक्षकरीषुच॥ त्रिगुणी त्रिगुणी भूतैः प्रत्येकं परिभूषितां॥

संग्रह

५७

मदिराधुरां नयनोरक्तदन्तद्वयं॥ चिन्तयेद्दरदां देवी मेवं त्रियुरभैरवीं॥ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं चतुर्बाहुं किरीटिनं॥ सलंक कपालं दक्षे तु वामे तु पाशमं कुशं॥ सुरायानरसाविहं साधका पीहदायकं॥ ॥ जालन्धरयोऽथ भैरवस्य ध्यानं॥ त्रिनेत्रं षड्भुजं त्रिद्यं मुकुटः कुण्डलभूषितं॥ काशं त्रिभूतखट्वाङ्गं मभागे विराजते॥ शुं कुशं शक्तिवज्रं च दक्षिणे न करायुधा॥ नानालंकारसम्यन्ने नानारत्नविभूषितः॥ दिव्यरत्नमयी माता माया दतललमिता॥ सर्वलक्षणा सम्पूर्णा सर्वावयवसुन्दरी॥ त्रिनेत्रा चतुर्भुजा देवी वरदा शक्तियारिणी॥ पाशकमुधरा देवी नानाभूदा ममसिदता॥ सर्वलक्षणा सम्पूर्णा सर्वाभरणा भूषिता॥ ॥ ॥ हिरण्यभैरवस्य ध्यानं॥ महादेदीप्यते जाह्नवी नदी मूटसन्निभां॥ कालानलसमाप्रख्यं दीपयन्तं न भस्मलं॥ घाटय नं जगत्सर्वं सूर्यकोटिसमप्रभं॥ पातालाकाशसंलग्नं प्रसन्निसचराचरं॥ पंचवक्त्रं दशभुशं त्रियं च नयनो ज्वलं॥ का खट्वांगं नागं च दप्यसां च रुको शिकं॥ वामभागे स्थिता देवी प्रायुधा दिव्यरूपिणी॥ त्रिभूतशक्तिचस्य वज्रं च दक्षिणे॥ मुरा माता नलदीपं लेलिमां नु मृदुशह॥ व्याप्तिजगन्नाथं धत्तं शकुलकादवं॥ ॥ सम्यक् भैरवस्य ध्यानं॥ कालानलप्रतीकाशं मतसो पुष्पसन्निभं॥ राजावर्तप्रतीकाशं कृष्णसुदसमप्रभं॥ पिंगकेशं महारौद्रं आरत्नाय

नैऋतं च तं त्रिंशत् द्वादश मुनीं त्रिनेत्रं च लन पुमं ॥ काशं खड्गं गनागं च यिनकं खेटकं नृपं ॥ शिक्तिरिद्या महोग्रा च वाम भागे विराज
ते ॥ वरदं वज्रसूत्रं च इषुखट्वं वरानने ॥ विश्वनन्द क्षिप्रो देविका तानल समपुमं ॥ काशमाता शिरे तस्य सदन्ता सवितानना ॥ विभीषि
रत्नरश्मि च तं वज्रकुराल मरिउतं ॥ ब्रह्मक्ष स्थले भोगं नाना भरण मरिउतं ॥ प्रेताखण्डं महोग्रं च व्याघ्र चर्म परिहृतं ॥ स्वशक्ताधिस्थि
तं तीक्ष्णमानं सुतेजसं ॥ ॥ भिन्ननीलां जनपुख्यं तिथिनेत्रं दशानिकं ॥ लसदं शकालं च वधैरार्द्र शिरोरुहं ॥ द्विरष्टवर्षदेशी
यारत्नस्वर्गास्थि वर्चिसा ॥ यावद्रूपं संयुक्तमेकपादमवस्थितः ॥ यंचानतासनवह्निनाभियन्त्रांगुलीयकं मुरणमाता
र्चितांगं च गन्धादि कुसुमार्चितं ॥ आनाभ्रवदकदारं करिकांची यदार्चितं ॥ अस्य दक्षिणा दोर्दण्डे शस्त्राणि विविधानि च ॥ संग्रह
भूलं चक्रं च ब्रह्मदानं दशाक्षमे यरं शूराह ॥ पारिजातजाया माता पुत्रके चोभयं प्रिये ॥ शेषाभ्यां चैव बाहुभ्यां ब्रह्मचर्म वि
दारणं ॥ ततो रत्ननिभं स्तोकं तुरीयं योनिमध्यतः ॥ ध्यातुं इक्ष्मि त्वं भूतं देवीरूपा मनन्यर्णी ॥ स्वात्मानं मूलसूत्रोक्तं कुर्यात्
मप्यिवावयेत् ॥ ॥ दीपे श्वरस्य ध्यानं ॥ श्यामवर्णं रविभुजं वस्त्रकंचुकशोभितः ॥ दंष्ट्राकरालवदनो भैरवाभरणो
विभुः ॥ महासबासनस्थो यं मातमणालमथ गः ॥ सर्वतले श्वरस्यो मातुर् सर्वाश्रमे स्तूपं जितः ॥ भूलं चक्रं चारवर्कं मे

संग्रह
५८

कुशंवरदत्तथा॥विभ्रहस्तथावामेखदुंगंकरंमेवच॥गदांवाशंकोभयात्वांवाकुभ्यांगजचर्मको॥ह्रीयेश्वरविमाना
थततस्तूयांक्षरंस्मरेत्॥अत्रमणिपूरशिपूरकसेशालिंगचक्रमेव॥देवींचदवदूरांभीस्थितांचशयनोपरि॥दं
खचक्रगदायमभूत्वाशवराभयं॥॥नवात्मेभ्यस्तथानं॥सम्बन्धेभ्यस्तुल्यस्तुदेवोललितविग्रहः॥भिन्ननीलांजनप्र
ख्यसिद्धिनेत्रदृशानिकं॥लसदंशकरालंचवर्चसार्धशिरोरुहं॥द्विरहेवर्षदेशायातनस्वर्णास्त्रिचर्चितः॥यावदूषणसंयुक्तमेक
पादमवस्थितः॥येचाननासनेभूमिनाभियत्रांगुलीयकं॥मुरात्मातार्चिताङ्गश्चगन्धादिकुसुमैर्वितं॥मुक्ताभ्यवदकद्वारंकटि
कांचीवदार्चितं॥सुस्यदक्षिराहोर्हण्डशस्त्राणिविविधानिच॥भूलचक्रधजादानंदद्यादामेयरंभूराह॥पारिजातजायमालापुष्प
कंचोभयंप्रियेशेयाभ्यांचैववाकुभ्यांबलचर्मविहारणं॥ततोरत्ननिभस्तोकंतुरीयंयोनिमध्यतः॥ध्यात्वातदस्त्रिसम्भूतंदेवा
रूपमनन्यर्थाः॥स्वात्मानंमूलसूत्रोक्तंकुर्वात्सम्यक्विभावयेत्॥॥कामेभ्यस्तथानं॥करालंक्षत्रपालंचखड्गकर्पूरधार
णं॥पूजयेद्येनमश्नन्तंदुष्प्रभिन्नाधरानतं॥क्रीडनिकल्पदक्षंचस्वहायरत्नभूषितं॥॥लौहित्यंसर्वगौरांगनीलवस्त्रवि
भूषितं॥रत्नमालासमायुक्तंचतुर्बाहुसमन्वितं॥पुष्पकंभ्वेतवरींचविभ्रतदक्षिरोत्तथा॥वामेशक्तिंभजंचैवशिषुमारस्थि

तं शुभं ॥ ॥ गारा नाथ भैरव स्थानं ॥ भैरव गारा नामाथरक्तगौरचतुर्भुजः ॥ गदाय प्रथमं शंखं चक्रं चारु करे शुभं ॥ ॥ दक्षिणामु
यमहाकालस्थानं ॥ महाकालं जयदेव्या दक्षिणो धुमुवर्णाकं ॥ विभुतं दक्षं खड्गं दक्षु भीममुखं शिशुं ॥ व्याघ्रचर्मो व्रतकटिं तु न्हिनं
रक्तवासशं ॥ त्रिनेत्रमूर्ध्नि केशं च मुण्डमात्रा विभूषितं ॥ जटाभारलसच्चन्द्रखण्डमुग्रं ज्वलन्निव ॥ ॥ कुम्भभैरव भैरवी ध्यानं ॥ सू
र्यकोटिप्रतीकाशं चतुर्कोटिसुशीतलं ॥ तथा दशभुजदेवं यं च वक्त्रं त्रिलोचनं ॥ अमृतार्णवमध्यस्थं वल्लयप्रोयसं स्थितं ॥
वृषाकूटं नीलकण्ठं गदामुशलधारिणं ॥ स्वर्णखेटकपट्टीशं कुमुदं पूर्णकुन्तकं ॥ विचित्रखेटकद्विचक्रं वरदाभयपाशिनं ॥ लो संग्रह
हितदेवदेवेशं मनसा समिधा वयेत् ॥ तस्योत्सर्गे सुरादेवीं चतुर्कोटियुतप्रभां ॥ हिमकुन्दे दुर्धरा सर्वायुधकरोद्यतां ॥ प्र ५६
हसन्ती विशाखाक्षी देवदेवस्य सम्मुखी ॥ अथ वा देवदेवेशमर्द्धनारीश्वरमिभुः ॥ ॥ प्रचण्ड भैरवस्थानं

वामभागे स्थिता देवी यौवनोन्मत्तविग्रहा ॥ प्रतिष्ठा नाम सा देवी तिष्ठत्युत्सर्गगामिनी ॥ सूक्ष्मी स भैरव नाम कीडानं हैकनिर्भरं ॥ वि
सनमाकूटं विशुत्तुं जसमप्रभं ॥ ॥ त्रिवक्त्रं षड्भुजं रौडं कालानलसमप्रभं ॥ मुकुटेन विचित्रेण अर्द्धचन्द्रेण दीपितं ॥ कपालमा
भरणां करौ मुञ्जा विभूषितौ ॥ काशं खड्गं तथा सूत्रं कम्बुचायं समुद्गरं ॥ दीप्यमाना महास्त्राणि लेलिहाना महासहस्रा ॥ सर्वलक्ष
सम्पूर्णा सर्वावयवशोभितं ॥ विशाशक्तिसमोयेतं कीडमानं सुतेजसं ॥ विमूर्तिभैरवदेवं सर्वसिद्धिप्रदायकं ॥ व्याघ्रासनस
माकूटं प्रसन्निवचराचरं ॥ ॥ नीलमेघप्रतीकाशं नीलवेडुर्यसन्निभं ॥ अक्षं बाहू भुजद्वीपमूर्ध्नि जूटेन भूषितं ॥ दिव्यकु
ण्डलसम्पूर्णं किरीटिदिव्यभूषितं ॥ कर्त्तिकाडमहं काशं भूलदक्षिणतः स्थितं ॥ काशं शंखं तथा सूत्रं म्बामेखद्वयं शोभितं ॥ स
र्वलंकारसंयुक्तं सर्वावयवभूषितं ॥ दिव्यरत्नकृता माता करमस्था च विराजते ॥ वरीशो भैरवो नाम सा न्याशक्ता समन्वितं ॥ की
डमानं सुहृद्वाग्मादिव्यानदेकनिर्भरं ॥ हंसपृष्ठसमाकूटं दीप्यमानं सुतेजसं ॥ ॥ कुंकुमाकूटादीनां भमदिरानन्दनन्दितं ॥ ईवद
काञ्चनसंकाशं त्रिनेत्रं मुकुटेज्वलं ॥ दीप्यमानं कृता माता करमस्था च युक्तम्विता ॥ चतुर्भुजं महाभीमं सर्वलक्षणा संयुतं ॥ त्रिशू
लखण्डं दक्षे काशं खड्गं वामके ॥ दीप्यमाना महास्त्राणि सूर्यो युतसमप्रभां ॥ नानालंकारशोभाय नृपरागवनादितं ॥

प्रसन्न्याशक्त्यासंयुक्तं कीडमानमुदाचिंतं॥ मृगासनसमारूढं अर्धासं नामनामतः॥ ॥ कृष्णं जननिभाकारं कृष्णपिंगललोहितं
॥ अक्षं चाष्टभुजं रौडं मूढं नूटं महोत्करं॥ कर्णौ कुरावसंयुक्तौ दीप्यमानं महोजसं॥ खड्गम्वारा नथायाश मभयं चैव दक्षिणो॥
खेटकं चतुष्टयं सुत्रं चामेविराजते॥ नानाशंखकृताभरणं नानाश्रग्दाममणितं॥ चामुण्डाया समायुक्तं कीडमानं महो
त्करं॥ प्रेतासनसमारूढं भूतीशं भूतव्यायकं॥ ॥ सरदासुदसंकाशं त्रिनेत्रं चतुर्भुजं॥ दिव्यकुरावसंयुक्तं किरीट
मुकुटो ज्वलं॥ नानारत्नकृतामालाकरावस्था चविराजते॥ भूलं सुत्रं स्थिते दक्षे कायन्दुष्टं तु वामके॥ नानालंकारसंयुक्तं कीडमा
नं मुदाचिंतं॥ मयूरासनसंस्थं च मृत्निथोसे महावलं॥ ॥ नीलजीमूतवर्णा भं त्रिनेत्रं षड्भुजं प्रिये॥ वज्रकुरावसंयुक्तं ज
टाजूटेनुमणितं॥ दिव्यतेज प्रभं दीपं रत्नमालासुदीपितं॥ कृष्णस्थूलं महाबाहुं सर्वलक्षणासंयुतं॥ काशं खड्गं सुत्रं च वा
मस्थाकरदीपिता॥ वरदम्परिधं पाशं दक्षिणेन विराजिते॥ नानाभरणाशोभायां नानागन्धादिलेपितं॥ नारायणा समायुक्तं
कीडमानं भुभेक्षणां॥ स्थानुनामा महारौडं बक्यस्यासनस्थितं॥ ॥ दीपिपरसंकाशं ज्वलन्तं दिव्यतेजसं॥ अक्षं चतुर्भुजं दी
पं रत्नकुरावसंयुक्तं॥ दिव्यकिरीटं शोभायं जटाजूटेनुमणितं॥ नीलरत्नैः कृतामालाकरावस्था चविराजते॥ कायखेटकवाम

स्थाभूलं खड्गं च दक्षिणे॥ दीप्यमाना महास्त्राणि नानालंकारमणितं॥ सर्वावयवसंपूर्वं सर्वलक्षणावक्षितं॥ मोहत्याशक्तिनाशार्थं कीड
मानं तु खेटुया॥ मकरासनमारूढं हरनाममहावलं॥ ॥ नीलरत्ननिभं दीपं रक्षवत् महावलं॥ त्रिनेत्रं षड्भुजं दीपं किरीटकु
रावस्थितं॥ महाशंखकृतामालाकरावस्था चविराजते॥ अंकुशं कायसूत्रं च वामस्था च सुदीपिता॥ मभयं भूलपाशं च दक्षिणे
न महोज्वला॥ नानाश्रग्दामलोभायां नानालंकारमणितं॥ प्रशाशक्तिधरानन्दं कीडमानं मुदोक्षणां॥ कट्यासनमारूढं मंटी
शं भैरवप्रिये॥ ॥ कालानलप्रतीकाशं निर्मासं चास्थिमणितं॥ त्रिनेत्रं चिकटं घोरं तीक्ष्णदंष्ट्रं भयानकं॥ मुजाष्टकसमो
येतं मदिरानन्दनदितं॥ खेटकं परिधं पाशं कायमामे सुराचिंतं॥ खड्गं सुत्रं नथाभूलं नागराजं च दक्षिणे॥ कीडमानासुहृ
त्तात्मा गुह्यशक्तिसमावृतं॥ वाराहासनमारूढं भूतीशो नाम भैरवः॥ ॥ हिमकुरावदुवर्णा भं त्रिवक्त्रं नयनो ज्वलं॥ किरी
टिकुरावसंयुतं॥ शशांककृतशेखरं॥ हेमरत्नकृतामालाकरावस्था च प्रचलन्मिता॥ षड्भुजं अक्षवरदं कृष्णयौताहरो ज्वलं॥ कु
सुचायां कुशं वामे दक्षे कायाम्पहो ज्वलं॥ त्रिशूलं च तथा वारां दीप्यमानं महोत्करं॥ नानालंकारकृतं नानाश्रग्दामम
णितं॥ वज्रिणीशक्तिचेतस्कं कीडानन्दैकनिर्भरं॥ गजस्कन्धसमारूढं लघोजातनुभैरवं॥ सर्वलक्षणासम्पूर्णं सर्वाव

यवशोभितं॥ ॥ तप्रहारकवर्णाभं मुदयादित्यसन्निभं॥ त्रिनेत्रं चैकवदनं रत्नकुराणलमणितं॥ जटाजूटे तु संयुक्तं किरीटि
दिव्यभूषितं चतुर्भुजं महादीपं नानालंकारमणितं॥ कायनागतथावामेश्वरं सूत्रं च दक्षिणे॥ करातीशक्तिनासाईकीडा
नन्दसुनन्दितं॥ महिषासनमारुढं मनुग्रही महाबलं॥ ॥ कृष्णं जनिभाकारं राजवन्धनसमप्रभं॥ करालवदनधोरंदधोग्रं
कलौचनं॥ पिंगलूरोर्ध्वसंयुक्तं मुद्राकुराणलमणितं॥ भुजां कसमोयेतं नागधोरं समणितं॥ कायं त्वहंगया शं च मुकुरं वा
ममास्थितं॥ सूत्रं भूतं तथा दण्डं तोमरं दक्षिणे शतं॥ कपालीशक्तिनासाई मदिगानन्दनन्दितं॥ अश्वारूढो महातेजोऋ
रनामामहाबलः॥ ॥ सिद्धराहुराप्रव्यानुषद्वक्त्रं शिखिवाहनं॥ किरीटिकुराणलयुतं त्रिनेत्रं च करालिनं॥ भुजाद्वा दश
कोयेतं नानाकेयूरमणितं॥ शक्तिपाशतथा दण्डं सूत्रं सूत्रं च तोमरं॥ दक्षिणे न महास्त्राणि दीप्यमानं महाबलं॥ वा
यं वाराणं तथा नागं कायकर्त्तिकमण्डलं॥ वामेन करतं दीप्यमानं महास्त्राणि महोज्वलं॥ शिवाशक्तिरसैर्भिन्नं महासेत
महाबलं॥ ॥ प्रलयासुदसंकाशं दीप्यमानं महाबलं॥ त्रिनेत्रं चैकवदनं वज्रकुराणलमणितं॥ जटाजूटे तु शोः
भाकुं काशमात्राप्रलम्बितं॥ चतुर्भुजं महारौद्रं कायं भूतं च दक्षिणे॥ दण्डं त्वहंगया वामेन दीप्यमानं दीप्यमानं॥ धार

संग्रह
६४

घोषाभरात्तानं जीडामथनलावसं॥ जमुकासनमारुढं कीर्त्याशनामभैरवं॥ ॥ पीताहुराणिभन्दीपं त्रिनेत्रं मुकुटो
ज्वलं॥ शंखकुराणलदीपं चरानमालाप्रलम्बिता॥ वज्रं च महातेजं नानालंकारमणितं॥ कायं शक्तिनथायाशं वामस्था
करदीपिता॥ भूतं सूत्रं तथा नागं दक्षिणे न विराजते॥ सर्वालंकारसम्पूरणं सर्वाभरणमणितं॥ द्विर्वराशक्तिभोगांग
कीडमानं महोत्कटं॥ दंष्ट्रादृष्टसमारुढं रुद्रनाममहाबलं॥ ॥ प्रतप्ती युष्मत्संकाशं स्निग्धदीप्यमानं वर्चसं॥ दिव्यकुरा
णलशोभाद्यं त्रिनेत्रं मुकुटोज्वलं॥ चतुर्भुजं महादीपं नानालंकारमणितं॥ दक्षस्थं त्वहंगया शं च त्वेकं कायवामकं॥ वागेशीशक्तिसंयुक्तं
कीडमानं सुविह्वलं॥ गृध्रासनमारुढं प्रवराणामभैरवं॥ ॥ नीलोत्पलदलश्यामं नीलवैडूर्यसन्निभं॥ वज्रकुराणलसंयुक्तं किरीटि
मुकुटोज्वलं॥ प्रसन्नवदनं दिव्यं दंष्ट्राकुराणलसन्निभं॥ भुजाकं महाभीमं नानारत्नविभूषितं॥ कायमकुशपद्मं च पाशमामे
विराजते॥ भूतं सूत्रं तथा नागं फलसदक्षिणे धटं॥ सर्वलक्षणासम्पूरणं सर्ववयवशोभितं॥ धोरघोषाचउत्संगं कीडमानं सु
लावसं॥ गृध्रासनमारुढं शिवनाममहाबलं॥ ॥ धुम्राभं मुवरीचनीलजीमूटसन्निभं॥ अक्षं चतुर्भुजं देवदिव्यकुराण
लमणितं॥ किरीटं रत्नशोभाद्यं दिव्यमानं सुतेजसं॥ वरदं च तथा भूतदक्षिणे स्थापदीपिता॥ कायमामे तथा सूत्रं दीप्यमानं

महोजसं॥ वीरशक्तिसमोयेतं कीजानन्दभरालसत्॥ कपोतासनमारूढं मेकपादं च भैरवं॥ ॥ वीतारुणो नवरो न च नुमरास
सन्निभं॥ त्रिनेत्रं वज्रजनेवं रत्नकुराङ्गं भूषितं॥ मुक्ताफलकृतामालाकरास्था च विराजते॥ खड्गपाशमभयदक्षिणास्थामहोत्क
रा॥ विश्रुतं महसूत्रं वामेन करदीपितं॥ नानाभरणाशोभाय नानाभ्रदाममण्डितं॥ भीष्मशीशक्तिवामाङ्गे कीजानन्दवलोक
ता॥ श्वानासनसमारूढा कूर्मनामेन भैरवं॥ ॥ शुभ्रवक्त्रं महाभीमं किरीटिकुराङ्गलान्वितं॥ चतुर्भुजं महारौद्रं सर्ववयवशोभि
तं॥ शंखकुराङ्गं नुवर्णा भञ्जोक्ता किरीटदीपितं॥ खड्गखेटकसंयुक्तं सूत्रहरासमुद्यतं॥ दिव्यहेमकृताभरणां हेमसूत्रं प्रलम्बितं॥
वासुवेगात्कृताङ्गं कीजानन्दसुविहृतं॥ रुक्षदृष्टासनमारूढं मेकनेत्रं च भैरवं॥ ॥ चतुर्वक्त्रं सुतेजा कं त्रिनेत्रं मुकुटोज्ज्वलं॥ कि
रीटिरत्नसन्दीप्यं वज्रकुराङ्गलमण्डितं॥ दिव्यरत्नकृतामालाकरास्था च विराजते॥ वज्रजं च महारौद्रं नानालंकारमण्डितं॥ काय
ज्ञाननथासूत्रं वामस्था करदीपितं॥ त्रिशूलं वरदं पाशं दक्षिणेन करोद्यता॥ नामाशक्तिसमोयुक्तं कीजानन्दमुदावर्तितं॥ हवभा
सनमारूढं भैरवं चतुराननं॥ ॥ लोहितारुणावर्णा भन्दीयमानं महोजसं॥ रत्नकुराङ्गलसंयुक्तं त्रिनेत्रं च किरीटनं॥ मुजाह
कसमोयेतं नानाभरणमण्डितं॥ सर्ववयवशोभाय सर्वलक्षणासंयुतं॥ त्रिशूलं कर्तरी खड्गं नागराजं च दक्षिणे॥ कायं वि

संग्रह
६५

दकसूत्रं च इव वामे विराजते॥ विनायकाशक्तियुतं रत्नानन्दकुलेश्वराणां॥ वेसरासनमारूढं मजितचापनामतः॥ ॥ शशि
कुराङ्गनिभन्दीयं सर्ववयवशोभितं॥ अक्षं चतुर्भुजं भीमं किरीटिकुराङ्गलैर्युतं॥ सर्वाभरणाशोभाय दिव्यभ्रदाममण्डितं॥ सु
कुशं परिधाय शं दक्षिणेन प्रदीपितं॥ कायं सूत्रं तथा श्रुतं वामेन च करोद्यता॥ पूर्णाशक्तिसमोयेतं रत्नकीजामनेसुकं॥
शशकासनमारूढं कूर्मनामा च भैरवं॥ ॥ श्वेतारुणमहादीप्यं सर्वलक्षणासंयुतं॥ अक्षं चतुर्भुजं भीमं किरीटिकुराङ्गलमण्डि
तं॥ हेमकुराङ्गलदीप्यं भञ्जोक्तं शंखरं॥ मुक्ताफलकृतामालाकरास्था च प्रलम्बितं॥ कायं परिधाय वामेन श्रुतं सूत्रं च
दक्षिणे॥ नानाभरणाशोभाय प्रमालाविभूषितं॥ रुंकारीशक्तिनासाङ्गं कीजानन्दैकालसं॥ शितकाकसमारूढं सोमसंज्ञा
मभैरवं॥ ॥ नीलासुदप्रतीकाशं गर्जमानं सुभीषणं॥ त्रिनेत्रं वज्रजं रौद्रं वज्रकुराङ्गलमण्डितं॥ जटाशूटधरदिव्यरत्नशेखरमण्डि
तं॥ मुक्ताफलकृतामालाश्रायादतलमण्डितं॥ सर्ववयवसंपूर्णं सर्वाभरणमण्डितं॥ कायं खड्गं गमुणं च वामेन कर
दीपितं॥ त्रिशूलं चाङ्कुशं पाशं दक्षिणेन विराजितं॥ कुर्वतो शक्तिवामस्था कीजानन्दैकनिर्भरं॥ उलूकासनमारूढं लोङ्गलीशं म
हावलं॥ ॥ रुडिरारुणानेजा कं त्रिनेत्रं च चतुर्भुजं॥ दिव्यकुराङ्गलशोभाय किरीटिमुटोज्ज्वलं॥ शंखरत्नकृतामालाकरास्था च

विराजते॥ कायं त्यद्वांगवामस्थाभूतं सूत्रं च दक्षिणे॥ सर्वभरणाशोभाद्यं सर्वलक्षणासंयुतं॥ इहा शक्तिसमोपेतं कीडारतिसुलाल
चक्रवाकासनारूढं भैरवोद्वारकंप्रिये॥ ॥ अवेतासुरासुदो प्राभं विनेत्रं वज्रं महत्॥ रत्नकुण्डलसंयुक्तं किरीटमुकुटो ज्व
लं॥ महाशंखकृतामालाकरास्थचसुदीप्तिता॥ काये कर्त्तितथाभूतं वामेन करदोषिता॥ सूत्रं त्वद्वांगवामं च दक्षस्थान
विराजते॥ सर्वलक्षणासम्पूर्णं सर्वभरणमण्डितं॥ कपालीशक्तिनासाद्धं कीडानन्दकुलेश्वरां॥ कंकालासनमारूढमड
नारीशनामतः॥ ॥ नीलोत्पलदलश्यामनीलजीमूटसन्निभं॥ अक्षं चतुर्भुजं दीप्तं सर्ववयवशोभितं॥ मुक्ताफलक
तामालाकरास्थचविराजते॥ किरीटकुण्डलसुतं रत्नदीप्रासमुज्ज्वलं॥ विश्रुतं कर्त्तरीयाशं कायमामेविराजते॥ अक्षसूत्रं
तथागंधाचार्यवारां च दक्षिणे॥ नानाभरणाशोभाद्यं सर्वलक्षणासंयुतं॥ दीपनीशक्तिरेतत्कं कीडानन्दसुनिभं॥ मेवास
नसमारूढं उमाकान्तं च भैरवं॥ ॥ पीताक्षो नवरोनसर्वलक्षणासंयुतं॥ किरीटिरत्नखचितं दिव्यकुण्डलमण्डितं॥ अ
क्षं चतुर्भुजं दीप्तं नानाभरणमण्डितं॥ कायं त्येकवामस्थादक्षे सूत्रं कमण्डलुं॥ जयन्तो शक्तिवामेन कीडानन्दसुविह
लं॥ सिंहासनसमारूढं प्रायाठी भैरवंप्रिये॥ ॥ अक्षं चतुर्भुजं देवं किरीटमुकुटो ज्वलं॥ त्रिधन्यामेनवरो नरत्नकु

ण्डलमण्डितं॥ दिव्यपद्मकृतामालाग्रायादतललम्बिनी॥ कायं सूत्रं तथावामेश्रुतं उरुच दक्षिणे॥ सर्वलक्षणासम्पन्नं नानाभर
णमण्डितं॥ पावनीशक्तिनासाद्धं कीडानन्दे कनिभं॥ द्वागप्यसुसमारूढं दराशं नाम भैरवं॥ ॥ धुमासुदप्रतीकाशं दीप्यमा
नंसुतेजसं॥ विनेत्रं वज्रं भीमं रत्नकुण्डलदीप्तिता॥ मुकुटेन विचित्रैराहारनूपुरमण्डितं॥ कायं फेरसं तथा दारावामस्थाकर
दीप्तिता॥ विश्रुतं वज्रं परियंदक्षिणेन करायुधं॥ पराशक्त्या कृतानन्दं कीडमानंसुनिभं॥ धात्रीशोभैरवो नाम नागभोगासन
स्थितं॥ ॥ मुक्ताफलनिभाकारं दीप्यमानंसुतेजसं॥ नीलवज्रकृतामालाकरास्थचयुलम्बिता॥ हेमकुण्डलशोभाद्यं यमरागकि
रीटिनं॥ अक्षं चतुर्भुजं देवं सर्ववयवशोभितं॥ सर्वलक्षणासम्पूर्णं नानालंकारमण्डितं॥ कायं मीनं कृतमामेश्रुतं शक्तिश्च
दक्षिणे॥ अम्बिकाशक्तिचोत्संगे परानन्दकुलेश्वरां॥ कौंवासनेन समारूढं मीनेशनाम भैरवं॥ ॥ नीलधुमुप्रतीकाशं दीप्य
मानंसुतेजसं॥ मेघवक्त्रं विनेत्रं च किरीटकुण्डलान्वितं॥ वर्णमालागले वद्वारत्नमालाप्रनम्बिता॥ सर्वभरणाशोभाद्यं वद्व
कुंचमहावलं॥ कायं वज्रं तथाभूतं वामेन करदोषिता॥ सूत्रं त्वद्वांगवामं च दक्षिणे न विराजते॥ द्वागलीचकृतोत्संगे कीडान
न्दसुनिभं॥ पेचकासनमारूढं मेघरुद्रं महावलं॥ ॥ गेरिकावर्णादीप्रागं दीप्यमानंसुभीषरां॥ अक्षं चतुर्भुजं दीप्यं

ध्यान

मुखं च किरीटिनं ॥ रत्नमालाशिरे देव्या हेममुद्राविभूषिता ॥ कायखेटकवामस्थाभूतं सूत्रं च दक्षिणे ॥ नानाभरणा संयुक्तं दूतनो
 लंगशोभितं ॥ व्याघ्रासनसमारूढं लोहितनामभैरवं ॥ ॥ भस्मोद्भूतवर्णाभातारामिव सुदीपितं ॥ मधुजं चोग्रवदनं करोता
 उकमरिडतौ ॥ किरीटिनं महातेजं वर्णाभावात्तन्वितं ॥ कायपिशितखरां च अंकुशं वाममाश्रितं ॥ विशूलं मुद्गरं घरादक्षिणे न
 करोद्यग ॥ श्रामोटी शक्तिरानन्दं कीडानिर्भरमानसं ॥ मृगयुष्टिसमारूढं शिखोशं नामभैरवं ॥ ॥ काककोकिलवर्णाभं कृष्ण
 मुदसमप्रभं हागवक्त्रं त्रिनेत्रं च कलम्वकरो किरीटिनं ॥ दिव्यशेखकृतमालाकरास्था च विराजते ॥ चतुर्भुजमहाकायं वड
 मालाविभूषितं ॥ कायखेटकवामस्था विशूलं खट्वा दक्षिणे ॥ सर्वलक्षणासम्पूरणं तन्मिताशक्तिनिर्भरं ॥ कोकिलासनमारूढं
 दुर्गलेंडमहावतं ॥ ॥ श्वेताह्वानिभदीपं त्रिनेत्रं हि मुजं प्रिये ॥ वज्रकण्ठशोभाद्यं किरीटमुकुटौज्वलं ॥ कायं विशूलसंयुक्तं नाना
 लंकारमरिडतं संहारी शशिनासाई कीडारतिसुनिर्भरं ॥ शवयासनमारूढं हिरण्यनामभैरवं ॥ ॥ नीलजीमूटवर्णाभं दुंडुभि
 त्वनगर्जितं ॥ महाशेखकृतमुद्राकरास्था च विराजते ॥ अक्षं चतुर्भुजं मीमं दं कालं रक्तलोचनं ॥ किरीटिरत्नसंकाशं वर्णमा
 लाप्रलम्बिता ॥ कायं खेटकवामस्थाभूतं वज्रं च दक्षिणे ॥ नानालंकारसंयुक्तं सर्वावयवशोभितं ॥ महाकातीसमो धेतं नदि

संग्रह
६७

शनश्च नरितं ॥ प्रेतयुष्टिसमारूढं महाकालचभैरवं ॥ ॥ पीततालकवर्णाभं दीप्यमानं सुतेजसं ॥ त्रिनेत्रं मधुजदेवना नालंकर
 मरिडतं ॥ किरीटिकुण्डलयुतं हारकेयूरमरिडतं ॥ कायं घरा तथा शक्तिवामेन करदीपितं ॥ भूलं पाशं च परिधं दक्षिणे न करासु
 कुसुमायुधासमो धेतं रतिकामो वलोक्य ॥ गोवासनसमारूढं वालीशनामभैरवं ॥ ॥ रत्नाह्वानिभदीपं त्रिनेत्रं हि मुजं प्रिये ॥ वज्रकण्ठशोभा
 शिरसाक्रान्तं मरिडतं प्रदीपितं ॥ हेमकुण्डलसंपूर्णं वनमालाविभूषितं ॥ मुद्राह्वकसमो धेतं नानालंकारमरिडतं ॥ कायं वज्र तथा श
 क्तिनागं वामेन संयुतं ॥ भूलं सूत्रं तथा पाशं दक्षिणे दण्डमुत्तमं ॥ अक्षशक्तिभरानन्दं मुजं गं मेघसंस्थितं ॥ ॥ गौरस्त्रि
 नवर्णं न कृष्णभूलं ह्रकोदरं ॥ किरीटिरत्नवदीपं वज्रकण्ठमरिडतं ॥ मुक्ताफलकृतमालाकरास्था च प्रदीपिता ॥ त्रिनेत्रं व
 पुजं रौद्रं नानालंकारमरिडतं ॥ कायं भूलं च परिधं वामेन करदीपिता ॥ खेटकं पाशदण्डं च दक्षिणास्था करोद्यता ॥ ताराशक्ति
 कृतोत्संगे कीडानन्दं कलालसं ॥ पिनाकीशं महाकायं वानरासनमाश्रितं ॥ ॥ भिन्नवैडूर्यदीप्ताभां त्रिनेत्रं च चतुर्भुजं ॥ सर्वकु
 ण्डललवंतं किरीटमुकुटौज्वलं ॥ कपालं चैव खेटकं त्रिनेत्रं कर्त्ति दक्षिणे ॥ नानालंकारशोभाद्यं सर्वावयवसंयुतं ॥ शान्ती
 शक्तिमहोत्सनाखट्वाशोत्संगगामिनी ॥ ॥ सितकुन्देनुवर्णाभं दीर्घग्रीवं ह्रकोदरं ॥ विस्तीर्णास्यं त्रिनेत्रं च किरीटिकुण्ड

नैयुतं॥ जवाकुसुम मालाद्यं यदुजं पीतवाससां॥ काशं कंबुं तथा सूत्रं दक्षिणेन करो यता॥ त्रिशूलं कर्त्तरीश्वरं वामस्था करदोपिभा॥ स
र्वलक्षणासम्पूरणं क्रियाशक्त्या भिमरिणं॥ वकीरां नामरुद्रं शंखं सनयवस्थितं॥ ॥ स्वेतारुण सुदीपाभमस्थित्वायुरलंकृतं
॥ कोतराक्षं विक्रदं पुं त्रिनेत्रं च किराटिनं॥ लम्बकर्णं सुतेजाद्यं नूपुरा रावनादितं॥ चतुर्भुजं महाउग्रं नानाभरणमरिणं॥ काशं ध्वजं
स्थिता वामे दृष्ट्यं शूलं दक्षिणे॥ गायत्रोत्संगं संहृष्टं क्रीडनं मनोसुकं॥ वृषभासजमातुल्यं स्वेतरुद्रं महावज्रं॥ ॥ नीलांज
ननिभन्दीपं शशांककृतशेखरं॥ रत्नकुण्डलसन्दीपं त्रिनेत्रं यदुजं प्रियं॥ विशालनयनसौम्यमीव त्युहसिताननं॥ कपालं चै
व खड्गं गणेशाय मे कृतायुधं॥ कर्त्तरी शूलपरिधं दक्षिणेन विराजते॥ नानालंकारशोभाद्यं सर्वावयवशोभितं॥ स्वावित्रो श
क्तिधामांगे क्रीडनं नैकनिर्भरं॥ भृगुनामामहारुद्रं पञ्चयानासनस्थितं॥ ॥ शंखकुरोऽनुवर्णाभं दीर्घकायं दिगंबरं॥ कि
रीटनं महातेजं त्रिनेत्रं च चतुर्भुजं॥ दिव्यरत्नकृतामालाकराठस्था च विराजते॥ काशनागं स्थिता वामे शूलं खड्गं दक्षिणे॥
दहनो शक्तितेजसा क्रीडनं दासु विक्रमा॥ लकुलीसं महारुद्रं पार्श्वे कासनसंस्थितं॥ ॥ कालानलप्रतीकाशं युगांतदहनो य
मं॥ त्रिनेत्रं स्रष्टुं पिगाक्षं दंष्ट्रां लंघ्योरुपिगां॥ कपालमालाभरणां सर्वावयवशोभितं॥ नागयशोयता तं च भुजाष्टकमहोत्कटं॥

संग्रह
६८

काशं खड्गं गणेशं च मुण्डामायुतप्रियं॥ शूलं मज्जुनथाशक्तिः खड्गं देवोऽसमुद्यतं॥ विलोरी वक्षभोगाद्यं लम्बोदरभयाननं॥ सर्वविष
यसम्पूरणं सर्वलक्षणासंयुतं॥ नानालंकारसंयुतं गजचर्महताम्बरं॥ केतारीशक्तिनासाद्धं क्रीडनं भरणसं॥ सम्यक्तेजं महारुद्रं कंका
लासनसंस्थितं॥ ॥ शिवशक्तिर्धानं॥ कर्णिकोपरि दीप्यन्ते पुञ्जवर्णं महोजसं॥ पंचवक्त्रं त्रिनयनं चतुर्दशभुजाद्यतं॥ त्रिमांगहरि
ताकिंचिदनमालाविधारिणं॥ किराटमुकुरोर्ध्वं फणासप्रविभूषितं॥ जयलग्नं नुतत्योर्ध्वं ध्यायेद्देवं शिखाशिवां॥ शंखजक्रगदय
प्रकपालखड्गमेव च॥ यथु त्रिशूलहस्ते च उग्रमहामुक्षुमालिका॥ वीजपूरकवरदमायुधानि विचित्रयेता॥ अथवा हृदयाभ्यां च वक्त्र
महत्तविग्रहे॥ प्रजने च महाघोरं हात्रिं शक्तिसंयुतं॥ देवस्यैव यथारूपं चतुर्ब्रह्मभुजाष्टकं॥ कपालखड्गं गणेशं शूलं उग्रमालि
का॥ वीजपूरोत्पलधरा आयुधायरमेश्वरी॥ शिवशक्तिवरो ध्यानं भगवते गकमुद्रया॥ एवञ्चावाजयेद्देव यशकर्म भूभावरं॥
॥ ॥ वृषभस्कन्धमातुल्यं स्वेतांशुशूलपाशिकं॥ वामदेवो नृजनी च ज्येको तु तं सदा चयेत्॥ वामहस्ते दकं चैव शोनिगेन रत्नमपरा॥ ए
वमूर्तिचध्यायेत्सर्वकामफलपुटं॥ ॥ सूर्यकोटिप्रतीकाशं पुनया मुदनिश्वरं॥ अक्षनागो यवीतं च चतुर्ब्रह्म चतुर्भुजं॥ प्रदोषे
दशनं घातं दीपप्रभूस्मभ्रमूर्द्धजं॥ शक्तिमुक्तर शूलसिहस्तचन्द्राक्षशेखरं॥ भगवते गसमायोगं विदध्यानिग मुद्रया॥ अंगुष्ठेन य

शेसुभह दामुव्यातुवर्द्धनीभुक्तयेसुक्तयेवायोमुविनावर्द्धनीसुशेन॥ कुभसुभसखक्षार्थज्ञानसङ्गसमर्थयेत॥ विश्वसमातापितोरोरुदेवौदु
गोचरतोविश्वशक्तिरुयोध्यायेदहंमंगलकानिमित्तो॥ यशसादकसंधानं॥ पंचवक्त्रचतुर्बाहुं सर्वभरणाभूषितं॥ चन्द्रसूर्याग्निनयनं शिवशक्त्यात्मकंभ
जे॥ पानपात्रं ज्ञानमुद्रां विशूलं पुस्तकं करैः॥ विद्यासीसिद्धिविभारांसदानन्दमुखेक्षणां॥ ॥ अमृतासुवमध्याद्युन्मसि
वीपेसूरी॥ भित्ते॥ कल्पदृष्टवनातः स्तेनवपातिव्यमडपे॥ नवरत्नमये श्रीसमिंहासनगतामुजे॥ त्रिकोणान्तःसमासीनंचतु
सूर्यसमयुभं॥ अर्धाम्बिकासमायुक्तं प्रविभक्तविभूषणां॥ कोटिकनूर्यत्वावरायंसदाघोडशवार्षिकं॥ मन्दस्मितमुखं भोजं त्रिनेत्रं च
तुशेखरं॥ दिव्याम्वरस्वगालेयं दिव्याभरणाभूषितं॥ पानपात्रं च विन्मुद्रां त्रिशूलं पुस्तकं करैः॥ विश्वासं सिद्धिविधारांसदानन्दमुखेक्ष
णां॥ ॥ अजयाध्यानं॥ सुराकनकवर्णाय प्रसंस्थं च गौरीहरलिंगमिच्छिहं सोम्यतायूनयावं॥ भवतु भवभीष्टा प्राप्ते पाशटंका
भयवरदविचित्रं रूपमर्धाम्बिकेशं॥ ॥ विश्वभास्वकिरीतांगदवलयागदाकल्पहारोदरांघ्रिभ्रैणीभूयंसवक्षो मणिमकरमहा
भूराडलामरिस्ताड॥ हस्ताद्युक्तां शंखायुजगत्प्रमले पीतकोशेयवासविद्योतशरुहासंदिनकरसदृशं यत्र संस्थं नमामि॥ ॥ आ
त्मानमग्निधोमात्मयक्षयुक्तं शिवात्मकं॥ हवकारेण वहिर्यतिविसन्तंच सकारतः॥ हंसः सोहमिति ज्ञात्वा सोहं व्यंजनहीनतः॥

संग्रह
६६

पक्षासंहृत्यमात्मानं मणिरूपं विभावयेत्॥ ॥ उज्ज्वलानुस्फुरिततलिताकारमम्बायिकेशं॥ याशाभीतिवरदवरभुसन्धानंकराड्यैः॥ दिव्या
कल्पैर्नवमणिमयैः शोभितं विश्वमूलं॥ सोम्यानेयम्वयुरचतुर्वक्त्रचतुर्बाहुं त्रिनेत्रं॥ ॥ चिन्तामणिध्यानं॥ अहिशशधरगंगावदुत्तुंगाकमौलि
स्त्रिदशगरानतांघ्रिं अक्षराः स्त्रीविलासः॥ भुजगयराभूतान्खड्गवद्भीकपालेशरमपिधनुरीशोविभूदशास्त्रिमुखः॥ ॥ ततः सचिन्तयेदेव
अर्द्धनारीश्वरं शिवं॥ विद्रुमारक्तवामोर्ध्वदेहनीलायरांगकं॥ अहिगंगाशंशाकाईविलसन्तुंगमौलिकं॥ हावभावविलासाईनारीरूपं महेश्वरं॥
भीषणावरदेहाईवामोर्ध्वपाशमधुतं॥ यत्र च तदधो हस्ते दधानदक्षिणोर्ध्वके॥ करेत्रिशूलंतस्याधो नृकाया लचयामुखं॥ प्रविभक्तांशुकाक
ल्पमालालेयविराजितां॥ ॥ अथवादेव देवेशिध्यायेदहं भुजं शिवं॥ दक्षिणोर्ध्वकरे देवी परभुतदधः क्रमात्॥ खड्गवह्निशरांश्चैव दधानं
वामबाहुभिः॥ भुजंगं त्रिशूलं चैव कपालं वाममेव च॥ उज्ज्वलः स्त्रीविलासं अक्षरां त्रिदशार्चितं॥ गंगातरंगविलसच्चतुखरादिशेख
रं॥ इति संचिन्त्य हे देशंतत्पार्श्वस्था शिवमपि॥ सुराणामरुणा कल्या मरुतांशुकधारिणी॥ अरुणां जयमात्ययां त्रिनेत्रा महिभूषणां॥ अ
लेखोडशभिर्ग्रमुजघोडशमणितं॥ चिन्तयेत्परमेशं नि साधकाभीष्टदाशिनो॥ ॥ रक्ताभमिदुसकलाभरणां त्रिनेत्रं खड्गां पाश
शरिणामुभयकपालहस्तं॥ वेदाननंचिविदनाशमनर्घ्यभूषणं कांगरागकुसुमाभुकमीशमोडे॥ ॥ अर्द्धनारीश्वरस्य ध्यानं॥ नीलप्र
वालरुचिरं विलसन्त्रिनेत्रं पाशाखण्डोत्पलकपालकभूतहस्तं॥ अर्धाम्बिकेशमनिशं प्रविभक्तभूषणं॥ बालेनुवच्चमुकुटं प्रणमामिरूपं॥ ॥

मोगयीठसमासीनं भैरवं मंत्रगर्भं ॥ अष्टवक्त्रं कलाशैवं अष्टकं नेत्रतेजसं ॥ जगमुकुटसोभां विभुखरोनुमणितं ॥ चतुकोटिप्रतीका
शं नागकुण्डलमणितं ॥ अष्टदशभुजं रौद्रं मंभयनेत्रमुद्रया ॥ अंकुशं खड्गं भूषणं च विशेषवज्रधारिणं ॥ उमरं यशुधारिं च सदाहस्य
शोभनं ॥ दक्षिणेन शतारतावामेव विवदाम्यहं ॥ वरदं कैटकं कायं पिनाकं पाशयुक्तं ॥ अक्षमालाधरदेवं घरायतन्नि कधारिणं ॥ हस्ते
मुद्रास्त्रकेयुधतेन नु विराजितं ॥ दीपचर्मपरीधानं हाडाभरणाभूषितं ॥ मुद्रां मात्मागलेभोमंसर्पयज्ञोपवीतकं ॥ शक्तिरुयर्द्धकायं
चानृत्यनिर्वाणकेभरं ॥ उर्ध्ववक्त्रमहेशानिस्फटिकाभस्मिचिन्तये ॥ यराउर्ध्वेतिवक्त्राणि योतयामासुताप्रभं ॥ आसीतं पूर्ववक्त्रमुत्तमं
चनसन्निभं ॥ नीलांजनसमाभासं घोरवक्त्रकदक्षिणं ॥ सूर्यकोटिसमाभासमुत्तरं वामदेवकं ॥ चतुसुदयनीकाशं यश्चिमं यरिकी
र्जितं ॥ यप्रवलाचविभुश्च ईशाकालाग्निरौद्रकं ॥ आसनेत्यस्थितायतयादमूले तु संस्थिता ॥ ध्यायेत्तेजयुक्तात्मा स प्रांगसपदं भवेत् ॥
लक्ष्मीरारोग्यकर्त्रं स्मृतसर्वफलप्रदं ॥ ॥ उर्ध्वस्थो हि भुजः कार्यं त्वर्द्धनारीश्वरो हरः ॥ वामो गलललाकारो यो वनाभरणाभितः ॥ द
क्षिणो युगलस्य कौजं नारो नु संयुतं ॥ ईशे भूतं कपालमवावामेय्य जमथोत्पला ॥ ॥ हि मुकुटो नु संकाशं संजातं सहस्राक्षतं ॥ त
स्योपरिस्थिता देवी स म्भना सहपार्श्वती ॥ चतुर्भुजां प्रशान्तायां दिव्यरूपसमन्विता ॥ भुक्तमाणा वरधरां च द्वाद्धतमस्तकां ॥ ॥

संग्रह
७०

अमृतार्णवमधोतस्वर्गादीषो यशोभिते कल्पवृक्षबनान्तस्थानवमारिक्वमराये ॥ नवरत्नमये श्रीमत्सिंहासनगतासुजो ॥ त्रि
कोणान्तसमासीनं चतुसूर्यायुतप्रभं ॥ अर्द्धाश्विकासमायुक्तं प्रविभक्तविभूषणं ॥ कोटिकर्ण्यलावरायं सदाषोडशवार्धिकं ॥ म
दस्मितमुखाम्भोजं त्रिनेत्रं चतुशेखरं ॥ दिव्यावरप्रणालेयदिव्याभरणाभूषितं ॥ पानपात्रं च विभुद्रां त्रिभूले पुलकं करैः ॥ विशां
संसिद्धि विभ्राणं सदानन्दमुखेभरां ॥ महाबोधादिताशेखदेवतागणसेवितां ॥ एवं चित्रासुजे ध्यायेदूर्ध्वनारीश्वरं शिवं ॥ गुरुवम्बास्मरेद्देविस्त्री
रूपम्याविचिन्तयेत् ॥ अथवानिष्कलन्ध्यायेत्सच्चिदानन्दलक्षणां ॥ सर्वतेजोमयदेविसचराचरविग्रहं ॥ ॥ उमामहेश्वरस्य ध्यानं ॥
उर्ध्वचन्द्रासने ब्रह्मो जगत्खरोनुमणितः ॥ कुराडालं कृतसोम्यादिभुजादीयचर्मकतः ॥ वामो हस्तसुहृयो मावामाणि निगूढकः ॥
मिथुनं वीक्ष्य मानसो याम्यहस्तस्थितोत्पलः ॥ देवीचाकरो भिष्टः स्वधाकोदर्यरो यरो ॥ विधेयशास्त्रविद्भिर्हृदि उमामहेश्वरः ॥
॥ ॥ अर्द्धनुयुक्तैः सर्वलक्षणाभूषितः ॥ इकारार्द्धं जगज्जुटं संप्रोक्तं चतुर्भूषितं ॥ उमार्द्धेति वक्तुः प्रोक्तः सितं कमलकनथा ॥
भस्मोद्भूतधम्मनु अर्द्धकुं कुमभूषितं ॥ नागो यवीतकं त्वर्द्धमर्द्धहारविभूषितं ॥ नामार्द्धं तुलनः प्रोक्तो घनयीनसुवतुलः ॥ उमार्द्ध
नुप्रनिर्दिष्टं सुवस्त्रेण विवेष्टितं ॥ मेखलाजत्रनिर्दिष्टे वज्रवेदुर्यभूषितः ॥ अर्द्धलिंगं महेशस्य सूर्यमेखलमणितं ॥ यादस्तु देव

ध्यान •

देवस्य सप्तपद्मोपरिस्थितः॥ सारक्तस्तथावामोमञ्जीरेण विभूषितः॥ विश्रुतमक्षसुत्रचुडभयोः सवयोः स्थितः॥ दूर्योधनोत्तमयोः क्रमुजयो
 रयस्ययोः॥ ॥ भवानीश्वरध्यानं॥ पाशांकुशभयाभीष्टधरांगौरीं जवरुगां॥ मृगतंकाभयाभीष्टधरस्वरूपनिभं शिवं॥ ॥ शंकरनारायण
 स्थानं॥ जटाईमुकुटोर्ध्वेन चार्द्धलिंगेन वान्वितं॥ अर्द्धे तु भूषणसंयुक्तं मध्ये येकजसंस्थितं॥ चतुर्बाहु महात्मानो जननोर्द्धे तु भूषितं॥ अ
 क्षमालात्रिशूलं च चक्रं शंखसुविक्रमं॥ दक्षिणेन तु वामस्य विभ्राणामधो दुर्धतः॥ पुंस्त्रीरूपकं कुर्याद्विवनारायणात्मकं॥ ॥ वक्ष्यामि
 वात्मकस्थानं॥ शंखचक्रधरो तस्य दौ प्रोक्तौ युहवौ युरः॥ वामनौ हारकेयूरकोटिरमणिभूषितौ॥ उपासकौ समीपस्थौ प्रभोर्ब्रह्मा
 शिवात्मकौ॥ ॥ नन्दिकेश्वरस्थानं॥ उर्द्ध्वे त्रिनेत्रे द्विभुजः सौम्यास्तनन्दिकेश्वरः॥ वामे त्रिशूलमृदक्षे वाक्षमालासमन्वितः॥ ॥
 युवायक्षोजटारीचरक्तकाये द्विवाहुकः॥ साक्षमालात्रिशूलोचनन्दिकेशोद्धारपालकः॥ ॥ चतुर्भुजामहातेजाकिरीटिकुरालो
 ज्वलः॥ विशालनयनद्विगंयूरोनुमिभसन्निभः॥ हारनूपुरसंयुक्तो सर्वाभरणाभूषितः॥ दरात्रिशूलं दूर्ध्वे रासौम्यकाशं च दर्परां॥
 वडमालाभरद्विगंकयिस्थं च महागलं॥ ॥ स्कन्दस्थानं॥ यत्नेन नगरे कार्यः पुरे वाथ घडाननं॥ भुजैर्वा दशभिः युक्तः स्कन्दो मुख्य सु
 रूपतः॥ शक्तीषु पाशानि त्रिशतत्रयैस्तर्जनीयुतः॥ शान्ता च दक्षिणे रत्नेषां त्रिर्वा मे करे तथा॥ शिखिपिङ्गुधनुः खेटपदाकाभयकुक्कु

संग्रह

७९

टैः॥ गौराक्षत्रेथावाशयो रकवक्त्रप्रशस्यते॥ विभुशक्त्यसि वज्राणि दक्षशरां च खेटकं॥ यथाक्रमं सदा बद्धिर्दक्षिणेन त्रयाणिभिः॥ ग्रा
 मेवादिवारणे द्विभुजाश्चैव वक्त्रकं॥ विभुशक्तिशंकरेयाम्येतामुचुत्तथोत्तरो॥ रक्तांगोरक्तवस्त्रश्च बालरूपोऽथ मासलः॥ शिखारूढ
 क्लृप्तार्द्धां सर्वालंकारभूषितः॥ ॥ शिखारूढोरक्तवस्त्रो बालरूपोऽथ मासलः॥ स्कन्दो रूपाभयाभीतिशक्ति कुक्कुटः पाशिकः॥ ॥
 एकवक्त्रं द्विनेत्रं चरक्तवर्णं रूपाग्रभं॥ मुसिवज्रा तथा शक्तिखड्गघराचक्रकुक्कुटः॥ षड्भुजामयूरारूढं वाहरोद्धारपालकः॥ स्कन्द
 सिद्धियजे देवगौरीयुत्रसुते जसं॥ ॥ हृषभस्थानं॥ त्रिनेत्रः कम्बलोयेता घराचामरभूषितः॥ शाखालक्ष्मं प्रकुर्वीत हृषभ
 स्तौषिकं॥ ॥ हृषो नन्दं त्रिनेत्रं चतुर्बाहुर्महाभुजः॥ सिंहरा रूपासंकाशवाद्युचर्मरिव दृढः॥ त्रिशूलमिन्द्रियाले च करयोस्त
 स्तौषिकं॥ ॥ भृङ्गीकस्थानं॥ कृष्णशिरावनङ्गं गत्व स्थिचर्मवगुणितः॥ बृहद्रूपः शीखी हृष्टः क्षामकुक्षिसुपाण्डवः॥ त्रिने
 त्रिशूलयागिश्च कोपिनीष्टकूर्चकः॥ मृगिरीटिगणश्चैव नित्यनृत्यं शिवाग्रतः॥ ॥ कृष्णशिरावनभृङ्गिस्त्रिनेत्रः साक्षश्च लभु
 तः॥ सुस्थिचर्मवनङ्गो भृङ्गिरीति च नृत्यवान्॥ ॥ वीरभद्रस्थानं॥ ताक्षो मरकतप्रस्थः कोशिकाकारनाशिका॥ चतुर्भु
 जस्तुल्योक्तो हतनेत्रमुखस्तथा॥ गजोत्तमानुचरणाः पक्षद्वयविभूषितः॥ प्रभासस्थानसौवर्गिकलापेण विवर्जितः॥ सुं

नचयूराकुम्भश्चकरयोस्तसंस्थितौ ॥ करद्वयं सं प्रोक्तं तथा विरचितां जनिः ॥ सदा स्य भगवो यष्टे रुक्मकुम्भधरौ करौ ॥ न स्थितौ संस्थितौ वापि
 देवया दधरावुभौ ॥ किंचिद्वस्त्रोदरः प्रोक्तः सर्वाभरणाभूषितः ॥ उर्ध्वजुष्टधरद्विद्यं चोरगेन निवन्धनात् ॥ प्रशन्नास्य धरद्वे विद्विष्यनेत्रध
 रं शुभं ॥ नालयत्र धरद्विष्यं वामकर्णो मनोहरं ॥ दक्षिणो लम्बकर्णो स्याद्दूषरो न विवर्जितं ॥ द्विभुजं वीरायाणां च नागयज्ञो यवीति
 नं ॥ वामाचयति ताजं घातना न दक्षिणां भवेत् ॥ उत्तरीय निवर्द्धं च जानुदक्षिणा वन्धनं ॥ ग्रंथं कंकरी चोभौ भुजं गेय रमेश्वरि
 ॥ दिगम्बरश्चोद्ध्वजो महासिंहासनस्थितः ॥ ॥ यंच महाप्रेतानां ध्यानानि ॥ ॥ ब्रह्मप्रेतस्य ध्यानं ॥ योताभं चतुराननं मृगपते
 श्वम्भाम्बरं सञ्जटाजूटावद्धकिरीटिनं सुदधतं कृष्णां जिनाकल्पितं ॥ स्कन्धावस्थितयोगयत्ने मम लं वै मुं जक्षां चो विभुं हंसस्थां कम
 लासनेन च महाप्रेतं प्रजानां यतिं ॥ दर्भकृष्णनिजदक्षयाणि नाचाज्यपात्रकमण्डलुपुनः ॥ ककुभ्रवो दधतमं न्याणि नाप्रेतरूपवि
 धिमाभजामहे ॥ ॥ विष्णुप्रेतस्य ध्यानं ॥ वैकुण्ठकमलासने नगरुडस्थं नीलमेघप्रभं शीर्षाधनकिरीटमुज्ज्वलगले रेखातृतीया
 चितं ॥ चक्रं तोसरं संचदक्षिणाकराभ्यां धारयन्तं क्रमादामाभ्यां च गदां दं खलु महाप्रेतं हरितं भजे ॥ ॥ रुद्रप्रेतस्य ध्यानं ॥ स्फूर्जच्चतु
 निभं तृतीयनयनं सूर्यात्तरीयं प्रभुं शीर्षावद्धजटाकलाय मकुटं रुद्रमृगस्य चतं ॥ दक्षाभ्यां कमलं वरं च दधतं नित्यं कराभ्यां मुद्रा

संग्रह
७२

वामाभ्यां च कमण्डलुं ननु महाप्रेतं त्रिशूलं भजे ॥ ॥ ईश्वरप्रेतस्य ध्यानं ॥ शरश्चतुर्निभाश्चतुर्भुजः स्वराजमौलिः स्फुरद्वाघचर्माम्बरः स
 र्यमासीत् ॥ जटाजूटवर्द्धदधानः किरीटं वरं चामुजं दक्षिणाभ्यां कराभ्यां ॥ कपालाभये वामकाभ्यां सुविभुद्वयतस्थिवा मेव यन्नासने
 न ॥ सदा स्मर्यते चेश्वरप्रेतरूपो महत्या यथा शास्त्रमुदा मुच्यते तैः ॥ ॥ सदाशिवप्रेतस्य ध्यानं ॥ कपूराभं त्रिनेत्रं विमलशशिकला
 संलसज्जालदीप्तं व्याघ्रत्वक् ससंदैभुजगयमितयो मोलयाभूषितां गं ॥ शीर्षादिव्यजटाजूटयमितमुकुटं दक्षयुग्मेर्दधानं मा
 लोचनं नमुद्रामितरकरे युगलैर्ज्ञानमुद्राविभूतं ॥ पद्मासीनं चार्द्धचक्रासनेन च सदाशिवं ॥ प्रेतरूपं सदा नौ मिखाभीष्टसिद्धि
 हेतवे ॥ ॥ वेतालस्य ध्यानं ॥ कृष्णवर्णो महाकालं नीलजीमूटसन्निभं ॥ निर्मासं त्रायुसम्पूर्णं दंष्ट्रालं कोटराननं ॥ द्विभुजं च महा
 वीर्यकर्तृमुद्रावरं प्रिये ॥ ॥ मातंगस्य ध्यानं ॥ गदाविभूतं उमरूपा चरुत्तं त्रिलोचनं ॥ कृष्णभभैरवध्याये सर्वविघ्ननिवार
 णं ॥ ॥ चण्डभैरवस्य ध्यानं ॥ वृत्तनेत्रं च पीणां गं पिङ्गभूशमश्चमूर्द्धजं ॥ भ्रुकुटीभीषणां कृष्णं नेलिहानं च द्रष्टुं ॥ कुराडमा
 लाकुलद्विषं कपालाभरणां ज्वलं ॥ नागो यवीति नदीप्रिनागो भरणाभूषितं ॥ वीरासनेन वस्थं च गजचर्मोत्तरीयकं ॥ चतु
 र्दशकरं कास्यं सौम्यव्याघ्रां जिनाम्बरं ॥ शूलसिंहाशक्तिवारां च शान्तिकदक्षिणो करे ॥ खड्गं गवेरकं पाशं चापोभयकपालकं ॥ वि

धारां वामहस्ते च द्वयो गजचर्मतु ॥ मातृभूतास्वितं कुम्भाद्वैरवं शान्तिकारकं ॥ क्षामाशिलाहता वृद्धादिभुजाविह्वतानना ॥ दन्तुराक्षेमकारी
 स्याद्भूमौ जानुकरा स्थिता ॥ यक्षिराय प्रतीक्षाः शक्तिर्याचक्रदृष्टयः ॥ सेंगाश्चास्यामहोदय्यो रूपाणि यारसे ॥ नाशादशुशितश्मश्रु
 : प्रशान्तो योगयदुवान् ॥ योगेश्वरो धवीरश्च सुर्ध्वचन्द्रासने स्थितः ॥ सव्यांगुलिहता कुक्ष्यममम्वं कुंचितांगुलिं ॥ वज्राविनाशहृदये
 धावोत्तानकरद्वये ॥ श्वेतचन्द्रो द्विवाङ्गश्च जटीटं काक्षमालिकं ॥ पुच्छरो दण्डकारी चैकाग्र्यं चरोऽश्वरो महान् ॥ चरोऽश्वरं रक्त
 वर्णं त्रिनेत्रं रक्तवाससं ॥ स्फटिकाक्षस्रजं भूतलं दक्षिणो वाध उर्ध्वयोः ॥ करयोर्ध्वमयोऽप्यपि रं कंचैव कमण्डलुं ॥ दधत्तं चतुस्रक
 लं विलसद्देव्यं स्मरेत् ॥ चरोऽश्वरं रक्ततनुं त्रिनेत्रं रक्ताशुकाग्रं हृदि भावयामि ॥ टंकत्रिभूतं स्फटिकाक्षमालां कमण्डलुं वि
 भ्रतमिनुवृडं ॥ श्रव्यात्कपर्दकलिते तु कलः कलातु भूलाक्षसूत्रचक्रमण्डलुं टंकं ईशव ॥ रक्ताभवर्णं मरणो नुरागं कजस्थ
 नेत्रत्रयोऽवसितवक्त्रं सरोरुहो वः ॥ रुद्राग्निमभवचराडकजुलाभं भयानकं ॥ टंकभूलधरं रौद्रं चतुर्वक्त्रं चतुर्भुजं ॥ मुख्यांग
 रा महाश्वात्तारक्तछादशलोचनं ॥ जटामुकुटखरोऽनुमण्डितं फणिकंकनं ॥ आलयशो यवीतं च साक्षसूत्रकमण्डलुं ॥ श्वेत
 यश्चासनासीनं भक्तिप्रज्वलितासने ॥ कृष्णचतुर्मुखस्त्राश्च चरोऽभयाक्षसूत्रवान् ॥ कमण्डलुधरः शूलिव्याघ्रचर्महिभू

संग्रह
७३

धारां ॥ कृष्णचतुर्मुखं अक्षं चराटं काक्षसूत्रवान् ॥ भूलकमण्डलुं वामे व्याघ्रचर्महिभूधरां ॥ शेषमद्भुतस्य लुक
 लचराटमदृहसिने ॥ द्विभुजैकमुखं श्यामं खड्गोत्पलविधारिणं ॥ भोगत्रयास्वितं रौद्रं यत्र मध्ये विचिन्तये ॥ ध्यायेन्न वा मुदा
 भासं चतुर्वक्त्रं चतुर्भुजं ॥ अक्षं चतुर्जटा मूढं दीप्तास्प फणिकंकरां ॥ भूलटं को घतहस्तं कमण्डलुक्षमालिनं ॥ महोरगो य
 वीतं च प्रशान्तिविनाशनं ॥ कृत्वा प्राणायामस्थं चराटन्तत्र निवेशयेत् ॥ चराटस्थानं ॥ सर्वस्थूलं नीलांगरक्तलो
 चनं ॥ दृष्टाकरालवदनं दं मरुखड्गधारिणं ॥ राक्षसाभूतवेतालाः पिशाचा यरिवारिताः ॥ ज्वालामाला कुलदेहायुगान्ता
 दित्यने जसा ॥ प्रावाणकुलचरोऽशमण्डले तिष्ठनायकं ॥ यथा विद्वानुसारेण भैरवं संप्रमादितं ॥ तन्मे दीप्तं मया दत्तं
 हनुगहचेतसा ॥ भूलधराधनुर्धारां मुद्रातत्र प्रदर्शये ॥ चराटरूपतमत्कभ्यं कञ्जलं चैकवक्त्रकं ॥ त्रिनेत्रं पिंगनयनं
 चन्द्रार्धमुकुटोच्चलं ॥ टंकभूलधरदेवं मत्स्यमण्डलुधारिणं ॥ ज्वलन्तं भासुरदेवं वद्वयमासने स्थितं ॥ एवं चरोऽश्वरदेवं
 सर्वनिर्मल्यग्राहकं ॥ दुरितविघ्ननाशाय चराटनाथ नमोस्तुते ॥ मारणाचराटस्थानं ॥ चक्रेश्वरी मध्यगा च चराटलीजु
 हृष्टिका ॥ नीलवर्णां जनी काली एकवक्त्रा त्रिलोचना ॥ दशरौद्रकराली च त्वर्बलमोदरी पिवा ॥ रुद्राहाडा हिभूवांगी व्या

संग्रह
७४

संग्रह
७४

बलीबलयेयेतनाभिलावमृणाविनीं॥रत्नदीपमयेदीपसिंहासनसमन्विते॥प्रस्फुरत्कमलाहं ध्यायेत्तांभवगोहिनां॥॥३॥
 चरायाध्यानं॥तत्प्रचामीकलावर्णानानाद्युष्माणशोभितादिव्यवस्त्रपरीधानादिव्याभरणाशोभिता॥किरीटिकराजकोरैःकेयूर
 मणिनूपुरा॥रत्नमालाविचित्रेराहारमालावलम्बिते॥अष्टदशभुजाकान्तापीनवक्षस्तनूरुहा॥सर्वालंकारसंयुक्तातडिको
 रिसमप्रभा॥खड्गैसरंतथाचक्रं वज्रं कुशधराश्रभा॥वरदण्डमहहस्ताश्रुलपात्रसुशोभिता॥दक्षिणोत्तरकलापतायथाशोभात
 थाश्रभा॥केटकन्धनुहस्ताचगदाधरासुशोभिता॥पाशंचतर्जनीहस्ताखड्गकेशपाशकं॥विभुमुद्रातथासिद्धिसिंहासनोप
 रिस्थिता॥अधस्तात्वाशिरश्चिह्नमहिषंचमहासुरा॥तद्ग्रीवाग्निरर्गतोदैत्यमहाबलपराक्रमः॥भेदयन्निविश्रुतेनविधत्तासाशि
 रोरुहा॥सबन्धात्वामहादेवीसर्वकामफलप्रदा॥शेषाष्टोडशहस्ताखड्गगडमहम्बिता॥रुद्रचराण्यप्रचराण्यचराण्यचराण्य
 यिका॥चराण्यचरावतीचैवचराण्यरूपातिचरिका॥लोचनाभानुनाक्षभानीलाश्रुलाचधुमिका॥पीतातुपाण्यजाजेयाश्रीलीलुप्ता
 हरिस्थिता॥सपरिवारसमायुक्तामायान्तमिहमराणे॥॥३॥चराण्यमहादेवीध्यायेज्जगवतीशिवा॥तत्प्रचामीकराभासावि
 शुक्तोरिसमप्रभा॥पीनवक्षस्तलाभोगात्रिनेत्राचारुधारिणी॥किरीटिकराजधरीकेयूरामणिनूपुरा॥रत्नमालाविचित्रेराः

संग्रह
७५

हारमालावलम्बिनी॥अष्टदशभुजाकान्तादिव्यवस्त्रांगभूषिता॥खड्गमृणान्तथाचक्रं वज्रं कुशधराधरं॥उमहंश्रुलपात्रंचदक्षि
 णोत्तरविराजिता॥केटकन्धनुगदाधरापाशंखड्गं गतर्जनी॥दैत्यस्यकेशपाशंचविभुहस्तेचवामके॥सिंहासनसमाह्वयमहिषा
 वादनर्जिता॥महिषासुरनिहन्तिचसर्वदैत्यविनाशिनी॥शेषाष्टोडशहस्ताखड्गगडमहंविता॥रुद्रचराण्यप्रचराण्यचराण्य
 प्राचराण्ययिका॥चराण्यचरावतीचैवचराण्यरूपातिचरिका॥॥जयजूरसखरोनुमुकुटत्रेयभूषिता॥सहितानागहो
 रास्वर्णहारविराजिता॥भूलंखड्गं चरुं चक्रमृणान्तथैवच॥शक्तिवज्रंचदण्डचनित्यदक्षिणबाहुभिः॥विभ्रतीलनतदेवीवि
 काशीदशनाम्ब्यः॥खेटकंचर्मबाणंचपाशमंकुशमेवच॥घण्टापरश्चमुशलंविभ्रतीवामपाशिता॥दक्षिणोत्तरपाशाणि
 नायानपात्रकं॥सुरायूरांचशिरसा मराण्यानिविदेशमात॥भिन्नांजनचयप्रख्याप्रचराण्यसिंहवाहिनी॥रक्तनेत्रामहाकाया
 मुक्ताष्टदशयुग्मभिः॥॥द्यौरानुर्वाहलक्ष्मामंमहाभीमांचतुर्भुजां॥शंखचक्रधनुर्बाणान्धारत्रीमहोमुखी॥सिंहासन
 गतादेवीविश्वेश्वर्यप्रदायिनी॥॥नवदुर्गाध्यानं॥हेमप्रख्यमिदुखरातुमौलींशंखाभीलमीतिहस्तात्रिनेत्रां॥हेमाव्र
 स्थांपीतवस्त्रांप्रशन्नांदेवीनुर्गादिव्यरूपांचमामि॥॥अरिशंखकृपाणाखेटवाणान्सधनुःश्रुलकतर्जनीर्दधाना॥भवतां

७६
ध्यान

महियो नमो गसंस्था वनदुर्वासदशी श्रियोस्तु दुर्गा ॥ चक्रदरे खड्गखेटकशरका मुकुंभभूजसंज्ञककपालैः ॥ यद्विमुशालकु
न्ननन्दकवलयागदाभिसिंहालशङ्खारव्यैः ॥ इयद्विक्लतभुजाद्या माहिककेशोलजलदसंकाशा ॥ सिंहस्थाताग्निनिभाय प्रस्थाप
वाधमरकटप्रख्या ॥ व्याघ्रत्वकपरिधाना सर्वाभरणा न्विता त्रिनेत्रोवा ॥ अहिकलितनीलकुंचितकुन्नेन विमलकिरीटश
शिकला ॥ ॥ सूर्यमयवलये नूपुरकांचिकेयूरहारभिन्ना गी ॥ सुरदिति जायें भयभयदाभ्येया कात्यायनी प्रयोगविधौ
॥ ॥ सौवर्णां बुजमध्यगां त्रिनयनां सौहामिनीं सन्निभां चक्रं शंखवराभयानिदधती मिनीः कलां विभ्रती ॥ ग्रैवेयांगदहा
रकुण्डलधरा माखरा मायेस्तुतां ॥ ध्यायेद्दिन्यानिवाशिनीं शशिमुखीया श्वस्थपंचाननां ॥ ॥ कालपावकसन्निभां कलि
ताई चक्रशिरोरुहां भालनेत्रविभीषणां भयदायि सिंहनिषेदुषीं ॥ चक्रं शंखकृपाणां खेटकचापवारा करोति कां भूजवाहिभुजां
भजे विजिताखिला सुरसैनिकां ॥ ॥ विशुद्धमप्रभावां कनकसरसिजे संस्थितां सत्रिनेत्रां हस्ताभोजैर्दहनी मरिदुरदामीति
संज्ञां क्रमेण स्वर्णां शकान्तिवस्त्रां शशिकलितलसप्रत्यूडं प्रशन्नां पाश्वोद्यत्समृगेनां हृदिवत्सर्पिर्वाहदुर्गा स्मरेह ॥
श्रियो च दुर्गा महियो नमो गस्थितां च दुर्गा दलहृत्बहनी ॥ सचक्रं शंखासिखेटवारा चारानुजंतर्जनीकां वहनी ॥ ॥ चक्र

लंग्रह
७६

शंखकृपाणां खेटकवाराधरसिभूजकानपुंकपात्रसद्विहिका मुशलांककुंभवनन्दकान ॥ सकलैर्बल्यं सदा स्वरभिन्दियात्र
कशक्तिकां विभ्रती जलदधुतिं भीमसिंहसमागतां ॥ श्मामलांकमलस्थितां तयनत्रयोऽवसितां भ्रमां ॥ व्याघ्रचर्मसदंश्रकाम
हिवर्द्धकुतलशोभितां ॥ चन्द्रशोभितशेखरां सुरदानवाभयभीतिदां ॥ ॥ भूतिनी दुर्गा याधाने ॥ विभारणा भूजवारा स्परिदरस
गदाचापपाशान्करागे र्मेघश्यामाकिरीटोन्नतशशिकलाभीषणा भूषणाद्या ॥ सिंहस्था धिरूठा चतस्रभिरासिखेटान्विता
भिः परिता कन्याभिर्भिन्नदैत्या भवतु भवभयधंसिनी भूतिनी च ॥ ॥ आध्याह्नां मृगेनुं सजलजलधरश्यामलां हस्तयन्त्रैः भूज
वारां कृपाणां मरिजलजगदाचापपाशान्बहनीं ॥ चन्द्राक्षं सां त्रिनेत्रां वतभिरसिनाखेटकाभिः प्रताभिः कन्याभिः सेयमानां
प्रतिभयभयदां भूतिनी म्भावयामि ॥ ॥ नीलाभाधरकान्तिमिनुमुकुटां सिंहधिरूठां करैः भूजवारा मसिंहरिन्दरगदावारा
पाशां भुभैः ॥ विभारणा मसिखेटयुक्तसृमिः कन्याभिः कम्पाभिराहृतां नानाभूषणा भूषितां त्रिनयनां दुर्गां भजे हृदि
नीम् ॥ ॥ ध्यायेन्मृगेनुमारूढां सतोयजदहविं ॥ त्रिनेत्रां विभ्रतीं भालं चन्द्रखण्डवतंसितां ॥ दधतीं द्विषतीमीतीं युजीयु
तकरेवतां ॥ देवीमहं भुजांघोरं क्रकटीभीषणाकृतिं ॥ यमंगदाधनुमुरां वामेशं विभ्रतीं क्रमात् ॥ त्रिभूलंकरवारं च विशि

संग्रह
२२

संग्रह
२२

पीताचयागाराजेयाग्रालीठरुहस्थिता॥ मेभिषोथभ्रमांशस्त्रीतेकचक्रमुद्रिका॥ स्थाप्यतत्रेनपंचावाइत्युक्तास्त्वध्यामले
॥ नवदुर्गाप्रतिस्थाप्यपुत्रार्थीपुत्रवाप्नुयात्॥ ॥ रुद्रचरणप्रचरणचचरणेशोचरणनातथा॥ चरणचरणवतीचैवचरणरुपाच
चणिका॥ नवमीचोगचरणिचनवदुर्गाप्रकीर्तिता॥ प्रह्लादशभुजैकानुपीनवशोतुजोरुकासर्वलंकारसंयुक्तासर्वसिद्धिप्रदायिनी
॥ मूर्ध्निनखेरकंदारणमादर्शितर्जनीधनुः॥ धजंडमरुकंयाशंविभ्रतीनामपाणिभिः॥ शक्तिमुद्ररश्मिनिवग्रंशंखमथांकुशं॥ श
लाकांमार्गरोचकन्दानादक्षिणोःकरैः॥ षोडशहस्तासुःसलाकांडमरुविना॥ ॥ नवनदुर्गायाध्यानं॥ कपालपाशांकुशधरांशूल
हस्तांनीलाम्बरांयावतीन्मामि॥ नीलाम्बराभानविशंखयप्रखरुहस्तांभवनेदुच्छां॥ भीमांजिनेत्रांजितकवर्गांदुर्गांस्मरे
द्रजतिभंगरक्षां॥ ॥ सिद्धिचरिकायाध्यानं॥ सिंहकांशशिशोरवरांमरुकरप्रखेश्वतुर्भिर्भुजैःशंखचक्रधनुःशरांश्चदधती
नेत्रैस्त्रिभिःशोभितां॥ आमुक्तागददारकंकशरुगात्कांचीकराभूपुरींदुर्गांदुर्गातितांरिणीभवतुमेरन्तौलसकुला॥ ॥
तस्यास्वरूपं वक्षामि हेमाभासास्वरूपिणी॥ दिनेत्रायौवनस्थाचकुंडीचोदस्थितामताः॥ कृशमध्याविशालाक्षीचारुपीनय
योधरा॥ एकवक्त्रीतुसुग्रीवोवाकुविंशतिसंयुता॥ भूलासिशक्तियुक्ताचवाराखरुयरापि॥ अभयंडमरुचैवद्वित्रिकादक्षि

संग्रह
७८

णोकरो॥ उर्ध्वादिक्रमयोगेनविभ्रतीसोसदासुभा॥ नागपाशान्नाखेटंकुठारांकुशपात्रकं॥ घण्टाध्वजगदादर्शमुद्रंयाशमेवच
॥ तद्वीमहिषःहिनदुष्टाप्रतितमत्तक॥ युहोशतकरःकुंडलम्रीवासम्भवःपुमान्॥ भूजभिन्नोवमद्रुक्तेभूमूर्धलक्षणा
॥ सिंहन्नरोयुधमानःपाशवडोगलेभरं॥ याव्याघ्रावातंसिंहचसाव्याघ्रालीठगासुरी॥ चरणीचोद्यतशक्तैरामशैबल्यनाशि
नी॥ ॥ महिषमर्दिनीध्यानं॥ गारुजेयलसन्निभांमणिमौलिकुराडलमणितां॥ नोमिभारविजोचनांमहिवोत्तमांगनिषेड
धिस्र॥ चक्रशंखरुपाखाखेटकवाराकाम्बुकशूलकान्तर्जनीमणिविभ्रतीन्निजवाकुभिःशशिशेखरां॥ ध्यायेत्ताश्यामांमहा
दुर्गासर्वाभरणाभूषिता॥ जयमुकुटशोभाद्यांस्फुरच्चन्द्रकलास्वितां॥ पीताम्बरधरादेवीमयीनोन्नतकुचद्वयां॥ शंखचक्र
सहस्रांतदधःखरुखेटकौ॥ चापवाराचतदधःसशूलान्तर्जनीमधः॥ ॥ ध्यायेत्कालींमहादेव्ययुद्धवागमहासुखींद
क्षिणोचक्रखरुचवारांशूलान्तथैवच॥ वामेशंखनथाचर्मधनुस्तर्जनिमेवच॥ विभ्रतिचलनतीव्रोमहिषाकृन्निषे
द्वत्वां॥ पीताम्बरधरीधानामयीनोन्नतपयोधरां॥ जयमुकुटशोभाद्यांपितृभूमिमुखावहां॥ ॥ चरिकायाध्यानं॥ हेमा
भांरूपिणींकुर्यात्त्रिनेत्रायौवनस्थितां॥ कुंडामृदीस्थितांचारुकुर्वीमिश्रितिवाकुकां॥ भूलासिशक्तिचक्रांणींयुशस्वे

आयुधाभया॥ इमं शस्त्रिकां वामे सस्ते संविभ्रतां॥ नागपाशखेटकं च कुठारांकुशकार्मुकं॥ घण्टाध्वजगदादर्शमुद्राम्बामहस्तकैः॥
 शाखादिपंचकं तथा दण्डादिगतकं॥ कार्यदशभुजावपि सैव देवी कचिन्मते॥ तदधो महिषद्वचमूर्धायतिनतस्तकः॥ शस्त्रो
 घतकरः कुडस्तुक्रावासम्भवः पुमान्॥ भूलभिन्नो वमदत्तोरक्तभू मूर्धजेक्षणाः॥ सिंहं नखाद्यमानश्च पाशकक्षी गले भुशं॥ ग्रा
 म्याद्याक्रान्तसिंहाचशयाद्यालीढमासुरो॥ चण्डिको घातशस्त्रे मशैयरीणा शशी॥ ॥ सुधासागरमध्यस्थं महदीपं सुशोभनां॥ ल
 भ्यंगकुसुमोपेतं कल्याणशोभितं॥ सद्यताकधजोपेतं भुवचामरराभितं॥ तन्मध्ये स्वर्णपर्यंकं नानारत्नसमन्वितं॥ व
 रिपूरीः स्वर्णकुम्भैः सर्वतः सप्तमावृतं॥ चिन्तयेत्परमां देवीं पूर्या स्वर्णघटोपरि॥ पंचसिंहासनगतां तत्प्रजापूजतप्रभां
 ॥ अतस्ती पुष्पासंकाशां वालार्ककिरणारुणां॥ वराभयधरा देवीं चार्चयन्त शेषरां॥ स्मितप्रशन्नवदनां वेशकाधर
 यज्ञवां॥ ॥ धम्मिः त्रसंयतस्यान्नाविधौ आधौ १ मयरीं कलां॥ केशान्तेति लक स्पोर्द्धे दधती सुमनोहरां॥ मणिपूरः न स
 दृष्टगण्डां कुरुत मण्डिता॥ सज्योतिः कर्णपूराभ्यां कर्णावापूर्यसंगता॥ सुवर्णमणिमणिमणिनागहारविराजिता॥ सुशुभ
 धिभिः पद्मैरसुरैरिति सुन्दरी॥ मालाविभ्रतिग्रीवायारत्नकेयुरधारिणी॥ मरणा लायतदृत्त सुबाह्वभिः कामलेः भुजेः राजती

कंचकोयेतापी नान्ततयमोधरा॥ क्षीरामध्यापीतवस्त्राविवली मध्यभूषिता॥ भूलंबज्रचवारांचखट्वां शक्तिनथैव च॥ दक्षिणोः पाणि
 मिर्देवी गृहीत्वा दिविराजिता॥ गदां घण्टां च चायं च चर्मशंखनथैव च॥ उर्ध्वदिक्मतो देवी दधती वासपाणिभिः॥ सिंहस्योपरि
 तिष्ठन्ति व्याघ्रचर्मणि कौशिकी॥ विभ्रतीरुयमतुलंससुरस्त्रिवमोहनं॥ ॥ अष्टदशभुजैः कान्तःपीनवक्षेस्थलो रका॥ उर्ध्वजं फे
 रकं घण्टा मादर्शनं जनीन्धनुं॥ धजं डमरुकं पाशं विभ्रती वामकेततः॥ शक्तिमुद्रश्च लच वज्रखट्वा मथांकुशं॥ शरं च कशलाकां
 चरुतैरवायुधैर्युतः॥ शेषाः षोडशहस्ता चतर्जनी डमरुम्विना॥ रुद्रचण्डाप्रचण्डा च चण्डोगा चण्डनायिका॥ चण्डा चण्डवती चैव
 चण्डरूपाति चण्डिका॥ नवमी चोग्रचण्डा च मध्यस्था च प्रकीर्तिता॥ लोचनां गारुणा कृष्णानीला भुक्ता च धूमकापीता च पाण्डुरारक्ता
 लीळहस्ता रुद्रिस्थिता॥ ॥ चामुण्डाया ध्यानं॥ नीलोत्पलदलश्यामा चतुर्बाहुसमन्विता॥ खट्वांगचतुहासं च विभ्रती दक्षिणोकरे॥
 वामे चर्मव्याशं च उर्ध्वो भावतः पुनः॥ दधती मुरा मालां च व्याघ्रचर्मधराम्बरा॥ कशंगी दीर्घदंष्ट्रा च मुनिदीर्घाति भीषणा॥
 लोलजिह्वा निमग्नारक्तनयना च भीषणा॥ कवचवाहनासीन कथिता सर्वमङ्गला॥ प्रतिमालक्षणां सम्यक् कथयामि यथा भवे
 त्॥ सिंहपद्मासनासौ म्या जयमुकुटमण्डिता॥ भूनाक्षसूत्रवरदा कमण्डलुकराभ्यां॥ चतुर्भुजा समाख्याता तथा बाह्वभुजां

भरणा॥ वरदं चाभयं खड्गं मक्षसूत्रं च दक्षिणो॥ दूर्योणीं शूलं चायं च चतुर्थं फेटकं भवेत्॥ एवं चतुर्भुजा देवी मंगला सर्व मंगला॥ ॥ दं
 द्वाकोटि विसंकरा सुरदासा आन्ध्र करे स्थिता॥ खड्गो गति नि गूढ दक्षिण करे वा मेनपा शीशिरः॥ श्यामापिङ्गल मूर्ध्ना भय करी शार्ङ्गल च
 र्मावृता॥ चामुणा शववाहिनी जयविधौ ध्येया सदा साधकैः॥ ॥ चामुणा चण्डरूपा च घोरदंष्ट्र कलौ निनी॥ रक्तवर्णा धरा देवी जवाकुसुम
 सन्निभा॥ दाडिमी युष्मसंकाशां सूर्यकोटि समप्रभा॥ पिङ्गभू पिङ्गकेशं चरत्काक्षी च त्रिलोचनी॥ सुखा कंकालरूपा च दुर्ध्वकेशी च यदु
 जां॥ सूर्यसर्वांग भूषां गी हाज भरणा भूषितां॥ मुरा माता धरी रौद्री व्याघ्रो सुकटि भूषिणी॥ खड्ग फेटक हस्तं च उमरु खड्गं गमेव च॥
 क्लीकपाल धारां च घ्रेत देह स्थिते श्वरी॥ एवं चामुणा महादेवी चर्चिका च नमोस्तुते॥ ॥ कपालकर्तरी शूलपाश भूषा मय मौम्य
 योः॥ गजचर्म भूषा भूषा यद्दोः स्था कूव चर्चिका॥ सैवराष्ट्र भुजा देवी शिरो उमरु काचि ता॥ तेन सारुद्र चामुणा नाये श्वर्य धन्य
 च॥ इयमेव महा लक्ष्मी रूपविहा चतुर्मुखी॥ नृवाजि महिषे भां श्वरा दन्ति च करे स्थिता॥ नर मुरा करान्यत्र शेषदोष च पूर्ववत्
 संकाशा श्वेतवर्णा च श्वेताभरणा मण्डिता॥ पूर्व रूपक सम्यन्त्रे न्य नि रौद्रिका॥ दशबाहु त्रिनेत्रा च शस्त्रा सिं उमरु नृकं॥
 विभ्रती दक्षिणोर्ह स्तैर्वा मघराण च खेटकान्॥ खड्गं च त्रिशूलं च सिद्धि चामुणा का कया॥ सिद्धि योगी श्वरी देवी सर्व सिद्धि प्रदा य

संग्रह
८०

का॥ एतन्मया भवेद् दया पाशां कुश युता रणा॥ भैरवाख्या प्रतिस्थातु भुजा दश भूषिता॥ वेताल शकिनी गडका कोचूक दिवाकुला॥ एता सर्वा
 श्मशानस्था महामासा ग्रभोजना॥ आशाह कमिदं ध्यात शेष भेद स्तु विस्तरः॥ ॥ कात्यायनी ध्यानं॥ कर कमल विमल विराज चक्र शंखा
 सिं शूल पारिलसित किरीट पारिना नेक दैत्या॥ त्रिनयन लसितो गी देव सिद्धादि दूज्या पवन सख निभां गी यानु कात्यायनी वः॥ ॥
 हृदय दुर्गा ध्यानं॥ चक्र शंख धनुर्बाणा शर खड्ग सिखेटकान्॥ विभ्रती सर्व भूषा बां दुर्गा स्वर्ण प्रभाम्भजेत्॥ ॥ सुभद्रा ध्यानं
 ॥ हे मत प्राणि भा देवी चण्डिका चण्डा विक्रमा॥ कात्यायनी महादेवी दुर्गा दुर्गा निर्नाशिनी॥ सर्वालंकार भूषां गी पीनोन्नत यमो धरा॥ दि
 व्यवस्त्र धरा देवी सर्व लक्षणा संयुता॥ क्रोध रूप धरा देवी त्रिनेत्रा चारु हासिनी॥ जाम्बवतै जसंभूता नमस्ते शैल नन्दिनी॥ खड्ग बाण तथा
 शक्ति त्रिशूलं च दक्षिणो॥ फल धृत्वां कुशं पाशं कुटारं मकै करे॥ सिंह महिष समारूढा महिषा तनु धातिनी॥ महादेवा विना शाय स
 र्वशत्रु क्षय करी॥ ॥ महामाया ध्यानं॥ ध्यायेद्दिश्वसनां प्रहास्य वदनां कौचुर्कं तेन प्रभां यमस्थां वरदान पंकज धरां सव्ये सुता
 भीषदां॥ आद्या मुक्ति मभीप्सुभिः परिहृतां करे च मुरा प्रजां स्निग्धा मुचस्तनी पारशिवां शम्भो हरे र्मध्यगां॥ ॥ तत्रैक सागरांत
 स्थं स्वर्गा दीप चिचिन्तयेत्॥ तन्मध्ये रत्नयर्थं करत्न मण्डप संस्थितं॥ आकाश गंगा तोयायै सदैवा संचितं प्रभं॥ तत्पार्थ्य केर त्तम
 प्रं प्रसक्तं सर्वदा शिवं॥ चिन्तयेत्स्वर्गं मातां कं सप्रपाता लनार कं॥ आबल भुवन स्य शिं स्वर्गा वरां च करिणं॥ तत्र स्थितां महामायां

ध्यायेदव्यग्रमानसः॥ शोणाय प्रतीकां मुक्तमूर्धजलविनीं॥ चलत्कांचलसम्बद्धकुरालोज्ज्वलमालिनीं॥ सुवर्णरत्नसम्बद्धकिरीटि
वरधारिणीं॥ भुक्तकृष्णारुणोन्मेषैस्त्रिभिर्भूषितां॥ सन्ध्याताम्रसमप्रख्यकपोलोललोचनीं॥ विषकदाडिमीवीजदन्तां
वज्रेगुणोज्ज्वलां॥ वन्धुकदन्तवसनांगिरीशभुषैर्नाशिकां॥ कम्बुग्रीवाविशालाक्षीं सूर्यकोटिसमप्रभां॥ चतुर्भुजां विवसनांघी
नोन्नतययोधरां॥ दक्षिणोद्धेननिस्त्रिशं यरणासिद्धसूत्रकं॥ विभुतीमामहत्ताभ्यां मभीतिवरधारिणीं॥ निम्ननाभीं क्रमायत्र
क्षीरामध्याममनोहरां॥ आलसन्नागनासोरुं गूढगुल्फसुपाश्वकं॥ वडयय्यकुसुमनिविडासनराजितां॥ गात्रेण रत्नसम्भ
श्च नम्यशालं व्यसंस्थितां॥ किमिदुसीतिवचनं व्याहरन्तीं मुकुमुकुः॥ यन्वानतं दुरःस्थं निरीक्षन्तीं स्ववाहनं॥ मुक्तावलीस्व
र्णरत्नहारकंकराकादिभिः॥ सर्वैरन्तर्गारगणैरुचनं सम्मिता ननां॥ सूर्यकोटिप्रतीकां सर्वलक्षणासंयुतां॥ ॥ संचिन्म
यां महामायां ब्रह्मविद्यात्रिलोचनां॥ चतुर्भुजोद्दिपादाश्च समाचतययोधरां॥ रक्तकिंजल्कसंकाशां सहस्रसूर्यसमन्वितां॥ पाशां
कुशधरानित्यानित्योत्सवसमन्वितां आराध्यवज्रभिद्देवैः पूजितां सुरमानवैः॥ ॥ सिंहस्थां कपितां कृष्णोपीनोत्तुंगययोधरां
॥ चतुर्भुजां चारुयक्तां नीलोत्पलधरां यरां॥ वरदाभयदां स्वकृत्स्नां सर्वगुणान्वितां॥ आरक्तनयनां चारुमुक्तकेशीं मनोहरां॥ इ
ष्टादशोत्तुष्टावमहामायां प्रजापतिः॥ ॥ संपानं हेमकाव्यनुरक्तवर्णा भयं करी॥ असिचर्मभयं रौद्रं भुजानं मन

संग्रह
८९

जामिषं॥ महोद्भासा योगिनीं नु महामाया स्वरूपिणीं॥ ॥ मुम्बिकाया ध्यानं॥ उग्रजास्वत्समाभां विजितजवामिन्दुखरावतद्वद्योत
न्यौलं विनेत्रां विविधमणिलसत्कुरालां यप्रगां च॥ हारगैवेयकां चीगुणामणिबलयाधैर्बिचित्रां म्बराद्यामम्बायां कुशाक्षभयक
रकमलां मुम्बिकां नान्त्रमासि॥ ॥ अनले मुम्बिकादेवी सूलसूत्राक्षधारिणी॥ रक्तवर्णा यहारेण पूजनास्वनाभ्या॥ ॥ उग्रदाहि
त्यसंकाशां स्रग्धरास्मरमुखीं भजेत्॥ पाशां कुशां भयावराद्धती जगदम्बिकां॥ ॥ सदेक्षसागरान्स्थं स्वर्णदीपं विचिन्तयेत्॥
तन्मध्ये रत्नयय्यं करत्नमणिलमणितं॥ आकाशगंगातोयाधैः सदैव सेवितं भुजां॥ तन्मध्ये केरकपद्मं यशस्वं सर्वदा शिवं॥ चिन्तयेत्स्व
र्णमालां कसप्रपातालमानकं॥ आबलभुवत्पर्शयप्रचचलकर्णिकं॥ तत्र स्थितां महामायां ध्यायेद्देवाग्रमानसः॥ शोणारत्नप्रतीका
शां मुक्तमूर्धजलेविनीं॥ चलत्कांचलसाराक्षकुरालोज्ज्वलशालिनीं॥ सुवर्णरत्नसम्बद्धकिरीटसूत्रधारिणीं॥ भुक्तकृष्णारुणोन्मेषैस्त्रि
भिर्भूषितां॥ सन्ध्याचन्द्रमसः प्रख्यकपोलोललोचनीं॥ विषकदाडिमीवीजदन्तां भुभुगुणोज्ज्वलां॥ वन्धुकदन्तवसनां
क्षीलीखग्रभनाशिकां॥ कम्बुग्रीवां विशालाक्षीं सूर्यकोटिसमप्रभां॥ चतुर्भुजां विवसनांघीनोन्नतययोधरां॥ दक्षिणोद्धेननिस्त्रि
शं यरेणासिद्धसूत्रकं॥ विभुतीमामहत्ताचैभ्यामभीतिवरदायिनीं॥ निम्ननाभिः क्रमायातक्षीरामध्यामनोरमां॥ आनम्रनाग
णोगुप्तगुल्फसुपाश्वर्णिकां॥ वडयय्यकुलनिविडासनराजितां॥ गात्रेण रत्नसम्भं च सम्यगालं व्यसंस्थितां॥ किमिदुसीतिवच

ध्यानं

नं व्याहरन्ति मुकुटं ॥ पंचाननसुरः संस्थानिरीक्षन्ति स्ववाहनं ॥ मुक्तावलीस्वर्णरत्नहारकं करकादिभिः ॥ सर्वैरलंकारगुरौ
ज्वलन्तौ सस्मिताननां ॥ सूर्यकोटिप्रतीकाशो सर्वालंकासंयुतां ॥ नवयौवनसंयन्ना तथा सर्वांगसुन्दरीं ॥ तुम्बेश्वरी ध्यानं ॥
तुम्बेश्वरी महादेवी दुर्गा दुर्गा त्रिनाशिनी ॥ जवादाडिमसंकाशा ज्वलदस्त्रिप्रवर्तनी ॥ दिव्यालंकारभूषांगी हारमात्रा वनम्विनी
॥ अष्टादशभुजा कान्तापी नान्यतस्तनूरुहा ॥ खड्गशक्तिस्तथा वाराचोक्रशं मुक्तरत्ना ॥ वज्रचैव शलाका च चक्रभूषां च दक्षि
णो ॥ खेटकं पाशगण्डी वंतर्जनी तथैराभुजं ॥ उमरुतांगलोकाय धारयेदामके भुजो ॥ सिंहमहिषासनो देवी प्रत्यालीठस्थि
तेश्वरी ॥ महिषामस्तजन्ति न्यभूजकक्षं च घातनी ॥ महासुरो महावीर्य महावलपराक्रम ॥ ध्यायमाना महादेवी तुम्बेश्वर्य
ते नमः ॥ ॥ रक्ताश्रीतुम्बेश्वरी हरि महिषस्तमा कान्तिनी भूजघातिनी ॥ वाहं स्यात्सापि मध्ये त्वमस्य सिसुकरे शक्तिवारां भूषां
च ॥ दक्षमुक्तरवज्रभरति भूषां कान्तिभूजं सचक्रं वामे खेटं सुपाशं दनुजकुलहर्तं चायसंतर्जयामि ॥ निर्माल्यं तथैरा
केतुमुलकलमुतालां गुलंकाय वासा चन्द्रनेत्राः शिरस्थं सकलतमहरं भैरवी विदुः कृपा ॥ कायखड्गं गहस्तासुरस्युमथनी
चराचरा गुरुपीता देवी नैमिति त्यं सकलभयहरा शत्रुदर्या भक्ताली ॥ ॥ इति दुर्गा ध्यानानि ॥ ॥ ॥
अथ दुर्गाप्रायदेवता ध्यानानि ॥ ॥ प्रातःकालसंन्याया ध्यानं ॥ पीतापीताम्बरापीतां स्वस्तिभूषा नुलेपनां ॥ तडिकोटि

संग्रह
८२

भक्ति द्याह

समाभासां वा नामक्षस्वगुञ्जलां ॥ पुस्तकाद्यं कराम्भोजं वहिषीठे निषेदशां ॥ वाग्मवावागुरोद्भूतां त्रिदशसि सस्मिता स्मरेत् ॥ ॥
मध्याह्नसंन्याया ध्यानं ॥ रक्तां सुरक्तां वरभूषणां कांयाशां कुशमीति वरदधाना ॥ सुचिस्मिता मुद्रयौवनाद्यां कामेश्वरीं संस्मरत वि
नेत्रां ॥ ॥ सायंकालसंन्याया ध्यानं ॥ शुक्लां शुक्लाम्बरा लेयस्वस्तिभूषा विभूषिता जपजूराधरा नेत्रात्रयोदासि सुखायुजां ॥ ईश्वरस्फु
टितदंष्ट्रा च भैरवी रूपमास्थितां ॥ जरायुरितसंकीर्णां लम्बमानययोधरां ॥ पाशां कुशौ पुस्तकं च स्फुटिकाक्षस्वजं करैः ॥ दधानां श
क्तिबीजस्थां पूरो दोर्मराडले स्थितां ॥ ध्यायेदशां यरां शक्तिं शक्तिमद्विनिर्देशवितां भोगमोक्षप्रदाशान्ता मनन्तां ममृते श्वरीं ॥ ॥
मातृकायासानां ध्यानानि ॥ पंचाशत्त्रिपिभिर्बिभक्तमुखदोस्तमध्ये वक्षस्थलां भास्वमौलिनिवेचन्द्रसकलामायी नतुंगस्तनीं ॥ मु
द्रामक्षगुरां सुधाद्यवशां विशां च हस्ताम्बुजैः ॥ विभ्राणां विशदप्रभां त्रिनयनां वाग्देवतामाश्रये ॥ ॥ शरत्पुर्णोत्तुप्रभां सकल
लिपिमयीं नीलवक्रां त्रिनेत्रां शुक्लां लंकारभूषां शशिमुकुरजराजूटयुक्तां प्रशन्तां ॥ पुस्तकं कूर्पाकुं भां वरं मयि दधतीं शु
क्लपद्माम्बराद्यां वाग्देवीं यत्र वक्रां कुचभरणा मितानि चिन्तयेत्साधकैः ॥ ॥ पंचाशद्वर्गा भैरवी विहितवदनं दोः पादयुक्तां शिव
क्षोदेशां भास्वत्कपदी कलितशशिकलामिदुकुन्दवदातां ॥ सुक्षस्वकुम्भाचिन्तालिखितवरकरां त्रीक्षरां यत्र संस्था मद्रा क
ल्यामतुल्यं न जघनभरां भारती तान् नमामि ॥ ॥ हस्तैः यत्र धांगं गुरामथ हरिणां पुस्तकं वरां मातां दं कं शुभ्रं कपालं द

रभमत्तससदकमुमे भवती॥ मुक्ताविभुस्योदस्फटिकतजवाः वधुरैः यश्रुवैस्त्र्यक्षैश्चक्षुःजनम्रांसकलशशिनिभां भारतीतां नमामि॥ ॥ हस्तैर्विभुसरीसिजगदांशख
चक्रानिविष्टां यद्वा दशैकनककलसंमेषा विभुदिलासां॥ वामोत्तुङ्गस्तनमविकलाकल्यमाश्लेषलोभादेकीभूतं वयुरवतुवः पुणरीकाक्षलक्ष्म्याः॥ ॥ वधूककोशनीने
भरविशालमा लांयाशांकुशौचवरदनिजवाहुदण्डे॥ विभ्राणामिदुसकलाभरणां त्रिनेत्रमर्द्धाभिकेशमणिशंवयुं ब्रूयामि॥ ॥ उग्रकोटिदिवाकरयु
तिभटांतुंगोरूपीनस्तनीवद्वाहदुकिरीटहारसनामजीरसंशोभिता॥ विभ्राणां करयुजैर्जवती यथा शाङ्गशोयुक्तकंदिच्छाद्योजगदीश्वरी त्रिनयनार्थद्वानि
यत्रामुखं॥ ॥ विभुदामसमप्रभाहिर्मगिरिपुखेधनुर्भिर्गजैः पुण्डादण्डसमुद्भूतामृताघटे राशिच्यमानामिमां॥ विभ्राणां करपंकजैर्ज
यवटीं यप्रदयेयुक्तकंभास्त्रपत्नसमुज्ज्वलांकुचनतां ध्यायेज्जगतस्वामिनीं॥ ॥ वालार्ककोटिरुचिरां स्फटिकारब्धमालां कोदण्डमिदुजनितं
स्मरपंचवाणान्॥ विशाचहस्तकमलेर्दधतीं त्रिनेत्रां ध्यायत्समस्तजतनीं नवचंद्रचूडाम्॥ ॥ ध्यायेयमक्षवलये सुशरासपाशान्
पद्मद्वयांकुशशरंजवयुलकंच॥ आविभ्रतीं निजकररहणां कुचांतो सत्सोहिनीं त्रिणयनांतरुणन्दचूडाम्॥ ॥ सिद्धकान्तिः
ममिताभभरणं त्रिनेत्रं विशाक्षसूत्रमृगयोतवरं दधानायाश्च स्थितां भगवतीम्॥ पिकाश्च नामो ध्यायेत्कलाजुधतपुलकवर्णा

सग

८३

माली॥ ॥ अक्षमजं हरिणयोतमृदगटंकविशकर्णैर्विरतनधतीं त्रिनेत्रां॥ अर्द्धे दुमौलिमहणा मरविन्दवासां वरौश्वरीं पुणमतस्तनभारनमा॥
॥ ॥ विशारविन्दमुकुरामृतकुम्भयम्रकोमोदकीदरमुदर्शनशोभिहस्तः सौदामिनीमुदिरकान्तिविभातिलक्ष्मीनारायणात्मकमखंडित
मात्ममूर्ति॥ शुभांस्त्रयविलेपमाल्यवसनां शीतांशुखण्डोज्ज्वलां चारब्धामक्षगुणं सुधाद्यकलशं विशांचहस्तां दुजैः॥ विभ्राणां कमला
सतींकुचनतां वाग्देवतां सस्मितां वदेवाग्विभवप्रदां त्रिणयनीं सौभाग्यसंकस्कारीं॥ ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशां शुद्धक्षौमविराजितां॥ मु
क्तावज्रभूरभूषां जयमालीकमण्डलुं॥ पुस्तकं धरदातंच विभ्रतीं यरमेश्वरीं॥ ॥ चन्द्रार्धकितशेखरां त्रिनयनां यंचाशदण्डैः क
मव्याघांगीं शरदिनु कुरुरचिराम्बुजोभारानतां॥ दानचाक्षवटीं सुधारसनकुम्भं शुभं पुस्तकं विभ्राणां करपंकजैर्भगवतीं यप्राप्तनस्थां
स्मरेत्॥ ॥ उग्रतूर्यसहस्राभांयी नोचतययोधरां॥ रक्तमायास्वर्धरां लेपां रक्तभूषणाभूषणां॥ पाशांकुशधनुर्बाणां भास्वत्याः
शिचतुष्टयां॥ लसन्नेत्रवयागूणां मुकुटोज्जसिचचरिकां॥ ॥ भूतनिधिमातृकानां ध्यानानि॥ कुन्दाभासामुरुकुरतटीं शोभिच
न्द्रार्धमौलिहस्ताम्भोजैर्बरजयवतीं पुस्तकं युक्तपालं॥ विभ्राणां नामधुमदलसद्विहलां युग्मनेत्रां देवीं ध्यायेत्त्रिपिमयतनुं यौ
वनं प्राप्स्योभां॥ ॥ कुन्दे नुरुक्तिनसरोजगते नुमौलिः सख्यतीं करसरोजयुगे राविशां॥ सम्यो त्रती कुचभरानमितां गयत्तिर्वा

ध्यान

देवताभवतु नः सताविभूतये ॥ ॥ ध्यायेद्देवतांताममनकमलगां रम्यहंसाधिरूढां कर्पूरक्षोदकुन्दवज्रफरहसितपोच्चसद्देहका
 श्रीं ॥ यीयूषां श्वत्सुमौलीं सकलशशिमुखीं मन्दहास्यां विशावीरा सुधोद्यत्कलशजयवतीं हयप्रैवहन्ती ॥ ॥ यमस्थां कमलयुगाः
 क्षयुक्तकोशहस्तां शशिमुकुटां च भालनेत्रां ॥ मुक्ताभां कुचविनतां मुनीन्द्रसेवां वाग्देवीं भजते बुधाः कवित्वदात्री ॥ ॥ मुक्ताहारल
 सन्ननुः शशिकलासंशो भिरुद्धे खराव्याख्यामक्षरां चरन् कलशं विशावहन्ती करैः ॥ यीनोत्तुंगकुचद्वयप्रतिनमस्था तासि व्रस्थिता
 त्रैलोक्यप्रगता सदा भवतु नो वाचा मधीशा प्रिया ॥ ॥ मूर्तिमातृका न्यासस्य ध्यानं ॥ विशारविन्दमुक्तरामतकुम्भयप्रकोमोदकीद
 रसुदर्शनशोभिहस्तं ॥ सौदामिनीमुदिरकान्तिविभातिलक्ष्मी नारायणात्मकमखण्डितमात्ममूर्ते ॥ ॥ वालामातृका न्यासस्य ध्या
 नं ॥ मुक्तशेखरकुण्डलांगदमणिग्रेवेहारात्मिकादिशोतद्वलयादिकं कणाकटीसूत्रांस्फुरन्मूर्तं ॥ मारिकोपरवत्पुण्ड्रजनन
 मिन्दो कलां विभूती ॥ पाशं सांकुशयुक्तकाक्षचनयान्दक्षोर्द्धवाङ्गभितः ॥ ॥ परामातृका न्यासस्य ध्यानं ॥ अकल्पे
 अक्षां चतुक्लावती ॥ मुद्रा युक्तकलसहाङ्गप्रणामामि यराकलां ॥ ॥ श्रीविद्यामातृका न्यासस्य ध्यानं ॥ श्रीरत्ना
 णिमुकुटवती रत्नतारं करम्यां हस्ताभ्यां जैः सपाशां कुशमदनधरुः शायकैर्विस्फुरन्ती ॥ श्रीयो नोत्तुंगवक्षो रुहत रविलसता

संग्रह

हारोच्चलांगीध्यायेदमो रुहस्थामरुणामिव सनामी श्वरीमी श्वरीणां ॥ ॥ परमहंसमातृका न्यासस्य ध्यानं ॥ श्रीमत्परमात्ममनु
 जंभितवर्णारूपा मानैव गम्ययदवीपरिवीयमातां ॥ विशाक्षसूत्रकलशाब्धचक्रमुद्रावध्यायेत्समस्तजननीं विशदात्रिनेत्रां
 ॥ ॥ हंसमातृका न्यासस्य ध्यानं ॥ उद्यद्गानुस्फुरिततडिकोदौरमर्द्धाभिकेशं पाशभीतिवरदपरअसद्वानंकराजैः ॥ दिव्यरु
 पेर्नवमणिमयैः शोभितं विश्वमूलं शैल्यग्रेयं वयुवरतुलवसच्चन्द्रां विनेत्रां ॥ ॥ वाला न्यासस्य ध्यानं ॥ सिद्धां शिवो
 धिनीं करलसत्पाशांकुशं भैरवीं भक्ताभीष्टवरप्रदानकुशलां संसारवन्धहिदां ॥ यीयूषां बुधिमन्थनोद्वरसां सच्चिद्विदा
 सां परां श्रीरागाधितपादुकां सुविजयां ध्यायजगन्मोहिनीं ॥ ॥ गणेश न्यासस्य ध्यानं ॥ तरुणा रुणा संकाशां गजवक्त्रां त्रिने
 त्रनां ॥ पाशांकुशवराभीतिहस्तान् शक्तिसमन्वितान् ॥ ॥ ग्रह न्यासस्य ध्यानं ॥ रक्तं त्वेत्तन्मथारक्तं यीताम्पीतं च पाण्डुरं ॥ धूम्रं
 ह्येतथा धूमं भावयेद्विपूर्वकां ॥ वामारूपस्तहस्तां श्वदक्षहस्तावरप्रदां ॥ ॥ नक्षत्र न्यासस्य ध्यानं ॥ ज्वलन्कां नो ग्निसंका
 शां वरदाभयपाणय ॥ ततिपश्यो भिनीं मुखोभ्यामुक्तविभूषणां ॥ ॥ योगिनी न्यासस्य ध्यानं ॥ यीतं त्वेत्तन्मथारक्तं स्या
 मरक्तं च कुंकुमं ॥ रक्तं त्वेत्तन्चतुर्बाहुं बलारां कमपूर्वकां ॥ ॥ रक्तारक्तत्रिनेत्रां पञ्चजनभयक्तदूलखदांगहस्तां ॥ वा

मेखेरन्धानां चैरकमपि सुधा पूरितं वैकवक्त्रां ॥ अत्युगमुग्रदंष्ट्रा मरिकुलमथनीं पायसा मे प्रसक्तां करे स्थाने मृताद्यैः परिवृत
वयुषं भावयेडा किनीतां ॥ राशिं न्यासस्य ध्यानं ॥ रक्त चेत हरिद्रा भान्वाण्डु चित्रा न सितान् स्मरेत् ॥ पिशंग पिशंग लौकिक
पूरसित धूम्र भान् ॥ पीठं न्यास्ये स ध्यानं ॥ सित सिरुणा श्याम हरित्योगान् अनुक्रमत् ॥ नवयोनी न्यासस्य ध्यानं ॥ अरु
णा किरण जातैरंजिता सावकासा विधृत जयवटी का पुस्तका भाति हस्ता ॥ इतर करवा बाह्या फलक कक्षार संस्थानि वसतु हृदि वाता
नित्य कल्याण रूपः ॥ राकिनी न्यासस्य ध्यानं ॥ श्यामो भूत्वा ब्रह्मांड मरु क सहितं तीक्ष्ण चक्रं चहन्तीं रक्त त्रिनेत्रां प्रकु
रि वलित सत्कारि के ला किरीट पीसस्था गोड भाक्तां त्यक् हृदयवतीं विन्यसेत्साधकेन्द्रः ॥ कामकला न्यासस्य ध्यानं ॥
प्रकाशमध्यस्थित विध्वरूपां वराभयं सन्धती त्रिनेत्रां ॥ सिद्धरवर्णा मति को मलांगी मर्या मया तत्त्व मयी मुपासे ॥
कामरति न्यासस्य ध्यानं ॥ अधकामा स्मरेद्देवी दृडिमी कुसुमोपमा ॥ वामांगी शक्तिसहिता नृपुष्प वारोक्ष्ण्य कार्मुकाश
क्तयः कुंकुम निभाः सर्वाभरणाभूषिता ॥ नीलोत्पल कलाध्ये सा स्त्रै लोका कर्षण क्षमा ॥ वाग्भवस्य ध्यानं ॥ कर्पूरधवलां
अभ्रपुष्पाभरणाभूषितां ॥ अत्यन्त अभ्रवसनां वज्रमौक्तिक भूषणां ॥ मुक्ता फला मल मणि जयमाता न सत्यतां ॥ पुस्तकं

संग्रह
८५

वरदाने च दधती मभय प्रदां ॥ एव न्याये न्महेशानि सर्वविधाधियो भवेत् ॥ नवकुण्ड निभां देवी मुक्ता जाल विभूषणां ॥ मुद्रा
कपाल विद्याक्षमा तारा जन्म महाभुजां ॥ कामराजस्य ध्यानं ॥ रक्तानंकार सुभगे रक्तगन्धानुलेपनः ॥ रक्तवस्त्रावृतः सम्यक् मध्यः
कामकलात्मना ॥ रक्तपुष्पैश्च विविधैः कुरुमादिभिरर्चयेत् ॥ मूरादिबुल्लरत्नानं स्फुरद्दीपस्वरूपिणीं ॥ वभ्रुककुमौर्त्तुरक्त कान्ति
भूषणाभूषितां ॥ इक्ष्कोदरादपुष्पेषु वराभयलसत्करां ॥ तदीयकान्ति सिरुभविनं भुवनत्रयं ॥ चिन्तयेत्परमेशानि त्रैलोक्यं
मोहयेत्क्षणात् ॥ शक्तिवीजस्य ध्यानं ॥ स्ववत्पीयूषधाराभिर्वर्षन्ती वविहारिणीं ॥ हेमप्रभाभासमानां विद्युन्निजर सुप्रभां ॥
स्फुरच्चन्द्रकला पूर्णा कलशं वरदाभयै ॥ ज्ञानमुद्रां च दधती साक्षाद्मृत रूपिणीं ॥ ध्यायेद्दिग्दहरे न्मेखी नानाकारव्यवस्थितं ॥
वालाया ध्यानं ॥ पुस्तकाभीकरावामेदक्षेस्वरधारिणीं ॥ अंजलि नयनां मायां वागांश्च त्रिपुराश्रया ॥ स्फुरद्दृष्टामपूषे
भां समानां त्रिनेत्रां स्फुरत्सरसि जसंस्थां चन्द्रचूडां हिमाभां ॥ अभयवरदपुष्पाक्षस्रजाद्या नवोठां विधुत विविधभूषामादि
वालाभजामि ॥ स्वरूपा रूपिणी भूत्या सुसुती चारुहासिनी ॥ कृशमध्ये चतुर्बाहुः खण्डे दुक्त शैखरा ॥ त्रिनेत्रा सर्वभू
षाद्या चारुवेशां मनोरमा ॥ याशकुशेषु चापं चपं च वाराधनुर्द्धरा ॥ ब्रह्मविष्णु रुद्र ईशा यं च मण्डन उपादिका ॥ स

यः समुद्यतसहस्रदिवाकरभाविशससूत्रवरदाभयविह्वलतां॥नेत्रोत्पलेस्त्रिभिरलंकृतवस्त्रयमां त्वान्नरभारहचिरां त्रियुरे
भयन्ती॥ ॥प्रमदमरनीलोभधर्मिस्त्रामल युष्मिणी॥ब्रह्मरश्मिस्फुरन्निभमुक्तालेखविराजितां॥मुक्तालेखात्नगरत्वे तिल
कोमुकुटोज्ज्वलां॥विश्रुतमुक्तावज्राणांचतुलेखाकिरीटिनीं॥प्रमदमरनीलाभनयनत्रयराजितां॥सूर्यभास्वन्महारत्नं कण
लोत्पलं कृतायरां॥भुक्ताकारस्फुरन्मुक्ताहारभूषणाभूषितां॥गैवैयाकंकयत्रालिस्फुरत्कान्तिविराजितां॥गंगातरंगकपर्पूरभ्रमा
म्बरविभूषितां॥श्रीखण्डयद्वीसहस्रबाहुवद्वीविराजितां॥कंकणादिनसङ्ख्यामणिबन्धनसत्प्रभां॥प्रवाललिलेताकारपा
नियन्त्रवशोभितां॥वज्रवैद्युत्मुक्तानि मेखलां विमलप्रभां॥रत्नोत्पलदलाकारपादयन्त्रवशोभितां॥नक्षत्रमावासांकाशं यु
क्तासंचारमण्डितां॥वामेनपाणिनैकेनपुस्तकंचापरेणानु॥शुभजंचप्रयच्छन्तीसोधकायवरानने॥शुक्लमालांचवरदंष्ट्रा
पाणिद्वयेनहि॥दधतींचित्रयेद्देवीवश्यभोग्यवाक्प्रदां॥क्षीरकुण्डेनुभवलांप्रशान्तांसंस्परेस्त्रियां॥ ॥भैरवाध्यानं॥ज
वाकुसुमसंकाशामरुणाम्बरविभूषणां॥स्मितधौ नमहामोहां त्रिनेत्रांचतुशेखरां॥विश्वसौन्दर्यसर्वस्वजन्मसागररूपि
णीं॥ब्रह्माब्जनेत्ररुद्रेशशिवाक्षेप्सुरासंज्ञकैः॥मण्डितांगीमहादेवीं मुक्ताजपवटीधरां॥पुस्तकालंकृतकरांवरदाभयदा

संग्रह
८६

रिणीं॥शानन्दमधुरादेवींमहापूणिनीलोचनां॥रत्नांगरागसुभगांध्यायेत्रियुरभैरवा॥ ॥जवाकुसुमसंकाशांदाडिमीकुसुमो
यमां॥चन्द्ररेखाजटाजूटां त्रिनेत्रांरक्तवाससां॥नानालंकारभूषणांधीनोचनघनस्तनीं॥पाशांकुशवराभीतीभारजनिशिवा
म्भजेत्॥ ॥शुक्लमालासुधाकुम्भासुद्रापुस्तकधारिणीं॥नवकुण्डेनुसंकाशाराजमौक्तिकभूषणां॥ ॥सहस्रादित्यसंका
शमहादोषिधरोग्रह॥षडन्वयेभरश्मीमान्पररात्करजोव्ययः॥षडननस्फुरन्नेत्रमण्डदशसमन्वितः॥दीपिचर्मकटिस्थार
पुराणमालाविभूषणः॥त्रस्थिरत्नपाणिनातपुष्पमालासमाहृतः॥मौनेसंशोभन्वे॥ब्रह्मनाभिकलांगुष्ठदंष्ट्राविलसत्लापनः॥
विचित्राभरणीयुक्तःसर्वतःपञ्चपाशहृतः॥भूलासीषुशक्तिभूतिवरधारिमहातनुं॥कपालफलचापाशपाशोभयकरोम
नः॥देवाहृतपितृवनेकीडाकृन्मानसोत्तरः॥एवमपरेभरीध्यायेत्तनयोनिस्तमाहृतः॥मानसंशाम्भवंध्यायेद्वायेद्विद्यामन
नधीः॥ ॥इन्द्रगोपप्रभान्देवीजवाकुंकुमसन्निभां॥मुराडमालावतीरम्यांवालसूर्यसमन्वितां॥सुवर्णाकलशाकारपीना
न्नतययोधरां॥पाशांकुशोपुस्तकंचतथाचजपमालिकां॥ ॥पंचकूटाभैरवाध्यानं॥उडासहस्रमार्तण्डकान्तिमिन्दुको
ज्ज्वलां॥त्रिनेत्रांधीनवक्षोजायप्रासनोपरिस्थितां॥सर्वाभरणासम्पूरणांमूर्त्तयोवनशालिनीं॥चतुर्भुजाजपवटीं दक्षिणे
विभ्रतीवरं॥वामेविशामर्मातिचधारयन्तीविचित्रयेत्॥ ॥उद्यद्गोनुसहस्रकान्तिमरुणाक्षोमोशिरोमालिकोरत्नानि

पुष्पयोधरां जयवरीं विद्या भीतिं वरं ॥ हस्ताब्जैर्दधतीं त्रिनेत्रविलसद्द्वारविन्दश्रियं देवीवद्वहि मां शरत्तमुकुटं वने समदस्मितां
चैतन्यभैरवी ध्यानं ॥ उद्यद्भानुसहस्राभां नानालंकारमृषितां मुकुटोर्ध्वलसच्चन्द्रेखारत्नाम्बरोक्षितां ॥ पाशां कुशधरां नि
त्यां वामहस्तकपालिनीं ॥ वरदाभयं शोभाया पीनोन्नतघनस्तनी ॥ ॥ संपदपद्मभैरवीसं ध्यानं ॥ उद्यत्सूर्यसहस्राचन्द्र
डोविलोचनां ॥ नानालंकारसुभगां सर्ववैरिणिकृतनीं ॥ स्ववदुधिरसुंडालीकालितोरक्तवाससं ॥ विशूलेंडमुरं खड्गंतया
खेडकमेव च ॥ पिनाकश्चरारोहे विपाशां कुशयुगं क्रमात् ॥ पुस्तकं चक्षुमालाङ्गशवसिह्यनस्थितां ॥ उद्युक्तं सहस्रां
भां स्फुरद्भुजजङ्गुलां ॥ किरीतरत्नविलसच्चित्रचित्तमौक्तिकां ॥ वमदुधिरयक्षोद्यमुखां मालावलीयुतां ॥ नयनत्रयं शो
भायां पद्मसिद्धयनाचितां ॥ मुक्ताहारलताराज्यीनोन्नतघनस्तनीं ॥ त्रिवलीखवित्तोलग्नानां भरराविभूषितां ॥ ॥ सग्रह
रत्नाम्बरपरीधानां यौवनोन्मत्तरूपिणीं ॥ पुस्तकं चोभयं वामे दक्षिणे चाक्षमालिकां ॥ वरदो नरतां नित्यां महा मयेत्यदां
स्मरेत् ॥ ॥ ध्यानमस्याः प्रवक्ष्यामि महासम्यत्प्रदाशिने ॥ आतास्वात्ता सहस्राभां शरच्चन्द्रजटास्फुरत ॥ किरीत
रत्नविलसन्नेत्रविमित्तमौक्तिकां ॥ वदुधिरयक्षोद्यमुखां मालाविभूषितां ॥ नयनत्रयं शोभायां पद्मसिद्धयनामतां ॥

सग्रह
२७

मुक्ताहारलता राजां नोन्नतघनस्तनीं ॥ रत्नाम्बरपरीधानां यौवनोन्मत्तरूपिणीं ॥ पुस्तकं चोभयं वामे दक्षिणे चाक्ष
मालिकां ॥ वरदो नरतां नित्यां महासम्यत्प्रदां स्मरेत् ॥ ॥ प्रकृष्टभैरवी ध्यानं ॥ वालसूर्यप्रभां देवीजयांकुसुमस
न्निभां मुण्डमालावलीरभां वालसूर्यसमांशुकां ॥ सुवर्णकालशकारवीनोन्नतययोधरां ॥ पाशां कुशोयुक्तकंचतथाचजय
मालिकां ॥ ॥ ध्यानमस्याः प्रवक्ष्यामि सर्वभूतनिहृन्ननं ॥ वालसूर्यप्रवादेवीजवांकुसुमसन्निभां ॥ मुण्डमालावलीरम्पीवाल
सूर्यसमांशुकीं ॥ सुवर्णकलसाकारवीनोन्नतययोधरीं ॥ पाशांकुशोयुक्तकंचतथाचमयमालिकां ॥ द्विरवृत्त्याषडङ्गानि
विधाय परमेश्वरि ॥ ॥ मुनेपूर्णभैरवीसं ध्यानं ॥ ॥ तत्र काश्चनवर्णाभां बालेनुक्तं शेरवरां ॥ नवरत्नप्रभादी यमुकुटी
कुङ्कुमारुणी ॥ चित्रवस्त्रपरीधानां शकलाक्षीं त्रिलोचनां ॥ सुवर्णकलसाकारेयीनोन्नतघनस्तनीं ॥ गोक्षीरधामधवलं
यंचवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ प्रसन्नवदनं शङ्खनीलकण्ठविराजितं ॥ कपटिर्नस्फुरत्सूर्यभूषणंकुन्दसन्निभं ॥ नृत्यन्नमानसं
हृदहृद्भूतनन्दमयीपरीं ॥ सानन्दसुखलोलाक्षीं मेखलाद्यां नित्यं नित्यं ॥ मुनेदानरतान् नित्यां भूमीन्दुभ्यामलीकृतान् ॥ ॥

१
२

विपुरसुन्दरीधानं॥ बालार्कमराडलाभासांचतुर्वर्हिविलोचना। पाशादुःशमराध्यापंधारयेतीशिवभजे॥ ॥ विपुरसुन्दरिया
ध्यान॥ रक्तपद्मनिभां देवी बालार्ककिरणारुहा॥ जवाकुसुमसंकाशां दंडिमीकुसुमोपमा॥ पद्मरागवतीकाशांकुं कुं मोदकस
विभो॥ स्फुरन्मुकुटमागिक्यकिंकिरीजालमणितं॥ कालालिकुलसंकाशाकुटिलोलकपल्लवां॥ यन्मगरुणसंकाशवदना
भोजमण्डली॥ किंकिद्वेन्दुकुटिलललाटमृदुयटिकां॥ पिनाकधनुराकारशत्रुर्वयरमेश्वरी॥ आनन्दमुदितोलोलः
लीलालोलितलोचनां॥ स्फुरन्मयूषसंघाटविदिताहेमकुली॥ सुगण्डमण्डभोगजितेन्दुमृत्तमण्डली॥ विश्वकर्मोदिनि
मोहा॥ सुत्रसूत्रवृत्तासिकां॥ नामविदुमविम्बाभरेकोष्ठीममृतोयमां॥ दाडिमोवीजवदनादन्नयन्तिविराजिनी॥ स्मृतमाधु
र्यं॥ विजितमाधुर्यरसगेवरीम्॥ अनुयम्यगुणोयेतां विवुकोद्देशशोभितां॥ कस्युयीवीमहादेवीं मृणालललितैर्भुजैः॥ म
णिकर्कनकेयूरभारवित्रिप्रशोभितां॥ रक्तोत्पलदलाकारसुकुमालकलामुजी॥ करमुजनखज्योतिविद्यादितनमस्थली॥
मुक्ताहारलतोयेतसमुन्नतयोधरां॥ त्रिवलीललितायुक्तमध्यदेशसुशोभितां॥ लावण्यसरिदावतीकारणभिसुशोभि
तां॥ अनघोरत्नघटितकाञ्चीयुक्तनितम्बिनी॥ नितम्बनिम्बद्विरदरोमराजीविराजिनी॥ कदलीललितसम्भसुकुमारोरुमी

संग्रह
८८

श्वरी॥ लावण्यकदलीतुल्यजंघायुगलमण्डितां॥ गूढगुल्फदददययदाजितकठ्यां॥ वल्लविष्णुशिरोरत्ननिघृष्टचरणा
मुजी॥ तनुदीर्घांगुलिमानुनखचन्द्रविराजितां॥ शीतीश्रुशतसंकाशकान्तिर्सानहसिनी॥ लोहित्यजितसिंदूरजवादा
डिमराजिनीम्॥ रक्तवस्त्रयरीधानीयाशङ्कुशकरोद्यतां॥ रक्तयन्निविष्णुसुरक्ताभरणमण्डितं॥ चतुर्भुजां त्रिनेत्रां चर्य
चवाणधनुर्धरां॥ कर्पूरसकरोन्मिश्रतामूलपूरिताननां॥ महामृगदोदामकुंकुमारुणविग्रहां॥ सर्वशृङ्गारवेशाद्यां सर्वाभ
रणभूषितां॥ जगदाह्लादजननीं जगदुन्नतकारिणीं॥ जगदाकर्षणकरीं जगत्कारणरूपिणीं॥ सर्वमंत्रमयीदेवी सर्वसोभा
यसुन्दरी॥ सर्वलक्ष्मीमयी नित्यापरमानन्दनन्दिनी॥ सुराधौकल्यकोद्यानेरत्नमण्डपमध्यगां॥ बाह्यचक्रेषु योगिन्यस्तदुत्ती
ससमुद्भवाः॥ तद्यानेन समाधेयावर्णाकारनतः प्रियो शिवसुविन्दो देवि दिनकृद्विन्दवः॥ युगयत्कमरूपेण योजनी
यामहेश्वरी॥ ॥ आतामार्कयुताभां कलितशशिकलारजितप्रांतिनेत्रां देवी पूर्णोत्पत्तां विधृतमयवतीयुक्तामीत्यभिला
नू॥ यीनेत्रुन्नतनाडीवलिलसितविलग्नमसुकुकराजं मुण्डसुमण्डिताङ्गीमरुणितदुकुलानूलेयनान्नमामि॥ ॥ मानि
कपतिमारुणत्रिनयनी चन्द्रार्द्रवृणयरी॥ हस्ताब्जैर्दधतीं शराशनशरान् योशङ्कुशोविभर्ति॥ रत्नक्षौमविराजितासु

वदनीहृत्पङ्कजेसंस्थिताः कासीकेशवर्यत्रितां भगवतीं ध्यायेत्परां सुन्दरी ॥ दक्षेवागेदधामुपरिगतकरेयाशमस्थामधस्थे
पाणौयंचायिवाणजितरगतकरेयकुशेष्वासनाशीरक्तं वल्लं दधानां धृतविधुसकलायौवनाद्यां सुभूर्वा रक्तारक्तं शुक्लां
हरिविधिमुकुटोद्भूयादाम्बुजाती ॥ ॥ उद्यच्छेदयशुचरक्तपीयूषवारिधेः मध्ये हेममयी भूमिरत्नमालिका मण्डिता ॥
तन्मध्ये नन्दनोन्माद-----नमहत् ॥ नित्यात्युदितपूर्णेन्दुज्योत्स्नाजालविराजिता ॥ सदासहवर्षेतेन कामदेवेन रक्षितः
कदम्बवृत्तपूनागनागकेशरचम्यकैः ॥ वकुलेयारिजातेश्वसर्वत्रुकुसुमाज्यलैः ॥ रक्तं मुखरैर्भृगैः कजङ्गैः कोकिलैः शु
कैः ॥ नानावर्णैरधानैश्च द्विजसंघेर्निषेवितं ॥ शिषिकारणं हंसाद्यै नानापक्षिभिरावृतं ॥ नानापुष्पलटाकीर्णैः शोभि
तं वृक्षखण्डकैः ॥ पर्यंतदीर्घकोत्पलकमलोत्पलसंभवैः ॥ रजोभिधुसरैः सम्यक्सेवितं मलयोनिलैः ॥ ध्यात्वेवं नन्द
नोद्यानं तदन्तः प्राङ्मुखा स्मृतं ॥ शुद्धकांचनसंकाशवसुधाभिरलंकृतं ॥ प्रागणीचिन्तयेत्तत्सुरसिद्धिनिषेवितं ॥ तन्मध्ये
मण्डपं ध्यायेत्तथा प्रवृत्ताण्डमण्डलं ॥ सहस्रादित्यसंकाशं चतुरस्रं सुशोभितं ॥ रत्नतेजः प्रभायुजयिजरीकृतदिशुर्वर्धमध्य

संग्रह
८२

सम्भविनिर्मितं कोणसम्भसमन्वितं ॥ महामालिकावैदुर्यरत्नकीचनभूषितं मुक्तादामवितानाद्यै रत्नशोभाणं मण्डिता ॥
मण्डलायुसमाकारं गन्धधूपतरंगितं ॥ रत्नचामरघण्टादिवितानैरुपशोभितं ॥ जानिचम्यकपुनागकेतकीमल्लिका
दिभि रक्तोत्पलसिताभोजमाधवीभिः सुपुष्पकैः ॥ वज्रभिश्चित्रमालाभिः सर्वत्र समलंकृतं ॥ तीर्थगृहलसद्
न्यपुत्रलीकोटिमण्डिता ॥ नानारत्नादिभिर्द्विर्वैनिर्मितं विश्वकर्मणा ॥ तन्मध्ये भावयेत्तन्त्रीयारिजातमनोह
रं ॥ स्वर्णाद्रिरत्नभूमिचवालेकाकांचनयुग्मं ॥ उद्यददित्यसंकाशं व्याघ्रवृक्षाण्डमण्डपं ॥ शतयोजनविस्तीर्णं ज्योतिर्मन्दि
रमुत्तमं चतुर्दशसंयुक्तं हेमप्राकारमण्डितं ॥ रत्नोपकुम्भिकं शोभि कयाटाष्टकसंयुतं ॥ नवरत्नसमाकुपुर्तुगगोरतारणी ॥ हेम
दण्डशिखालम्बिधजावलिघरिकृतं ॥ मध्यकोणस्थितस्तम्भनवरत्नसमन्वितं ॥ महामालिकावैदुर्यरत्नचामरशोभितः
मण्डलायुसमाकारं गन्धधूपैरलंकृतं ॥ वज्रचामरघण्टादिवितानैरुपशोभितः ॥ कल्पवृक्षे गिरेः पार्श्वे छत्रतन्मण्डपोपरि ॥
सुवर्णसूत्रैरचितं ॥ तन्मध्ये रत्नमण्डपं ॥ तन्मध्ये सुरितं ध्यायेत्तत्रिंशं ज्योतिरुत्तमं ॥ तस्य मध्ये महाचक्रं पीयूषपरिपूरितं ॥ रत्न
सिंहासनं तस्या देव्यामध्ये स्मरेत्कुम्भं ॥ विरिंचिविष्णुरुदेशरूपयादचतुष्टयं ॥ शदाशिवमयसाक्षात् तस्मिन् परेशिवात्मकं ॥ पुष्प

पर्यङ्कतमधोश्रीमदोद्यानयाठकेः पर्यङ्कवधविलसत् खल्लिकासनशालिनी ॥ धारयेत्परशिवकूस्थायप्रमथेज्वलाकृतिः त्रिपु
रासुन्दरीदेवीबालाके किरणोज्ज्वली ॥ जवाकुसुमसंकाशौदाडिमीकुसुमोयमां यत्परागप्रतीकाशौकुङ्कुमोदकसंनिभा ॥ स्फुरमुकुटमा
णिककिङ्किनीजालमणित्ती कालाग्निकुलसंकाशकुटिलालकपल्लवान् ॥ प्रत्यग्रारुणसंकाशवदनाभोजमण्डली ॥ किंचिदर्थे
कुकुटिलललारमृदुयदिकी ॥ पिनाकधनुराकारसुज्वरं परमेश्वरीम् ॥ आनन्दसुदितोलोललीलान्दोलितलोचनी ॥ स्फुरन्मधुसू
घातविलसद्भ्रमकुण्डली ॥ खगण्डमण्डलाभोगजितेन्दुमृतमण्डली ॥ विश्वकर्मादिनिर्माणसूत्रस्वस्यसूनासिकी ॥ ताम्रविङ्गमवि
म्बाभरत्नोष्णीममृतोयमां दाडिमीबीजयन्त्राभकुत्रयक्तिविराजिती ॥ स्मितमाधुर्येविजितसाधुर्यैरसमागरी ॥ अलोयस्यगुणोये
तचिबुकोद्देशशोभितां कंबुगीवमहादेवीं मृणालसलितैर्भुजैः ॥ रत्नोत्पलदलाकारसुकुमारकराम्बुजी ॥ कराम्बुजनस्वज्योतिवि
द्योतितनभस्तनी मुक्ताहारलतोयेतस्मिन्नतययोधरी ॥ त्रिवलीवल्लिनायुक्तमध्यदेशेयशोभितां लावण्यवितावर्त्तनि --- माभि
विभूषितां ॥ अनयोर्लघटितकाञ्चीयुक्तनितम्बिनी ॥ नितावविम्बद्विरदरोमराजितरीकुरी ॥ कदलिललितसम्भूसुकुमारोत्तमी
श्वरी ॥ लावण्यकदलीतुल्यजंघायुगलमण्डितां ॥ गुडगुल्फददंदाप्रयदाजिनकच्छयी ॥ वल्लविष्णुशिवोरन्नविद्युत्स्वरणाम्बु

सं० ह०
२०

ननुदीर्घाङ्गुलीभास्वन्नखचतुविराजिती शीतीभुशनसंकाशकान्तिसन्धानहासिनी ॥ लोहितयजितेसिन्दूरजवादाडिमरागिणी रत्न
वस्त्रयरीधानी पाशाङ्कुशकरोयती ॥ रत्नयुष्मनिविष्टीवरत्नाभरणमण्डिता चतुर्भुजां त्रिनेत्रां चर्यं च बाणधनुर्धरी ॥ कर्पूरसकला
मिश्रतामूलधूरिताननी महामृगमदोद्यमकुङ्कुमाह्वयविग्रहाम् ॥ सर्वशृङ्गारवेशाशीसबोलंकारभूषितां जगदाह्लादजेननीज
गडभ्रनकारिणी ॥ जगदाकर्षणकरी जगत्कारणरूपिणी ॥ सर्वमंत्रमयीदेवी सर्वसोभाग्यसुन्दरीम् ॥ सर्वलक्ष्मीमयी त्रितयी परमा
नन्दनन्दिनी ॥ प्रदीपैः पूर्णैर्कुम्भैश्च सर्वतः समलंकृता ॥ हेमीभियालिकाभिश्च सांकराभिरलंकृता रत्नपीठस्थितेदेव्यैरागभैरवि
रीनिकरैर्नीनामणिभूषणभूषितैः ॥ वीणावेणुमृदंगादिवादनचतुष्टयैः ॥ घ्राणयक्षिर्माहादेवीयैरिनीयैरितः सदा ॥ ॥ स
त्तभूषितांगी ॥ ॥ उचुंगसंगतययोधरभानमुकमावलम्बितसत्रिवलीतरङ्गा ॥ गम्भीरनाभिरुचिरामुरुचामरम्भासम्भोय
मोरुयुगलामरुणांघ्रियन्त्रां ॥ कलामौलाविद्योर्गतदमनयीसूक्ष्मविषमां बहन्ती सन्धानप्रनरचितंशेखरमयि ॥ रसानां सदासो

हिमकिरणानिर्मोकविमरं महाविन्दारूढाजठरशशभृत्कोटिधवरां॥ हस्ताभ्यामक्षमात्तां स्फटिकमणिमयीं ज्ञानमुद्रां च भद्रां॥ वि
 भ्राणादक्षिणाभ्यामणिमंयमुकुटां पुस्तकं चाभयं च॥ वामाभ्यां रत्नकोची यरिगत जयतां रत्नकेयूरहारं दिव्यालंकायुक्तां त्रिभुवन
 जननीं दिव्यगन्धानुलिप्तां॥ ॥ पाशंकुशधरन्देवं वामचायुसमन्वितं॥ सर्वतन्त्रोमयन्देवं भावेये इक्तिनमृतः॥ ॥ अथ ध्या
 नं प्रवक्ष्यामि त्रिहस्तैः सेवनीयकं॥ ततपप्रनिष्ठा देवी स्वात्मा किरणारूपा॥ जवाकुसुमलंकाशां दण्डिमीकुसुमोपमा॥ यमरा
 गप्रतीकाशां कुंकुमोदकसन्निभां॥ स्फुरन्मुकुटमणिक्वाकिंकिणी जालमण्डितां॥ महारत्नप्रभापुंजकिरीटदुविराजितां॥ प्रसू
 नगन्धमाधुर्यकवरीभारशोभितां॥ कालालिकुलसंकाशकुटिलातकयस्त्रवां॥ प्रत्यगरूपा संकाशं वहना न्योजमण्डलां॥ किं
 चिदर्थं नु कुटिलकगटमृदुयट्टिकां॥ पिनाकधनुराकारधरताम्यरमेश्वरीं॥ आनन्दमुदितो जललीलाशोभितलोचनां॥ सुसंग्रह
 रत्नयूषसंघातविलसद्वेमकुण्डलां॥ सुगणामण्डलाभोगजितेष्ठापुतमण्डलाविश्वकर्मादिनिपाणस्तत्रस्तृप्तपुना
 सिकां॥ ताम्रविन्दुमविवाभरकोष्ठीममृतोपमा॥ मल्लिकामुकुलौघदंतपंक्ति सुशोभितां॥ कुन्देन्दुधवल्लाकारमदहासविराजि
 तां॥ स्मितमाधुर्यविहितमाधुर्यरससागरां॥ रत्नदीपसमुद्रासिजिकाममलभाषिणीं॥ करीडवाहिनीं दण्डिदन्तान्मूलविटिकां

॥ दण्डिमीबीजवज्रां भद्रतयक्त्रिविराजितां॥ अनौयं मृगुरोयेतच्चिबुको दशयोभितां॥ विस्वोत्पत्तिसुक-मारां करास्तत्रविराजितां॥ क
 सुशीवाम्पहादेवीं मृणालललितेभुजैः॥ धृतपाशंकुशविश्वधनुष्यशरान्वितां॥ रक्तोत्पलदलाकारकुशमारकरामुजां॥ करामुजा
 नखज्योत्स्नाविराजितनभस्थतां॥ वाङ्मूलेन केयूरकटकांगदशोभितां॥ मुक्ताहारनतोयेत समुन्नतयशोधरां॥ त्रिवलीवलि
 नायुक्तमध्यदेशसुशोभितां॥ लावण्यसलिलावर्तकारनाभिविराजितां॥ अनर्घ्यरत्नघटितकोची युक्तनितम्बिनीं॥ नितम्बवि
 म्वदिरदरो मराजीविराजितां॥ कदलीललितस्तम्भकुसुमारारुमीश्वरीं॥ लावण्यकदलीतुल्यजंघायुगलमण्डितां॥ गूढगुह्य
 पदद्वन्द्वप्रपदाजितकक्ष्यां॥ तनुदीर्घागुलीभास्वन्नखचन्द्रविराजितां॥ चक्रस्वस्तिकशंखाश्शेषां कितयद्वयां॥ ब्रह्मविष्णु
 शिरोरत्ननिष्ठश्चरणां मुजां॥ लोहितजितसिन्दूरजवादाडिमरागिणीं॥ रक्तवस्त्रयरीधाना पाशंकुशकरोद्यतां॥ रक्तपुष्प
 निविष्टां चरत्नाभरणाभूषितां॥ चतुर्भुजां त्रिनेत्रां च यंच कलाधनुःसरां॥ कर्पूरशकलोन्मिश्रताम्रलापूरितातनां॥ मदासृ
 गमदोहामकुंकुमारुणाविग्रहां॥ सर्वभृंगारवेष्टां सर्वाभरणाभूषितां॥ जगदाह्लादजननीं जगदुन्नतकारिणीं॥ जगदाकर्ष
 णकरीं जगस्थावररूपिणीं॥ पद्मासनादिविबुधैः स्तूयमानात्मसम्भवा॥ विशाधपुरथीभिर्द्वीश्यमाने कवीजितां॥ गन्धर्व

राजकन्याभिश्चालितानेकचामरां॥विस्वावसुपुत्रैस्तु जयशरपरपरां॥सर्वमेवमयीदेवींसर्वशौभाग्यसुन्दरीं॥सर्वजक्षीमयी
नित्यां परमानन्दनदितां॥परमानन्दसरोहंसन्धैताम्भजाम्पहं॥तद्गर्भमभ्यसेनित्यं ध्यानमेतद्वियोगिनां॥महात्रियुरमुद्रासुस्थ
लावाहनमुद्रा॥विद्यावाद्यसुभगेनमत्कारादियुक्तया॥पूर्वोक्तयासाधकेद्रोमहात्रियुरसुन्दरीं॥चक्रमध्येतुसंचिन्मनतः पूजांस
मात्मने॥॥ततःपद्मनिभादेवीं बालार्ककिरणारुणा॥यवाकुसुमसंकाशां कौकुमोदरसन्निभां॥स्फुरमुकुटपाशिक्य
किंकिरीजालमण्डितां॥श्यामालिकुलसंकाशकुटिलालककुण्डलां॥प्रत्यग्रारुणासंकाशवदनाम्भोजमण्डलां॥सुगरास
णलाभोगजितेनुमण्डलांपरां॥किंचिदूर्ध्वेकुटिलललाटमृदुपद्मिकां॥यिनाकधनुराकारासुभ्रवांपरमेश्वरीं॥आन
न्दमुकुटाक्षौललीलाक्षोलितलोचनां॥स्फुरन्मयूरवसंहातविलसद्मकुण्डलां॥विश्वकर्मादिनिर्माणासूत्रसूक्ष्महना
सिकां॥ताम्रविभ्रूमविम्बाभरकौशोममृतायमां॥दाडिमीवीजरकाभदनपद्मविराजितां॥रत्नदीपजगज्जतिजिज्ञामम-
भाषिणीं॥मितेमाधूर्यविजितमाधूर्यरसमागरां॥त्रिवलीवलनायुक्तमध्यदेशसुशोभितां॥कम्बुग्रीवांमहादेवींमृणाल
ललितैर्भुजैः॥रत्नोत्पलकुलाकारमुकुमारकराम्बुजां॥कराम्बुजनखशोतिर्बितानिचनभस्थलां॥मुक्ताहारलतोपेत

संग्रह
२२

समुन्नतययोधरां॥त्रिवलीवलनायुक्तमध्यदेशेभुशोभितां॥लावण्यसरिदावर्जकालनाभिबिभ्रूषितां॥अनन्तरत्नघरितकोचीमु
क्कानितम्बिनीं॥नितम्बविम्बद्विरदरामराजीवरांकुशां॥कदलीललितस्तम्भसुकुमाराहमीश्वरं॥लावण्यकदलीतुल्यजंघायुग
लमण्डितां॥गूढगुह्यपदहन्तांप्रपदाजितकदम्बां॥तनुदीर्घाग्रीभासुनखचन्द्रविराजितां॥बलविभ्रुशिरोरत्नविद्युच्चरणाम्बु
जां॥शीतांशुशतसंकाशकान्तिसन्नाहसिनीं॥लौहित्यजितसिंदूरयवापीतिमराणिनीं॥रक्तवस्त्रयरीधानां पाशांकुशशरोयतां
॥रक्तवस्त्रनिविष्टांतरक्ताभरणाभूषितां॥चतुर्भुजां त्रिनेत्रांचपंचवागाधनुर्धरां॥कर्पूरसकलैर्मिश्रितामूलं पूरिताननां
महामृगमहोदामकुंकुमारुणाविग्रहां॥सर्वभृंगारवेशाकांसर्वालंकारभूषितां॥जगदानन्दजननीं जगद्जनकारिणीं॥स
र्वदेवमयीदेवींकदम्बवनमध्यगां॥बहुभ्राडीपुटद्वारिनिर्गताचिन्मयेकमात्र॥एवंध्यात्वापरामेधां बहुभ्राडीपुटकमा
त्र॥आगत्यचक्रमध्येतुमुद्रयाचत्रिखोरिता॥संस्थिताचिन्मयेदेवीं श्रीयाथाभन्निवाशिनीं॥॥सर्वांगसुन्दरीध्यानं॥
जवाकुसुमसंकाशं मुक्तकेशीं भुभाननां॥सदाशिवंसहस्रभुप्रेतकर्मणिवायवै॥हृदयेतत्पदेवस्या उर्ध्वपद्मासनस्थि
तां॥रत्नोत्पलैर्मिश्रितालुपुण्ड्रमालापदानुगां॥ग्रीवायाश्चारयन्ती लुपीनोन्नतययोधरां॥चतुर्भुजान्तथात्मनां दक्षिणो

ईक्ष्माणिकां॥ वरदा-नदधोवामे जगन्मायां तथा भयं॥ अधस्तपुस्तकस्थेत्रिनेत्रं हसिताननां॥ श्रवणं धिरभागां तथा सर्वा
 कसुहरीं॥ ॥ कालसुहरी ध्यानं॥ नीलमेघसमा देवी नीलकांची समप्रभां॥ चतुर्भुजां त्रिनयनां रक्तमाल्यविभूषितां॥ वामे ख
 द्मचभूतं च चक्रं कुशं च दक्षिणे॥ चतुर्मण्डलमूर्ध्नि च सूर्यमण्डलसंस्थितां॥ रक्तवस्त्रपरीधानां रक्तगन्धानुलेपितां॥ व
 ह्निविभूषिता दीनां शिवशापादशोभितां॥ उन्मत्तयो वनां येतां प्रेतस्थां लिंगपीडितां॥ एवं रूपा देहा देवी चिन्तयेत्साधको
 त्रमे॥ ॥ उर्ध्वाग्रायकस्थ ध्यानं॥ स्वरूपा रूपिणी भूत्वा सुत्तनी चारुहासिनी॥ कृशमथे चतुर्बाहु खण्डे रुक्म त शैखरां
 त्रिनेत्रा सर्वभूयाशा चारुवेशा मनोरमा॥ पाशं कुशं च चापं च पंचवाराधनुर्द्धरा॥ वस्त्रविभूषा इशां पंचमण्डलतड
 पादिका॥ ॥ श्रीचक्रदेवता नाथानि॥ ॥ चतुरस्रत्रिलेखा ध्यानं॥ त्रिनेत्रां चतुर्भुजां वरदा भयपागायः॥ अमि
 माशामहसिद्धिः सिद्धिरामदृशा रणा॥ ॥ चतुरस्रमथरेखा ध्यानं॥ रक्ताम्बरा त्रिनयना भृंगश्यामलविग्रहा॥
 बुधाराणी प्रमुखा मातृ नृकपालोत्पलधारिणी॥ ॥ चतुरस्ररेखा ध्यानं॥ वन्दे वन्द्यकरागा श्वस्वत्वमुद्रां किमस्त
 कां॥ भूतिपाशधराः सर्वा संक्षोभिन्ना दिक्पदराः॥ ॥ चक्रनायिका ध्यानं॥ ऊरुदकधर संकाशां त्रिनेत्रां त्रि

संग्रह
६३

पुरां परां॥ पाशं कुशं वराभीतिशस्त हस्ता नमाम्यहं॥ ॥ षोडशदल यत्र ध्यानं॥ शोभापाशं कुशधरा कालानित्याक
 लानिधो॥ आकर्षणममामोमभास्यन्या रिचतुष्टयां॥ शुक्लं धुक्काम्बरां अक्षानमामि त्रियुरेश्वरी॥ ॥ अष्टयत्रय ध्यानं॥ आकर्षा
 कृष्णशरचापधरा कराज्जवालः प्रवालरुचिरा रूपा कान्तिदेहाः॥ अष्टवनेत्रा कुसुमादिगणाय रायाः ह्याया इवोदितगुणाः प्रणामा
 मिसिद्धे॥ ॥ चक्रनायिका ध्यानं॥ विष्णुमा रूपा संकाशां सुहरीं चक्रनायिकां॥ वरपाशां कुशभीतिं करान्ध्यायेत्यरां शिवां॥ ॥
 चतुर्दशकोशा ध्यानं॥ माणिक्यशोणवज्रवाः पंचवाराधनुर्द्धराः॥ सर्वसंक्षाभिणी पूर्वाशक्ति-ध्यायेत्त्रिलोचनाः॥ ॥ चक्रना
 यिका ध्यानं॥ बालार्काभां सुनयनां वाराका वारादृष्टितां॥ आनन्दलोलनयनां वन्दे त्रियु रेश्वरीं॥ ॥ वष्टदशकोशा ध्यानं॥ स्थि
 तस्फटिकभुजां गावराभयहृत्कराः॥ वन्दे वहिर्दृशरस्था सर्वसिद्धिप्रदामुखा॥ ॥ चक्रनायिका ध्यानं॥ यमदय वराभी
 ति विराजितकरामुजां॥ सिद्धराभां स्मरमुखीं त्रियुराश्रियमाश्रयेत्॥ ॥ अष्टदशकोशा ध्यानं॥ कुण्डे रुक्मी ररुचिरा अ
 न्दशकदेवता॥ पुस्तका कौ भस्वजमुजा सर्वज्ञा समाश्रयेत्॥ ॥ चक्रनायिका ध्यानं॥ वराभया मुजबद्ध गृहीतां त्रियु
 रमालिनीं॥ सर्वालंकारसम्यग्नाम्बुदेशोणां भयप्रदां॥ ॥ अष्टारचक्रस्थ ध्यानं॥ प्रोत्पुष्टकोकनकभास्वरशोणावराणां अ

क्षयुस्तनसरयुस्तकसखहस्ता ॥ रक्ताम्बराविविधभूषणरम्यगत्रवाग्देवदेवताः शरणमेतिशराशनाद्याः ॥ चक्रना
यिकाया ध्यानं ॥ इन्दुनीलनेमालाद्याः सिद्धां चक्रे श्वरी भजे वीजयूरकराभोजपाशयागितलीयरी ॥ त्रिकोणाया
ध्यानं ॥ वराभयकेरारक्तास्वस्वायुधात्रमस्तकां चटोदिवसं यज्ञोभयदेवदेवता ॥ त्रिकोणाग्रया ध्यानं ॥
कोणाग्रस्थां त्रिनेत्रीतरुणाशशिकलीं मस्तकौरक्तवस्त्रीं नानालंकारयुक्तां घनकठिनमहावीवनक्षोजनसुं ॥ हस्तैस्त्याती
कयालीं वरमस्तुगीं यौवनाद्यां कुशाद्यां वन्दे रुद्रात्मशक्तिं त्रिभुवनजननीं मन्त्रिचक्राधिरुद्रां ॥ त्रिकोणादक्षया ध्यानं ॥
ध्यायेद्बालप्रवालां रुगाललितमुखीं शैखताटकरम्यां यौषाखादलोलासवनमहादीर्घनेत्रत्रयाणीं ॥ हस्तैः पाशैः कुशेशा
शनशरचक्रकानुमातुर्लंगदधानां देवी विष्णुात्मशक्तिं मणिवारयधरां चक्रवजेश्वरीं नाम् ॥ वामकोणाया ध्यानं ॥ त्र्यक्षां
कुन्देन्दुशैखस्फटिकहिमनिर्भां वृत्रघोनस्तनाद्यां सर्वां कल्याण्येलाङ्गीं कमलगुणधरां युस्तकान्तीं सुवर्कां ॥ ध्यायेत्पाशाकुश
यन्त्रदुलभुजलनीं वामकोणे निष्ठाणीं मञ्जीरां शिंजयादीं सकलसुलनतीं वस्त्रशक्तिं भगवताम् ॥ चक्रनायिकाया ध्यानं ॥
पाशाकुशवराभीतिमणियर्षीं शवासनीं सुवर्णां सुनयनीं त्रिपुराम्बुजमाम्बहम् ॥ विन्दुचक्रया ध्यानं ॥ महाचक्रव
रस्थान्नयभरागसमयुक्तां ॥ पाशाकुशशराश्चर्यधारयन्तीं नमाम्यहम् ॥ चक्रनायिकाया ध्यानं ॥ पाशाकुशवराभीतिहस्ता

संग्रह०
२४

मन्त्राननीशिवां ॥ मुराडमात्रां रक्ताम्बदे त्रिपुरभैरवीं ॥ कोउशानिताया ध्यानं ॥ कामेश्वरी ध्यानं ॥ रक्तवर्णा महाभागं एकां कुशध
राभुभां ॥ कामेश्वरीं महादेवीं पूजयामि सदा मम ॥ रक्ताधिकास्वरा रक्तसंघामुलेयनां ॥ पाशाकुशेशकोदण्डप्रसूनविशिखास्मरे
त् ॥ बालार्ककोरिसंकाशां मणिका मुकुटोज्ज्वलां ॥ हारग्रीवेयकांचीभिर्हर्मिका नूयवादिभिः ॥ मणितारक्तवसनो रक्ताभरणा
शोभिता ॥ यदुजम्बीशरामिन्दुकलाकलितमौलिकां ॥ पंचाक्ष्योडशद्वन्द्वद्वेष्टाचतुरस्रगां ॥ मन्दस्मितलसदङ्गां दयादण्डर
वीक्षणां ॥ पाशाकुशैः युवैश्च चयं युष्मं शिलीमुखीं ॥ रत्नपात्रंसीयूरीं वरदम्बिभूतिं करैः ॥ कामेश्वरी ध्यानं ॥ योनिमुद्रास्थिता
देवी कामरूपी कलामयै ॥ धनुर्वाणाधरा चोर्द्धं सिद्धिदात्रकमराडनुं ॥ नीलोत्पलानियघ्रानिवरदा भयसर्वदा ॥ ध्यायेत्कामेश्वरी
कांक्षिः कार्यसिद्धिफलान्वितं ॥ कामेश्वरी महादेवी द्विभुजारक्तवाससा ॥ पंचवाराधनुश्चैव ध्यायेत्कामेश्वरीं परां ॥
रक्तांगरक्तदुकरांगलेयनोरक्तभूषणां ॥ पाशाकुशधनुर्वाणा युस्तकं चाक्षमालिकां ॥ वराभीतीं च दधतीं त्रैलोक्यवशकारिणीं
पंचकामैः परिवृतं ध्यायेद्देवीं चक्षराः ॥ उद्यत्सूर्यसहस्रभामणिमणिका भूषणां ॥ स्फुरदन्तदुकूलाद्यां नानालं
कारभूषणां ॥ इक्ष्वाकोदण्डवारां च युस्तकं चाक्षमालिकां ॥ दधतीं चित्रयेन्नित्यं सर्वराज्यवशं करीं ॥ नाथकामेश्वर

नत्रलोकवक्त्रं चतुर्भुजं भस्मशोतं मध्यहृदिरक्तयुष्मत्कुकुम्भैः ॥ त्रिशूलश्चापि नाकश्च वामहस्तद्वयं धृतं ॥ उत्पलम्बीजपूरश्च
दक्षिणादितयन्दधत् ॥ श्वेतयत्रोपरिस्थानुष्णात्तमधोऽप्युपूजयेत् ॥ ॥ रूपं नुचिन्तयेद्देव्याः कामेश्वर्या मनोहरं ॥ प्रभिन्नोज
नसंकाशा नीलशिखं मनोहरं ॥ षडङ्गाद्दशभुजा श्रद्धादशविलोचना ॥ प्रत्येकं षष्ठ्युवकेषु च दार्ढ्यकृतशेखरां ॥ मणिमा
णिका मुक्तादिहस्तामालासुरस्थले ॥ कण्ठे च विभ्रती नित्यं सर्वालंकारमणितो ॥ पुस्तकं सिद्धिस्तुत्रं च यंच वाराणां अनुस्रथा ॥ खड्ग
शक्तित्रिशूलं च विभ्रती दक्षिणे करे ॥ अक्षमाला मण्यप्रकोटदण्डं च भयस्तथा ॥ चर्मणश्चापि नाकश्च विभ्रती वामपाणि
भिः ॥ शुक्लं रक्तं च पीतं च हरितं शुक्लमेव च ॥ विचित्रं कमलः शीर्षमैशायां पूर्वमेव च ॥ दक्षिणाम्बुधिमं चैव तथैवोत्तर
शीर्षकं ॥ मध्यमं च महाभागकमाक्षीर्याणि वर्णिताः ॥ शुक्लं माहेश्वरी वक्त्रं कामाख्या रक्तमुच्यते ॥ त्रिपुराणीतसंकाशा
सारदा हरिता तथा ॥ कृष्णं कामेश्वरी वक्त्रं च दयाचि वमिष्यते ॥ धम्मिन्वसंयत कवचं प्रतिशीर्षमुक्तीर्जितं ॥ सिंहोपरि
सितं प्रेतंतस्मिन्नेहितयंकजं ॥ कामेश्वरी स्थिता तत्र ईषत्पुहसितानना ॥ विचित्रकुसुमाक्षीता व्याघ्रचर्मवरास्तथा
रवं कामेश्वरं ध्यायेद्दुर्मकामा भसिदयेत् ॥ ॥ उद्यत्सूर्यसहस्राभां दाडिमाकुसुमप्रभां ॥ जवाकुसुमसंकाशां यत्र

संग्रह

६५

रागनिभप्रभां ॥ तडित्युजनिभान्नपुष्पवर्णा भाम्परमेश्वरीं ॥ रक्तोत्पलदलाकारयादयमविराजितां ॥ अनर्घरत्नघटितमंजीरचरणा
द्वयी ॥ पादंगुलीयकशिप्ररत्नतेजोविराजितां ॥ कदलीललितसम्प्रसुकुमारो रक्तो मलां ॥ नितम्बविम्बविलसद्वक्त्रवस्त्रपरिस्तरां
॥ मेखलावद्धमणिका किंकिरीनादविभ्रमां ॥ अक्षमध्यगान्निघ्ननाभिशातोदरीं यरां ॥ रोमराजीलतामृतमहाकुचकलाचितां
सुव्रतनिविजोन्मुंगकुचमण्डलराजितां ॥ अनर्घमौक्तिकस्फारहारभारविराजितां ॥ नवरत्नप्रभाराजं ग्रैवेयवरभूषणां ॥ अ
भिभूषामनोहारीकपालस्थलमणितो ॥ उद्यदादित्यसंकाशा ताटकसुमुखप्रभां ॥ पूर्णाचन्द्रमुखीं यत्र वदनानीललोचनां ॥
स्फुरन्मदनकोदण्डसुक्लवं यत्र लोचनां ॥ ललाटपटलं राजसिन्धूरतिलकांकितां ॥ मुक्तामणिकाघटितमुकुटस्फुरत्किंकि
री ॥ स्फुरच्चन्द्रकलाराजमुकुटलोचनचया ॥ प्रवालवल्लीविलसद्वाकुवल्लीचतुष्टयं ॥ इक्ष्मकोदण्डयुष्मद्युपाशकुशचतु
र्भुजा ॥ स्फुरन्मदनकोदण्डपुष्पवारां च यंचकं ॥ पार्श्वकुशसुशोभायां चतुर्भुजविराजितां ॥ सर्वदेवमयी मत्वा सर्वसौभाग्य
सुन्दरी ॥ ॥ वन्द्यैककुसुमाकारस्फुरद्भूषणभूषितां ॥ इक्ष्मकोदण्डयुष्मद्युवराभयलसत्करां ॥ तदीयकान्तिसिन्धूरभरितं भुव
नत्रयां ॥ ॥ वाताङ्गकोटिसंकाशां मणिका मुकुटोत्पलां ॥ सारग्रैवेयकांचीभिर्हर्मिकान्तरपुरादिभिः ॥ मणितारक्तवसनारत्ना

ध्यान

भरणाभितां॥ यद्वाजोशरणमिदु कलाकलितमौलिकां॥ यंवाहोडशद्वयं बहोराचतुरस्रगां॥ मन्दस्मितरसद्वजांदयामन्तरवीक्ष
याशोकशोचयुगलक्ष्म्यापुष्पाशिरामुखं॥ रत्नमात्रं सुधापूर्णावरदम्बिभुतींकरैः॥ ॥ रत्नां रत्नाम्बरां रत्नगन्धमाता विभूषणा॥
चतुर्भुजां त्रिनयनां मारिका मुकुटोच्चतां॥ पाशांकुशविक्ष्वायं दाडिमी सायकमथा॥ दधानां चारुभिर्त्रैवेदायामदसुशीत
लैः॥ ॥ भगवोरिति नित्याध्यानो॥ त्रिनेत्रांचतथारत्नां सर्वाभरणाभूषितां॥ पूजितांचततो नित्या सर्वथा भगवतिनी॥ ॥
भगवतिनिदेवेशि त्रिकोणाप्रे प्रतिष्ठितो॥ क्षीरधेतं च द्विभुजां पुस्तकाक्षं चधारिणी॥ ॥ अरुणा मरुणा कान्था सुन्दरीं सु
स्थिताननां॥ त्रिनेत्रां चारुभिः षड्वि रूपेतां कसलासनां॥ कहारयाशपुत्र्यक्ष्णकोदरात्वा महाकुम्भिः॥ दधाना दक्षिणैः पद्म
मंकुशां पुष्पासायकां॥ ॥ नित्यकिन्नायाध्यानो॥ वज्रहस्ता महादेवी मयि वन्ति ममृतं सदा॥ पूजयामिततो नित्या नित्यकि
न्नेनमोनमः॥ ॥ रत्नांगी यौवनोद्भिन्नयौवनवक्षोरुहदयो॥ त्रिनेत्रां मदिरापानविह्वलांगी शिषः प्रियां॥ रत्नांगी रागव
सनां भरणा सस्मिताननां॥ बालेन्दुमौलि मरुणा शबोरुहकृतस्थितिं॥ कल्पवल्लीं कपालं च वामतो विभुतीं शिवां॥ पाशांकु
शो दक्षिणाधारयन्ती मयि चिन्तये॥ ॥ रत्नां रत्नांगरागां शुक्लकुसुमविलेपादिकां सेतुमौलि त्विदं दत्तामदविवशसमाधू

संग्रह
६६

रिताञ्चक्षणा च॥ दोर्भिसस्यास्तु पाशांकुशयुतकपाताभयापत्रसंस्था देवी यथादमिमतफलदानित्यसैः पार्वतीनः॥ ॥ अर्द्धेन्दुमौलि
मरुणा ममराभिवंशा मम्योजपाशभक्तपूर्णा कपालरुक्तां॥ रत्नांगरागवसना भरणां त्रिनेत्रां ध्यायेद्विषयवनितां मदविह्वलांगीं॥ ॥
अरुणा मरुणा कत्या मरुणां शुक्लधारिणीं॥ अरुणा सुम्बिलेयांती चारुस्मेरमुखाम्बुजीं॥ नेत्रत्रये लभेद्वक्त्राभाले घर्मां मौक्तिकैः॥
विजयमानां मुकुटलसदृशेषु शेषभां॥ चतुर्भिर्बाहुभिः याशमकुशयानयात्रकैः अभयं विभुतीं पद्ममध्यासीनीं मदालसीं॥ ॥
नेरण्याध्यानं॥ ॥ याशङ्कुशधरीं देवीं त्रितयं वायुधदेवता पूजयामिततो नित्यां नेरुण्या सर्वरूपिणीं॥ ॥ तत्रकाञ्चनसं
काशदेही नेत्रत्रयान्वितां चारुस्मितमुखी दिव्यां दिव्या लंकारभूषितां॥ नाटकहारकेयूररत्नसवकमण्डिता रसना नूयुरो
म्यादिभूषणै रतिसुन्दरीं॥ याशङ्कुशोचर्मखड्गे गदावज्रधनुशरीं॥ करैर्दधाना मोसीनी यद्वा जामुनदशुभे॥ ॥
वह्निवासिनीयाध्यानं॥ ॥ याशङ्कुशधरा देवीं पूर्णोद्युसदृशाननां॥ त्रिकोणा कोणसंस्था च पूजितं वह्निवासिनीं॥ ॥
तत्रकाञ्चनसंकाशां नवयौवनसुन्दरीं॥ चारुस्मेरमुखाम्बुजा विलसन्नयनत्रयीं॥ अष्टभिर्बाहुभिर्मुक्तां मारिका
भरणां ज्वलां॥ रत्नां रत्नां यद्वा रागकिरां सम्पदां रत्नां पीतकोशेयवसनां रत्नमंजीरमेखतां॥ रत्नमौक्तिकसम्पन्न

स्वकाभरणो ज्वलां ॥ रत्नावकं बुधवेक्ष चाययूरो नुमराणां ॥ दधानाम्बा कुभिर्बामैः कक्षरं हेमभंगकं ॥ पुष्येषु मातुलंगं च दधाना नक्षि
 रोः करैः ॥ ॥ विद्येश्वरी ध्यानं ॥ रक्तवर्णाम्हा देवीं सर्वकामफलप्रदां ॥ पूजयामिततो नित्यां विद्येश्वरी नमोस्तुते ॥ ॥ शिव इती
 नं ॥ नीलरूपां महादेवीं श्रुतिं शक्तिं समन्वितां ॥ पूजयामिततो नित्यां श्रुतिकां च स्वरूपिणीं ॥ ॥ नवरत्नकिरीटी च अक्षरणा मरुतां
 चरां ॥ नानाभरणासम्भिन्नदेहकान्निविराजितां ॥ शुचिस्मितामहं भुजां स्तूयमानां महर्षिभिः ॥ पाशं खट्वं गदां रत्नं च वक्त्रं चामका
 कुभिः ॥ दक्षिणोरक्तशंखं कुक्षारं कमलं तथा ॥ दधानां साधकाभीष्टदानोद्यमसमन्वितां ॥ ॥ त्वरिता ध्यानं ॥ पंचवारा ध्या
 नित्यां सर्वसौभाग्यदायिनीं ॥ पूजयामिततो नित्यां त्वरितेति सदा मम ॥ ॥ श्यामतनुमरुणायै कजं चरणातलां वृषलनाग
 मंजिरां ॥ घर्णाश्रुकयरीधानां वैश्याहिद्वन्द्वमेखलाया कलितां ॥ तनुमध्यतलां यथुलस्तनयुतां करविराजदभयवरां ॥ शिखि
 पिङ्गनालवलयगुंजाफलगुनितभूषणा रुशितां ॥ नृपकृष्णिकेयूराणां गलविलसद्विधिमणिसुतां भरणां ॥ द्विजनागवि
 हितकुण्डलमणितगराद्वयी मुकुटशोभां ॥ शोणाराधरयत्नवविद्रुममणिभासुरां प्रशान्तां च पूरां शशिबिम्बवदना महारु
 यलोचनमन्त्रीमलितां ॥ कुंचितकुण्डलैर्नैविलसन्मुकुटघटिताहिर्वैरिपिङ्गयुतां कैतारीं देवकुसुमोज्ज्वलां नयूराणां

संग्रह
२७

त्रकेतनिकां ॥ सुवचिरसिंहासनगां विभ्रमसमुद्रायमन्दिरान्तहरीं ॥ ॥ श्यामवर्णा भुभाकारां तवयोवनलोभिनी ॥ द्वि
 कमादस्वनागैः कल्पिताभरणो ज्वलां ॥ ताटं कमंगदन्नद्वन्द्वसना नूपुरं चते ॥ विप्रक्षत्रियवित्पूजजातिभिभीमविग्रहैः
 स्वर्वांशुकसंकन्तां शिखिपुङ्गुभूषैः कृतैः ॥ वयैलभूषितभुजां मणिकामुकुटोन्मितां ॥ वर्हिर्वहकृतापीडांतद्वन्तांतस्यताकिनीं ॥ गुंजा
 गुणालसदृशकुचकुंजममणित्वां ॥ त्रिनेत्रां चारुवदनां मन्दस्मितमुखाम्बुजां ॥ पाशांकुशवराभीतिलसद्भुजचतुष्टयां ॥ ध्या
 नैवन्मोतरादेवीं पूजयच्छक्तिमिर्वतां ॥ ॥ इन्द्रनीलशिलाखण्डतुल्यावयवरोचितां ॥ यत्राच्छादितवक्षोजनितम्बजघ
 नास्फिचं ॥ गुंजाहारलसन्मुन्मासिपीवरोजयुग्मकां ॥ अलंकारतवदान्भुजगानहविभ्रतीं ॥ ताटं कांगदमंजीरहार
 कुण्डलतावितान् ॥ मयूरपिङ्गुसम्बद्धकपालकृतशेखरां ॥ किरातवेशं दधतीं त्रिनेत्रां जगदम्बिकां ॥ वराभययुत
 करां रूपास्मेरमुखाम्बुजां ॥ ॥ श्यामाम्बुहिकरायाशेखरयुतामवद्वयहंश्रुकां ॥ गुंजाहारलसत्पयोधरयुतारमला
 हिवास्त्रिभुतीं ॥ ताटं कांगदमेखलागुणालसन्मंजीरतां प्रापितां ॥ वीरतीं वरदाभयोद्यतकरां देवीं त्रिनेत्रां भजे ॥ ॥
 लसद्भ्यामतनुरक्तपंकजोद्यत्पदाम्बुजां ॥ ताटं कांगदविद्योतिरशना नूपुरात्मकैः ॥ विप्रक्षत्रियविद्रुद्रजातिभि

मीमविग्रहेः ॥ द्विद्विक्रमादृष्टनागेः कल्पितोद्यत्सुभूषणी ॥ यक्षवांशुकसंवीतशिवियिच्छतेः शुभैः वलयेभूषितः सुजीमा
 शिकामुकुटोज्ज्वली ॥ वहिर्वहो कृतीपीडान्ध्रान्नन्यगामिनी ॥ गुंजाफललङ्कारविरसत्कुचमण्डली ॥ त्रिनेत्रौ चारुव
 दनी मदस्थितमुखामुजा ॥ वरदीभयकारी गंडदयी मुकुरशोभिती ॥ तनुमध्यलतामुच्यथुललनयुग्मकां ॥ सुहृणयत
 सन्नेत्रां सुशोणाधरयस्त्रवां ॥ विलासमद्वितादेवीं नरुणी च स्मरेत्सुधीः ॥ ॥ गौरांगी रत्नमंजीवकांची गैवेयकोज्ज्वली ॥ रत्नमो
 लीं त्रिनयनां भुजैर्नुकृतशेखरां ॥ चतुर्भुजां रक्तवस्त्रगन्धमात्यानुलेयनां ॥ रक्तोत्पलं चायपाशं वामतो दधती शिवां ॥ दक्षि
 णोत्पाकुशं युष्माकाराणां सन्धिभूती न तथा ॥ वदामि मनुजैरं चरितामाश्रितश्च पर ॥ ॥ कुलसुदरीयानं ॥ सुदरीं सर्वरूपाति
 मलयोपहरां शुभां ॥ पूजयामिततो नित्या कुलजा सर्वसुदरीं ॥ ॥ लोहितां लोहिताकारशक्तिं न निवेदितां ॥ लोहितां शुक्लभू
 णांगीलेयनां स्वमुखा मुजां ॥ प्रतिवक्त्रत्रिनयनां तथा चारुस्मितस्मितां ॥ अनघरत्नघरितपाशिका मुकुटो ज्वलां ॥ तादृक्कहा
 रकेयूरवसनानूपुरोज्ज्वलां ॥ रत्नस्रवकसन्धिचलसां दिक्षस्थलां शुभां ॥ कारुण्यानन्दपरमामरुणा मुजविहरां ॥ भुजैर्द
 दशभिर्युक्तां सर्वेषां सर्ववाञ्छया ॥ प्रबालाक्षस्रजं यत्र कुण्डलिकारत्ननिर्मितं ॥ रत्नपूर्णं तु च वक्त्रं भोगीया त्वानमुदिक

संग्रह
६८

दधनादक्षिणे भूमिः युक्तं चारुण्यलहेमाचलेखनीरत्नमालां कम्बवं भुजैः ॥ ॥ निद्यानिद्रासंध्यानं ॥ निद्रारूपा महोदयी निद्यानिद्रासंधि
 णी ॥ पूजयेत् ॥ मिततो नित्या नीतिविद्यां च देहिनां ॥ ॥ उद्यद्वासरविमामां माकामुकुतो ज्वलां ॥ यद्भरागकता कल्पो मरुतां भुक्धारिणी ॥ चारुस्मि
 तजस्रवक्त्रवत्सरोजविराजितां ॥ प्रतिवक्त्रत्रिलोचनां भुजैर्दशभिर्युतां ॥ पाशक्षगुरा युद्धेक्षचायखेरत्रिशूलकां ॥ वरम्भामैः स
 र्वधानामेकशयुक्तकं तथा ॥ युष्मेषु मण्डलाग्रं च कपालमभयन् तथा ॥ दधानादक्षिणे हस्तौ र्ध्वे देवीमनन्यधीः ॥ ॥ नीलप
 ताकाया धारं ॥ नीलवर्णा महादेवीं सर्वाभरणभूषितां ॥ पूजयामिततो नित्यां सर्वकामोच देहि मे ॥ ॥ ईदृणीलनिभां भासुमणि
 मोलिविराजितां ॥ पंचवक्त्रां त्रिनयनां मरुतां भुक्धारिणीं ॥ दशहस्तां लसन्मुक्तां नानाभरणभूषितां ॥ रक्तकुचकसन्धिचंद्र
 हां चारुस्मिताननां ॥ पाशां यताकां च मणिशां चायं करं करैः ॥ दधानां वामपार्श्वे स्थैः सर्वाभरणभूषितां ॥ अंकुशं च ततः शक्तिं स्व
 द्भगणान् तथा भयं ॥ दधानादक्षिणे हस्तौ र्ध्वे देवीमनन्यधीः ॥ आकारवारा रेखास्पाराय युधविभूषणैः ॥ शक्तिं च देहि तां ध्या
 ये देवी त्रितार्जनक्रमे ॥ ॥ विजयानिद्रासंध्यानं ॥ त्रैलोक्यविजयेनित्यं सर्वसौभाग्यदायिनीं ॥ पूजयामिततो नित्यां विजया
 बीजरूपां ॥ ॥ पंचवक्त्रादशभुजां प्रतिवक्त्रां त्रिलोचनां ॥ भास्वमुकुटविमलचन्द्रेखायराजितां ॥ सर्वाभरणसंयुक्तां

५५१

पीताम्बरसमुद्भूतं लोड्य चास्वद्विमनुष्यदहकादिशुचिस्मिता ॥ शंखपाशं खड्गचक्रं त्रिशूलं च ॥ चक्रं तथा कुशं
खड्गं स्यात्कं प्रातु संगकं ॥ दधाना दक्षिणो हस्तो प्रयोगात् प्रीतिरुशनां उपाशानति सौम्या च सिंहोपरि कृता सना ॥ व्याघ्रा
हस्ताभिरभितः शक्तिभिः परिवारितो ॥ समरेषु जयेत्येषु प्रयोगसु सुखासना ॥ शक्रयश्चापि पृजाया सुखासना ॥
मन्त्रितो ॥ सर्वदेव्या समाकारा अथ पारायण्यपि ॥ ॥ सर्वमङ्गलाया व्यानं सर्वत्र मङ्गला देवी सर्वसौभाग्य
वायिनी पूजयामिततो नित्या सर्वमङ्गल करिणी ॥ ॥ सुवर्णं विरो मुक्तामाल्ये विभूषिता ॥ मोलोक्य पुकुटाने
व द्रुमापेक्षया परा ॥ दितुं जांखासना पदे त्वष्ट्रपादशतद्वयं ॥ पात्रे रूढे ते स्तनयतु द्वारं नृपुण्यगके ॥ मारुत
गर्जनं दग्धे दधाना करपंकजं ॥ वामे तत्रैव जभक्तानां प्रयच्छति धनादिकं ॥ ॥ अङ्गि मीकुसुमप्रख्य देहवासे विभूषणी ॥ चतुर्भु
जां विनयनीं पुसन्नस्मरवक्रकां ॥ रक्ताभिर्वेकसमिन्नामयपत्रं मध्येगे ॥ त्रिकोणे स्वस्तिका सीतां करुणा तदमरिणं ॥
प्रबालाशम्रजे रक्तचंयकं रक्तपूरितं ॥ पुस्तकं च वरं हस्तैर्दधानां सर्वमङ्गलां ॥ ॥ ज्वाला मालिनी ध्यानि ॥ जयद्रुपामहा
देवीं सर्वसौभाग्यदायनीं ॥ पूजयामिततो नित्या सौभाग्यं देहि मां सदा ॥ ॥ ज्वरज्वरता संकाशां मार्जिकमुकुटो ज्वला

संग्रह

८८

चतुर्भुजां पाठ ५

वडवक्रां द्वादशभुजां सर्वाभरणभूषितां ॥ पाशं कुशं खड्गं चक्रं चायावाणो गदाधरौ ॥ भूलवह्ने वराभीति दधानां करपंकजैः ॥ स्व
समानाभिरभितः शक्तिभिः परिवारितो ॥ चारुस्मितरसद्वक्त्रं सरोजां विक्षणा चितां ॥ ध्यात्वेवमुपचारैस्त्वे रचयेत्तानुनित्यशः ॥
विविधायाः ॥ चित्ररूपामहादेवीं चित्राभरणभूषितां ॥ पूजयामिततो नित्या भुभगां चित्ररूपिणीं ॥ ॥ उद्यदादित्यविमलां वन
वनरत्नविभूषितां ॥ नवरत्नकिरीटं च दिव्यपादांशुशोभनां ॥ चतुर्भुजां विनयनां शुचिस्मिततलसमुखां ॥ सर्वानन्दमयी नित्यां सम
स्तैस्सितदायिनीं ॥ सन्दनं भुजैः पाशं मङ्गलाम्बरदाभयं ॥ दधाना म्ये गता यत्र कर्णिकानवयोनिगां ॥ ॥ षोडशानित्याया षड्मर्ष्या
ध्यानां ॥ ध्यायेद्देवीं समस्ता च तोहिता कार मारुता ॥ विष्णु प्रोक्षान्ति के पुक्ता मिनु कपूर संनिभां ॥ विद्विषो चारुनिधनमिग्रे
वसिताम्परेत ॥ धूम्रावाचि तये सर्वाः प्रोक्ते देवादि सिद्धयेत ॥ सर्वत्र स्वसमाकारवर्णाः शक्तिभिरावृताः ॥ क्षितादिभूत्यै सत्वा
दिगुरौ रे कै कं संहतैः ॥ एकद्यादिसमावर्द्धैर्वर्णाकारैस्तु शक्तयः ॥ प्रसंख्यावंत्या सां कृता ये ननु को वदेत् ॥ को पाभरणो निकल्प
त्तमतः किंचिद्वदामित ॥ भौमाकारा पीतवर्णाः सर्वास्तम्भनकारकाः ॥ अध्यासगुणाः सर्वाः सिताकारा समीरिता ॥ सर्वास्त
दनशान्ति प्रकीर्त्ति सौभाग्य मुक्तिदाः ॥ आग्नेयाः राजसाः सर्वाः जोहिता कारसंयुता ॥ वरुणकपर्णा शान्तिशी सौभाग्य निजयप्रदा ॥
वायु रूपा धूम्रवर्णाः सर्वा देवादि कारका ॥ नाभसानी तनवर्णास्तः मारुता त्सा दयाः स्मृता ॥ आसा मुख उयो देह विधानं ॥ राह्या र्वा

ध्यान ति॥ एकवक्त्राचतुर्वक्त्रानववक्त्रास्तथापरा॥ षोडशास्याः यंचविंशद्वदनाश्रयिकाश्चन॥ षड्विंशद्वदनाः कापिचत्वारिंशत्तुमानताः॥ चतु
षष्टिमुखस्तद्वदेकाशीतिगतानताः॥ वज्रजाः किंमुखमुजसंख्यासाधकतांदुया॥ तथापिदयितंकिंचिद्वक्त्रैर्वक्त्रैर्भुजद्वयं॥ नामरूपाति
गायेनतेनसाधनविग्रहा॥ तेनतासानुसर्वासांयुतान्यापिदिकारिकाः॥ वसन्तिनामरूपायाभवेयुर्भक्तवांछया॥ आधायाःतलितायाः
स्पर्श्याःयंचदशांगकाः॥ वनितांगित्वरूपेणसर्वासामात्मविग्रहाः॥ तत्रद्वर्गायुधाकारावाहनैश्चसुसंयुताः॥ तथाविधैश्चशक्तिभिर्ह
दैश्चावेष्टिताश्रयि॥ इतितासांन्यानभेदाः प्रोक्ताःस्थूतामहेभरि॥ सूक्ष्मरूपाणिचतथाकथयामितवानद्ये॥ येनतत्साधकाःसर्ववां
छितं प्राप्नुयुःशरणात्॥ प्रोक्तेष्वधारयधेयुर्लोहितात्मैकविग्रहा॥ विभाकतेओतिचयन्नत्रसिद्धिंचचिन्नयेत्॥ तेनसर्वमभीष्टंनु
समवाप्नोति यत्नतः॥ पूजातपराहोमादिरहितमभावनेनवै॥ परंनुध्यानमुदितमखण्डात्मविमर्शनं॥ निर्गतदीयसंकाशमात्मना
त्मसमीक्षणात्॥ ततो नसाधयेन्नत्रदिष्टंचैवशुभाशुभां॥ प्रोक्तक्रमेणादेवेशिततत्साध्यसाधकं॥ सिद्धलसूक्ष्मरूपेणाध्यानेनसक
लेक्षितं॥ साधयेत्यरूपयन्नुप्राप्यसाधकसिद्धयोः॥ ब्रूहिदेवमहेशाननृणासूक्ष्मास्वरूपयोः॥ ध्यानयोर्कर्मणासिद्धिंविविधांक्रमेण
गतं॥ तासांभक्तुंकरेष्टुंकेवापूजाययशोयतः॥ ॥ भूराहवक्षेमहेशानिक्रमेणतवसांप्रतं॥ वामदक्षिणयोस्तासांद्वभुजत्रयग
भये॥ पाशांकुशौचतुर्बाहुवज्रजेनापसायको॥ चर्मखल्वहृभुजागदाभूलोदिशोदिते॥ अञ्जारायुधानांनुरूपसंख्यदिव

संग्रह
०००

इया॥ सत्यं कर्मणि ता देवीं यथास्मरति साधकः॥ तथा तस्यां प्रतो भूत्वा यानयन्नितमाहरात्॥ सर्वत्र स्मेरवदननयनाः शुभकर्मसु॥ देव्यो
ह्यभीमनयनवदनाः क्रूरकर्मसु॥ शुभेषु कर्मस्वासेनाः स्थिता वाहनगात्रपि॥ शुभे नरेषु ताः सर्वा प्रयागे युतु सर्वदा॥ वलयैरंगदैरत्र
मयैरव्यंगुलीयकै॥ विराजमानास्ता सर्वा दिव्यां शुभकभात्रपि॥ हरग्रे वेत्रसना सूर्मिका नूपुरचिताः॥ नवस्तनमयेः सर्वा लवकैरु
पशोभिताः॥ एवं सामान्यमुदितं न्यानना साम्महेश्वरि॥ विशेषं श्रुत्वा वक्षामि तत्र कर्मसु सिद्धिदं॥ गजवाजितथा रूढा विमानस्थाः
सप्तहगाः॥ व्याघ्रतार्क्षसमारूढा ध्येयारक्षो सुसर्वदा॥ समरेषु जयावाधे नृपराष्ट्रादि रक्षणे॥ पिशाचरौरव्यानादि दुर्गमे रणवत्स
नि॥ ध्यायेन्ना देवताः सर्वाः सर्वशक्तिभिरावृताः॥ एकैकशः समस्ता वै सुखी भवति निश्चितं॥ अश्वारारभत्कखरसेरिभवाहनाः
॥ उच्चारने तु सर्वास्ता भीमा ध्येयाः सुदारणाः॥ कंकर्येन वक्त्रां च काक कौशिकवाहनाः॥ विद्वेषोत्तु सर्वास्ता घोरप्रहरणाकुलाः॥ खड्ग
गोमायुगवयशवती हरिणी खगाः॥ चिन्तयेत्सकला सर्वशुक्लकर्मसु साधकः॥ पिशाचवेतालगता ध्येयाः सर्वत्र मारणे॥ इति वान
भेदेन फलभेदाः समीरिताः॥ सर्वास्तार्क्षगता वह्निबायुहस्तद्व्याचिताः॥ त्रिनेत्रात्वेकवदना दृष्ट्वेष्टभीमविग्रहः॥ इह न्यवेदिनिवहं
ध्यात्वा स्वाकारशक्तिभिः॥ भीमारावाभिरतोरपितारणमूर्धनी॥ विजयो भवति सिद्धिं वै वैरिसेना विनाशनः॥ पञ्चायनात्प्रहरणात्पादयो

यतनेखा॥ चतुर्मुखास्त्रिभुजा मर्दन्नामहतीं चमूनिभायवा जयं युद्ध प्राप्नोत्यक्रकमेणवै॥ नक्षत्रनालचतुरादिगुण भुजावाभीमवि
 प्रहा॥ वामे कोटरा निवहमन्यैर्वाणां च विभुता॥ ध्यात्वारिसेनां सकलां सरभिन्नकलेवरं॥ गलद्रुधिरधारां च विजयं प्रोक्तमायुयात्
 ॥ अथवानवभिः स्वेष्टमन्यैः स्वर्गं च विभुताः॥ चतुरंगरिये सेनां हिन्दति स्मरवारिभिः॥ चिन्तयित्वा जयं युद्धे भीमाकारे सुदुर्जये॥ प
 म्यश्चेभरथयेयवायनिः सानंकुले॥ प्राप्नोत्ययत्नतः क्षिप्रं प्रागुक्तक्रमयोगतः॥ अथवानवभिर्हस्तैर्धर्गदावामैस्तथैरैतैः॥ नख
 वानपाणिभिर्भीमादधाना समरे स्मरेत्॥ उद्दिन्नचतुरांगं च सेनां विजयमायुयात्॥ तथाभूतकुठारायैः पातयन्निदिषां वलं॥ विज
 यी भवति प्रोक्तकमाहो वरांगने॥ तथिवद्धरिका निवहै निघ्नते कलं॥ ध्यात्वापि विजयो भूयात्समरे रोमहर्षणे॥ निद्रातिमिरहसा
 वामो हयभीहिवा वलं॥ ध्यात्वा विजयमाप्नोति नियतं समरे नृपः॥ पिशाचस्य हस्तावार्तेः सेनामहती स्मरेत्॥ विजयं समरेश्वर
 दभ्रुते शं करो यमः॥ पाशकर्तारिकाभिर्वा निघ्नती पूतनां रणा॥ स्मृत्वा विजयमाप्नोति नृपः प्रोक्तक्रमक्रवां॥ अंकुशं च ककार्पकैर्वा
 रयन्तीं च मूशणात्॥ चिन्तयन् समरे भीमे विजयो स्यात्सुनिश्चितं॥ हतैश्च मुशलेर्नित्यं प्रहरन्तीं वलहिषां॥ स्मरन्त्या विजयं यु
 धे प्राप्नोति ध्यानवैभवात्॥ तथा द्वादशवक्त्रा सा द्वाविंशद्वा कुम्भिर्युता॥ प्राग्वत्पुमथितारतिपूतनां विजयमभवेत्॥ पंचविंशति

संग्रह

१०९

वक्त्रावापंचाशभिर्भर्धे देरायुधैर्नघ्नती वलं विचिन्त्य जयमाप्नोति समरसर्वदा नृपः॥ तथा स्मरणा संयुक्तैः पूजयेत्ताः सदा गृहे॥ अष्टिंश
 द्दना देवी हि सप्रतिकरा स्मरेत्॥ तथैकादशरूपैः सौ प्रोक्तैः प्रहरणा युधैः॥ एकोनपंचाशदक्त्रा हस्तैस्तद्विगुणैः युताः॥ प्रहरन्ति त
 धारातीनु स्मृत्वा वा जयमायुयात्॥ चतुष्षष्टिमुखा देवी करैस्तद्विगुणैः युताः॥ प्रहरन्ति स्मरे युद्धे जयो भवति निश्चितं॥ एकाशी
 तिमुखा देव्यः स्रष्टे गुणभुजैः युताः॥ तथा विधैः प्रहरणैः स्मरन् युद्धे जयो भवेत्॥ शतवक्त्रास्त्रगुणाकरा हृष्टेति भिर्युताः॥ स्मृत्वा विजयमाप्नोति
 समरे ताश्च षोडशः॥ एवम्यक्त्रकरैर्युक्ता स्वमेकैरिष्टरूपतः॥ तथा तैर्हति निवहैर्वा नक्रमहस्तैः॥ अस्त्रसंख्या ता भवेयुक्ताः साधकी भी
 हसिद्धिदाः॥ एवमुं दामसमरे संकटादि सचिन्तये॥ देवास्त्रास्त्रस्मरति क्षिप्रमाय होमनुजायवा॥ देवो वाराक्षसो यक्षा किन्नरो बाहु
 जंगमः॥ पिशाचो यगुहको वा सिद्धो वा दानवाथवा॥ न कदाचित् स्मरे नित्यं भंगमाप्नोति नित्यशः॥ चौरादि संकटे चांये गिरिंदुर्गमवत्स
 नि॥ त्रिविधैर्धैरिभिर्जाते क्रमेण जययेथवा॥ अहं दुयी जसुभूताय स्मरराक्षससंकटे॥ पिशाचडाकिनीश्चन्द्रयक्षराक्षसपीड
 रे॥ पुन्येष्वपि चक्रुद्धे युद्धेषु महत्त्वपि॥ स्मरेन्नित्यं स्मरेत्सर्वविजयो ध्यानवैभवात्॥ एकवक्त्रादि नयना हि भुजाभीष्टा
 यकाः॥ सपादकाः समागत्य सर्वाभरणा भूषिताः॥ स्वसमानाभिरभितः शक्तिभिः परिकारिताः॥ गायत्रीभिश्च नृत्येषु नवमा

ध्यान लामिरात्रिः॥ आ य न भिम तं सर्व मा यु खा त्रयो ड शयितां॥ नासाध्या मासु भुवने ध्या नादा सामहे भ्वरि॥ अने कृत ह्या रूढः शक्तिभिश्च त
 था हंता॥ स्मर न नाश्र गायत्री स्मृ ता वि भवं सं नयेत्॥ तथा विधि गजरूढ स्तथा शक्तिभिरा व्रताः॥ संगीता सक्त महिला चूट संकुन
 मध्यगाः॥ स्मृ ता लक्ष्मी मवा प्रोति राजमा न्या मति स्थिरां॥ नाना भोग समो जे तां पुख्या तो निज वै भवां॥ तथा विध रथा रूढ स्तथा श
 क्तिभिरा व्रता॥ तथा संगीत संसक्त शक्ति वृद्ध समन्विताः॥ स्मर न भुव वा प्रोति राजा वै वैरि मरा लं॥ एवं तत्र विध ध्या ना सो भाग्यं
 व न्न रं यशः॥ कदली का नने रम्ये निज न ता स्तथा स्मर न॥ पादुका सक्त वरणा श्रग द्ध निः स्व शक्तिभिः॥ मरा लं मा स मर्द्ध वां जय
 मिश्रा सत तो वसेत्॥ निधि सं प्राप्य भवने भागी स्या था वदा युधं॥ पूगाराम तथा स्मृ त्वा निधि मा प्रो त्य यत्नतः॥ एवं च स्व क पुत्रा ग
 त मे भुव कुले ष्यपि॥ तथा यद्व त कुं जे पु स्मर ता वि न्न मा पु यात्॥ राज तो धा नि तो त्य स्मा य ता सो स्या सुखी चिरं॥ समुद्र नी रे रा ल्ये पु न
 थानि त्य स्मर न्धिया॥ प्रा प्रो त्य सर्व रत्न दि व भू ति ध्यान वै भवा न्॥ समुद्र गा स वि न्म ये न रु वा दी य तो तथा॥ स्मर न क न क मा प्रो ति
 व र्णा वृ ष म सं ख्य के॥ निर्ज ने वि पि न स्मृ ता प्रा प्रो ति महि ला भु भा॥ रूप यो व न शी ला द्याः प्रेम नि द्रा त्व न च गाः॥ उक्ते पु ते पु स्या ने
 बु ह्या रू ढा स्म व न्न रः॥ नृ प तिं कुरु ते व श्यं म नो वा का य क र्म भिः॥ ते सृ क्ते पु ग जा रू ढाः स्मृ त्वा नारी न चानृ पा न्॥ व शी

 सं ५८
 १०२

वने प्राणि नश्च विशेष तः॥ तथा ते पुर था रू ढा स्मृ ता देवी तथो दिता॥ शन व क्रा स्त दिगुरा भुजा स्त द्वा यु धा न्य पि॥ वा द्धि ता नि लि खित्वा ताः पठे मु न
 व सु स्फु रं॥ पण त्रान्ध प र्या ने न ये स स्था प ये स्तथा॥ रथ दं ति हं या ना न्तु ति र स्का रा शि का यु ता॥ प्रति से न्या भि मु ख्ये नु ता स्तु स म्य क् प द श यि ते
 ॥ व क्ता लि खित निः सा रा भरी प रा व र्द्ध ता न॥ अ ह त्प वा द य न शृ ग शं ख क ह ल का दिकं॥ व ज्रे द भि मु खं वै री धा व त्या श्रु प रा जि त॥ त स्ते ना स म्भु ख्या प श्वा
 न जा ति भव नु धृतं॥ ॥ म त्रे श्व री ध्या ने॥ वि नु म ये स्थि ता देवी भा व रू पि भयं क री॥ भुजा यो ड श सं यु क्त श क् च ग्नि य मा न्वि तं॥ ने क म त्प ब हू रा वा यु स
 बा कु वे र ही श्व र॥ ब हू णा न्या दि नि मा त्रि ष्ठां वा म ह स्ते शु शो भि ता॥ ति थि न क्ष त्रे या गो रा गी मा ला रं का र शो भि तां॥ समुद्रा नि ग्र हा न द्य व स्त्रा लं का रः
 सु न्द र॥ व्या य षे त सर्व भू ता नां तु व रा नि च तु र्द स॥ एवं ध्या ये न्म हा द्य ये म त्रे श्व री म नो भू वी॥ ॥ व ज्रे श्व री या ध्या ने॥ व ज्रा श न स्थि ता देवी व
 रु व र्म वि रा जि ता॥ र व द्ध ब र्म धरा चो ध श्रि ष्ठा मा ला क म रा ड ल॥ प म म गुर पि द्या नि व रा भ य स म न्वि ता॥ एवं ध्या त्वा म हा दे वी का म सि धि फ ल व
 दं॥ ॥ र क्त र क्त र क्त ग न्ध मा ल्या वि ऋ षां॥ च तु र्भु जां वि ने य तां मा शि का य मु कु णे ज्ज लां॥ पा शं कु शा वि क्ष त्वा पि दो डि मी सा य कं तथा॥ द
 धा नां वा ह भि नै वै या प्र द स्तु सी त लैः॥ प श्य त्रीं सा ध कं च म त्रे श्व री रा व म ही पुरे॥ च क म ध्ये सु ख सी नां स्म र व क्रा स हो रू ढां॥ श क्ति त्रिः स्व स्व
 रू पा भि रा वृ तां पो त म ध्ये गां॥ सिं हा स ने भि तः प्र ख त्पो त स्त्रा त्रि श्व श क्ति त्रिः॥ दृ तां ता भि र्द्वि तो दं श्र य ता या ता दि भिः सदा॥ ॥ व

जेभरीमरुदेवीदाडिमीकुसुमोयमां॥पाशांकुशधरादेवीसर्वपापप्रणाशिनीं॥ ॥सिद्धीश्वरीध्यानं॥सिद्धासनस्थितादेवींश्वेतवर्णीत्रिलोच
 नां॥उमरुविश्वलहस्रानिमुद्रायात्रसुशोभिता॥पाशांकुशधरादेवीवरदाभयसंयुतं॥ध्यायेद्देवीसदानित्यंसिद्धिकामफलप्रदं॥ ॥
 चतुर्भुजातुलादेवीपीनोन्नतययोधरां॥सिन्धूरयुंजसंकाशाधत्रेकर्तृचखर्परं॥दक्षिणेवामबाहुभ्याममीतिवरदायिनीं॥जयमरि
 तशीर्षचरकप्रेतोपरिस्थितां॥ ॥धूपदीपश्रृंगदेवताध्यानं॥हारस्फुरिककलायांजनपिंगलवह्निरोचिवोललनाः॥श्रमयवरोध
 तहस्ताःप्रधानतनवोगदेवताःकथिताः॥आदावंगवरान्तत्रोदीरितविधानेषु॥श्रुतेचलोकपालोद्भववासकुलिशादीकान्ति
 च॥ ॥वाग्देवताध्यानं॥हेमकंकणमुद्राचहेमकेयूरमण्डिता॥अक्षमालांचकमलांचीरापुत्तकधारिणीं॥महावेगवतींअक्षंक
 मलांकामवद्भवां॥हंसारूढांसुवत्साश्वश्वेतशृंगारशोभितां॥मुक्तादामलतोपेतांहेममालाकृतांशुभां॥पुष्पावारोक्षुकोदराप
 शाकुशलसत्करां॥स्वच्छाग्रहीतवपुसंयोगनिष्पाकरांमिकां॥द्युतिकारोपेतांपरितःप्राजलीनयातानमुद्रावरकरावशुवोपस्थितः
 त्वरात्॥नवनाथानस्मरन्मुपकजेयोनिमराडले॥ ॥रक्तारक्तामृदारक्तप्रग्विच्छ्रानुलेपनाः॥पाशांकुशक्षकोदराडप्रसूनविशिखा
 स्मरेत्॥ ॥सहस्रेतासनध्यानं॥सहस्रसूयसंकाशोमहादिप्रिधरोगुरुं सडन्येभ्वरश्रीमान्परशंभु

